

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Altmış dokuzuncu İnikat

18. V. 1959 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	164:165	2. — Bitlis Mebusu Rifat Bingöl'ün,	
2. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye mâruzatı	165	Avukatlık Kanununun 7016 sayılı Kanunla muaddel 4 ncü maddesinin (E) bendinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatasası (2/150)	172
1. — Sayın mebuslardan bâzularına izin verilmesine dair Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/409)	165:166	3. — «Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine müte-dair tashih Protokolü» nün tasdikı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/78)	172
2. — Hastalığı dolayısıyla bu toplantı yılı içinde iki aydan fazla izin alan Hatay Mebusu İzzettin Cilli'nin tahsisatına dair Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/410)	166	4. — Vezirköprü'nün Kıranalan köyünden 1931 doğumlu Ahmet kızı, Fatma'dan doğma Ayşe Şener'in affı hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/20)	172:174
3. — Ziraat Encümeni Riyasetinin, Çeltik Ekimi kanunu lâyihasını görüşmek üzere Muvakkat Encümenin teşkiline dair tezkeresi (1/121, 3/411)	166:169	5. — Kadınların siyasi haklarına dair Sözleşmenin tasdikı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye Encümeni mazbatasası (1/217)	174:175
3. — İngiliz Parlâmento Heyetinin Türkiyeyi ziyaretleri münasebetiyle Lortlar ve Avam Kamaraları Reislerinin mektupları	184:185	6. — Ticari nünuneler için E. C. S. Karnesi hakkında 1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tanzim olunan Gümrük Sözleşmesinin tasdikına dair kanun lâyihası ve Hariciye, Ticaret ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbataları (1/107)	175
4. — Müzakere edilen maddeler	169		
1. — 1861 sayılı Jandarma efradı Kanununun bâzı maddelerinin tadiline, bu kanuna bir ek ve 2 muvakkat madde eklenmesine ve muvakkat 3 ncü maddesinin kaldırılmasına dair kanun lâyihası ve Dahiliye, Milli Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/186)	169:172		

7. — Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya Hükümeti arasında münakit 1 Mart 1930 tarihli Ticaret ve Seyrisefain Muahednamesinin 16 nci maddesinin meriyetten kaldırılmasına dair mektupla, İngiltere tarafından Türkiye menşeli tiftik ve palamuta tanınan gümrük tavizlerine dair mektubun tasdiki hakkında kanun lâ-yihası ve Hariciye, Ticaret ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbataları (1/141) 175:176

8. — Türkiye, İran, Irak ve Pakistan arasında 20 Ocak 1958 tarihinde imzalanan «Gümrük kanunlarının ve nizamnamelerinin ihlâlinin önlenmesine, soruşturulmasına ve tecziyesine mütedair Karşılıklı Yardım Sözleşmesi» nin tasdiki hakkında kanun lâ-yihası ve Hariciye ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbataları (1/176) 176

9. — Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstisare Kurulu teşkiline dair kanun lâ-yihası ve Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/212) 176:180

10. — Trimeci ve ateşçi sıfatıyla gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tesbitine dair 15 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesi ve bu Sözleşmeye katılmamız hakkında kanun lâ-yihası ve Hariciye, Münakalât ve Çalışma encümenleri mazbataları (1/159) 180:181

11. — Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların yaş haddinin tesbiti hakkında 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair kanun lâ-yihası ve Hariciye, Münakalât ve Çalışma encümenleri mazbataları (1/154) 181

12. — 1706 sayılı Jandarma Kanununun 3148 sayılı Kanunla muaddel 18 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâ-yihası ile Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Jandarma Kanununun 3148 sayılı Kanunla değiştirilen 18 nci maddesinin son fıkrasının tadiline dair kanun teklifi ve Millî Müdafaa ve Dahiliye encümenleri mazbataları (1/215, 2/90) 181

13. — Türkiye ile Norveç arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının tasdiki hakkında kanun lâ-yihası ve Hariciye ve Maarif encümenleri mazbataları (1/195) 181:182

14. — Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Birleşik Krallığı arasında imzalanan İş Birliği ve Kültür Anlaşmasının tasdikine dair kanun lâ-yihası ve Hariciye ve Maarif encümenleri mazbataları (1/204) 182

15. — İstanbul mebusları Rüstü Güneri ve Mehmet Gürpınar'ın, Deniz İş Kanununun 23 nci maddesinin 1 ve 2 numaralı bentlerinin tadili hakkında kanun teklifi ve Çalışma Encümeni mazbatası (2/227) 182

16. — Bursa Mebusu Necdet Azak'ın, 3008 sayılı İş Kanununun 47 nci maddesinin tadiline ve bu kanuna üç madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Çalışma Encümeni mazbatası (2/265) 182:183

17. — Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasında Ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütalilik 12 Eylül 1945 tarihli Anlaşmaya zeylen 6 Ocak 1958 tarihinde imzalanan Lâhikanın tasdikine dair kanun lâ-yihası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/189) 183:184

18. — Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında münakit 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Ödeme Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 tarihinde imzalanmış olan Lâhika ve Eki mektuplarla, 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının sonradan vâkı tadillerle birlikte meriyet müddetlerinin uzatılması zımında teati edilen mektupların tasdiki hakkında kanun lâ-yihası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/256) 184

19. — Avrupa Konseyi âzası memleketler arasında tıbbi tedavi maksadiyle harb mâlûllerinin mübadelesine mütedair Anlaşmanın tasdiki hakkında kanun lâ-yihası ve Hariciye ve Sıhhat ve İctimai Muavenet encümenleri mazbataları (1/1) 185

20. — İçel Mebusu Yakup Karabulut ve Kocaeli Mebusu Cemal Tüzün'ün, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzaları ile askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanuna bağlı cetvelin değiştirilmesine dair kanun teklifleri ve Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel ve Sakarya Mebusu Baha Hun'un, Askerî adli hâkimlere hâkim ödeneği veril-

mesi hakkında kanun teklifi ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası ile Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzaları ile askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası ile, Muvakkat Encümen mazbatası (2/127, 2/225, 2/136, 2/54) 185:186

21. — Bursa Mebusu Necdet Azak'ın, İş Kanununun 13 nci maddesinin 5 nci fıkrasının tadili hakkında kanun teklifi ve Çalışma Encümeni mazbatası (2/285) 186

22. — Birleşmiş Milletler Andlaşması ile Birleşmiş Milletler Teşkilâtına bağlı ihtisas müesseselerinin ana sözleşmeleri, Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında münakit Ekonoik İş Birliği Anlaşması, Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve Hükümetimiz tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, andlaşma ve sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümetin salâhiyetli kılınması hakkında kanun lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/327) 186:187,190,190,191:195

23. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Konseyi Millî Mülteciler ve Avrupa'daki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu arasında akdolunan Mukavele ile eki mektupların tasdikine dair kanun lâyihası ve Hariciye ve İmar ve İskân encümenleri mazbataları (1/253) 187:188

24. — Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Sözleşmesiyle Statüsünün ve Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkında Sözleşme ve bu Sözleşme gereğince teşkil olunan mahkeme ile ilgili protokollerin tasdikı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Adliye encümenleri mazbataları (1/242) 188

25. — Artvin Mebusu Mecit Bumin, Afyon Karahisar Mebusu Orhan Uygun ve Konya Mebusu Osman Bibioğlu ile Sinob Mebusu Mahmut Pınar'ın, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna hükümler ilâvesine dair kanun teklifleri ve Nafia ve Adliye encümenleri mazbataları (2/67, 161, 257) 188

26. — Biga'nın Yeniçiftlik köyü nüfusunda kayıtlı Hasanoglu, Hamdiye'den doğma 4 . I . 1933 doğumlu Ali Yıldırım'ın affı hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/27) 188

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Lûtfi Kırdar'ın avdetine kadar kendisine, Dahiliye Vekili Namık Gedik'in vekillik etmesine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi okundu.

Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle, yapılacak yardımlara dair kanun kabul edildi.

Tokad Mebusu Reşit Önder'in, tütün için tesbit edilen primin bu seneki mahsule de teşmilî hususunun düşünülüp düşünülmediğine dair Ticaret Vekilinden,

Urfa Mebusu Abdullah Köksel'in Urfa'da 1958 yılında imar için istimlâk edilip yıktırılan gayrimenkullerin miktarına dair İmar ve İskân Vekilinden,

Ankara Mebusu Selim Soley'in Çukurhisar Çimento Fabrikasının yaptığı bir kısım çimentonun bozuk olduğunun doğru olup olmadığına dair Sanayi Vekilinden,

Elâzığ Mebusu İsmail Hakkı Talay'ın, Keban'la Baskil arasında karayolu inşası ve Ağın-Keban kazalarının bir yol ile demiryoluna bağlanması hususunun 1959 yılı programına dâhil edilip edilmeyeceğine,

Niğde Mebusu Şefik Refik Soyer'in kasaba ve köylerin içme suyu borularının tahsis ve tevziinin hangi esaslara göre yapıldığına dair Nafia Vekilinden,

Adana Mebusu Ahmet Karamüftüoğlu'nun, Çukurova Pamuk Tarım Satış Kooperatifi tarafından satın alınan pamuğun miktarına ve bunun için ödenen paraya dair Ticaret Vekilinden,

Erzincan Mebusu Rauf Bayındır'ın, Erzincan'a tahsis edilen kömürün artırılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Sanayi Vekilinden olan şifahi sualleri, kendileri İnikatta hazır bulunmadıklarından tahriri suale inkilabetti.

1861 sayılı Jandarma Efradı Kanununun bazı maddelerinin tadiline, bu kanuna bir ek ve iki muvakkat madde eklenmesine ve muvakkat 3 ncü maddesinin kaldırılmasına dair kanun lâ-yihasının müzakeresi, encümeneye verilen madde gelmediğinden, tehir olundu.

Adana Mebusu Kasım Gülek'in,
Adana Mebusu Kasım Gülek'in,
Adana Mebusu Kasım Gülek'in,

Ankara Mebusu Hüseyin Balık'ın,
Kars Mebusu Turgut Göle'nin,
Bolu Mebusu Reşat Akşemsettinioğlu'nun,
İstanbul Mebusu Mithat Perin'in,
Sakarya Mebusu Hamdi Başak'ın,
Bolu Mebusu Reşat Akşemsettinioğlu'nun,
Kırklareli Mebusları Sıtkı Pekkip ve Dündar Tekand'ın,

Kayseri Mebusu Kâmil Gündes'in haklarında yapılmak istenen takibat ve muhakemenin Devre sonuna bırakılmasına dair Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbataları kabul edildi.

Eski polis memuru Hasan Saylan'ın mahkûm olduğu cezanın affı hakkındaki Arzuhal Encümeni mazbatasını kabul edilerek af teklifi hazırlanmak üzere Adliye Encümenine iade edildi.

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1948.

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1949.

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1950 malî yılı Hesabı Katî kanunları kabul edildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Riyaseti Cumhur ve Divanı Muhasebat Reislîği 1957 yılı hesabı katileri hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbataları okundu, Hazine hesabı umumisine katılmak üzere Hükûmete tevdi edildi.

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1951,

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1952,

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953,

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1954 malî yılı Hesabı Katî kanunları kabul olundu.

Afyon Karahisar vilâyetine bağlı Şuhut kazası Mahmut köyü 43 sayılı hanede kayıtlı Ramazanoğlu, Haticeden doğma 13 . IV . 1932 doğumlu Mehmet Selek hakkında verilen ölüm cezasının infazına dair Adliye Encümeni mazbatasını kabul edildi.

Kıdemli Başçavuş Akif Ali Polat ile,

Bingöl'ün Çan köyünden Sıddık Korkutata'nın mahkûm oldukları cezanın affına dair Arzuhal Encümeni mazbataları, yapılan müzakereden sonra kabul edildi. Af teklifleri hazırlanmak üzere Adliye Encümenine verildi.

Kocaeli mebuslarının, Üsküdar vapurunun batması neticesinde ölen ve kaybolanlar dolayısıyla yardım yapılması ve Manisa Mebusu Sezai Akdağ'ın, İzmit körfezinde batan Üsküdar va-

purunda ölenlerin ailelerine tazminat verilmesi hakkındaki kanun tekliflerinin, talep üzerine Bütçe Encümenine verilmesi kabul olundu.

Kırıkkale'nin Delice bucağı Karabekir köyünün 43 sayılı hanesinde kayıtlı Musaoğlu, Emine'den doğma, 10 Teşrinisani 1322 doğumlu Rıza Özdem ile aynı köyün 93 sayılı hanesinde kayıtlı Mehmetoğlu, Emine'den doğma, 12 Mayıs 1926 doğumlu Rafet Demirei haklarında verilen ölüm cezasının infazına dair Adliye Encümeni mazbatasını kabul edildi.

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1955 mali yılı Hesabı Katî Kanunu kabul olundu.

Sivas Mebusu Halim Ateşalp'm, Gayrimen-

kule tecavüzün defî hakkındaki 5917 sayılı Kanununun 1 nci ve 4 ncü maddelerine birer fıkra eklenmesine ve aynı kanunun 2 nci maddesinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifinin reddini mutazammın Adliye Encümeni mazbatasını kabul edildi.

18 . V . 1959 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reis	Kâtip
İçel Mebusu	Antalya Mebusu
Refik Koraltan	Attûla Konuk
	Kâtip
	Samsun Mebusu
	Abdullah Keleşoğlu

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili Ağâh Erozan

KÂTIPLER : Kemal Özer (Kütahya), M. Ali Ceylân (Kırklareli)

REİS — Ekseriyetimiz var, celseyi açıyorum.

Başkanlık Divanının mâruzatı var okuyoruz.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Ankara) — Reis Bey, gündem hakkında söz istiyorum.

REİS — Müsaade buyurun, efendim.

2. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — Sayın Mebuslardan bâzılarına izin verilmesine dair Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/409)

REİS — Tezkerayı okuyoruz :

Umumi Heyete

Aşağıda adları yazılı Sayın mebusların hizalarında gösterilen müddetlerle izinleri, Riyaset Divanının 13 . V . 1959 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

T. B. M. M. Reisi
Refik Koraltan

Afyon K. Mebusu Mustafa Öztürk, 20 gün, hasta olduğu için 10 . V . 1959 tarihinden itibaren

Hatay Mebusu İzzettin Cilli, 1,5 ay, hasta olduğu için 16 . IV . 1959 tarihinden itibaren
İstanbul Mebusu F. Nafiz Çamlıbel, 3 hafta, hasta olduğu için 12 . V . 1959 tarihinden itibaren

İstanbul Mebusu M. Faruk Gürtunca, 20 gün, hasta olduğu için 8 . V . 1959 tarihinden itibaren

İstanbul Mebusu Yusuf Salman, 1 ay, hasta olduğu için 15 . IV . 1959 tarihinden itibaren

İzmir Mebusu Selim Ragıp Emeç, 1 ay, hasta olduğu için 15 . IV . 1959 tarihinden itibaren

İzmir Mebusu Ekmel Kavur, 1 ay, hasta olduğu için 6 . V . 1959 tarihinden itibaren

Manisa Mebusu Hikmet Bayur, 1,5 ay, mazeretine binaen 15 . V . 1959 tarihinden itibaren

Van Mebusu Sait Erding, 1 ay, mazeretine binaen 14 . IV . 1959 tarihinden itibaren

REİS — Teker teker okumak suretiyle reyinize arz edeceğim.

Afyon K. Mebusu Mustafa Öztürk, 20 gün, hasta olduğu için 10 . V . 1959 tarihinden itibaren

REİS — Reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hatay Mebusu İzzettin Cilli, 1,5 ay, hasta olduğu için 16 . IV . 1959 tarihinden itibaren

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İstanbul Mebusu F. Nafiz Çamlıbel, 3 hafta, hasta olduğu için 12 . V . 1959 tarihinden itibaren

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İstanbul Mebusu M. Faruk Görtunca, 20 gün, hasta olduğu için 8 . V . 1959 tarihinden itibaren

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İstanbul Mebusu Yusuf Salman, 1 ay, hasta olduğu için 15 . IV . 1959 tarihinden itibaren

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İzmir Mebusu Selim Ragıp Emeç, 1 ay, hasta olduğu için 15 . IV . 1959 tarihinden itibaren

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İzmir Mebusu Ekmel Kavur, 1 ay, hasta olduğu için 6 . V . 1959 tarihinden itibaren

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Manisa Mebusu Hikmet Bayur, 1,5 ay, mazeretine binaen 15 . V . 1959 tarihinden itibaren

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Van Mebusu Sait Erding, 1 ay, mazeretine binaen 14 . IV . 1959 tarihinden itibaren

REİS — Reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — Hastalığı dolayısıyla iki aydan fazla izin alan Hatay Mebusu İzzettin Cilli'nin tahsisatına dair Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/410)

REİS — Tezkereyi okuyoruz :

Umumi Heyete

Hastalığı dolayısıyla bu toplantı yılı içinde iki aydan fazla izin alan Hatay Mebusu İzzettin Cilli'ye tahsisatının verilebilmesi Dahili Nizamnamenin 197 nci maddesi gereğince, Umumi Heyetin iznine bağlı olduğundan keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

T. B. M. M. Reisi
Refik Koraltan

REİS — Tezkereyi reyinize arz ediyorum, efendim : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — Ziraat Encümeni Riyasetinin, Çeltik ekimi kanunu lâyihasını görüşmek üzere Muvakkat Encümen teşkiline dair tezkeresi (1/121, 3/411)

REİS — Tezkereyi okuyoruz, efendim.

Ankara, 18 . V . 1959

Yüksek Reisliğe

1/121 esas kayıt numarası ile encümenimize havale edilmiş ve memleket ziraati için çok önemli bulunan; «Çeltik ekimi kanunu lâyihası» Encümenimizden maada Dahiliye, Sıhhat ve İctimai Muavenet, Adliye ve Bütçe encümenlerine havale edilmiş durumdadır.

Bu sebeple bir an önce neticelendirilmesini temin maksadıyla mezkûr encümenlerden üçer âzanın tefriki ile kurulacak muvakkat bir encüme görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Ziraat Encümeni Reisi
Muğla

Turhan Akarca

REİS — Tezkereyi dinlemiş bulunuyorsunuz. Ziraat, Dahiliye, Sıhhat ve İctimai Muavenet, Adliye ve Bütçe encümenlerinden üçer kişiden kurulacak muvakkat encümeni reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun İsmail Rüştü Bey. Ne hakkında konuşacaksınız?

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Ankara) — Gündemin tanzimi hakkında.

REİS — Buyurun.

HAKKI KURMEL (Kayseri) — Hazır mektup yok.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Ankara) — Grup adına konuşuyorum, o takdir müsadenizle ben-

denize aittir. O itibarla yazılı olarak da konuşabilirim.

Muhterem arkadaşlarım, Türkiye Büyük Millet Meclisinin her şeyden evvel Anayasanın ve Anayasada teminat altına alınan vatandaş hak ve hürriyetlerinin en büyük ve en kudretli bekçisi olduğunda öyle sanıyorum ki, hiç birimizin tereddüt ve şüphesi yoktur. Bu hüviyeti ile icrayı elinde bulunduran mesul Hükümeti ve onun âzalarını ciddi ve devamlı bir şekilde mürakabe Büyük Meclisin başta gelen vazifesidir. Büyük milletimizin mümessilleri olarak vatandaş hak ve hürriyetlerine bekçilik edeceğimize dair bu kürsüden şeref ve namus yemini ettik. Bu itibarla siyasi kanaatlerimiz, siyasi mensubiyetimiz ne olursa olsun, Büyük Millet Meclisinin âzası ve Türk milletinin vekilleri olarak bu mürakabenin ifasında vazife ve mesuliyet anlayışımızın aynı olduğuna, aynı olması lâzımgeldiğine inanıyoruz. Türk milletinin hakiki ve yeğâne mümessili olarak Büyük Meclisin bu vazifeyi hakkiyle yerine getirebilmesi için her şeyden evvel Riyaset makamının tarafsız hareket etmeye çalışması lâzımdır. (Soldan, «Mevzu, haricidir, Gündemle alakası yoktur» sesleri)

REİS — İsmail Rüştü Beyefendi; bu mevzulara taallük eden mesele bundan bir hafta evvelki inikatta aynı şekilde söz alınarak konuşulmuştur. Bu itibarla Nizamnameye hürmetkâr bulunmanızı rica ederim.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Daîma Nizamnameye hürmetkârım, maksadın ne olduğunu Yüksek Meclis huzurunda ifade edeceğim.

Meclis çalışmaları ve mürakabe hakkımızın kullanılmasında Tüzük hükümlerine harfiyen riayet etmekle mümkündür. Esasen Büyük Meclisin sukûnet ve selâmetle çalışabilmesi ve memlekette huzurun tesisi için ilk şart da budur.

Muhterem arkadaşlarım, 1957 seçimlerinden bu yana Hükümeti teşkil eden bir kısım mesul vekiller hakkında kanunların ihlâli ve Devlet işlerindeki yolsuzluklarla ilgili olarak adedi 7 yi bulan Meclis tahkikat önermelerini verdik. Devamlı talep ve ısrarlarımıza rağmen bu önermeler, Riyaset Makamınca İftüzük hükümlerine aykırı olarak aylar ve hatta yıllardan beri gündeme alınmamakta ve bu kürsüde ve millet huzurunda görüşülüp bir neticeye bağlamak imkânı verilmemektedir. Bu tahkikat önermelerinin

bir an evvel gündeme alınması ve görüşülmesi için yapılan talep ve ısrar, vatandaşlara telkin edilmek istendiği gibi, Mecliste azınlığı teşkil eden bir siyasi partinin riyaset makamı veya ekseriyet partisi üzerine zorlama ve baskı yapma teşebbüsü olarak tavsif ve tahrif edilemez. Biz sadece gerçek bir teşriî mürakabenin icra edilebilmesi bakımından bugün çok daraltılmış İftüzük çerçevesi içinde bile bize açıkça temin edilen hakkımızı arıyoruz ve istiyoruz. İftüzük hükümlerine aykırı olarak, yolsuzluklarla ilgili tahkikat önermelerinin Büyük Meclis kürsüsünde ve millet huzurunda görüşülmesine ve bir neticeye bağlanmasına imkân vermemek Riyasetin takdirine bağlı değildir. Millet hayatında bunun zararları ve tehlikeleri çok olmuştur ve olmaktadır. Nitekim İftüzük hükümlerine aykırı olarak tahkikat önermelerimizin gündeme alınmasında Riyaset makamınca ısrar edilmesinin bir neticesi olarak kendilerini Büyük Meclisin mürakabesinden âzade ve hatta onun üstünde telâkki eden bâzı mesul Hükümet âzaları ve bu arada Dahiliye Vekili kanunsuz... (Soldan, gürültüler)

REİS — Beyefendi vaktiyle bu mevzuda Nüvit Yetkin Bey konuştu, şimdi siz ikineci defa aynı mevzuu konuşuyorsunuz.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Müsaade ederseniz...

REİS — Bu şekilde konuşmanıza müsaade edemem efendim.

Müsaade buyurun efendim, arz edeyim: Bir şeyin gündeme alınmasını ifade edebilirsiniz, fakat onun dışında Dahiliye Vekili, Hariciye Vekili veya falan zattan bahsederek esasa giremezsiniz. Nüvit Yetkin Bey'e de bu sebepten iki defa ihtar ettim.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Reis Bey, müsaade buyurun..

REİS — Müsaade edemem. Bu mevzu konuşuldu, siz de konuştunuz. Bundan sonrası usul değil, esastır. Esas hakkında şu anda konuşmak mümkün değildir.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Bir dakika istirham ederim.

Reis Bey. (Soldan, gürültüler)

Arkadaşlar, bir dakika müsaade edin, fikrimi ifade edeyim. Bu Mecliste meselelerimizi açık kalble konuşmazsak.. (Soldan, gürültüler, «Nizamname var» sesleri.)

REİS — İsmail Rüştü Bey, Türkiye Büyük Millet Meclisinde her şeyin konuşulması mümkündür. (Sağdan, değildir sesleri) Müsaade buyurun, yalnız konuşabilmek için Nizamnameye göre sual, istizah ve Meclis tahkikatı üzerinde konuşma ve usulü müzakere ayrıdır.. Şu andaki söz talebiniz, beyanınız veçhile 89 neu maddeye göredir.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Efendim, Nizamnamenin 89 neu maddesine göre gündem hakkında konuşuyorum. (Soldan «gündem dışı konuşuyor» sesleri, gürültüler)

REİS — İsmail Bey, müsaade buyurun; 89 neu maddeye göre söz talebiniz: Müzakereye mahal olmadığı, bir. Nizamnameye ademiriyet iki. Takdim ve tehir üç.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Nizamnameye ademiriyet var. Ben bunun neticelerini arz ediyorum. (Soldan, gürültüler)

REİS — Şu anda neticelerinden değil ademiriyet üzerinde konuşabilirsiniz.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Müsaade buyurun, esas meseleye geliyorum.

REİS — İsmail Bey, müsaade buyurun. Usul meselesi esas meseleye takaddüm eder, Nizamname hükmü budur. O bakımdan şu anda usul meselesi üzerinde konuşursunuz, esasa giremezsiniz.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Girmiyorum.

REİS — Giriyorsunuz.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — İzah ediyorum, esasa girmiyorum. Esasa Yüksek Heyetinizin tasvibi ve İhtüzük hükümlerine göre bu mevzu bu kürsüye getirilince gireceğiz. (Soldan, «o halde yok» sesleri) Ben bunu ifade ediyorum, sizden istirham ederim. Bu Meclisin sükûnetle ve selâmetle çalışmasını istiyoruz. (Soldan «bunu ilk defa ağzımızdan işitiyoruz» sesi) Müsaade buyurun, böyle istiyoruz, böyle yapmalıyız.

Arkadaşlar, sözlerim zehir değildir. Sözlerim usul bakımından, gündemin tanzimini bakımındandır. Bu hakikatı ifade etmeye mecburum. İstirham ederim.

REİS — İsmail Rüştü Beyefendi, gündeme alınması lâzımgeldiğini ifade ettiniz, mesele burada bitti.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Bitmedi, arkadaşlar, müsaade ederseniz arz ediyim. (Soldan, gürültüler) Müsaade ediniz arkadaşlar, bitmedi. Hepinizi işhadedebilirim. Bir yıldan beri mesul bâzı vekiller hakkında Grupunuz tarafından verilmiş tahkikatı talebeden önergeler mevcuttur. (Soldan, gürültüler) Müsaade ediniz arkadaşlar, bir dakika müsaade ediniz arkadaşlar, evet, verilmiş önergelerimiz mevcuttur. Bunları daima tekrar ettik, hatırlarsınız. Riyaset «Muttali olduk, icabına bakalacağız.» dediler. Hattâ Büyük Millet Meclisi, bütçe müzakerelerine başlamadan evvelki günlerde Riyaset Makamını, işgal eden bir başka Reisvekili arkadaşınız bütçenin müzakeresinden sonra bunların gündeme alınacağını burada beyan ettiler. Bütün bunlara rağmen bu önergeler bugüne kadar Meclis kürsüsüne getirilmedi. Ne istiyoruz biz arkadaşlar? Daima bu memleketin meseleleri, ihtilâflarımız istikâamız bu Meclis kürsüsünde tartışılın ve neticeye bağlansın. Biz bunu istiyoruz. (Soldan, «biz de bunu istiyoruz» sesleri) Tamam, iştirakimiz var, biz de istiyoruz. Bunların getirilmemesi bâzı mesul şahısların murakabeden kendilerini âzade telâkki etmeleri neticesini doğurmuş... (Soldan, gürültüler, sağdan, alkışlar) Aksi takdirde...

REİS — İsmail Rüştü Beyefendi, ikinci ihtarı yapıyorum. Gündemle ilgili mevzuda konuşmanız lâzımgelen her şeyi şu anda konuşunuz.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Her şeyi konuşmadım, hayır.

REİS — Siz şu anda Nizamnamenin 89 neu maddesine dayanarak Nizamnameye ademiriyetten söz talebettiniz, verdim, esasa girmemeniz lâzımdı.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Ben şimdiye kadar gündemin tanziminde Riyasete takdir hakkının tanınmamasının, memleketeye neye mal olduğunu ifade etmek mecburiyetindeyim. (Sağdan, alkışlar)

REİS — İsmail Beyefendi; bu şekilde sözlerinize devam edemezsiniz.

SEBATİ ATAMAN (Zonguldak) — İsnat yapma.

İSMAİL RÜŞTÜ AKSAL (Devamla) — Sebati Bey, Sebati Bey; mademki isnat diyor-

sunuz, o halde tahkikatları bu kürsüye getiriniz, burada konuşalım. Kimlerin haklı, kimlerin haksız olduğu meydana çıksın. Meseleleri buraya getirmemize müsaade edin ispat edelim. (Soldan, gürültüler) Ben hayatımda kimseye isnatta bulunmadım. (Sağdan, alkışlar)

REİS — Şu anda vekillerle karşılıklı konuşmanız doğru değildir. Her ikinize de ihtar ediyorum.

İSMAİL RÜSTÜ AKSAL (Devamla) — Mademki isnattır... (Soldan, gürültüler)

REİS — Arkadaşlar, iki defa ihtara rağmen esasa girmeye zorlaması ve bu mesele üzerinde vekillerle lüzumsuz münakaşaya girmesi dolayısıyla Nizamnamenin 92 nci maddesi gereğin-

ce bu mevzuda bu İnikat için söz söylemekten memnuiyetini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir. Lütfen kürsüyü terk ediniz beyefendi. (Gürültüler)

İSMAİL RÜSTÜ AKSAL (Devamla) — İsnat ediyorsunuz, diyor bana.. (Gürültüler).

REİS — Beyefendi, ben size usul hakkında söz verdim, siz esasa girdiniz, Yüksek Heyetin kararıyla bu mevzuda bu inikat söz söyleyemezsiniz.

(Cumhuriyet Halk Partisi Grubu gürültüler arasında salonu terk etti.)

REİS — Haklarında müstaceliyet kararı verilen maddelerden müzakereye devam ediyoruz efendim.

4. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — 1861 sayılı Jandarma efradı Kanununun bazı maddelerinin tadiline, bu kanuna bir ek ve 2 muvakkat madde eklenmesine ve muvakkat 3 ncü maddesinin kaldırılmasına dair kanun lâyihası ve Dahiliye, Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/186)

REİS — 1861 sayılı Jandarma efradı Kanununun bazı maddelerinin tadiline dair olan bu kanunun müzakeresi devam ederken 19 neu maddeyi encümen talebetmişti. Encümenden madde gelmiştir. Mazbatasını okuyoruz.

Yüksek Reislige

Yüksek Meclisin 11. V. 1959 tarih ve 66 ncü İnikadında 1861 sayılı Jandarma efradı Kanununun bazı maddelerinin tadiline, bu kanuna bir ek ve iki muvakkat madde eklenmesine ve muvakkat 3 ncü maddenin kaldırılmasına dair kanun lâyihası mezkûr İnikatta, müzakeresi esnasında Samsun Mebusu Ekrem Anıt tarafından verilen ve Encümen Divanınca encümeneye alınan tahrir üzerine encümenimiz toplanarak aşğıdaki hususları müzakere etmiştir :

Takirde bahsedilen 7238, 7242, 7244 sayılı kanunlar mezkûr kanun lâyihasının encümenlerde görüşüldükten ve Yüksek Meclis ruznamesine alındıktan sonra âcilen çıkarılmış kanunlar olması hasebiyle Yüksek Meclisin daha evvel vaz'etmiş olduğu prensipler muvacehesinde yukarıda sayıları arz olunan kanunlarla tenazur teşkil etmesi hem Yüksek Meclisin yüksek noktai nazarı, hem de takrin bakımından uygun olacağı

kanaatine varıldığından tadilat aynen encümenimizce muvafık mütalâa edilmiştir. Bilfarz 7238 sayılı Kanunla tayın bedellerinin % 50 artırılmış olması, 7242 sayılı Kanunun birinci maddesiyle fiili hizmet müddetinin 30 yıla çıkarılmış olması, 7244 sayılı Kanunun 8 nci maddesi, Jandarma efradı Kanununun 6348 sayılı Kanunla maddel 12 nci maddesi uzatmalı onbaşı ve erlere ait aylık ücretlerle jandarma sınıf çavuşlarına ait aylık ücretleri bir mi li artırmış olması hasebiyle bu kanunlardan daha evvel tedvin edilen ve huzuru âlinizde müzakeresi yapılmakta olan mezkûr kanun lâyihasının da bunlara mütenazır hazırlanması her türlü şüpheden vâreste bulunacağından tahrir hak ve kanun tekniği bakımından da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyete arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye En. Reisi	Reisvekili
Edirne	Yozgad
R. Nasuhioğlu	Ö. L. Erzurumluoğlu
M. M.	Kâtip
Samsun	Kocaeli
E. Anıt	S. Yalım
Balıkesir	Çorum
F. Ocak	K. Erdem
Kırşehir	Kütahya
O. Canatan	M. Özkefeli
Tokad	Samsun
D. Yurdakul	N. Ulusoy

MADDE 19. — Jandarma uzatmalı erlerin yaş hadleri 55, uzatmalı onbaşı ve çavuşların 57 dir.

EK MADDE — Kıta çavuşlarından mecburi uzatmalı hizmetli olarak alınacaklarla, uzatmalı hizmetli onbaşılardan çavuşluğa yükseltilemler uzatmalı çavuş adıyla anılır. 1861 sayılı Kanunun 4370 sayılı Kanunla değiştirilen 14 ncü maddesiyle 6706 ve 7238 sayılı kanunlar gereğince verilmekte olan iase ve tayın bedellerinden ve diğler kanunlarla uzatmalı er ve onbaşılara tanınan haklardan istifade ederler.

Bunlara aşağıdaki aylıklar verilir :

Hizmet	18 den						
müddeti 1-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16-18	yukarı	
Aylıklar	180	210	240	270	300	330	360

FİKRİ APAYDIN (Kayseri) — Usul hakkında bir mâruzatım olacak müsaade eder misiniz?

REİS — Buyurun...

FİKRİ APAYDIN (Kayseri) — Çok aziz arkadaşlarım, ruznameye geçildiği anda usule mütaallik söz suretiyle huzurunuzu işgal ettiğim için özür dilerim. (Estafurullah sesleri)

Müşahede buyurduğunuz. Biraz evvel manzaranın umumi efkârda bırakacağı izleri nazarı dikkate alarak hakikatı sureti katiyede bu kürsüden belirtmek lâzımdır.

Ruzname hakkında muhalefet grubu adına söz istiyen arkadaş, Riyaset tarafından bu muazzez kürsüye davet edildi. Yani Nizamnamenin hükümleri harfiyen kendisine tanıdı. Yine Nizamnamenin âmir hükümleri dairesinde evvelece vermiş oldukları istizah v.s. takrirlerinin gündeme alınmasını doğrudan doğruya talebetmeleri icabederken daha evvelden tasmin edilmiş, tasavvur edilmiş, (Soldan bravo sesleri) tahrik edici sözlerle, umumi efkârda iktidarımız için yanlış zehaplar husulüne sebebiyet verici tertiplerle karşı karşıya kaldığımız yine umumi efkârdan dür tutulmamalıdır arkadaşlar. (Bravo sesleri) Musammem, musavver bir hareketle, âdeta iktidarda imiş gibi, milletin nazarından düşmüş insanlar değilmiş gibi konuştular. Bitap bir eda ile konuşacak yerde günün kahramanları tavrı içinde Hükü-

met erkânına, Meclis Umumi Heyetine karşı vâkı tecavüzün yerinde olmadığını, hak, adalet, vicdan, kanun ve Nizamname hükümlerinin emrettiği şekilde kendilerine karşı muamele tatbik edildiğini, bilhassa bunu belirtmek için usul hakkında söz istiyerek huzurunuzu işgal ettim.

Hâdise tamamen musavver ve musammemdir. Ve daha evvel tertipli bir obstrüksiyon yapmaya kararlı insanlar oldukları her halleriyle ve bilhassa beyanlarını yazılı olarak ifade etmeleriyle müsbettir. (Bravo sesleri, alkışlar)

Bu hususu bu kürsüden, Nizamnameye tamamen vâkıf bir insan sıfatiyle arz etmeyi vatanî ve vicdanî bir vazife bilirim aziz arkadaşlarım. (Alkışlar)

REİS — Arkadaşımızı dinlemiş bulunuyorsunuz. Riyaset Nizamname ahkâmına göre söz vermiş bulunuyor.

Aksal erkadaşımızın sadet dışında konuşmaya devam etmesi üzerine kendisine iki defa ihtar ederek Nizamnameye riayete davet ettim ve yine devam etmesi karşısında 92 ncü madde hükümleri dâhilinde Yüksek Heyetinizin kararı ile kendilerini bu mevzuda ve bu inikat söz söylemekten menettim. Hâdise bu bakımdan nizamidir.

Bütçe Encümeni konuşacak mı, efendim?

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, Dahiliye Encümeni tarafından, Ekrem Anıt arkadaşımızın teklifine iltihak suretiyle hazırlanmış olan metne Bütçe Encümeni esas itibariyle iştirak etmektedir. Yalnız bir hususu raz etmek istiyoruz.

19 ncü maddenin tadilinde jandarma uzatmalı er, onbaşı ve çavuşlarının yaş haddi mevzuubahistir. Onbaşı ve er için 55 ve çavuşlar için 57 yaşa kadar uzatma teklif edilmektedir. Buna mucip sebebolarak ta en geç 26 yaşına kadar uzatmalı onbaşı veya çavuşluğa iltihak edecek olan kimselerin 30 senelik emeklilik hakkını kullanabilmelerinden başka bir mucip sebep gösterilmemiştir. Halbuki Orduda astsubaylar için kabul edilmiş olan yaş haddi 55 den ibarettir. Bu itibarla 55 yaşının uzatmalı onbaşı ve çavuşlar için de tecavüz edilmesinde hiçbir muhik sebebolmadığından Bütçe Encümeni yaş

haddinin uzatmalı erler için olduğu gibi onbaşı ve çavuşlar için dahi kabul edilmesini muvafık bulmuştur. Bu hususun bu suretle tashihini teklif ederim.

Maddenin metni :

«Madde 19. — Jandarma uzatmalı er, onbaşı ve çavuşların yaş haddi 55 dir.» şeklinde olacaktır.

Bu suretle alesseviye gerek erlere, gerek onbaşı ve çavuşlara şâmil olmuş bulunacaktır.

Diğer bir mâruzatım da redaksiyona taallük etmektedir.

Efendim, huzuruâlinize sevk edilmiş bulunan lâyihada muvakkat maddeler numaralanmış olarak bulunuyor. Halbuki bu kanun metninde muvakkat maddelerden biri numaralanmış olduğu halde, diğerleri numarasız olduğundan tensip buyurursanız numaraların kaldırılmasını arz ve rica edeceğiz. O takdirde: Bütçe Encümeni teklifinin üçüncü muvakkat maddelerinden «3 ve 4 ncü» kaydının çıkarılarak «aşağıdaki muvakkat maddeler eklenmiştir» şeklinde kabulünüze iktiran etmesi, muvakkat üçüncü madde yerine muvakkat madde, 4 ncü muvakkat madde yerine de sadece muvakkat madde denilmesi icabeder. Diğer taraftan esas maddelerin muvakkat maddelere tekaddüm etmesi icabeder. Bu sebeple dördüncü maddenin üçüncü ve üçüncü maddenin ise dördüncü madde olarak numaralanmasını ve muvakkat maddelerin numarasız olarak dördüncü maddeyi takiben kanun metnine girmesini arz ve teklif ediyorum.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Encümen iştirak ediyor mu efendim?

DAHİLİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ EKREM ANIT (Samsun) — Ediyoruz efendim.

REİS — Dahiliye Encümeninin de iştirak ettiği maddeyi tekrar okuyarak reylerinize arz edeceğim.

Madde 19. — Jandarma uzatmalı er, onbaşı ve çavuşların yaş haddi 55 tir.

REİS — Maddeyi okunduğu şekilde reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci maddenin heyeti umumiyesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 1861 sayılı Jandarma Efradı Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir :

EK MADDE — Kıta çavuşlarından mecburi uzatmalı hizmetli olarak alınacaklarla, uzatmalı hizmetli onbaşılardan çavuşluğa yükseltilemler; (Uzatmalı çavuş) adıyla anılır ve 1861 sayılı Kanunun 4370 sayılı Kanunla değiştirilen 14 ncü maddesiyle 6706 ve 7238 sayılı kanunlar gereğince verilmekte olan iâşe ve tayın bedellerinden ve diğer kanunlarla uzatmalı er ve onbaşılara tanınan haklardan istifade ederler.

Bunlara aşağıdaki aylıklar verilir :

Hizmet	18 den						
müddeti	1-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16-18	yukarı
Aylıklar	180	210	240	270	300	330	360

REİS — Bütçe Encümeninin bu ek madde hakkında bir diyeceği var mı?

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. BEHZAT BİL-GİN (İzmir) — İltihak ediyoruz efendim.

REİS — Maddeyi okunduğu şekilde reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddenin heyeti umumiyesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 1861 sayılı Jandarma Efradı Kanununun 6348 sayılı Kanunla değiştirilen muvakkat 3 ncü maddesi kaldırılmıştır.

REİS — 4 ncü maddeyi Encümenin teklif ettiği şekilde 3 ncü madde olarak okunmuş bulunuyoruz. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — 1861 sayılı Jandarma Efradı Kanununa aşağıdaki muvakkat maddeler eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Halen mevcut uzatmalı jandarma sınıf çavuşları uzatmalı çavuş olarak anılır. Bunlar ek maddedeki haklardan istifade ederler ve hizmet müddetlerinin karşılığı olan uzatmalı çavuş aylıklarını alırlar.

REİS — Muvakkat madde hakkında söz isteyen var mı?..

Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neşredildiği yıl içinde yaş haddini doldurmuş olup da henüz muamelesi ikmal edilmemiş olanlar bu kanun hükümlerinden istifade ederler.

REİS — Muvakkat madde hakkında söz istiyen var mı?.. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesi üzerindeki müzakere bitmiştir. Son olarak söz istiyen arkadaş var mı?..

Kanunun heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci müzakeresi yapılacak maddelerin müzakeresine devam ediyoruz.

2. — *Bitlis Mebusu Rifat Bingöl'ün, Avukatlık Kanununun 7016 sayılı Kanunla muaddel 4 ncü maddesinin (E) bendinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (2/150)*

REİS — Adliye Vekili buradalar mı? (Soldan, «dışarıda, şimdi gelir»; sesleri) Alâkalı Vekilin burada bulunması meşruttur, efendim.

Adliye Encümeni burada mı efendim? (Burada sesleri).

Efendim, Yüksek Heyeti bekletemeyiz. Alâkalı Vekilin kanunun müzakere edilmesi sırasında salonda hazır bulunması lâzımgelir. Bu itibarla bir defaya mahsus olmak üzere gelecek İnikada bırakıyorum. (Soldan, «bravo Reis» sesleri)

3. — *«Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine mütedair tashih Protokolü» nün tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/78) (1)*

(1) 25 S. Sayılı matbu zaptın sonundadır.

REİS — Alâkalı vekiller; Hariciye, Gümrük ve Ticaret Vekilleri buradalar mı efendim? (Buradalar, sesleri)

Kanunun heyeti umumiyesi üzerinde söz talebeden var mı efendim? Yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

«Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine mütedair Tashih Protokolü» nün tasdiki hakkında Kanun

MADDE 1. — «Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine mütedair Tashih Protokolü» tasdik edilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya, İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Kanunun birinci müzakeresi bitmiştir, efendim.

4. — *Vezirköprü'nün Kıranalan köyünden 1931 doğumlu Ahmet kıızı, Fatma'dan doğma Ayşe Şener'in affı hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/20) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz talebeden var mı efendim?

TEVFİK TIĞLI (İsparta) — Muhterem arkadaşlar, müzakereye mevzu teşkil eden Ayşe Şener hikâyesi çok hazindir. Elimizdeki mazbataya göre, cemiyette maalesef canavar mizaçlı bir adam çıkıyor. (İğerpere evlâdını cebir, şiddet ve tehditle kirletip perişan etmek suretiyle cemiyete atıyor. Bu iğreneç hareket temadi ediyor. Bu hareket muhitte duyuluyor ve şüphesiz duyulur duyulmaz bir nefret dalgası

(1) 61 S. Sayılı matbu zaptın sonundadır.

içerisinde muhitte birisi çıkıyor ve bu menfur adama soruyor: Sen insan değil misin, sen müslüman değil misin? Bu menfur adam kendisine ihtaratta bulunan komşusunu ortadan kaldırmak için onu da öldürüyor. Perişanlık içinde tamamen bedbaht olan kız başka köyde bir kocaya varıyor. Bu zavallı kız başına geleni çekecek, ıstırabını içinde düğümlüyecek ve hayatını, karşısına çıkan bu koca ile idameye çalışacak. Fakat hayır arkadaşlar, bu da mümkün olmuyor. Bu kocasından da ayrılıyor. Yine karşısına bir başkası çıkmak suretiyle naçar belki onunla hayatını birleştiririm ümidiyle onunla birleşiyor.

Günün birinde baba hapishaneden çıkıyor, evvelece kirlettiği kızını aynı behimî hislerle, aynı hayvani duygularla takibediyor. İkinci defa kızın vardığı kocadan gene tehdit suretiyle ayırıp evine götürüyor. Evvelki seni hareketini idame ettirebilmek için sebepler arıyor. Kolaylıkla bu hareketlerini devam ettirebilmek için çoluk çocuğunu başka yerlere göndermek suretiyle menfur hareketi evlâdı üzerinde tatbik etmekte devam ediyor. İşte tam bu menfur hareketin temadisi sırasında, bu iğrenç hareketten kurtulabilmek için, bu hareketlerin onun mâsum ruhunda yarattığı tesirden, uzakta kalabilmek için, bir çare aklına geliyor ve babasını balta ile öldürüyor.

Muhterem arkadaşlarım, Vezirköprü'nün Kıranalan köyünden Ayşe'nin hazin hikâyesi kısaca budur!

Şimdi meseleyi mahkeme cephesinden mütalâa edelim.

Ayşe hakikaten bir baba kaatili olmuştur. Vezirköprü Ağır Ceza Mahkemesinden verilen karar malûm sebeplerle (ceza tâyinine mahal olmadığı) yolunda tecelli etmiş, fakat Mahkeme-i Temyiz objektif hukuk kaidelerine ittibaen hâdisede meşru müdafaa şartlarının ademi-mevduiyetinin düşünülmemiş olduğunu tesbit etmek suretiyle bu kararı bozmuştur. Ve fakat bundan sonra idam cezası verilmiş, kabul edilen şiddetli tahrik sebebiyle idam cezası 20 sene hapse inkılâbetmiştir.

Muhterem arkadaşlar; biz meselenin muhakeme safhasını tahlil edecek değiliz. Silsiletin muhakemenin neticesine hürmetkârım. Muhakemenin objektif hukuk kaideleri içinde rüyet

edildiğinden, muhakeme usullerine göre karara bağlanmış olduğundan kararı gölgelendirmek aklımdan geçmez. Esasen bendeniz hukukçu olmadığım için adli bir hata var mı, yok mu şeklinde bir suali kendime sormadım. Zira onu tahlile yetkili değilim ve şüphesiz Anayasaya göre de bu kararı tebdil, tağyir, tehir ve infazı ahkâmına mümanaat gibi bir kasıtle müdahale edecek durumda değilim. Sadece naçiz görüşüme göre mesele şudur, arkadaşlar;

Ayşe Şener adındaki bu bedbaht köylü kızı şu anda Türk milletinin en yüksek mümessilleri olan sizlere hitabediyor ve diyor ki; «Muhterem mümessillerimiz, mebuslarımız, ben zavallı bir bakire idim. Mâruz kaldığım felâketi, seni hareketi biliyorsunuz. Meşru müdafaaadan âciz kaldım, mâni olamadım, muktedir olamadım olsa idim elbette çok daha iyi olurdu. Bu itibarla atıfetinize iltica ediyorum. Beni affedin, yaralıyım, betbahtım, benim gibi Allah kimseyi mağdur etmesin.»

Arkadaşlar, bu zavallının affı, naçiz görüşüme göre, emsalini tahrik edecek değildir. Bızım İslâm cemiyetinde, Türk cemiyetinin bu menfur hâdisenin emsali mevcut değildir. Olsa bile nadiratü nadirattandır. Bu menfur hâdisenin mâserî vicdanlarda yarattığı sızıyı elbette nepiniz takdir edersiniz. Adliye Encümeninin afiv temennisini ihtiva eden ekseriyet mazbatasında tebarüz ettirildiği gibi: «İki adam kaatili ve pek hunhar babasının, aklın, müesses din ve ahlâk kaidelerinin ve insani anlayışın bütün düsturlarını çiğniyerek Türklüğün reddettiği bir fiili şenii, öz kızı üzerinde ve zorla idame ettirmesi üzerine müstedinin bu seni hareketlerden içinde uyanan infial ve hudutsuz ıstırap altında babasını katlettiği ve bu sebeplerle cemiyetimizin namus telâkkisi de nazara alınarak ve doğuracağı içtimai fayda dahî mülâhaza edilerek mûmaileyha Ayşe Şener'in af ve atifete lâyük görüldüğü», tebarüz ettirilmektedir. Ben de bu temennilere bütün kalbimle iştirak ve bu zavallı kızın affını ıstırham ediyorum. (Alkışlar)

REİS — Başka söz istiyen var mı? (Yok sesleri)

Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Vezirköprü'nün Kıranalan köyünden 1931 doğumlu Ahmet kızı, Fatma'dan doğma Ayşe Şener'in affı hakkında

MADDE 1. — İrzına geçen babası Ahmet Şener'i balta ile öldürmekten dolayı hükümlü Ayşe Şener'in, Vezirköprü Ağır Ceza Mahkemesinin 10.XII.1954 tarih, 1954/107 esas ve 1954/103 karar sayılı ilâmiyle neticeten mahkûm olduğu yirmi yıl ağır hapis cezası affedilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? (Yok, sesleri)

Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Teklifin birinci müzakeresi bitmiştir.

5. — *Kadınların siyasi haklarına dair Sözleşmenin tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye Encümeni mazbatası (1/217)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen?

Buyurun; encümen adına Basri Aktaş.

HARİCİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ BASRİ AKTAŞ (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlar; yüksek tasvibinize arz edilen kanun lâyihasının Hariciye Encümeni mazbatasında küçük bir hata olmuştur. Bunu tashih için huzurunuzu işgal etmiş bulunuyorum.

Mazbatanın ikinci paragrafının 3 ncü satırında «1954 tenberi» şeklinde yazılmıştır. Esasında bunun 1930 olması icabetmektedir. Mazbatanın bu suretle tashih edilerek kabulünü arz ve rica ediyoruz.

REİS — Gerekli tashih yapılacaktır efendim.

Nazlı Tlabar buyurun efendim.

NAZLI TLABAR (İstanbul). — Muhterem arkadaşlar, kadınların siyasi haklarına dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin iltihakı hakkındaki Kanun lâyihasının müzakeresine başlamış bulunuyoruz.

Tasvibinize arzolunan sözleşme, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi Kadın Hakları Komisyonu tarafından hazırlanmış, Genel Kurulca kabul edilerek üye devletlerin imzasına sunulmuştur.

Sözleşmenin gayesi, Birleşmiş Milletler üyesi memleketlerde kadınlarla erkeklerin hak eşitliği prensibini gerçekleştirmek üzere, kadınlara gerek âmme hizmetlerine iştirak, gerekse siyasi haklar mevzuunda erkeklerle müsavatı temin etmektir.

11 maddeden ibaret olan sözleşmeyi şöylece hulâsa etmek mümkündür.

Madde 1. — Kadınlar, bütün seçimlerde erkeklerle müsavi bir şekilde rey hakkına sahip olacaklardır.

Madde 2. — Kadınlar, intihapla iş başına getirilmiş her teşekküle seçilme hakkına sahiptirler.

Madde 3. — Kadınlar, bütün âmme hizmetlerinin ifasında ve âmme makamlarının işgalinde erkeklerle aynı haklara sahiptirler.

4-11 nci maddeler tefsir, tatbik, imza, iltihak, tadil, yürürlüğe girme ve yürürlükten kalkma gibi nihai hükümleri muhtevidir.

Muhterem arkadaşlar,

Sözleşmenin yukarıda sıraladığımız haklarına Türk kadını, çeyrek asır evvel kavuşmuştur.

Atatürk, Türk kadını, Osmanlı saltanatı mutlakasının son asırlarda ağırlaştırdığı baskısından kurtarmağa karar vermiş ve 3 Şubat 1923 te İzmir'de eski Gümrük binasında halk ile konuşurken, muhtelif mevzular arasında Türk kadınının vaziyet ve hukuki meselelerine temas etmişti. 26 Ağustos 1924 te Dumlupınar'da Başkumandanlık Meydan Muharebesinin yıldönümünü merasimindeki nutkunda, aile ve kadın mevzularına tekrar temas etmiştir. Gazi bir yıl sonra İnebolu'yu ziyaretinde Türkoçağı binasında kahraman İnebolululara bu mevzudaki kararlarını bildirmişti.

(1) 64 S. Sayılı matbuia zaptın sonundadır.

Böylece 1930 senesinde yeni Belediye Kanunu münasebetiyle kadınların belediye âzası seçme ve seçilme hakkı Büyük Meclise kabul edilmiş ve 2599 sayılı Kanunla da Anayasanın 10 ve 11 nci maddeleri tadil edilmiştir.

Beşinci dönemdenberi de Türk kadını Yüksek Mecliste şerefli yerini almıştır.

Muhterem arkadaşlarım, sözleşme, Birleşmiş Milletler Komisyonunda müzakere edilirken delegelerimiz Türkiye'de kadın haklarının çok seneler evvel tanındığını ve Anayasa ile korunduğunu iftiharla belirtmişlerdir.

Hariciye Encümeninde ittifakla kabul edilen lâyihanın, burada da ittifakla kanunlaşacağından emin bulunuyoruz. Hak ve hukuku sizlerin himaye ve teminatı altında bulunan Türk kadını, elbetteki medeniyet yolunda süratle ilerlemekte devam edecektir.

Mâruzatımıza nihayet verirken bizden daha az tarihli milletlerin kadınlarının da en yakın bir zaman içinde sözleşmede yazılı bütün medeni ve siyasi haklara kavuşmasını samimiyetle bu kürsüden temenni etmek isteriz.. (Bravo sesleri, alkışlar.)

REİS — Başka söz isteyen?.. Yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Kadınların siyasi haklarına dair Sözleşmenin tasdiki hakkındaki kanun lâyihası

MADDE 1. — Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabul edilen 31 Mart 1953 tarihli, «Kadınların siyasi haklarına dair Sözleşme» tasdik edilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Kanunun birinci müzakeresi bitmiştir efendim.

6. — *Ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkında 1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tanzim olunan Gümrük Sözleşmesinin tasdikine dair kanun lâyihası ve Hariciye, Ticaret ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbataları (1/107) (1)*

REİS — Alâkalı vekiller burada. Müzakerelere devam ediyoruz.

Heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı?

Maddelere geçilmesini reye arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Birinci maddeyi okuyoruz efendim.

Ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkında 1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tanzim olunan Gümrük Sözleşmesinin tasdikine dair Kanun

MADDE 1. — Ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkında 1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tanzim olunan Gümrük Sözleşmesi tasdik edilmiştir.

REİS — Söz isteyen var mı?.. Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu Kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

7. — *Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya Hükümeti arasında münakit 1 Mart 1930 tarihli Ticaret ve Seyrisefain Muahedemesinin 16 ncı maddesinin meriyetten kaldırılmasına dair mektupla, İngiltere tarafından Türkiye menşeli tiftik ve palamuta tanınan gümrük tavizlerine dair mektubun tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Ticaret ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbataları (1/141) (2)*

(1) 66 S. Sayılı matbua zaptın sonundadır.

(2) 67 S. Sayılı matbua zaptın sonundadır.

REİS — Alâkalı vekiller burada. Müzakere-
lere devam ediyoruz.

Heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var
mı?

Maddelere geçilmesini reye arz ediyorum :
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya Hü-
kümeti arasında münakit 1 Mart 1930 tarihli
Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesinin 16 nci
maddesinin meriyetten kaldırılmasına dair mek-
tupla, İngiltere tarafından Türkiye menşeli
tiftik ve palamuta tanınan gümrük tavizle-
rine dair mektubun tasdiki hakkında Kanun

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Bü-
yük Britanya Hükümeti arasında münakit 1
Mart 1930 tarihli Ticaret ve Seyrisefain Mua-
hedenamesinin 16 nci maddesinin meriyetten
kaldırılmasına dair mektupla, İngiltere'nin
Türkiye menşeli tiftikten Gümrük Resmî al-
mıyacağı ve palamutu da ad valorem % 10
dan fazla Gümrük Resmine tâbi tutulacağı
nın teyidine mütaallik mektup kabul ve tasdik
edilmiştir.

REİS — Söz isteyen var mı?. Maddeyi re-
yinize arz ediyorum : Kabul edenler.. Etmeyen-
ler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-
riyete girer.

REİS — Maddeyi reynize arz ediyorum :
Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ie-
raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reynize arz ediyorum :
Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Lâyhanın birinci müzakeresi bitmiştir.

8. — *Türkiye, İran, Irak ve Pakistan ara-
sında 20 Ocak 1958 tarihinde imzalanan «Güm-
rük kanunlarının ve nizamnamelerinin ihlâli-
nin önlenmesine, oluşturulmasına ve tecziye-
sine mütedair Karşılıklı Yardım Sözleşmesi»
nin tasdiki hakkında kanun lâyhası ve Hari-
ciye ve Gümrük ve İnhisârlar encümenleri maz-
bataları (1/176) (1)*

REİS — Alâkalı Vekil burada, müzakereye
devam ediyoruz efendim.

(1) 68 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen var
mı, efendim?. Yok. Maddelere geçilmesini rey-
lerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyen-
ler.. Kabul edilmiştir.

**Türkiye, İran, Irak ve Pakistan arasında 20
Ocak 1958 tarihinde imzalanan «Gümrük kanun-
larının ve nizamnamelerinin ihlâlinin önlenme-
sine, oluşturulmasına ve tecziyesine mütedair
Karşılıklı Yardım Sözleşmesi» nin tasdiki hak-
kında Kanun**

MADDE 1. — Türkiye, İran, Irak ve Pa-
kistan arasında 20 Ocak 1958 tarihinde imza-
lanan «Gümrük kanunlarının ve nizamnamele-
rinin ihlâlinin önlenmesine, oluşturulmasına
ve tecziyesine mütedair Karşılıklı Yardım Söz-
leşmesi» kabul ve tasdik olunmuştur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var
mı?. Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul
edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde
meriyete girer.

REİS — Maddeyi reynize arz ediyorum.
Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ie-
raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reynize arz ediyorum.
Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Kanunun birinci müzakeresi bitmiştir.

9. — *Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare
Kurulu teşkiline dair kanun lâyhası ve Millî
Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları
(1/212) (1)*

REİS — Takrir var, okuyoruz.

Yüksek Riyasete

Ruznamenin birinci müzakeresi yapılacak
maddelerinin 22 sıra numarasında bulunan :
«Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare Kurulu
teşkiline dair kanun lâyhası» nin arz ettiği ehem-
miyet ve müstaceliyeti dolayısıyla takdimen ve
müstaceliyetle müzakeresini arz ve teklif ede-
rim.

**Millî Müdafaa Vekili
E. Menderes**

(1) 241 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

REİS — Takriri dinlemiş bulunuyorsunuz. Takdimen müzakeresini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen var mı?.. Buyurun Zihni Üner.

ZİHNİ ÜNER (Nevşehir) — Muhterem arkadaşlar, ordumuzun konvansiyonel silâhlardan güdümlü ve atomik silâhlara geçmekte bulunduğu bir devrede Millî Müdafaa bünyesinde ilmî İstişare Kurulu adı altında bir teşekkül kurulması hususunda Hükümetin Yüksek Meclise sevk etmiş olduğu bu mühim kanun lâyihasından dolayı Hükümete şükranlarımı arz etmeyi zevkli bir cıvdan borcu bilirim.

Muhterem arkadaşlarım, bu tasarıya göre memleketin otuz kadar ilim otoritesi Millî Müdafaa Vekilinin tabii reisliği altında periyodik olarak günlere toplanarak ordumuzun, devrimizin şartlarına göre teçhizat, harb silâhı ve vasıtalarının tekemmülü hususunda çalışacaklar ve böylece ordumuzu, teçhizat bakımından olduğu kadar teslihat bakımından da muasir ileri ordular seviyesinde tutmak imkânlarını elde edilecek.

Muhterem arkadaşlarım, bu kanun lâyihası encümenlerde mühim ve mesut tadillere uğramış bulunuyor. Gerek Millî Müdafaa Encümeniniz, gerekse Bütçe Encümeniniz Hükümetin teklif ettiği yılda iki defa toplanma hususunu kâfi görmemiş, meselenin ehemmiyetini dikkate alarak bunu 3 ayda asgari bir defa toplamak üzere, bu ilmî kurulun çalışmalarını genişletmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, bu kanun lâyihasında Bütçe Encümeninin yapmış olduğu tadillerden ilham alarak noksan bir hususu yüksek tasviplerinize arz etmek istiyorum :

Bu kanuna göre, memleketin 30 kadar ilim otoritesi ve bir o kadar da Millî Müdafaa taktisyen ve teknisiyen mensupları periyodik olarak çalışacaklar ve şu üç hususu tezekkür edeceklerdir :

Millî Müdafaa Vekiline silâhlarımızın tekâmülü hususunda mütalâalar verecek, tekliflerde tavsiyelerde bulunacak. Böyle bir heyetin adı «İlmî İstişare Kurulu» olarak tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Yüksek malûmunuz olduğu veçhile, devrimizin fevkalâde seyyal şartları altında ordunun

mühim mevzularını, mütemadi surette tekâmül yolunda Millî Müdafaaaya mütalâalarını, tavsiyelerini ve tekliflerini verecek olan bu heyetin ilmî araştırmalarda bulunacağı bedihidir. Esasen kanun lâyihasında da bu husus muhtelif maddelerde mündemiçtir. Bu kanunun başlığının İlmî İstişare Kurulu şeklinde olması tatbikatta yanlışlığa mahal vereceğinden bu hususun nazarı dikkate alınması gerekir. Çünkü bu zevvat toplanır, bir karar verir ve bu karar Millî Müdafaa Vekâletine sunulur. İlmî araştırmalara dayanmayan bir kararın, hiçbir zaman kıymeti kalmaz, afaki olur, tatbikine imkân hâsıl olmaz. İlmî araştırmalara dayandıktan sonra bu tavsiyeleri verecek vaziyette olan bu kurulun adının «İlmî İstişare ve Araştırma Kurulu» şeklinde tesbiti elbetteki zaruridir. İşte bu mühim noktayı bu kanunun başlığında tevsik etmek için Yüksek Heyetinize bir teklif arz ediyorum. Kabulünü istirham ederim.

REİS — Encümen adına mı, şahsınız adına mı teklif ediyorsunuz?

ZİHNİ ÜNER (Devamla) — Encümen adına.

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde başka söz isteyen var mı?..

Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Takrirden aynı zamanda müstaceliyet teklifi vardır. Müstaceliyeti reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci maddeyi okuyoruz, efendim.

Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare Kurulu teşkiline dair Kanun

MADDE 1. — Millî Müdafaa faaliyetlerini ilmin ve tekniğin yardımı ile geliştirmek ve rasyonelleştirmek için alınması muktazi tedbirler hususunda mezkûr Vekâletçe istenilecek istişari mütalâaları vermek ve ayrıca lüzumlu göreceği teklif ve tavsiyelerde bulunmak üzere bir İlmî İstişare Kurulu teşkil edilmiştir.

Bu madde hakkında takrir var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerle;

1. Kanun lâyihası başlığına (istişare) kelimesinden sonra (ve araştırma) kelimesinin,
2. Maddelerde geçen (ilmî istişare) kelime-

lerinden sonra (ve araştırma) kelimelerinin eklenmesini arz ve teklif eylerim.

Nevşehir
Zihni Üner

MİLLÎ MÜDAFAA VEKİLİ ETEM MENDERES (Aydın) — İştirak ediyorum.

REİS — Bütçe Encümeni.

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Filhal iştirak ediyorum.

REİS — Başka söz isteyen var mı efendim? Takrirle maddede ve başlıkta kelime değişiklikleri talebedilmektedir. Bu teklife encümen de iştirak etmektedir. Takriri kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şu halde yapılan değişiklikle maddeyi yeniden okutup reyinize arz edeceğim.

Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare ve Araştırma Kurulu teşkiline dair Kanun

MADDE 1. — Millî Müdafaa faaliyetlerini ilmin ve tekniğin yardımı ile geliştirmek ve rasyonelleştirmek için alınması muktazi tedbirler hususunda mezkûr Vekâletçe istenilecek işiştirari mütalâaları vermek ve ayrıca lüzumlu göreceği teklif ve tavsiyelerde bulunmak üzere bir İlmî İstişare ve Araştırma Kurulu teşkil edilmiştir.

REİS — Maddeyi okunan şekle reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — İlmî İstişare ve Araştırma Kurulunun teşekkülü ve faaliyete başlayabilmesi için asgari beş âzanın seçilmiş olması lâzımdır. Âza adedi otuzu geçemez.

Kurulun ilk teşekkülünde beş âza Millî Müdafaa Vekâleti kadrolarında vazifeli bulunmayan ve ilmî eser veya araştırmaları ile temayüz etmiş şahıslardan Millî Müdafaa Vekilinin inhası üzerine İera Vekilleri Heyetince dört sene için seçilirler.

Mütebaki âzalar lüzum hâsıl oldukça, Üniversite Senatolarının göstereceği namzetler de dâhil olmak üzere ikinci fıkrada yazılı evsafı haiz şahıslardan İlmî İstişare ve Araştırma Kurulunun teklifi ve Millî Müdafaa Vekilinin inhası üzerine İera Vekilleri Heyetince yine dört sene için seçilirler.

Âza sayısı beşten aşağıya düştüğü veya di-

ğer âzalıklar ihlâl ettiği takdirde ikinci ve üçüncü fıkralardaki usule ve şartlara tevfikân dört sene için yeniden âza seçilir.

Müddeti dolan âzanın yeniden seçilmesi caizdir.

İlmî İstişare ve Araştırma Kuruluna seçilen âzalar, Kurul âzalıklarından ayrıldıkları takdirde; «Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare ve Araştırma Kurulu Fahri Âzası» unvanını hâyatta oldukları müddetçe taşırlar.

Âzalardan vazifeleri ile telifi kabil olmıyan hareketleri görülenler müddetlerinin hitama ermesi beklenmeksizin Millî Müdafaa Vekilinin teklifi ve İera Vekilleri Heyetinin kararı ile âzalıktan affolunabilirler. Bu suretle âzalıktan affolunanlar fahri âzalık unvanını ihraz edemezler.

REİS — İkinci madde hakkında, buyurum Zihni Üner.

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİ REİSİ ZİHNİ ÜNER (Nevşehir) — Muhterem arkadaşlarım, ikinci maddede gözden kaçmış olduğunu tahmin ettiğim bir redaksiyon hatası mevcut. Diyor ki: «Âzalardan vazifeleri ile telifi kabil olmıyan hareketleri görülenler vazifeden affolunabilirler.» Burada, (vazifeleri ile telifi kabil olmıyan hareketleri yapanlar icabında affolunabilirler), gibi bir mâna da çıkmaktadır. Halbuki bu kadar hassas olan bir mevzuda» vazifesiyle gayrikabili telif hareketinde bulunanlar vazifeden affedilirler» şeklinde katî bir hüküm ifade etmek lâzımdır. Bunun bu şekilde tashihi için bir takrir arz ediyorum.

REİS — Başkaca söz isteyen var mı efendim? Madde hakkında bir takrir vardır, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Şifâhen arz ettiğim sebeplerle:

İkinci maddenin son fıkrasında (affolunabilirler) kelimesinin (affolunurlar) şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif eylerim.

Nevşehir
Zihni Üner

REİS — Buyurum.

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Efendim, esasen metinde «vazifeden affolunabilir» diyor. Bu itibarla tadile lüzum yoktur. (Vazifelerinin icabatına uygun olmıyarak hareket edenler Millî

İstişare ve Araştırma Kurulu kararıyla bu vazifeden affedilebilir) şeklindedir.

REİS — Beyefendinin takriri öyle değildir, «affolunurlar» diyor.

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ BEHZAT BİLGİN (Devamla) — (Affolunabilirler) dedikten sonra maksat ifade edilmiş olur. Yani vazifelerinin icabatını yerine getirmiyenler pek tabiidir ki vazifeden affolunabileceklerdir.

REİS — Encümeniniz iştirak etmiyor mu?

BEHZAT BİLGİN (Devamla) — Maddenin aynen kabulünde bir mahzur yoktur.

REİS — Efendim, okunan takriri dinlemiş bulunuyorsunuz. Takririn dikkate alınmasını kabul edenler... Etmeyenler... Tatkrir dikkate alınmıştır.

Encümen iştirak ediyor mu?

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Ediyoruz efendim.

REİS — Bütçe Encümeni iştirak ediyor.

Yapılan bu tadile göre maddeyi tekrar okutup reyinize arz edeceğim.

MADDE 2. — İlmî İstişare ve Araştırma Kurulunun teşekkülü ve faaliyete başlayabilmesi için asgari beş âzanın seçilmiş olması lâzımdır. Âza adedi otuzu geçemez.

Kurulun ilk teşekkülünde beş âza, Millî Müdafaa Vekâleti kadrolarında vazifeli bulunmayan ve ilmî eser veya araştırmaları ile temayüz etmiş şahıslardan Millî Müdafaa Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince dört sene için seçilirler.

Mütebaki âzalar lüzum hâsıl oldukça Üniversite Senatolarının göstereceği namzetler de dâhil olmak üzere ikinci fıkrada yazılı evsafı haiz şahıslardan İlmî İstişare ve Araştırma Kurulunun teklifi ve Millî Müdafaa Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince yine dört sene için seçilirler.

Âza sayısı beşten aşağıya düştüğü veya diğer âzalıklar inhilâl ettiği takdirde ikinci ve üçüncü fıkralardaki usule ve şartlara tevfikân dört sene için yeniden âza seçilir.

Müddeti dolan âzanın yeniden seçilmesi caizdir.

İlmî İstişare ve Araştırma Kuruluna seçilen âzalar, Kurul âzalıklarından ayrıldıkları tak-

dirde; «Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare ve Araştırma Kurulu **Fahrî Âzası**» unvanını hayatta oldukları müddetçe taşırlar.

Âzalardan vazifeleri ile telifi kabil olmayan hareketleri görülenler müddetlerinin hitama ermesi beklenmeksizin Millî Müdafaa Vekilinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı ile âzalıktan affolunurlar. Bu suretle âzalıktan affolunanlar fahrî âzalık unvanını ihraz edemezler.

REİS — Maddeyi bu şekilde kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millî Müdafaa Vekili İlmî İstişare ve Araştırma Kurulunun tabii Reisidir.

İlmî İstişare ve Araştırma Kurulunun âzaları ayrıca gizli rey ile kendi aralarında bir reis ve bir Reisvekili seçerler. Reis, Kurulu temsil, idari işlerin tedvirine nezaret ve Kurul toplantılarına Riyaset eder. Reisvekili Reisin yardımcısıdır. Reisin mazereti halinde Kurulun toplantılarına Riyaset eder.

Reis veya Reisvekilliği müddeti iki yıldır. Bu müddetin hitamında veya Riyasetin veya Reisvekilliğinin inhilâlî halinde inhilâl eden makam için aynı usuller dâhilinde yeniden seçim yapılır.

REİS — Söz isteyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Erkânı Harbiye Umumiye Reis ve İkinci Reisi, Millî Müdafaa Vekâleti Müsteşarı, Kuvvetler Kumandanları, Millî Müdafaa Vekâleti Araştırma ve Geliştirme Başkanı ve Millî Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreteri, Kurulun toplantılarına iştirak edebilirler.

Millî Müdafaa Vekâletine bağlı teşekküllerdeki mütehassis elemanlar da Kurulun istişare ve çalışma programlarının mevzularına göre Kurulu tenvir etmek ve müşahidolmak üzere vazifelendirilebilirler.

REİS — Söz isteyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Kurulun Genel Sekreterlik görevini Millî Müdafaa Vekâleti Araştırma ve Geliştirme Başkanı yapar.

REİS — Söz isteyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Kurul Umumi Heyeti üç ayda asgari bir defa toplanır.

İlmî İstişare ve Araştırma Kurulunun toplanabilmesi için mevcut âza adedinin üçte ikisinin hazır bulunması şarttır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — İlmî İstişare ve Araştırma Kurulu âzalarına her sene yapılan toplantılarının devamı müddetince İcra Vekilleri Heyetinin tesbit edeceği miktarda hakkı huzur verilir.

Kurula görülecek lüzum üzerine istişare için Kurul dışında ve Millî Müdafaa Vekâleti mensubu olmıyan mütehassıslardan celbedilecek olanlara Kurulun teklifi üzerine Millî Müdafaa Vekilince tesbit edilecek miktarda bir ücret verilir.

Toplantılara katılacaklara Harcırah Kanununa göre yol masrafları ile yolda geçen günlere ait yevmiyeleri ve tetkikatta bulunmak veya müşahitlik etmek üzere her hangi bir mahalle gönderilenlere harcırahları verilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Bu kanun gereğince ilmî araştırma ve geliştirme hizmetlerinin icabettiği umumi masraflar, Millî Müdafaa Vekâleti bütçesinde ilmî araştırma ve geliştirme namıyla yeniden açılacak bir fasla konacak tahsisat ile karşılanır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare ve Araştırma Kurulunun faaliyeti, daimî veya muvakkat olarak teşkil edilecek komiteler ile bunlara bağlı grupların çalışma tarzları Kurul Genel Sekreterinin vazifeleri ve Kurulun çalışması ile ilgili sair hususlar İcra Vekilleri Heyetince tanzim edilecek bir talimatname ile tanzim ve tesbit olunur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

REİS — Kanunun heyeti umumiyesi üzerindeki müzakere bitmiştir. Son olarak söz isteyen var mı? Yok.. Müstaceliyetle müzakeresi kabul edildiğine göre kanunun heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10. — *Trimci ve ateşçi sıfatıyla gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tesbitine dair 15 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesi ve bu Sözleşmeye katılmamız hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Münakalât ve Çalışma encümenleri mazbataları (1/159) (1)*

REİS — Alâkalı Çalışma Vekili burada mı? Burada. Müzakereye devam ediyoruz.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen var mı, efendim? Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Trimci ve ateşçi sıfatıyla gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tesbitine dair 15 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesi ve bu Sözleşmeye katılmamız hakkında Kanun

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının 1921 de Cenevre'deki genel Konferansında kabul edilmiş olan trimci ve ateşçi sıfatıyla gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tesbitine dair 15 sayılı Sözleşme tasdik edilmiş ve bu Sözleşmeye katılmak hususunda Hükümete yetki verilmiştir.

REİS — Encümen.

ÇALIŞMA ENCÜMENİ REİSİ NECDET AZAK (Bursa) — Muhterem arkadaşlar, bu kanuna ekli bulunan mukavelenin 9 ncu maddesinin son satırında maddi bir hata vardır. (Yapılacaktır) kelimesinin (Yapacaktır) şeklinde düzeltilmesi icabediyor. Onu arz ederim, efendim.

(1) 71 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

REİS — Vâkı tabı hatası tashih edilmiştir efendim.

Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir efendim.

11. — *Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların yaş haddinin tesbiti hakkında 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair kanun lâyihası ve Hariciye, Münakalât ve Çalışma encümenleri mazbataları (1/154) (1)*

REİS — Alâkalı vekil burada. Müzakereye devam ediyoruz. Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen?... Yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arze ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbiti hakkında 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair Kanun

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının 1936 da Cenevre'deki Genel Konferansında kabul edilmiş olan deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbiti hakkındaki 58 sayılı Sözleşme tasdik edilmiş ve bu Sözleşmeye katılmak hususunda Hükümete yetki verilmiştir.

REİS — Encümen, buyurun.

ÇALIŞMA ENCÜMENİ REİSİ NECDET AZAK (Bursa) — Efendim, matlap ile metin arasında ufak bir fark vardır. Bir (Asgari) kelimesinin ilâvesi iktiza etmektedir.

REİS — Efendim, encümenin beyanının madde ile ilgisi olmadığı için, maddeyi olduğu gibi

(1) 72 S. Sayılı matbuâ zaptın sonundadır.

reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reylarinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir, efendim.

12. — *1706 sayılı Jandarma Kanununun 3148 sayılı Kanunla muaddel 18 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası ile Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Jandarma Kanununun 3148 sayılı Kanunla değiştirilen 18 nci maddesinin son fıkrasının tadiline dair kanun teklifi ve Millî Müdafaa ve Dahiliye encümenleri mazbataları (1/215, 2/90)*

REİS — Dahiliye Vekili salonda yoktur. Lâyihanın müzakeresi bir defaya mahsus olmak üzere geri bırakılmıştır.

13. — *Türkiye ile Norveç arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Maarif encümenleri mazbataları (1/195) (1)*

REİS — Hariciye Vekili buradadır. Müzakereye devam ediyoruz.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen var mı? Yok. Maddelere geçilmesini reylarinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye ile Norveç arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının tasdiki hakkında Kanun

MADDE 1. — Türkiye ile Norveç arasında 10 Ocak 1958 tarihinde Ankara'da imzalanan Kültür Anlaşması tasdik edilmiştir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

(1) 79 S. Sayılı matbuâ zaptın sonundadır.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu ieraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun birinci müzakeresi bitmiştir.

14. — *Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Birleşik Krallığı arasında imzalanan İş Birliği ve Kültür Anlaşmasının tasdikine dair kanun lâ-yihası ve Hariciye ve Maarif encümenleri mazbataları (1/204) (1)*

REİS — Hariciye Vekili buradadır. Müzakereye devam ediyoruz.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı? Yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Birleşik Krallığı arasında imzalanan İş Birliği ve Kültür Anlaşmasının tasdikine dair Kanun

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Birleşik Krallığı arasında 9 Şubat 1958 tarihinde Trablusgarp'ta imzalanan İş Birliği ve Kültür Anlaşması tasdik edilmiştir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ieraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir efendim.

15. — *İstanbul mebusları Rüştü Güneri ve Mehmet Gürpınar'ın, Deniz İş Kanununun 23 ncü maddesinin 1 ve 2 numaralı bentlerinin tadili hakkında kanun teklifi ve Çalışma Encümeni mazbatasını (2/227) (2)*

(1) 80 S. Sayılı matbua zaptın sonundadır.

(2) 87 S. Sayılı matbua zaptın sonundadır.

REİS — Alâkalı vekil burada. Müzakeresine başlıyoruz.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı?

Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Deniz İş Kanununun 23 ncü maddesinin (1) ve (2) numaralı bentlerinin tadili hakkında kanun

MADDE 1. — 6379 sayılı Deniz İş Kanununun 23 ncü maddesinin 1 ve 2 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

1. — Birden fazla kaptanın bulunduğu gemilerde birinci kaptan veya bu kanunun 2 nci maddesinin (C) fıkrasında yazılı olduğu şekilde kendisine vekâlet eden kimse. (Kılavuz kaptanlar dâhil);

2. — Birden fazla makinistin bulunduğu gemilerde başmakinist;

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini ieraya, İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

16. — *Bursa Mebusu Necdet Azak'ın, 3008 sayılı İş Kanununun 47 nci maddesinin tadiline ve bu kanuna üç madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Çalışma Encümeni mazbatasını (2/265) (1)*

REİS — Alâkalı Vekil burada. Müzakeresine başlıyoruz.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz var mı? Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

(1) 144 S. Sayılı matbua zaptın sonundadır.

3008 sayılı İş Kanununun 47 nci maddesinin tadiline ve bu kanuna üç madde eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — İş Kanununun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 47. — Her hangi bir iş yerinde genel olarak muayyen çalışma saatlerinden önce veya sonra yapılması gerekli olan hazırlama veya tamamlama yahut temizleme işlerinde çalışan işçiler hakkında işin tanzimine ait hükümlerden hangilerininin tatbik edilmeyeceği yahut ne gibi değişik şartlar ve usuller itihaz olunacağı bir nizamname ile tesbit olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanunun meriyete girmesine kadar İş Kanununun 47 nci maddesine istinaden tatbik edilemekte olan günlük veya haftalık iş müddetlerinin, bu kanunun tatbiki neticesi olarak, daha aşağı hadlere inmesi keyfiyeti işçilerin günlük kazançlarının ve sair haklarının eksiltilmesine sebep tutulamaz.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun 2 nci maddesi hükmüne aykırı hareket eden iş veren veya iş veren vekili hakkında, bu gibi işlerde çalışan işçilere ait günlük kazanç ve sair hakların daha aşağı hadlere indirilmesinden dolayı, bu kimselerin uğradıkları zararın iki misli tutarında ağır para cezası hükmolunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — 5518 sayılı Kanunun 6 nci maddesi hükmü bu kanunun 2 nci maddesinde yazılı suç işleyenler hakkında da tatbik olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum.

Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

17. — *Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasında Ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütaallik 12 Eylül 1945 tarihli Anlaşmaya zeylen 6 Ocak 1958 tarihinde imzalanan Lâhikanın tasdikine dair kanun lâyihası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/189) (1)*

REİS — Alâkalı vekil buradadır, müzakereye devam ediyoruz.

Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasında Ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütaallik 12 Eylül 1945 tarihli Anlaşmaya zeylen 6 Ocak 1958 de imzalanan Lâhikanın tasdikine mütedair Kanun

MADDE 1. — Türkiye ile İsviçre arasında Ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütaallik 12 Eylül 1945 tarihli Anlaşmaya zeylen 6 Ocak 1958 tarihinde Bern'de imzalanan lâhika kabul ve tasdik edilmiştir.

REİS — Söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

(1) 198 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir, efendim.

18. — *Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında münakit 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Ödeme Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 tarihinde imzalanmış olan Lâhika ve Eki mektuplarla, 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının sonradan vâkı tadillerle birlikte meriyet müddetlerinin uzatılması zmnında teati edilen mektupların tasdiki hakkında kanun lâ-yihası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri maz-bataları (1/256) (1)*

REİS — Alâkalı Vekil buradadır, müzakereye devam ediyoruz.

Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında münakit 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Ödeme Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 tarihinde imzalanmış olan Lâhika ve eki Protokol ve mektuplarla, 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının sonradan vâkı tadillerle birlikte meriyet müddetlerinin uzatılması zmnında teati edilen mektupların tasdiki hakkında Kanun

MADDE 1. — Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında münakit 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Ödeme Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 tarihinde imzalanmış olan Lâhika ve eki Protokol ve mektupların meriyet müddetlerinin 20 Haziran 1958 tarihinden itibaren altı ay ve 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının 29 Haziran 1957 tarihinde teati edilen mektuplarla uzatılan meriyet müddetinin de 30 Haziran 1958 tarihinden itibaren bir sene müddetle temdidini hususunda Türkiye Hariciye Vekâletiyle Ankara'daki Belçika Büyükelçiliği arasında 19 ve 29 Haziran 1958 tarihlerinde teati edilen mektuplar tasdik edilmiştir.

REİS — Söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir, efendim.

3. — İngiliz Parlâmento Heyetinin Türkiye'yi ziyaretleri münasebetiyle Lordlar ve Avam kamaraları reislerinin mektupları

(İngiltere Lordlar ve Avam kamaraları âzasından müteşekkil heyet alkışlar arasında kordiplomatik locasını teşrif ettiler.)

REİS — Vâkı davet üzerine İngiltere Lordlar Kamarası ve Avam Kamarası âzasından müteşekkil muhterem bir heyet dünden beri Türkiyemizin misafiridir. Şu anda Meclisimizde bulunmaktadırlar. Asil, dost ve müttetik İngiliz milletinin parlamentosunu temsil eden aziz misafirlerimize, muhterem heyetiniz adına hoş geldiniz der ve kendilerini hürmetle selâmlarım. (Şiddetli alkışlar)

İki mektup var, okuyoruz.

Lordlar Kamarası

S. W. 1

14. Mayıs.

Ekselâns Refik Koraltan

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi

Ankara

Ekselâns;

İngiliz Parlamentosunun her iki Meclisinden bir heyetin ziyareti münasebetiyle size ve Büyük Millet Meclisinin bütün âzalarına şahsımın ve Lordlar Kamarasının bütün âzalarının en sıcak selâmlarını gönderirim.

Türk Parlâmento Heyetinin, pek mümtaz Riyasetiniz altında 1958 Mart ayında İngiltere'yi ziyaretini büyük bir zevkle hatırlar ve bu ziyaret esnasında teessüs etmiş olan birçok dostlukların hâfızalarımızda tazeliğini muhafaza ettiği ve her iki memleketimiz arasındaki münasebetler üzerinde devamlı bir tesir icra edeceği hususunda sizi katiyetle temin etmek isteriz.

(1) 206 S. Sayılı matbuva zaptın sonundadır.

İhtiramatı faikamın kabulünü rica ederim
Ekselâns.

Lordlar Kamarası Reisi
İmza

Avam Kamarası
Westminster, Londra S. W. 1

14 Mayıs 1959

Ekselâns Refik Koraltan
Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi
Ankara.

Ekselâns,

İngiliz Parlâmento Heyetinin büyük memleketinizi ziyareti münasebetiyle size ve Büyük Millet Meclisinin bütün âzalarına şahsın ve Avam Kamarasının bütün âzaları namına kalbten en iyi temennilerimi arz ederim.

Türk Parlâmento Heyetinin, mümtaz Riyasetiniz altında 1958 Mart ayında bize yaptığı ziyaretin hâtırası zihinlerimizde hâlâ daha tazeliğini muhafaza etmektedir ve her iki memleketimiz arasında mevcut mesut münasebetlerin işbu ziyaretle daha da artacağını biliyoruz.

En nazikâne tâzimlerim ve en samimî selâmlarımla.

Avam Kamarası Reisi
W. S. Morrison

REİS — İttılânıza arz edilmiştir efendim.
(Bravo sesleri, alkışlar)

Ruznameye devam ediyoruz efendim.

19. — Avrupa Konseyi âzası memleketler arasında tıbbî tedavi maksadiyle harb mâlûllerinin mübadelesine mütedair Anlaşmanın tasdikı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Sıhhat ve İctimai Muavenet encümenleri mazbataları (1/1) (1)

REİS — Hariciye Vekili burada, müzakereye devam ediyoruz efendim.

Lâyihamın heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı? Yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(1) 225 S. Sayılı matbuva zaptın sonundadır.

Avrupa Konseyi âzası memleketler arasında tıbbî tedavi maksadiyle harb mâlûllerinin mübadelesine mütedair Anlaşmanın tasdikı hakkında Kanun

MADDE 1. — 13 Aralık 1955 tarihinde imzalanmış olan Avrupa Konseyi âzası memleketler arasında tıbbî tedavi maksadiyle harb mâlûllerinin mübadelesine mütedair Anlaşma tasdik edilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde mecriyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun birinci müzakeresi bitmiştir efendim.

20. — İçel Mebusu Yakup Karabulut ve Kocaeli Mebusu Cemal Tüzün'ün, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzaları ile askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanuna bağlı cetvelin değiştirilmesine dair kanun teklifleri ve Kayseri Mebusu Hakkı Kurlul ve Sakarya Mebusu Baha Hüner'ün, Askerî adli hâkimlere hâkim ödeneği verilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası ile Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzaları ile askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası ile, Muvakkat Encümen mazbatası (2/127, 2/225, 2/136, 2/54)

REİS — Alâkalı Vekil salonda bulunmadığından, gelecek İnikada bırakılmıştır.

İZZET AKÇAL (Rize) — Muvakkat Encümen, buradadır.

REİS — Beyefendiler, olamaz. Alâkalı Vekilin bulunması meşruttur. Çok rica ederim ve-

killerimizin gündemdeki kanunları takibetmeleri icabeder. (Beş dakika sonra gelir, sesleri) Türkiye Büyük Millet Meclisinin muhterem âzasını reis olarak bekletmem. Vekilin bulunması meşruttur. Bulunmadığına göre bir defaya mahsus olmak üzere gelecek İnikada bırakılmıştır. (Bravo reis, sesleri)

21. — *Bursa Mebusu Necdet Azak'ın, İş Kanununun 13 ncü maddesinin 5 nci fıkrasının tadili hakkında kanun teklifi ve Çalışma Encümeni mazbatası (2/285) (1)*

REİS — Alâkalı Çalışma Vekili burada. Müzakereye devam ediyoruz.

Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı?

Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

İş Kanununun 13 ncü maddesinin beşinci fıkrasının tadili hakkında Kanun

MADDE 1. — İş Kanununun 5518 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

İşçinin temsilcilik ödevinin icaplarını yapması sebebiyle işinden çıkarılması halinde bu kimseye, bu maddenin diğer fıkralarında yazılı sair haklar mahfuz kalmak şartıyla, ücretinin bir yıllık tutarı miktarında tazminat verilir. İşçinin şikâyet mercilerine başvurulması sebebiyle işinden çıkarılması halinde ve genel olarak fesih hakkının kötüye kullanıldığını gösteren diğer durumlarda ayrıca ikinci fıkrada yazılı önellere ait ücretlerin üç misli tutarı tazminat olarak ödenir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun birinci müzakeresi bitmiştir.

(1) 231 S. Sayılı matbuva zaptın sonundadır.

22. — *Birleşmiş Milletler Andlaşması ile Birleşmiş Milletler Teşkilâtına bağlı ihtisas müesseselerinin ana sözleşmeleri, Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında münakit Ekonomik İş Birliği Anlaşması, Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve Hükümetimiz tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, andlaşma ve sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümetin salâhiyetli kılınması hakkında kanun lâyhası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/327) (1)*

REİS — Bu kanun lâyhasına dair bir takrir var, okuyacağız.

Yüksek Riyasete

Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Ekonomik İş Birliği Anlaşması, Birleşmiş Milletler Andlaşması, Avrupa Konseyi Statüsü ve Hükümetimiz tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, andlaşma ve sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım, ödeme anlaşmaları akdine Hükümetin salâhiyetli kılınması hakkında kanun lâyhasının halen zuhur eden bâzı âcil vaziyetleri karşılamak ve bilhassa Avrupa İskân Fonundan sağlanacak 1 500 000 dolârlık kredi anlaşmasının akdini mümkün kılmak maksadiyle takdimen ve müstaceliyetle müzakeresini teklif ve arz ederim.

Hariciye Vekili

F. R. Zorlu

REİS — Takriri dinlemiş bulunuyorsunuz. Takdimen müzakereyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Takrirden aynı zamanda müstaceliyet teklifi vardır. Müstaceliyetle görüşülmesi hususunu

(1) 237 S. Sayılı matbuva zaptın sonundadır.

reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Birleşmiş Milletler Andlaşması ile Birleşmiş Milletler Teşkilâtına bağlı ihtisas müesseselerinin ana sözleşmeleri, Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında münakit Ekonomik İş Birliği Anlaşması, Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve Hükümetimiz tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, andlaşma ve sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümetin salâhiyetli kılınması hakkında Kanun.

MADDE 1. — Aşağıda tadadolan anlaşma, sözleşme ve anlaşma hükümleri dâhilinde ilgili hükümetler, teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümet salâhiyetlidir:

- a) Birleşmiş Milletler Andlaşması ve Birleşmiş Milletler Teşkilâtına bağlı ihtisas müesseselerinin Ana Sözleşmeleri,
- b) Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi,
- c) Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında münakit Ekonomik İş Birliği Anlaşması,
- d) Avrupa Konseyi Sözleşmesi,
- e) Kanuniyet kesbeylemiş olması şartıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, sözleşme ve andlaşmalar.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı?.. Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler. Etmeyenler. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Yukarıki madde gereğince akdedilecek Anlaşmalar imzalandıkları tarihte meriyete girer.

REİS — Söz isteyen var mı?.. Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu anlaşmalar, imzalandıkları tarihten itibaren altı ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin tasdikine sunulur.

REİS — Söz isteyen var mı?.. Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — 5436 sayılı Kanun ile bu kanunun meriyet müddetinin uzatılmasına müte-dair 5969, 6127, 6417, 6605 ve 7019 sayılı kanunlar ilga edilmiştir.

REİS — Söz isteyen var mı?.. Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren dört sene müddetle meriyette kalır.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesi üzerindeki müzakereler bitmiştir, son olarak söz isteyen var mı?.. Kanunun heyeti umumiyesi açık oylarımızla arz edilmiştir.

23. — *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Konseyi Millî Mülteciler ve Avrupa'daki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu arasında akdolan Mukavele ile eki mektupların tasdikine dair kanun lâyihası ve Hariciye ve İmar ve İskân encümenleri mazbataları (1/253) (1)*

REİS — Alâkalı vekil buradadır. Müzakereye devam ediyoruz. Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen var mı? Maddelere geçilmesini reylarinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Konseyi Millî Mülteciler ve Avrupa'daki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu arasında akdolan Mukavele ile eki mektupların tasdikine dair Kanun

MADDE 1. — «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Konseyi Millî Mülteciler ve Avrupa'daki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu arasındaki Mukavele» ile eki mektuplar tasdik edilmiştir.

REİS — Söz isteyen var mı? Maddeyi reylarinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

(1) 233 S. Sayılı matbuu zâptın sonundadır.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Lâyiha'nın birinci müzakeresi bitmiştir.

24. — *Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayrırma Avrupa Şirketi Sözleşmesiyle Statüsünün ve Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkında Sözleşme ve bu Sözleşme gereğince teşkil olunan mahkeme ile ilgili protokollerin tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Adliye encümenleri mazbataları (1/242) (1)*

REİS — Hariciye Vekili burada, müzakereye devam ediyoruz.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci maddeyi okuyoruz.

Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkındaki Sözleşme ve bu Sözleşme ile ihdas olunan mahkeme ile alakalı Protokolün ve Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayrırma Avrupa Şirketi Sözleşmesi ve Statüsünün tasdiki hakkında Kanun

MADDE 1. — 20 Aralık 1957 tarihinde Paris'te imzalanan:

a) Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkındaki Sözleşme,

b) Yukarıki bentte mezkûr Sözleşmeye müsteniden ihdasolunan mahkemeye mütaallik Protokol,

c) Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayrırma Avrupa Şirketi Sözleşmesi,

d) Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayrırma Avrupa Şirketi Statüsü kabul ve tasdik edilmiştir.

REİS — Söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı vesikalar ahkâmının gerekli kıldığı tedbirleri tes-

(1) 244 S. Sayılı matbuva zaptın sonundadır.

bit ve ittihaz etmeye İera Vekilleri Heyeti salâhiyetlidir.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükmünü icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyiha'nın birinci müzakeresi bitmiştir. efendim.

25. — *Artvin Mebusu Mecit Bumin, Afyon Karahisar Mebusu Orhan Uygun ve Konya Mebusu Osman Bibioğlu ile Sinob Mebusu Mahmut Pınar'ın, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna hükümler ilâvesine dair kanun teklifleri ve Nafia ve Adliye encümenleri mazbataları (2/67, 161, 257)*

REİS — Dahiliye Vekili burada mı efendim? (Yok sesleri)

Teklifin müzakeresi bir defaya mahsus olmak üzere gelecek İnikada bırakılmıştır.

NUSRET KIRIŞÇIOĞLU (Sakraya) — 22 numaradaki lâyiha da, aynı mı oldu efendim?

REİS — Hayır efendim. 22 nei numaradaki lâyiha, müstaceliyet teklifi ile müzakeresi yapılarak kanunlaşmıştır.

26. — *Biga'nın Yeniçiftlik köyü nüfusunda kayıtlı Hasanoğlu, Hamdiye'den doğma 4.I.1933 doğumlu Ali Yıldırım'ın affı hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/27) (1)*

REİS — Adliye Encümeni teklifi üzerinde müzakereye devam ediyoruz. Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı efendim?

REİS — Sefer Eronat.

SEFER ERONAT (Yozgat) — Muhterem arkadaşlar, bir öğretmen arabaya binmiş birkaç kişi ile birlikte yoleuluk yapıyormuş. Yolda bir yerde mola vermişler. Kira ile bindiği arabanın atına yakınında bulunan tarlanın içindeki yeni biçilmiş yulaflardan bir demet almış ve arabanın

(1) 251 S. Sayılı matbuva zaptın sonundadır.

atları önüne bırakmış. Hâdiseyi bekçi görmüş, öğretmen tutulmuş, mahkemeye sevk edilmiş ve bu suçundan dolayı 8 aya mahkûm olmuş.

Bizim örf ve âdetimize göre yolda geçerken, ufak şeyleri almakta bir beis görülmez. Yapılan bu işde öğretmenin kasdının hırsızlık olmadığı aşîkârdır. Çünkü hırsızlıkta başkasının malını intifa kasdiyle çalmak esastır. Başkasının malını almış, ne yapmış? Başkasının atına yedirilmiş. Bununla bu genç öğretmene hırsızdır diye damga vurmak doğru olmasa gerektir. Hırsızdır diye vurulmuş damgayı kanun affetmez. Büyük Millet Meclisinin atıfeti geniş olduğu için hâdiseyi de olduğu gibi mütalâa edebilir. Bu af kararı, atıfet mevzuu yüksek huzurununza bu ümniye ile arz edilmiştir. Tasdikine yüksek müsaadenizi rica edeceğim.

İZZET AKÇAL (Rize) — Aziz arkadaşlarım; bu affın ben de lehindeyim. Her zaman, sırf prensipleri müdafaa için, aflarım aleyhinde konuştuğum halde bunun lehinde konuşmak lüzumunu hissettim. Hakikaten gayet hassas bir mevzu, hassas bir hâdisedir, üzerinde hassasiyetle durulması icabeden bir hâdisedir.

Kendisi hiçbir menfaat temin etmiyor. Bir arabaya biniyor, arabacı bir yerde mola veriyor, bu orada bulunan bir demeti alıp hayvana yediyor. Bundan doğrudan doğruya kendisinin temin ettiği bir menfaat yok. Hırsızlık suçunda menfaat temini esastır. Mahkeme elbette ki bunu teemmül etmiştir. Fakat mahkeme suç unsuru vardır demiş ve fiili sabit görerek mahkûm etmiştir. Ama ben öyle zannediyorum ki, bunu vicdanı âmme kolay kolay kabul etmez. Bu, nihayet küçük bir tazmine taallûk eden bir fiilden ibarettir, bundan ileri gitmemesi lâzımgelen bir hâdisedir. Sekiz ay gibi bir ceza hakikaten yüksek bir cezadır. Bir tazmine dayanması icabeden bir fiilde sekiz ay hürriyeti tahdideden bir ceza.

Aziz arkadaşlarım, belki yine sabırlı olacaktım, lehde konuşmaktan tereddüdedecektim ama, evvelki gün burada af kararları, af talebi üzerine verdiğimiz reyler bundan çok ağır hâdiselere taallûk etmektedir. Ceza intibahı ayındır. Münevver bir adamın mahkûmiyeti kâfi miktarda kendisini intibaha davet etmiştir.

Mahkemenin kararı, şayanı şükrandır ki, raporda tetkika tâbi tutulmuş değildir. Burada bir atıfet istenmektedir. Ben mahkemenin

kararını hürmetle karşılamaktayım. Fakat, atıfetin yapılması lehindeyim. Ben, bu öğretmenin ileride yapacağı hizmetlerden cemiyeti mahrum etmemek için atıfet olarak affın lehindeyim arkadaşlar. (Soldan, bravo sesleri).

REİS — Servet Sezgin, buyurun.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, Adliye Encümeni mazbatasında affı talebedilen şahıs Çanakkale'nin Biga kazasında bir öğretmendir. Kendisini yakinen tanımaktayız ve hâdiseyi de bilmekteyiz.

Mahkûmiyetinin affına dair Arzuhal ve Adliye encümenlerinin vermiş oldukları karardan ötürü, bütün kalbimle teşekkür etmek isterim. Benden evvel konuşan iki arkadaşım hâdisenin mahiyetini belirttiler. Bu hâdisede umumî suç bertaraf edecek şekilde bir adli hata ile açık bir şekilde karşışarşıya bulunmaktayız. Filvaki mazbatada bu husus açıklanmakta ise de içinizde ve vicdanlarınızda her hangi bir şüphe kalmaması için bunu tebarüz ettirmek mecburiyetindeyiz. Çünkü hiçbir zaman hâdisede suç unsuru olmadığı gibi delil de yoktur. Suç unsuru bulunmamasına rağmen bu zatın mahkûm ve memuriyetten mahrum edilmesi hakikaten hâzindir. Bu öğretmen halen Biga'da amelîlik yapmak suretiyle hayatını geçindirmeye mecbur kalmıştır. Bir kere ilâmda belirtildiği üzere kendisinin bunu bir ücret mukabili, yani arabanın ücreti karşılığı olarak arabacıya verdiği dair bir delil yoktur. Bu neticeye, mahkemenin nasıl vardığına bütün Adliye Encümeni âzaları, hepimiz hayret ettik.

İkincisi, esasen suç unsuru yoktur. İzzet Akçal Beyin de belirttiği üzere, hırsızlıkta bir suçun tekevvün etmesi için o fiilin bir menfaat kasdiyle yapılması lâzımdır. Araba başkasının, atlar başkasının, araba ile köye dönerken atlar için bir demet yulaf vermiştir, şahsi bir intifa yoktur. Ayrıca son Ceza Umumi Heyeti kararları üzerine, bu nevi mahkûmiyet kararlarında 414 ncü maddeye değil, 491 ncü maddeye göre suç unsuru olsaydı üç ay ceza verilmesi lâzımgelirdi. Bu bakımdan da hata vardır. Bu sebeple tamamiyle suç unsurları olmıyan bir hâdisede örf, âdet ve teamüle uygun olarak, adamın yorulmuş olan atına bir demet ot veren bir öğretmenin yedi aya mahkûmiyeti, bütün öğretmenler muhitinde ve Biga'da son derece üzüntü yaratmıştır. Bu öğretmen şimdi amelîlik ve

işçilik yapmaktadır. Bu itibarla Yüksek Meclisin merhamet ve atıfetine tamamen lâyıktır, bunu lûtufluyurmanızı rica ederim.

REİS — Oylarımı kullanmayan arkadaşlar lütfen oylarımı kullansınlar. Oylama muamelesi bitmiştir.

Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlarım, şimdi huzuru âlinize getirilmiş olan af ve atıfet talebini dinlerken bir tedai ile hâfızam maziye gitti.

Bizim büyük ordularımızın Avrupa'ya yaptığı büyük seferlerden birinde mevsim yazdır. Asker susuz, yorgun, bağlar içinden geçiyor. Hiç kimse elini uzatıp da bir salkım üzüm kopartmıyor. Aneak, Yeniçerilerden iki tanesi bağa girdi, iki salkım üzüm kopardı yedi diye bir haber üzerine padişah alâkadar oluyor, bunların başını vurduruyor arkadaşlar.

Mesele bir salkım üzümün kıymetinde değil, ahlâk mevzuunda bir milletin telâkki meselesidir arkadaşlar.

Gene bir tedai ile başımdan geçen bir hâdisе aklıma geldi.

1943 senesindeydi. Akseki'den İbradı'ya gidiyorum. O zaman şose yok, yol yok. O sabah katırımı yeden çenber sakallı Akseki köylüsünde misafirdim. Türk ananelerine göre kahvaltımızı kuvvetli ikram etmişlerdi. Sabahleyin kalktık, katır sırtında gidiyorken yolda susadım, su yok. Üzüm bağlarının yanından geçiyorken hikâye aklıma geldi. Fakat susamıştım. Dedim ki, katireya, «Al şu 25 kuruşu git şu bağdan bana bir salkım üzüm satın al gel.» Üzümler olmuştı, ermişti, hakikaten yalnız kuşların değil, yoldan geçenlerin, yoleuların ağızlarını sulandırır bir mahiyette idi. Katireya, git bağcıyı çağır dedim. Katire döndü geldi, «Efendim, sahibi yoktur» dedi.

«Oğlum çok susadım, al şu yirmi beş kuruşu, şu kâğıdı da al, kâğıdın üzerine parayı koy, üzerine de bir taş koy, kapının önüne görünecek bir yere koy ve bana da bir salkım üzüm getir» dedim. «Burada bir salkım üzüm her halde 25 kuruş etmez, hırsızlık etmemiş oluruz, bedelini ödemiş oluruz» dedim. O sâf köylü mânalı bir işmi-zaz ile sert sert yüzüme baktı, «Beyefendi, bizim burada sahipsiz bağa girilmez» dedi. Bu bana ömrümün boyunca unutamıyacağım bir ders ol-

du ve eğildim, o ihtiyar köylünün terli alınından öptüm arkadaşlar.

Muhterem arkadaşlar; cürümle ceza arasındaki münasebet her zaman göz önünde tutulması lâzımgelen bir keyfiyettir. Bir demet yulaf için belki sekiz aylık ceza çok görülebilir. Ama bu asla bir tazminat mevzuu değildir. Bir demet yulafa değil, bir tek yulafa bile kendisine aidolmayan bir kimse tarafından el uzatılması bizim millî ahlâk telâkkilerimizle kabili telif olmasa gerektir.

Arkadaşlar; zaman zaman huzuruza böyle şeyler gelir. Bundan bir evvel de bir kadını affettiniz. Çok iyi yaptınız arkadaşlar. Çünkü o kadın kendi şahsî husumetinin değil, adaleti İlahiyenin, âmme viedanının hükmünü infaz etmişti. Fakat bu öyle bir keyfiyet değildir. Ben de acırım o öğretmene, hakikaten cürüm ile ceza arasında bir nispet yoktur, fakat bunun başka suretle de telâfisi mümkündür. İcabederse teker, teker, yahut toplu olarak telâfisi cihetine gidelim. Ama kendine aidolmayan bir tarladan bir öğretmen tarafından alınan bir demet yulafın bir cürüm teşkil etmediği mevzuunda B. M. Meclisinde verilmiş bir hüküm olarak bunu ortaya koymayalım.

Takdir sizlerindir.

REİS — Reylerin neticesini arz ediyorum.

Birleşmiş Milletler Andlaşması ile Birleşmiş Milletler Teşkilâtına bağlı ihtisas müesseselerinin ana sözleşmeleri, Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında münakit Ekonomik İş Birliği Anlaşması, Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve Hükümetimiz tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, andlaşma ve sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümetin salâhiyetli kılınması hakkında kanun lâyhasına rey vermek suretiyle (215) arkadaş iştirak etmiştir. (215) kabul. Ancak nisap temin edilememiştir, bu itibarla lâyiha gelecek İnikatta tekrar reye vaz'edilecektir.

Bu vaziyete göre şu anda ekseriyet kalmamıştır. 20 Mayıs 1959 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada son veriyorum.

Kapanma saati : 17,00

Birleşmiş Milletler Andlaşması ile Birleşmiş Milletler Teşkilâtına bağlı ihtisas müesseselerinin ana sözleşmeleri, Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında münakit Ekonomik İş Birliği Anlaşması, Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve Hükümetimiz tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, andlaşma ve sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümetin salâhiyetli kılınması hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Nisap hâsıl olmuştur)

Âza adedi	: 610
Rey verenler	: 215
Kabul edenler	: 215
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 374
Münhal mebusluklar	: 21

[Kabul edenler]

ADİYAMAN
Sait Açar
Şefik San
AFYON KARAHİSAR
Rıza Çerçel
Orhan Kökten
Kemal Özçoban
Osman Talu
Necati Topcuoğlu
Orhan Uygun
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı
AĞRI
Celâl Yardımcı
AMASYA
Kemal Eren
Nazifi Şerif Nabel
İsmet Olgaç
ANTALYA
Kenan Akmanlar
Burhanettin Onat
İbrahim Subaşı
Yaşar Yazıcı
ARTVİN
Mecit Bumin
Hilmi Çeltikçioğlu
Eyüp Doğan
AYDIN
Namık Gedik
Nail Geveci
Nihat İyriboz

Etem Menderes
Cevat Ülkü
BALIKESİR
Vaeid Asena
Esat Budakoğlu
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Kocabıykoğlu
Faik Ocak
M. Halûk Timurtaş
BİLECİK
Mehmet Erdem
Şevki Hasırcı
Yümnü Üresin
BİNGÖL
Sait Göker
Ekrem Yıldız
BITLİS
Rifat Bingöl
BOLU
Zuhuri Danışman
Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez
Nezih Tütüncüoğlu
BURDUR
Behçet Kayaalp
BURSA
Agâh Erozan
Salâhaddin Karacagil
Mazlum Kayalar
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman

Nurullah İhsan Tolon
Kenan Yılmaz
ÇANAKKALE
Nureddin Fuad Alpkartal
Servet Sezgin
Fatin Rüstü Zorlu
ÇORUM
Sedat Baran
M. Kemal Biberoglu
Hamdi Bulgurlu
Ali Dedekargınoğlu
Kemal Erdem
Fevzi Hacirecepoglu
Hüseyin Ortakcioğlu
Kemâl Terzioğlu
DENİZLİ
Baha Akşit
Turan Bahadır
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Osman Ongan
A. Hamdi Sancar
Refet Tavaslıoğlu
DIYARBAKIR
Tahsin Cahit Çubukçu
Kâmil Tayşi
Hâmid Zülfü Tigrel
Halil Turgut
Hüseyin Ülkü

EDİRNE
Rükneddin Nasuhioglu
Sabahattin Parsöy
Mükerrem Sarol
ERZURUM
Osman Alihocagil
Rıfki Salim Burçak
Melik Fırat
Sait Kantarel
Münip Özer
Rıza Topcuoğlu
Mustafa Zeren
ESKİŞEHİR
Halil Akkurt
Hamit Dedelek
Hasan Polatkan
Hierî Sezen
GAZİANTEP
İhsan Daî
Bahadır Dülger
Samih İnal
Nedim Ökmen
GİRESUN
Hamdi Bozbağ
Hayrettin Erkmen
Mustafa Hemiş
Tahsin İnanç
Doğan Köymen
Mazhar Şener

İÇEL

Rüştü Çetin
Sami Gökmar
Refik Koraltan
Hidayet Sinanoğlu

İSPARTA

Ali Lâtifaoğlu
Tevfik Tıǵlı

İSTANBUL

Ali Harputlu
Hâdi Hüsman
Nizamettin Kırşan
Adnan Menderes
İbrahim Sevel
Neelâ Tekinel

İZMİR

Danyal Akbel
Abdullah Aker
Perihan Arıburun
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Necdet Davran
Necdet İncekara
Osman Kapani
Rauf Onursal
İlhan Sipahioğlu
Fevzi Uçaner
Ahmet Ünal

KASTAMONU

Muzaffer Akdoğanlı
Basri Aktaş
Süleyman Çağlar
Hilmî Dura
Şükrü Esen
Ali Gözlük

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Kâmil Gündeş
Ali Rıza Kılıçkale
Fahri Köşkeroğlu
Hakkı Kurmel
Durdu Turan

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mehmet Ali Ceylân
Avni Sakman

KIRŞEHİR

Osman Çanatan
KOCAELİ

Ömer Cebeci
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalın

KONYA

İshak Avni Akdağ
Hamdi Ragıp Atademir
Mustafa Bağrıaçık
Osman Bibioğlu
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Reyhan Gökmenoğlu
Halil Özyörük
Mustafa Runyun
Sabahattin Sayın
Sami Soylu
Ömer Şeker
KÜTAHYA
Mehmet Diler
İbrahim Germeyanoğlu
İrfan Haznedar
S. Sururi Nasuhoğlu

Muhittin Özkefeli

Emin Topaler

MANİSA

Âtîf Akın
Selim Akış
Nebil Sadi Altuğ
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoğlu
Orhan Ocakoğlu
Cemil Şener

MUĞLA

Turhan Akarca
Zeyyat Mandalinci
Nuri Özsan
Sadi Pekin
Turgut Topaloğlu

NEVŞEHİR

Necmeddin Önder
Hasan Hayati Ülkün
Zihni Üner

NİĞDE

Medeni Berk
Ali Gürün

RİZE

İzzet Akçal
Mehmet Fahri Mete
Muzaffer Önal

SAKARYA

Nüzhet Akın
Tacettin Barış
Selâmi Dinger
Hamza Osman Erkan
Rifat Kadızade
Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Salim Çonoğlu

Necmettin Doğuyıldızı

Tevfik İleri

Ferid Tüzel

SİRD

Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Nusret Kuruoğlu
Hamdi Özkan
Mahmut Pınar

TEKİRDAĞ

Nurettin Aknoz
Hasan Gürkan

TRABZON

Sabri Dilek
Fikri Karanis
Selâhattin Karayavuz
O. Nuri Lermioğlu
Hasan Polat
Pertev Sanaç
M. Reşit Tarakçioğlu

YOZGAD

Talât Alpay
Mahmut Ataman
Âtîf Benderlioğlu
Sefer Eronat
Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu
Numan Kurban
Fuat Nizamoğlu
Nazım Tanıl

ZONGULDAK

Abdullah Akın
Sebati Ataman
Tahir Öktem
Necati Tanyolaç
Hulûsi Timur

*[Reye iştirak etmeyenler]***ADANA**

Nevzat Arman
Suphi Baykam
Kâzım Bozdoğan
Hamza Eroğlu
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Saim Karaömerlioğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar

Ali Menteşoğlu
M. Yılmaz Mete
Hamdi Öner
Kemal Sarıbrahimoğlu
Kemal Satır
Rıza Tekeli
Turgut Yeğenağa

ADIYAMAN

Gani Gürsoy
Sırrı Turanlı
Ali Yaşar

AFYON KARAHİSAR

Arif Demirer (İ.)
Mustafa Öztürk (İ.)

AĞRI

Kasım Küfrevi
Halil Öztürk
Şeref Saraçoğlu
Selim Yatağan

AMASYA

Faruk Çöl
Hâmit Koray

Hüseyin Özbay

ANKARA

Muammer Akpınar
İsmail Rüştü Aksal
Osman Alişiroğlu
Hüseyin Balık
Hıfzı Oğuz Bekata
Fuat Börekçi
Mehmet Ali Ceritoğlu
Nuri Ciritoğlu
Recep Dengin

Avni Doğan
Bülent Ecevit
Übeyde Elli
Halil Sezai Erkut
İbrahim İmirzahoğlu
İsmail İnan
İbrahim Saffet Omay
İlyas Seçkin
Selim Soley
Hasan Tez
Ahmet Üstün
Mustafa Yeşil

ANTALYA

Mehmet Ak
Sadık Erdem
Attilâ Konuk
Adnan Selekler
Ahmet Tokuş

ARTVIN

Yaşar Gümmüşel

AYDIN

Fethi Batur
Hüsamettin Coşkun
Necati Çelim
Piraye Levent
Ekrem Torunlu

BALIKESİR

Muzaffer Emiroğlu
Mekki Said Esen
Ali İleri
Halil İmre
Mücteba İştin
Fuat Onat
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı
Sitki Yırcalı

BİLECİK

Ertuğrul Çolak
Mustafa Nuri Okcuoğlu

BİNGÖL

BITLİS

Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Servet Bilir
Mahmut Güçbilmez
Kadir Kocaali

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Osman Eroğlu
Âlim Sipahi

BURSA

Necdet Azak
Hüseyin Bayrı
Müfit Erkuyumeu
Sadettin Karacabey
Recep Kırım
Yekta Teksel
Hilâl Ülman

ÇANAKKALE

Halim Alyot
Emin Kalafat (İ.)
Ahmet Hamdi Sezen
Nuri Togay
Nahit Ural

ÇANKIRI

Dursun Akçaoğlu
Ferhan Arkan
A. Kemal Barlas
Naşit Fırat
Kâmil Tabak
Ethem Yalçmalp

ÇORUM

Yakup Gürsel
Cevat Köstekçi

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu
Mehmet Karasan

DIYARBAKIR

Fikri Arıç
Sezai Demiray
Nuri Onur
Mehmed Hüseyin Ünal

EDİRNE

Rasih Gürkan
Nurettin Manyas

ELAZIĞ

Mustafa Altınoğan
Celâl Dora
Fahri Karakaya
Hürrem Müftügil
Nâzım Öztürk
İsmail Hakkı Talay

ERZİNCAN

Rauf Bayındır

Nusret Safa Coşkun
Cemal Işık
Âdil Sağıroğlu
Hüseyin Şahin
Naci Yıldırım

ERZURUM

Sabri Erduman
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Mehmet Eyüboğlu
Hasan Numanoğlu
Fethullah Taşkesenli-
oğlu

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Mustafa Çürük
Abidin Potuoğlu

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Cevdet San
Ali Şahin
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Sadık Altınca
Ali Naci Duyduk

GÜMÜŞANE

Necati Alp
Necmettin Coşar
Sabahattin Kadirbeyoğlu
Avni Karaman
Hüseyin Polat
Nihat Sargmalp

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

İhsan Ada
Ahsen Aral
Rifat Bahadır
İzzettin Cilli (İ.)
Ali Şelhum Devrim
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Hasan İkiz
İnayet Mursaloğlu
Ömer Fevzi Reşat

İÇEL

Mehmet Dölek

Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen
Yakup Karabulut
Niyazi Soydan

ISPARTA

Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Hamdi Ongun

İSTANBUL

İsak Altabev
Nazmi Ataç
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)

Arslan Nihad Bekdik
Ali Fuad Cebesoy
Faruk Nafiz Çamlıbel
(İ.)

Sedat Çetintaş
Muhlis Erdener
Selim Erengil
Hüsamettin Giray

Ayşe Günel
Rüşti Güneri
Mehmet Gürpınar
M. Faruk Gürtenca (İ.)

Aleksandros Hacopoulos
Enver Kaya
Mucip Kemalyeri
Lûtfi Kırdar

Nihat Halîk Pepeyi
Mithat Perin
Celâl Ramazanoğlu
Yusuf Salman

Mıgırdıç Şellefyan
Zakar Tarver
Nazlı Tıbar
Fahrettin Ulaş

Nuri Yamaç (İ.)
Tahsin Yazıcı
Hristaki Yoannidis
Necmi Nuri Yücel

Mahmut Yüksel
İZMİR

Sebatî Acun
Selâhattin Akçiçek
Enver Dündar Başar
Selim Ragıp Emeç (İ.)
Sadık Giz

Ekmel Kavur (İ.)
Nuriye Pınar
Kemal Serdaroğlu
Vamık Tayşi
Behçet Uz

KARS

Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Şemsettin Ataman
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Kemal Güven
Mehmet Hazer
Rasim İlker
Behram Öcal
İbrahim Us
Osman Yeltekin
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Nâzım Batur
Münif İslâmoğlu
Hadi Tan

KAYSERİ

Ömer Başegraz
Ebubekir Develioğlu
Servet Hacıpaşaoğlu
Osman Kavuncu
İbrahim Kirazoğlu

KIRKLARELİ

Dündar Tekand
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Hayri Çopuroğlu
Fazıl Yalçın

KOCAELİ

Dursun Erol

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Muhittin Güzelkılıncı
Ali Saim Kaymak
Hulki Âmil Keyman
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen
Nafiz Tahralı

KÜTAHYA

Ahmet İhsan Gürsoy
Kemal Özer

MALATYA

Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Kâmil Sürenkök
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Sezai Akdağ
Hikmet Bayur (İ.)
Şemi Ergin
Sudi Mihçioğlu
Cevdet Özgirgin
İhsan Yalkın

MARAS

Kemal Aksüyek
Kemali Bayazıt
Nusret Durakbaşa
Hasan Fehmi Evliya
Halil Gürün
Hilmi Soydan
Emin Soysal
Mehmet Şişman
Abdullah Yaycıoğlu

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Mehmet Kâmil Boran
Vahap Dizdaroğlu
Şevket Dursun
Halim Kermooğlu
Hasan Reşit Tankut
Selim Telliğaoğlu
Aziz Uras

MUĞLA

Burhan Belge

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Zeki Dede
Giyasettin Emre

NEVŞEHİR

Münib Hayri Ürgüblü
NİĞDE

Asım Eren
Rifat Gürsoy
İsmail Güven
Vedat Mengi
Şefik Refik Soyer

ORDU

Eşref Ayhan
Münir Ekşi
Ferda Güley
Şevket Köksal
Zeki Kumrulu
Arif Hikmet Onat
Kahraman Sağra
Muammer Tekin
Atıf Topaloğlu
Hüsrev Yürür

RİZE

Hüseyin Agun
Osman Kavrakoğlu
Ahmet Morgil

SAKARYA

Hamdi Başak
Baha Hun

SAMSUN

Ekrem Anıt
Naci Berkman
Abdullah Eker
Ömer Güriş
Abdullah Keleşoğlu
Asaf Saraçoğlu
Fikri Şen
Hamdi Tekay
Şükrü Uluçay
Nüzhet Ulusoy

SİİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran
Fikri Şendur

SİNOB

Ömer Özen
Muharrem Tansel

SİVAS

Halim Ateşalp
Rahmi Çeltekli

Nüzhet Çubukçu
Hasan Değer
Turhan Feyzioğlu
Necati İlater
Edip İmer
Ahmet Kangel
Kâmil Kırıkdoğan
Yalçın Kocabay
Şinasi Moran
Cemil Özcan
Süleyman Özsever
Nazmi Yaras
Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

Ali Çakır
Zeki Erataman
İsmail Özdoğuran
Ahmet Pakar

TOKAD

Faruk Ayanoğlu
Sitki Eken
Kerametdin Gençler
Ahmet İspirli
Şahap Kitapeç
Mustafa Lâtifoğlu
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Rıza Ulusoy
Dâniş Yurdakul

TRABZON

Halûk Çulha
Mahmut Goloğlu (Rs.
V.) (İ.)
Salih Zeki Ramoğlu
İsmail Şener
Osman Turan

TUNCELİ

Hızır Aydın
Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
M. Yaşar Alhas
Aziz Gökkan
İ. Etem Karakapıcı
E. Mahmut Karakurt
Abdullah Köksel
Abdürrahman Odabaşı

Ömer Yüksel
UŞAK
 Ali Rıza Akbıyıkoğlu
 Adnan Çalikoğlu
 Rıza Salıcı (İ.)

Avni Ural
VAN
 Abdülvahap Altınkay-
 nak
 Tevfik Doğuşiker

Sait Erdiñç
 Ferid Melen
ZONGULDAK
 Cemal Zühtü Aysan
 Suat Başol

Necati Diken
 Ali Kaya
 Mustafa Saraç
 Hüseyin Ulus
 Avni Yurdebayrak

[Münhal mebusluklar]

Ankara	6	Edirne	1	Kırklareli	1	Sinob	1
Artvin	1	Eskişehir	1	Kocaeli	1	Van	1
Aydın	1	İstanbul	2	Konya	1	Yozgad	1
Bursa	1	Kastamonu	1	Muğla	1		21

«Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine mütedair tashih Protokolü» nün tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/78)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-602/1975

15 . VII . 1957

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

«Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine mütedair tashih Protokolü»nün tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 21 . VI . 1957 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişiğiyle birlikte bağı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Hükümetimizin de dâhil bulunduğu Gümrük tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) Âkîd Tarafları, 28 Ekim 1954 ilâ 7 Mart 1955 tarihleri arasında Cenevre'de akdeyledikleri IX uncu Devre toplantısında Genel Anlaşma metni ile ilgili bâzı tadil ve tashih protokolleri tanzim etmişlerdir.

Mevzuubahis tadil protokolleri kabul edilirken Âkîd Taraflar aynı zamanda Genel Anlaşmanın Fransızca metninde tesadüf edilen bâzı mübâyetlerin izalesi için tashih yoluna müracaat olunmasını, tensibetmişler ve 4 Mart 1955 tarihinde ittihaz eyledikleri bir kararla da, mezkûr mübâyetleri izaleye muktazı tashihlerin, düzenlenen tadil protokollerinde yer almadıkları nispette Fransızca metne ait hususi bir tashih protokolü ihzârı suretiyle, yapılmasını kararlaştırmışlardır.

Bu karar mucibince GATT İera Sekreterliği, tadil protokollerinde nazarı itibare alarak, Genel Anlaşmanın Fransızca metnindeki mübâyet ve hataları tesbit eylemiş ve bunları tashih için hazırladığı Protokol metnini Âkîd Tarafların tasvibine sunmuştur. Böylece hazırlanan «Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine mütedair Tashih Protokolü» Âkîd Tarafların üçte iki ekseriyetince tasvibolunarak, 15 Kasım 1955 tarihinden itibaren ilgili hükümetlerin imzasına açık tutulmuştur. Hükümetimiz mezkûr protokolü zamanında tetkik ile, teklif olunan tashihlerin yapılmasının yerinde olacağını mülâhaza etmiş ve binnetice, Protokolün tanzimi lehinde bulunmuştur.

Protokolde yer alan tahsisler sadece, Genel Anlaşmanın Fransızca metninde mevcut maddî hatalar ve tahrir hatalarına taallük etmekte olup, vecibelerin esasî ile hiçbir şekilde ilgili bulunmamaktadır. Bu itibarla mevzuubahis tadil ve tashihleri memleketimize ait hak ve vecibeler bakımından hiçbir değişikliği tazammun etmemektedir. Ancak, Protokolün 5 ne fıkрасında, mezkûr tashihlerin Genel Anlaşmanın XXX neu maddesi mucibince tatbik mevkiine konulacağı derpiş edildiğinden, bu

düzeltilme ve değişikliklerin Genel Anlaşmanın mütemmim bir cüz'ünü teşkil edebilmeleri için Protokolün, Genel Anlaşmaya taraf olan bilûmum hükümetlerce imza ve tasdikı iktiza etmektedir.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına Âkîd Taraf olduğumuz cihetle İcra Vekilleri Heyetinin 13 Mart 1957 tarihli ve 4/8793 sayılı Kararnamesi ile verilen salâhiyete müsteniden, Birleşmiş Milletler Avrupa Ofisi nezdindeki temsileimiz tarafından 17 Nisan 1957 tarihinde imzalanmış bulunan «Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine mütedair tashih Protokolü»nün tasdikı hususunda hazırlanan kanun lâyihası Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/78

Karar No. 19

29 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

«Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşma sının Fransızca metnine mütedair tashih Protokolü» nün tasdikı hakkında kanun lâyihası, alâkalı hükümet temsilcisinin huzuru ile encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Gerek Hükümet temsilcisinin izahatı ve gerekse Hükümet esbabı mucibesinde serd edilen hususlar encümenimizde de muvafık görüldüğünden lâyiha aynen ve ittifakla kabul edildi.

Havalesi gereğince Gümrük ve İnhisarlar Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe saygıyla sunulur.

Hariciye Encümeni Reisi

İzmir

M. Çavuşoğlu

Kâtip

Amasya

İ. Olgaç

Antalya

B. Onat

M. M.

Kastamonu

B. Aktaş

Bursa

Y. Teksel

Çanakkale
N. F. Alpkartal

Denizli
A. Çobanoğlu

Hatay
İ. Ada

İmzada bulunamadı

İstanbul
N. Menemencioğlu

İzmir
İ. Sipahioğlu

Mardin
V. Dizdaroğlu

Sivas
N. Çubukçu

Sivas
E. İmer

Çorum
S. Baran

Erzurum
R. S. Burçak

Hatay
A. Ş. Devrim

İstanbul
N. Tılabar

Konya
H. R. Atademir

Sakarya
H. O. Erkan

Sivas
H. Değer

Urfa
E. M. Karakurt

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni

Esas No. 1/78

Karar No. 10

12 . XII . 1958

Yüksek Reisliğe

«Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine mütedair tashih Protokolü» nün tasdikı hakkında kanun lâyihası encümenimizde ilgili Hükümet temsilcilerinin

huzurlariyle tetkik ve müzakere edildi.

Gerek lâyihamın esbabı mucibesinde serd edilen hususlar ve gerekse Hükümet temsilcilerinin izahatları encümenimizde de yerinde mütâ-

lâa edilerek kanun lâiyhası mevcudun ittifakiyle aynen kabul edildi.

Havalesi gereğince Ticaret Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Güm. ve İnh. En. Reisi M. M.
Yozgad Kocaali
Nazım Tanıl S. Yalım

Kâtip
Gaziantep S. İnal
Eskişehir H. Dedelek
Adıyaman A. Yaşar
Kars K. Güven
Tokad R. Önder
Amasya H. Özbay
Muğla T. Topaloğlu

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Ticaret Encümeni

Esas No : 1/78

Karar No : 9

24 . XII . 1958

Yüksek. Reisliğe

«Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine mütedair Tashih Protokolü» nün tasdiki hakkında kanun lâiyhası, ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakleriyle encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Gerek Hükümet temsilcilerinin izahatı ve gerekse kanunun esbabı mucibesinde serd edilen hususlar encümenimizce de muvafık görüldüğünden kanun lâiyhası ittifakla ve aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Umumi Heyetin tasviplelerine arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Ticaret Encümeni Reisi M. M.
Konya Manisa
N. Tahralı N. S. Altuğ

Kâtip
Konya Adıyaman Afyon K.
M. Güzelkılınç S. Turanlı M. Öztürk
Ankara Ankara
M. A. Ceritoğlu N. Ciritioğlu
Ankara Antalya
H. Tez İ. Subaşı
İnzada bulunamadı
Balıkesir Çankırı Edirne
F. Ocak K. Tabak R. Gürkan
Erzincan İzmir Kastamonu
N. Yıldırım N. İncekara Z.C. Bakıçelebioğlu
Kütahya Ordu Yozgad
İ. Germeyanoğlu M. Tekin N. Tanıl

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

«Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine mütedair Tashih Protokolü» nün tasdiki hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — «Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının Fransızca metnine mütedair Tashih Protokolü» tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya, İera Vekilleri Heyeti memurdur.

21. VI. 1957

Başvekil Devlet Vekili
A. Menderes M. C. Bengü
Devlet Vekili Devlet Vekili
Millî Müdafaa V. V. E. Kalafat
Ş. Ergin
Devlet Vekili Adliye Vekili
C. Yardımcı H. A. Göktürk

Millî Müdafaa Vekili
Dahiliye Vekili
N. Gedik
Hariciye Vekili Maliye Vekili
H. Polatkan
Maarif Vekili Nafia Vekili ve
A. Özel Hariciye V. V.
E. Menderes
İktisat ve Ticaret Vekili Sıh. ve İç. Mua. Vekili
A. Aker N. Körez
Güm. ve İnh. Vekili Ziraat Vekili
H. Hüsmen E. Budakoğlu
Münakalât Vekili Çalışma Vekili
A. Demirer M. Tarhan
İşletmeler Vekili
S. Ağaoğlu

GÜMRÜK TARİFELERİ VE TİCARET GENEL ANLAŞMASININ FRANSIZCA METNİNE MÜTEDAİR TASHİH PROTOKOLÜ

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının (aşağıda «Genel Anlaşma» diye anılacaktır) Âkîd Tarafları bulunan Hükümetler,

Genel Anlaşmanın Fransızca metni ile ilgili olarak bâzı tashihler yapılması lüzumunu müşahede etmiş olduklarından,

Aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

I - Genel Anlaşmanın Fransızca metninde aşağıdaki tashihler yapılacaktır :

..... yapılacak tashihatı muhtevi metin

II - İşbu Protokol Genel Anlaşma Âkîd Tarafların İcra Sekreteri nezdinde tevdi edilecek, ve Ticari İş Birliği Teşkilâtını ihdas eden Anlaşmanın meriyete girmesini mütaakıp işbu Protokol mezkûr Teşkilâtın Umum Müdürü nezdinde tevdi edilecektir.

III - İşbu Protokol 15 Kasım 1955 tarihine kadar Genel Anlaşma Âkîd Taraflarının imzasına açık tutulacaktır. Ancak işbu Protokolün her hangi bir Âkîd Tarafça imzalanması, bütün Âkîd Tarafların kararı ile, bu tarihten öteye temlik edilebilir.

IV - Duruma göre, Genel Anlaşma Âkîd Taraflarının İcra Sekreteri veya Teşkilâtın Umum Müdürü, işbu Protokolün musaddak birer suretini bütün Âkîd Taraplara derhal gönderecek ve aynı şekilde Protokole mevzu imzalardan her Âkîd Tarafı vakit geçirmeksizin haberdar edecektir.

V - İşbu Protokolün III. fıkrası gereğince imzalanması keyfiyeti, birinci fıkrasında derpiş edilmiş olup, Genel Anlaşmanın XXX. neu maddesi mucibince meriyete girecek olan bilûmum tashihatın kabulünü teşkil edecektir.

VI - Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri. Birleşmiş Milletler Anlaşmasınının 102. nci maddesi gereğince, işbu Protokolü tescile salâhiyetli kılınmıştır.

Yukardaki hususların tasdikı zımında, gereği şekilde salâhiyetli kılınmış olan temsilciler işbu Protokolü imzalamışlardır.

On Beş Haziran Bin Dokuz Yüz Elli Beş tarihinde Cenevre'de, her ikisi de muteber olmak üzere İngilizce ve Fransızca bir tek metin halinde tanzim edilmiştir.

Vezirköprü'nün Kıranalan köyünden 1931 doğumlu Ahmet kızı Fatma'dan doğma Ayşe Şener'in affı hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/20)

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. : 14536

Arzuhal En. No. : 13947

13 . III . 1958

Adliye Encümeni Reisliğine

Bikrini izale, cebir ve şiddet ve tehdit ile ırzına geçip bu şeni hareketini temadi ettiren, babası Ahmet Şener'i öldürdüğünden dolayı mahkûm edildiği 20 sene hapis cezasının hususi af yolu ile kaldırılmasını istiyen Ayşe Şener'in encümenimize havale buyurulan 18 . VI . 1957 tarihli istidası; Dahilî Nizamnamenin 54 ncü maddesine tevfikan celbolunan mahkûmiyet dosyası ile birlikte tetkik ve tezekkür olundu.

İncelenen dâva dosyasındaki mazbut ifadeler, keşif varakası ve bilirkişi mütalâasına nazaran; maktul filhakika; öz kızı olan müstedinin henüz bulûğ çağına erdiği 16 yaşlarında ırzına taaddi ve bu şeni hareketini temadi ettirmiş ve bu hareketinin islâmî âkidelere yakışmayacağını ihtar eden Mustafa adındaki bir şahsı da öldürüp uzun seneler hapis yatmış ve bu iğrenç hareketinden kaçmak maksadı ile 2 defa gayriresmî şekilde kocaya gitmiş olan kızını tehdit ile geri alarak vaka tarihinde dahi ailesini ve diğer çocuklarını evden uzaklaştırdıktan sonra bu çirkin hareketini idameye devam ve tevessül etmiş ve bu tecavüzlerini başkaca defa imkânını bulamayan kızı tarafından balta ile öldürülmüş bulunmaktadır.

Müsteddi hakkında yapılan ilk muhakeme sonunda ittihaz olunan 24 . IX . 1954 tarihli hükmü; maznunun; «Daimî surette tehdidi altında bulunduğu babası tarafından ırzına tevcih edilen taarruzu filhal defî zaruretinin bâis olduğu mecburiyetle işbu suç işlediği anlaşılma-

sına binaen Türk Ceza Kanununun 49/2 ncü maddesi gereğince ceza tâyinine mahal olmadığına karar verilmiş ise de Temyizin vâkı bozma kararına uyularak tekrar yapılan muhakemesi neticesinde mezkûr ceza ile mahkûm edilmiştir.

Açıklanan bu duruma nazaran Temyiz ilâmında tavsif bulunduğu üzere maktulün; müesses din ve ahlâk düsturlarını çiğniyerek aklın ve insaniyetin merdud gördüğü bir fiili cebir, şiddet ve tehdit altında öz kızı üzerinde idame ettirmiş, kanuni velâyet ve vesayet hakkına sahip bir kimse bulunması itibariyle müstedinin; bu şeni hareketi önlemek maksadı ile ilgili makam ve mercilerin himayesine sığınmaya, ispat ve tesbit ettirmeye dahi muktedir olamayacağını göz önüne alan encümenimiz; hâdisenin bu seyri karşısında cezanın hususi af mevzuunu teşkil edecek tipik bir örnek teşkil ettiği kanaat ve neticesine varmış bulunmaktadır.

Objektif hukukun statik hükümlerine göre bizzarur mahkûm edilmiş bulunan müsteddi; arz ve izah olunan bu hukuki ve maddi sebeplere binaen; af ve atifete lâıyk ve buna mâtuf talebi de keza ittifakla kabule şayan bulunduğundan Dahilî Nizamnamenin zikrolunan 54 ncü maddesine tevfikan işbu mazbata tanzim ve takdim kılındı.

Arzuhal Encümeni

Reisi

Konya

A. F. Ağaoğlu

Bu Mazbata

Muharriri

Samsun

N. Ulusoy

Kâtip
Antalya
Y. Yazıcı

Çanakkale
A. H. Sezen

Ankara
R., Dengin

Diyarbakır
N. Onur
İmzada bulunamadı

Elâzığ
M. Altındoğan
Kayseri
E. Develioğlu

İmzada bulunamadı

Urfa
M. Y. Alhas

Erzurum
M. Eyyüboğlu
Sivas
S. Özsever

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 14536/13947

Karar No. 18

19 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Vezirköprü Ağır Ceza Mahkemesinin 10.XII. 1954 tarih ve 1954/107 esas, 1954/103 karar sayılı hükmü ile 24 sene ağır hapis cezasına çarptırılan ve ırzına geçtiğinden dolayı babası Ahmet Şener'i katletmekten hükümlü olup 18.VI.1957 tarihli istidası ile Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 nci maddesi gereğince hususi af talebinde bulunan, Vezirköprü'nün Kıranalan köyünden Ahmet kızı 1931 yılında Fatmadan doğma Ayşe Şener'in dilekçesi Arzuhal Encümeninin 13.III. 1958 tarih ve 14536/13947 sayılı karar yazısı, ekleri ve mahkeme dosyası encümenimizce incelendi.

Vezirköprü Ağır Ceza mahkemesinin 20.XII. 1928 gün ve 98 sayılı kararı ile 19 sene ağır hapse hükümlü Vezirköprü'nün Kıranalan köyünden Ahmet Şener'in tahliye edildiği 7.IV.1947 tarihinden sonra köyüne avdetle yerleştiği, bir müddet sonra nüfusa göre 16 yaşında bulunan kızı Ayşe Şener'in birkini izale ettiği ve kızını Havza kazasında bir doktora götürüp muayene ettirdiği ve akabinde ceninin düştüğü, bunun üzerine adı geçen Ahmet Şener'in müstedi kızı Ayşe'yi Şeyhsafi köyünden birine sattığı ve bir müddet sonra gidip onu tekrar köye getirdiği ve münasebete zorhıyarak fiili şenide bulunduğu ve bu sırada bu gayriahlâki ve çirkin fiilin köyde şüyu bulunduğu ve Ahmet Şener'in komşusu Mustafa'yı, bu şayialara âmil ve sebebolması vehim ve düşüncesiyle 2 . V . 1950 tarihinde katlettiği ve bunun üzerine Vezirköprü Ağır

Ceza mahkemesince 27.XII.1950 gün ve 1950/41 esas ve 1950/76 karar sayılı hükmü ile ve tahfifi sebepler ve 5677 sayılı Af Kanunu hükümleri de nazara alınarak neticeten dört sene iki ay ağır hapse mahkûm edildiği ve babasının hapse girmesi ile müstedi Ayşe'nin bakımsız kalması üzerine bizzarur İncesu köyüne gayriresmi surette gelin gittiği ve burada bulunduğu sırada 2 . VII : 1954 tarihinde tahliye edilen babası Ahmed'in kendisini İncesu köyünden zorla alıp götürdüğü ve yeniden cinsi münasebete zorladığı ve zaman zaman bıçak tehdidi altında iki adam kaatili ve hunhar bir insan bilinen babasının bu çirkin arzularına inkıyat mecburiyetinde kaldığı ve kurtulmak için mütaaddit defalar kaçtığı ve fakat babası Ahmet'in takibinden kurtulmaya imkân bulamadığı ve nihayet 17 . VIII . 1954 günü akşamı bıçak tehdidi altında kendisine fiili şenide bulunan babası Ahmet Şener'in yıkanıp yatmasından sonra baltayı kafasına indirmek suretiyle öldürdüğü ve bunun üzerine sanık Ayşe Şener'in yapılan muhakemesi sonunda Vezirköprü Ağır Ceza Mahkemesince meşru müdafaa hali görülerek Türk Ceza Kanununun 49/2 maddesi gereğince ve 24 . IX . 1954 tarih ve 954/78. esas 954/68 karar sayılı ilâmiyle ceza tâyinine mahal görülmediği ve ancak Temyiz Mahkemesi 1 nci Ceza Dairesinin 6 . XI . 1954 tarih ve 3277/2976 sayılı Kararı ile mezkûr hükmün (Hâdisede meşru müdafaa şartlarının ademimevduiyeti düşünülmeksi-

zin yazılı olduğu şeklinde karar verilmesi yol-suzdur) esbabı mucibesıyla bozulduğu ve bozma kararına uyan mähallî mahkemenin müstedi Ayye Şener'i 10 . XII . 1954 tarih ve 954/107 esas 954/103 karar sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/1 nci maddesi gereğince idama ve kabul edilen şiddetli tahrik sebebiyle işbu cezanın aynı kanunun 51/2 maddesi gereğince 24 sene ağır hapse tahvil edildiği ve ayrıca 59 neu maddenin tatbiki ile neticeten 20 yıl ağır hapse mahkûm edildiği anlaşıldı.

Açıklanan bu duruma göre iki adam katili ve pek hunhar babasının, aklın, müesses din ve ahlâk kaidelerinin ve insani anlayışın bütün düsturlarını çiğniyerek Türklüğün reddettiği bir fillî şeni öz kızı üzerinde ve zorla idame ettirmesi üzerine müstedinin bu şeni hareketlerden içinde uyanan infial ve hudutsuz ıstırap altında babasını katlettiği ve bu sebeplerle cemiyetimizin namus telâkkisi de nazara almarak ve doğuracağı içtimai fayda dahi mülâhaza edilerek mumaileyh Ayşe Şener'in af ve atıfete lâyük

görüldüğü encümenimizce 24 . XII . 1958 tarihinde ekseriyetle kabul edilerek işbu mazbata tanzim ve takdim kılındı.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislîğe sunulur.

Adliye Encümeni Reisvekili	Bu M. Muharriri
Çorum	Mardin
M. K. Biberoğlu	M. A. Arkan
Kâtip	
Manisa	Balıkesir
(Müstenkifim)	V. Asena
Â. Akın	
Denizli	Erzincan
İ. Hadımlıoğlu	Â. Sağıroğlu
	İçel
İzmir	Muhalfim
Muhalfim	M. Dölek
E. Kavur	Maras
Neveşehir	H. F. Evliya
H. H. Ülkün	
	Siird
	Muhalfim
	F. Şendur
	Trabzon
	Muhalfim
	S. Z. Ramoğlu

ADLİYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

Vezirköprü'nün Kıranalan köyünden 1931 doğumlu Ahmet kızı, Fatma'dan doğma Ayşe Şener'in affı hakkında Kanun

MADDE 1. — İrzına geçen babası Ahmet Şener'i balta ile öldürmekten dolayı hükümlü Ayşe Şener'in, Vezirköprü Ağır Ceza Mahkemesinin 10 . XII . 1954 tarih, 1954/107 esas ve 1954/103 karar sayılı ilâmiyle neticeten mahkûm olduğu yirmi yıl ağır hapis cezası affedilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

**Kadınların siyasi haklarına dair Sözleşmenin tasdiki hakkında
kanun lâiyhası ve Hariciye Encümeni mazbatası (1/217)**

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 736/2079

23 . VI . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 9 . VI . 1958 tarihinde kararlaştırılan Kadınların siyasi haklarına dair Sözleşmenin tasdiki hakkındaki kanun lâiyhası ile esbabı mucibesinin ve mezkûr Sözleşmenin asli nüshasının da Hariciye Encümeni dosyasına konulmak üzere birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi Kadın Hakları Komisyonu «Kadınların siyasi haklarına mütedair Sözleşme» tasarısını hazırlamış ve bu tasarı Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun VII nei içtima devresinde kabul edilerek 31 Mart 1953 tarihinde üye devletlerin imzasına sunulmuştur.

Sözleşmenin gayesi, Birleşmiş Milletler üyesi memleketlerde kadınlarla erkeklerin hak eşitliği prensipini gerçekleştirmek üzere, kadınlara, gerek âmme hizmetlerine iştirak, gerekse siyasi haklar mevzuunda erkeklerle müsavâtı temin etmektir.

Sözleşmenin ana hatları şu şekilde hulâsa edilebilir :

Madde 1 : Kadınlar, bütün seçimlerde erkeklerle müsavi bir şekilde rey hakkına sahibolacaklardır.

Madde 2 : Kadınlar, intihapla iş başına getirilmiş her teşekküle seçilme hakkına sahiptirler.

Madde 3 : Kadınlar, bütün âmme vazifelerinin ifasında ve âmme makamlarının işgalinde erkeklerle aynı haklara sahiptirler.

Madde 4 - 11 : Tefsir, tatbik, imza, iltihak, tadil, yürürlüğe girme, yürürlükten kalkma gibi nihai hükümleri muhtevidir.

Şimdiye kadar Birleşmiş Milletler üyesi devletlerin büyük bir kısmı tarafından imzalanmış veya tasdik edilmiş olan işbu Sözleşme, İcra Vekilleri Heyetininin 11 . IX . 1953 tarih ve 1476 sayılı Kararnamesiyle verilen salâhiyete istinaden 12 Ocak 1954 tarihinde imzalanmıştır.

Memleketimizde kadınlar, seçmek ve seçilmek haklarına sahib olduklarına ve âmme hizmetlerine iştirak ettiklerine göre, Sözleşme hükümleri milli mevzuatımıza uygun olup tasdikiyle Türk sosyal hayatının ileri durumu belirtilmiş olacaktır.

Bu Sözleşmenin tasdiki Yüksek Meclisin tasvibine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Esas No: 1/217
Karar No: 75

22 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Kadınların siyasi haklarına dair Sözleşmenin tasdikı hakkındaki kanun lâyihası, Hükümet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Yapılan incelemede; esasen adı geçen Sözleşmenin derpiş ettiği hususlar memleketimizde 1954 ten beri tanınmış olduğundan tasdikı hususunda geç kalınıldığı mülâhazası ile bir an önce kanuniyet kesbetmesi temenniye şayan görülmüştür.

Heyeti Umumiyenin yüce tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Riyasete saygıyla sunulur. Hariciye Encümeni Reisi Mazbata Muharriri

İzmir	Kastamonu
M. Çavuşoğlu	B. Aktas
Adana	Bilecik
H. Eroğlu	E. Çolak
Antalya	
B. Onat	

Çanakkale	Çanakkale
N. F. Alpkartal	H. Alyot
	İmzada bulunamadı
Çorum	Denizli
K. Terzioğlu	A. Çobanoğlu
Giresun	İzmir
H. Bozbağ	N. Pınar
Kayseri	Kırklareli
F. Köşkeroğlu	Ş. Bakay
Manisa	Mardin
N. Körez	V. Dizdaroğlu
Muğla	Nevşehir
B. Belge	M. H. Ürgüblü
İmzada bulunamadı	
Sakarya	Sivas
H. O. Erkan	E. İmer

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kadınların siyasi haklarına dair Sözleşmenin tasdikı hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabul edilen 31 Mart 1953 tarihli; «Kadınların siyasi haklarına dair Sözleşme» tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İeraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

9 . VI . 1958
Devlet Vekili

Başvekil
A. Menderes
Devlet Vekili
E. Kalafat

Devlet Vekili ve
Çalışma V. V.
M. Kurbanoğlu
Millî Müdafaa Vekili
E. Menderes

Adliye Vekili
E. Budakoğlu

Dahiliye Vekili Dr. Namık Gedik	Hariciye Vekili F. R. Zorlu
Maliye Vekili H. Polatkan	Maarif Vekili C. Yardımcı
Nafia Vekili T. İleri	Ticaret Vekili A. Aker
Sih. ve İğ. Mua. Vekili Dr. L. Kırdar	Güm. ve İn. Vekili H. Hüsmen
Ziraat Vekili N. Ökmen	Münakalât Vekili F. Uçaner
Çalışma Vekili	Sanayi Vekili
Bas. - Yay. ve Turz. V. ve Sanayi V. V. S. Yırcal	İmar ve İskân Vekili M. Berk

KADINLARIN SİYASİ HAKLARINA DAİR SÖZLEŞME

Birleşmiş Milletler Andlaşmasında zikredilmiş bulunan, erkeklerin ve kadınların hak eşitliği prensibinin tatbikini temenni eden,

Her ferdin, doğrudan doğruya veya serbestçe seçilmiş temsilciler vasıtasıyla, kendi memleketinin **âmme işlerinin idaresine iştirak etmek ve, eşitlik şartları altında, kendi memleketinin âmme hizmetlerine katılmak hakkını kabul ve, Birleşmiş Milletler Andlaşmasına ve İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi hükümlerine uygun olarak, siyasi haklardan istifade ve bu hakları kullanma hususunda** erkekler ile kadınlara eşitlik tanımayı arzu eyliyen,

Âkîd Taraflar,

Bu maksatla bir Sözleşme akdetmeye karar vermiş olmakla, aşağıdaki hükümler üzerinde mutabık kalmışlardır:

Madde — I.

Kadınlar, erkekler ile eşit şartlar altında, hiçbir farklı muamele gözetilmeksizin, bütün seçimlerde, rey hakkına sahibolacaklardır.

Madde — II.

Kadınlar, erkekler ile eşit şartlar altında, hiçbir farklı muamele gözetilmeksizin, millî mevzuat mucibince teşkil olunacak, halk tarafından müntehap bütün teşekküllere seçilme hakkını haizdirler.

Madde — III.

Kadınlar, eşit şartlar altında hiçbir farklı muamele gözetilmeksizin, millî mevzuat mucibince müesses bütün âmme vazifelerini ifa ve âmme makamlarını işgal hususunda erkekler ile aynı hakka sahibolacaklardır.

Madde — IV.

1. İşbu Sözleşme, Birleşmiş Milletler üyesi bütün devletlerin ve Genel Kurulun bu maksatla davet edeceği diğer her hangi bir devletin imzasına açıktır.

2. İşbu Sözleşme tasdik edilecek ve tasdiknameler Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine tevdi olunacaktır.

Madde — V.

1. İşbu Sözleşme, IV neü maddenin birinci fıkrasında sözü geçen bütün devletlerin iltihakına açıktır.

2. İltihak, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine iltihaknamenin tevdi suretiyle vukubulur.

Madde — VI.

1. İşbu Sözleşme, altıncı tasdik veya iltihak belgesinin tevdi tarihini takibeden doksanmı günde yürürlüğe girecektir.

2. İşbu Sözleşme, altıncı tasdik veya iltihak belgesinin tevdiinden sonra Sözleşmeyi tasdik veya ona iltihak edecek devletlerden her biri hakkında, bu devlet tarafından tasdik veya iltihak belgesinin tevdiini takibeden doksanmı günde yürürlüğe girecektir.

Madde — VII.

Bir devlet, işbu Sözleşme maddelerinden biri hakkında inza, tasdik veya iltihak sırasında **ihtirazi kayıt dermeyan ettiği takdirde, Genel Sekreter, bu Sözleşmeye taraf bulunan veya taraf**

olabilecek bütün Devletlere ihtirazi kaydın metnini tebliğ edecektir. Mezkûr ihtirazi kaydı, kabul etmiyen her Devlet, tebliğ tarihinden (veya Sözleşmeye taraf olduğu tarihten) itibaren doksan gün zarfında, ihtirazi kaydı kabul etmediğini Genel Sekretere ihbar edebilir. Bu takdirde, Sözleşme, mezkûr Devlet ile ihtirazi kaydı dermeyan eden Devlet arasında yürürlüğe girmeyecektir.

Madde — VIII.

1. Her Âkid Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine göndereceği yazılı bir ihbarla, işbu Sözleşmeyi feshedebilir. Fesih, Genel Sekreterin ihbarı aldığı tarihten bir sene sonra muteber olacaktır.

2. İşbu Sözleşme, Taraflar sayısının altıdan aşağı düşmesini intacedecek fesih ihbarının muteber olduğu tarihten itibaren yürürlükten kalkacaktır.

Madde — IX.

İşbu Sözleşmenin tefsir veya tatbikine mütaallik olup iki veya birkaç Âkid Devlet arasında zuhur eden her hangi bir ihtilâf, müzakere yoluyla halledilemediği takdirde, ilgili Taraflar diğer bir hal tarzında mutabık kalmadıkça, ihtilâfa taraf olanlardan birinin talebi üzerine, halledilmesi için Milletlerarası Adalet Divanına sunulacaktır.

Madde — X.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri aşağıdaki hususları Birleşmiş Milletlerin bütün üyelerine ve işbu Sözleşmenin IV nci maddesinin birinci fıkrasında sözü geçen üye olmayan bütün devletlere tebliğ edecektir :

- a) İmzalar ve IV nci maddeye tevfikân alınmış tasdik belgeleri,
- b) V nci maddeye tevfikân alınmış iltihak belgeleri,
- c) İşbu Sözleşmenin VI nci maddeye tevfikân yürürlüğe gireceği tarih,
- d) VII nci maddeye tevfikân alınan tebliğ ve ihbarlar,
- e) VIII nci maddenin birinci fıkrası hükmüne tevfikân alınan fesih ihbarları,
- f) VIII nci maddenin ikinci fıkrasının tatbikinden mütevellit mefsuhiyet.

Madde — XI.

1. İngilizce, Çince, İspanyolca, Fransızca ve Rusça metinleri aynı şekilde muteber olan işbu Sözleşme, Birleşmiş Milletler arşivine tevdi edilecektir.

2. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri işbu Sözleşmenin tasdikli birer nüshasını Birleşmiş Milletlerin bütün üyelerine ve IV nci maddenin birinci fıkrasında sözü geçen üye olmayan bütün devletlere gönderecektir.

Hükümetlerince gereği veçhile salâhiyetli kılınmış olan aşağıdaki imza sahipleri New - York'ta imzaya açılan işbu Sözleşmeyi otuz bir Mart bin dokuz yüz elli üç tarihinde imzalamışlardır.

Ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkında 1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tanzim olunan Gümrük Sözleşmesinin tasdikine dair kanun lâiyhası ve Hariciye, Ticaret ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbataları (1/107)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 546/893

1 . IV . 1957

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkında 1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tanzim olunan Gümrük Sözleşmesinin tasdikine dair Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 13 . III . 1957 tarihinde kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı muçibe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

İşbu esbabı mucibe ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz edilen meľuf kanun lâiyhası Hükümetimizin de üye bulunduğu Brüksel Gümrük İş Birliği Konseyi tarafından hazırlanan Ticari nümuneler için E. C. S. (Ticari Nümuneler) Karnesi hakkındaki 1 Mart 1956 tarihli Gümrük Sözleşmesinin tasdikine mütedairdir.

Mezkûr Sözleşmenin gayesi, ticari nümunelerin bir memleketten diğerine irsali münasebetiyle ifası gereken ve hudutları geçmek istiyen tüccar veya tüccar mümessilleri için ciddi mâniler teşkil eyliyen gümrük formalitelerinin basitleştirilmesi suretiyle milletlerarası mübadelelerin genişleme ve gelişmesine hizmet etmektir.

Sözleşme ile temini istihdaf edilen kolaylıkların belirtilebilmesi için ticari nümunelerle ilgili gümrük formalitelerinin sadeleştirilmesi mevzuunda milletlerarası alanda girişilmiş olan faaliyetlerin, ana hatlarıyla, kısaca tahlil edilmesi faydalı görülmüştür :

1. Ticari nümunelere ait gümrük formalitelerinin basitleştirilmesi mevzuu ilk defa 1900 ve bilâhara 1913 senelerinde Paris'te akdedilen «Gümrük Mevzuatı Kongreleri» nde ele alınmıştır.

Hudutları geçecek seyyar ticaret memurlarının güçlüklerle karşılaşmaması için 1900 tarihli Kongrede nümunelerin bir nevi envanteri mahiyetinde olmak üzere mufassal bir bordro tanzimi düşünülmüş ve bu bordronun bütün gümrüklerce müteber bir beyanname telâkki edilmesi fikri üzerinde durulmuştur.

1913 tarihli kongrede ise, daha ileri gidilerek, bugün otomobiller için kullanılan müşabih, bir Gümrük Geçiş Karnesi ihdası ve bu karnenin ithal ülkesi gümrüklerince beynelmilel bir kefalet se'nedi olarak kabulü fikirleri benimsenmiştir. Bununla beraber zikredilen her iki kongre mesaisi devletleri taahhüt altına sokacak anlaşmalar aktine müncer olamamıştır.

2. Mezkûr kongrelerden sonra aynı mevzu, 3 Ekim 1923 ve 7 Kasım 1952 tarihli Cenevre Sözleşmeleriyle tekrar ele alınmıştır.

1923 Cenevre Sözleşmesi 10 ncu maddesinde ticari nümunelerin gümrük rejimi ile ilgili ehemmiyetli hükümler vaz'etmiştir. Bu madde bilhassa nümunelerin, tekrar ihraç kaydiyle, muvakkaten muafiyetle ithali prensibini tesis etmiştir. Bundan başka, aynı madde, reeksportasyon müddeti, diğer bir memleket gümrük makamlarınca vaz'edilen ve eşyanın ayniyetinin tesbitine yarayan marka ve işaretlerin ithal ülkesi Gümrük makamlarınca tanınması, Gümrük vergilerinin garanti edilmesi veya teminata bağlanması, garanti edilen meblâğların ihracatı yapan her hangi bir gümrükte tediyesi veya teminatın gözülmesi gibi hususlarda hükümler sevk etmiştir.

Büyük Millet Meclisince 27 Ağustos 1956 tarihli ve 6827 sayılı Kanunla tasdik edilmiş olan «Ticari nümuneler ve reklâm malzemesinin ithalinin kolaylaştırılmasına mütedair 7 Kasım 1952 tarihli Cenevre Sözleşmesi» ise, nümuneler ve reklâm malzemesinin Gümrük vergilerinden muaf olarak muvakkaten kabul edilmeleri hususunda kaideler koymuştur.

3. İşbu esbabı mucibeye mevzu teşkil eden 1 Mart 1956 tarihli «Ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkında Gümrük Sözleşmesi» ne gelince, bu senet üyesi bulunduğumuz Brüksel Gümrük İş Birliği Konseyi tarafından hazırlanmış olup ticari nümunelerin gümrük rejimleri mevzuunda ehemmiyetli munzam kolaylıklar tesbit etmiş bulunmaktadır.

Söyle ki, Konsey mezkûr Sözleşmeyi hazırlarken mesaisini bilhassa

- a) Vergiye tâbi nümunelerin turistik vasıtalar için kullanılan modeler müşabih beynelmilel bir Gümrük Geçiş Karnesi vasıtasıyla muvakkaten muafiyetle ithali usulünün tesisi,
- b) Bir milletlerarası teşekkül yardımıyla muteber bir garanti sistemi kurulması, noktaları üzerinde teksif etmiştir.

Konseyin Sözleşme projesini hazırlamakla görevlendirdiği Daimi Teknik Komite çalışmaları alâkalı ticari muhitlerde büyük bir ilgi ile takibedilmiş ve Komite, garanti sisteminin kurulması için Beynelmlel Tüccar Mümessilleri Birliği ve Ticaret Odaları Beynelmlel İstihbarat Bürosu ile yakın temaslarda bulunmuştur.

Gümrük İş Birliği Konseyi bilhassa 1923 ve 1952 Sözleşmelerinde yer almamış bulunan ve seyyar ticaret memurunun karşılaştığı müşküllerinin izalesine ait hal şekilleri üzerinde durmuştur. Yukarıda da izah edildiği veçhile, 1923 ve 1952 Sözleşmeleri başlıca mevzu olarak ticari nümunelerin gümrük vergilerinden muvakkaten muafiyetle kabulleri hususunda kaideler tesbitiyle yetinmiş, seyyar ticaret memurlarının bir memlekete girişte tâbi olacağı gümrük formaliteleri ve tahsisen giriş ülkesi kanunlarına uygun beyanname verme mükellefiyeti ve vergiye tâbi nümuneler için giriş anında ödenmesi gereken vergilerin depo edilmesi ve bu mümkün olmadığı takdirde, muteber bir kefil gösterilmesi gibi hususların mucibolduğu güçlükleri izale edecek hükümler vaz'etmemişlerdir. 1913 Paris Kongresinde mevzu bahsedilmiş olan Gümrük Geçiş Karnesi 1923 ve 1952 Sözleşmelerinin ihzârı sırasında müzakere konusu olmuş ise de, beynelmilel sahada, muteber bir garanti verebilecek her hangi bir teşekkülün bulunamaması dolayısıyla, bu sözleşmelerde yer alamamıştır. Halbuki, Gümrük İş Birliği Konseyi tarafından hazırlanan melfuf Sözleşme metni, üye Devletlerce imzalanmadan önce 3 ncu fıkrada sözü edilen iki teşekküle tevdi edilmiş ve bunların muvafık mütalâaları alınmıştır. Ezcümle, bu iki teşekkül ayrı ayrı iki garanti zinciri kurmayı kabul etmiş ve bu zincirler fiilen kurulmuştur. Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği de memleketimizde garanti müessesesi vazifesini görmeyi kabul etmiştir. Bu müessesemiz Ticaret Odaları Beynelmlel İstihbarat Bürosunun kurduğu zincire dâhil olacaktır. Konsey elyevm her iki teşekkülün kurduğu garanti zincirlerini birleştirmeye çalışmaktadır. Mâruz garanti sisteminin teessüsü sayesinde, ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkındaki Gümrük Sözleşmesiyle, bu nümunelerin gümrük resimlerinden muaf bir memlekete ithallerinde, beyanname verme mükellefiyeti ve vergilerin muvakkaten ödenmesi veya muteber bir kefil vasıtasıyla teminata bağlanması gibi usuller kaldırılabilmiştir. Sözleşmenin ekini teşkil eden «Gümrük Geçiş Karnesi» Sözleşmeye katılan memleketlerde Gümrükçe muteber bir beyanname ve teminat mektubu yerine ge-

gecek ve binnetice, halen kullanılmakta bulunan millî muvakkat kabul vesikaları yerine kaim olacaktır. Bunun haricinde Sözleşmenin tarafımızdan kabulü millî mevzuatımızda hiçbir değişiklik intaceylemeyecektir.

Sözleşmede, nünunelerin tarifi gibi (Madde 1), 1952 Cenevre Sözleşmesinin bâzı hükümlerine yer verilmiş olmakla beraber Konseyce hazırlanan bu metin, mahiyet itibariyle, Cenevre Sözleşmesinden farklıdır. Bu iki Sözleşmeyi imzalamış bulunan hükümetler, bunlardaki vecibeleri beraberce tatbik etmek zorundadırlar. 1952 Sözleşmesini kabul etmiş olan hükümetler ise, Brüksel Sözleşmesini imzalamak suretiyle, E. C. S. Karneleri metodunu kullanabileceklerdir.

Sözleşme, aynı garanti zincirini teşkil eden garanti müesseseleri arasındaki münasebetleri tanzim etmemiştir.

Bu münasebetlerin tanzimine muktazi anlaşmalar akdi bizzat ilgili müesseselere bırakılmıştır.

Sözleşme E. C. S. Karnelerini tarif etmiş ve bu Karnelere ait ita ve istimal şartlarını tesbit etmiştir. Usulüne uygun bir şekilde ita edilen E. C. S. Karnelerinin üye devletler için muteber bir vesika olarak kabulü mecburiyeti ve garanti müesseselerinin gümrük idarelerine karşı vecibeleri Sözleşmede tasrih olunmuştur.

4. Muhtelif çok taraflı sözleşmelerde ticari nünuneler mevzuunda sevk edilmiş olan hükümlerden başka, hükümetler arasında akdolunan iki taraflı ticaret muahedemeleri ve anlaşmalarında da keza nünuneler hakkında çeşitli hükümler bulunmaktadır. Ezcümle, Hükümetimizce akdedilmiş bulunan mer'î birçok ticaret ve seyrisefain muahedemelerinde ticari nünuneler hakkında yapılacak muameleler tesbit edilmiştir.

Üyesi olduğumuz Brüksel Gümrük İş Birliği Konseyi tarafından hazırlanan ve hükümleriyle mer'î mevzuatımız arasında büyük farklar mevcut bulunmadığı gibi ayrıca Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ve Hükümetimizin akdelediği ticaret ve seyrisefain muahedemelerine aykırı hükümler de ihtiva etmeyen ticari nünuneler için E. C. S. Karnesi hakkındaki mezkûr Sözleşmenin tüccara ve tüccar mümessillerine sağlayacağı çok sayıda kolaylıklar bakımından Hükümetimizce kabulünün uygun olacağı düşünülmektedir.

Sözleşme hakkında, XX nci maddesi gereğince, tasdik işlemi ifası ve tasdik belgesi tevdi icabetmektedir.

Mevzuubahis Sözleşmenin tasdiki maksadiyle hazırlanan melfuf kanun lâyihası Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüksek tetkik ve tasviplerine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/107

Karar No. 20

29 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkında 1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tanzim olunan Gümrük Sözleşmesinin tasdikine dair kanun lâyihası, ilgili hükümet temsilcisinin huzuru ile encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Gerek esbabı mucibede zikredilen hususlar, gerekse hükümet temsilcisinin izahatı encümenimizce de yerinde görüldüğünden kanun lâyihası aynen ve ittifakla kabul edildi.

Havalesi gereğince Ticaret Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe saygiyle sunulur.

Hariciye Encümeni Reisi

İzmir

M. Çavuşoğlu

Kâtip

Amasya

İ. Olgaç

Antalya

B. Onat

M. M.

Kastamonu

B. Aktaş

Bursa

Y. Teksel

Çanakkale

N. F. Alpkartal

Denizli

A. Çobanoğlu

Hatay

İ. Ada

İmzada bulunamadı

İstanbul

N. Menemencioğlu

(Vefat etti)

İzmir

İ. Sipahioğlu

Mardin

V. Dizdaroğlu

Sivas

N. Çubukçu

Sivas

E. İmer

Çorum

K. Terzioğlu

Erzurum

R. S. Burçak

Hatay

A. Ş. Devrim

İstanbul

N. Tılabar

Çorum

S. Baran

Giresun

H. Bozbağ

Hatay

A. Ş. Devrim

İstanbul

N. Tılabar

Konya

H. R. Atademir

Sakarya

H. O. Erkan

Sivas

H. Değer

Urfa

E. M. Karakurt

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Ticaret Encümeni

Esas No. 1/107

Karar No. 16

12 . VI . 1958

Yüksek Reisliğe

Ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkında 1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tanzim olunan Gümrük Sözleşmesinin tasdikine dair kanun lâyihası, ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Gerek esbabı mucibede zikredilen hususlar, gerekse Hükümet temsilcisinin izahatı encümenimizce de yerinde görüldüğünden kanun lâyihası aynen ve ittifakla kabul edildi.

Havalesi gereğince Gümrük ve İnhisarlar Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe saygi ile sunulur.

Ticaret En. Reisvekili

Konya

M. Güzelkılınç

Adıyaman

S. Turanlı

Antalya

İ. Subaşı

Çorum

H. Bulgurlu

Kayseri

Ö. Başeğmez

Ordu Sakarya

K. Sağra H. Başak

Bu M. M.

Çorum

F. Hacirecepoğlu

Antalya

M. Ak

Çankırı

K. Tabak

Kastamonu

Z. C. Bakiçelebioğlu

Konya

Ö. Şeker

Trabzon

F. Karanis

Muş

Z. Dede

Urfa

A. Odabaşı

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni

Esas No. 1/107

Karar No. 14

23 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkında 1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tanzim olunan Gümrük Sözleşmesinin tasdikine dair olan kanun lâyihası encümenimizde alâkalı Vekâletler temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere olundu :

Gerek lâyihanın esbabı mucibesinde zikredilen hususlar ve gerekse hükümet temsilcilerinin izahatları encümenimizce yerinde mütalâa edilerek kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Umumi Heyetin tasvibi-

ne arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Gümrük ve İnhisarlar
Encümeni Reisi
Yozgad
N. Tanıl

M. Muharriri
Kocaali
S. Yalım

Kâtip
Gaziantep Eskişehir
S. İnal H. Dedelek

Hatay
A. Şelhum Devrim
İmzada bulunamadı

Manisa Muğla
C. Özgirgin T. Topaloğlu

Tokad
R. Önder

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkında
1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tanzim olunan
Gümrük Sözleşmesinin tasdikine dair
kanun lâyihası

MADDE 1. — Ticari nümuneler için E. C. S. Karnesi hakkında 1 Mart 1956 tarihinde Brüksel'de tanzim olunan Gümrük Sözleşmesi tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

13 . III . 1957

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili
M. C. Bengü

Devlet Vekili ve
Millî M. V. V.
Ş. Ergin

Devlet Vekili
E. Kalafat

Devlet Vekili
C. Yardımcı

Adliye Vekili
H. A. Göktürk

Millî Müdafaa Vekili

Dahiliye Vekili
Namık Gedik

Hariciye Vekili

Maliye Vekili
H. Polatkan

Maarif Vekili
A. Özel

Nafia Vekili ve
Hariciye V. V.
E. Menderes

İkt. ve Ticaret Vekili
A. Aker

Sih. ve İç. Mua. Vekili
N. Körez

Güm. ve İnh. Vekili
H. Hüsman

Ziraat Vekili
E. Budakoğlu

Münakalât Vekili
A. Demirer

Çalışma Vekili
Mümtaz Tarhan

İşletmeler Vekili
S. Aşaoğlu

TİCARİ NÜMUNELER İÇİN E. C. S. KARNESİ HAKKINDA GÜMRÜK SÖZLEŞMESİ

İşbu Sözleşmeyi imza eden Hükümetler,

Ticari nümunelerin muvakkaten ithal ve ihracını kolaylaştırmak arzusu ile,

Ticari nümunelerin ve reklâm malzemesinin ithalâtını kolaylaştırmak için Cenevre'de 7 Kasım 1952 de akdedilmiş ve 1 Şubat 1953 tarihinde imzaya açık tutulmuş bulunan Beynelmîl Sözleşmenin gayelerini nazarı itibara alarak,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

Madde — I.

İşbu Sözleşmenin tatbiki için :

(a) «Nümuneler» tabiri imal edilmiş bulunan muayyen bir eşya kategorisini veya imali deriş edilmiş eşyanın modellerini temsil eden maddeleri ifade eder, şu şartla ki :

(1) Bu maddeler ecnebi memlekette yerleşmiş bir şahsa ait bulunmalı, ecnebi memleketten sevk edilecek eşyanın siparişini temin etmek için ithalâtçı memlekette gösteri mevzuu olmak veya sadece teşhir edilmek gayesiyle ithâl edilmelidir;

(2) İthal edildikleri memleket ülkesinde buldukları müddet zarfında ne satılmalı, ne normal istimale tahsis edilmeli ve ne de teşhir maksadı dışında herhangi bir şekilde bedeli mukabilinde veya kira ile kullanılmalıdır;

(3) Muayyen müddet içinde yeniden ihracedilmeli ve,

(4) İhraçları sırasında ayniyetlerinin tesbiti kabil olmalıdır; fakat, aynı şahıs tarafından ithal edilen veya aynı gönderilene sevk edilen ve tamamı nazarı itibara alınınca miktar itibariyle, normal ticari teamüllere göre, nümune olmaktan çıkacak kadar çok olan aynı eşya bundan müstesnadır.

(b) «İthalât vergileri» nden, ithalât sırasında veya ithalât dolayısıyla tahsil edilen gümrük vergileri ve bilûmum vergi ve resimler, ithal edilen eşyanın tâbi olduğu dahilî resimler ve istihlâk vergileri gibi vergi ve resimler anlaşılır, bununla beraber ithâl sırasında malî bir karakteri haiz olmıyan resimler veya millî mamulâtın dolayısıyla himayesini istihdaf etmiyen ve yapılan hizmetlerin tahminî kıymeti ile mahdut ücret ve tekâlif müstesnadır.

(c) «E. C. S. Karnesi» nden (Ticari nümuneler - Echantillons Commerciaux - Commercial Samples), işbu Anlaşmanın ekinde münderiç ve Konsey tarafından bu isim altında tanzim edilmiş vesika anlaşılmalıdır. Bu vesikada matbu ibareler Fransızca, İngilizce ve bundan başka, lüzumu halinde, karneyi isdar eden memleket resmî dilinde veya resmî dillerinden birinde yazılmalıdır.

(d) «Muteber Cemiyet» ten, E. C. S. Karnesi isdar eden veya işbu Sözleşmenin II nei maddesinde zikredilen mebalîği ödemeyi garanti eyliyen Akıd Taraflardan birine ait salâhiyetli Gümrük makamlarınca muteber sayılan Cemiyet anlaşılmalıdır.

(e) «Karne Isdar Eden Cemiyet» ten, nümunelerin ilk ihracedildiği memlekette E. C. S. Karneleri veren muteber cemiyet anlaşılmalıdır.

(f) «Garanti eden Cemiyet» ten, işbu Sözleşmenin II nei maddesinde zikredilen ithâl vergilerini ve diğer mebalîği ödemeyi garanti eden ithal memleketindeki muteber cemiyet anlaşılmalıdır.

(g) «Konsey İhdasına Mütedair Mukavelename» den, 15 Aralık 1950 de Brüksel'de akdedilen Gümrük İş Birliği Konseyinin ihdasına mütedair Mukavelename anlaşılmalıdır.

(h) «Konsey» den, işbu maddenin (g) paragrafında mevzuubahis Gümrük İş Birliği Konseyi anlaşılmalıdır.

Madde — II.

(1) Her garanti eden Cemiyet, merkezinin bulunduğu ülkedeki gümrük makamlarına, karne isdar eden mütekebil cemiyet tarafından verilen E. C. S. Karneleriyle ithal edilen nümuneler için, bu memlekette tediyesi lâzımgelen, işbu maddenin 4 neü paragrafında zikredilen ithalât vergileri tu-

tarı ile diğerk mebalığı ödemeyi, garanti eder. Garanti eden cemiyet ithâl vergileri tutarının % 10 undan yukarı bir meblâğı ödemeye mecbur değildir.

(2) E. C. S. Karneleri karne ısdar eden cemiyetler tarafından verilir. Karneler yalnız ısdar edilen memlekette ikamet eden ve sıfatlarının ya tüccar veya imalâtçı, ya tüccar veya imalâtçı ajan veya mümessilî olduğunu ispat eden hakiki veya hükmi şahıslara verilebilir.

(3) İşbu maddenin 2 nei paragrafına istisna olarak, muvakkat ithâl memleketi Gümrük makamları muteberiyetini kabul ettiği takdirde, karne ısdar eden cemiyenler, karnelerin verildiği memlekette ikamet etmiyen şahıslara da, karne verebilirler.

(4) Her Âkid Taraf, nümunelerin ithâli halinde tediyesi lâzımgelen ve ithâle terettübeden (işbu Sözleşmenin 1 nei maddesinin (b) fıkrasında mezkûr tekâlif ve ücretlerden gayri) vergilerin tutarı ve diğerk mebalığın garantisi olarak işbu Sözleşmede mezkûr şartlarla verilmiş ve kullanılmış bulunan ve kendi ülkelerinde muteber olan her E. C. S. Karnesini kabul edecektir. Bu nümuneler ithal memleketinde muvakkat muafıktan istifade ettirilecek ve diğerk bir Âkid Taraf ülkesinde ikamet eden hakiki bir şahıs tarafından ithâl edilecektir.

(5) Âkid Taraflar, işbu maddenin 4 neu paragrafına istisna olarak, tesbit edecekleri şartlar dâhilinde, kendi ülkelerinde ikamet eden hakiki bir şahıs tarafından ibraz edilen veya gelen, yolunun beraberinde bulunmıyan nümunelere ait E. C. S. karnelerini kabul etmekte muhtar olacaktır.

Madde — III.

Müttekabil bir eenebi cemiyet, beynelmilel bir teşekkül veya bir Âkid Taraf Gümrük Makamları tarafından, ithal memleketinde verilmek üzere bu karneleri ita ile vazifeli muteber cemiyetlere sevk edilen E. C. S. karneleri veya E. C. S. karnelerinin parçaları hiçbir ithal memnuiyet veya tahdidine tâbi tutulmaz ve ithale terettübeden vergilerden muaf olarak ithal edilirler. Benzeri kolaylıklar ihracatta da tatbik olunur.

Madde — IV.

Karne ısdar eden cemiyet, lüzumu hâlinde, kapak ve karnenin giriş sayfaları üzerinde, bu karnenin hangi memleketler için muteber olduğunu işaret edecektir.

Madde — V.

Karne ısdar eden cemiyetler verdikleri günden sayılmak ve muteberiyet müddeti bir seneyi geçmemek üzere E. C. S. karneleri verebilirler.

Madde — VI.

Karne ısdar eden bir cemiyet tarafından E. C. S. karnesi verildikten sonra bu karne kapağı arkasında tadadolunan nümuneler listesine hiçbir eşya ilâve edilemez.

Madde — VII.

(1) E. C. S. karnesi ile ithal edilen nümuneler bu vesikanın muteberiyet müddeti ve muvakkat ithal memleketi Gümrük Makamları tarafından tesbit edilen müddet içinde aynen yeniden ihraçedilecektir. Bu son müddet, hiçbir halde, karnenin muteberiyet müddetini geçmez.

(2) Alâkalı memleketler Gümrük Makamlarınca kabul edilmiş bulunan istisnalar mahfuz kalmak şartıyla, bir E. C. S. karnesinde yer alan ve bir defada ihraç veya ithal edilen nümuneler, bir defada yeniden ihraç veya yeniden ithal edilecektir.

(3) E. C. S. Karnesinde mevcut yeniden ihraçat vesikasının, nümunelerin muvakkaten ithal edildiği memleket gümrük makamları tarafından mühürlenmesi yeniden ihracatın delilidir.

Madde — VIII.

(1) Bir Âkîd Taraf Gümrük Makamları bir E. C. S. Karnesi ile ülkesine ithal edilmiş bulunan nümunelerden bâzılarını yeniden ihraçtan istisna ettiği takdirde, garanti eden cemiyet, nümunelerin durumunun bizzat karne üzerinde nizama uygun bir hale getirildiği, muvakkat kabul memleketi Gümrük Makamlarınca tasdik edilmedikçe mükellefiyetten kurtulamaz.

(2) Muvakkaten ithal edilmiş bulunan nümuneler, hususi şahısların talebi üzerine tatbik edilen hacizlerden farklı hacizler neticesinde işbu Sözleşmenin VII nci maddesinde tesbit edilen müddetler içerisinde yeniden ihracedilememişlerse, yeniden ihraç mükellefiyeti haczin devamı müddetince talik olunur.

(3) Gümrük Makamları garanti eden cemiyete bu cemiyet tarafından garanti edilen bir E. C. S. Karnesinde yer alan nümuneler hakkında kendileri tarafından veya talepleri üzerine tatbik olunan hacizleri mümkün oldukça ihbar eder ve alacakları tedbirler hakkında malûmat verirler.

Madde — IX.

Bir Âkîd Taraf Gümrük Makamları bir E. C. S. Karnesindeki nümunelerin istisnasız olarak yeniden ihracını tatbik etmişler ise, bu nümunelere mütaallik olarak, işbu Sözleşmenin II nci maddesinde zikredilen mebalîği, ödemeyi garanti eden cemiyetten hiçbir suretle talebedemezler. Bununla beraber, yeniden ihraç vesikasının gayrinizamî veya hileli olarak elde edildiği sonradan tesbit edilir veya muvakkat ithalâtın bağlı bulunduğu şartlarda mugayeret olur ise garanti eden cemiyetten granti olarak bir talepte bulunulabilir.

Madde — X.

İşbu Anlaşmada derpiş edilen şartlarda kullanılan E. C. S. Karnelerinin vizeleri Gümrük İdareleri ve kapılarında bu muameleye, bu mahalleri açık buldukları normal saatlerde tevessül edildiği takdirde Gümrük hizmetleri karşılığında bir ücret tediyesini tazammun etmez.

Madde — XI.

1. Eğer bir E. C. S. Karnesi usulüne uygun olarak mükellefiyetten ibra edilmemiş ise, muvakkat kabul memleketi gümrük makamları, nümunelerin yeniden ihracına delil olarak, karne müddetinin hitamından sonra dahi ve bu makamların serd edecekleri aksine deliller mahfuz kalmak şartıyla;

(a) Çıkış memleketinde yeniden ithalât sırasında E. C. S. Karnesi üzerine ve ispat edilmek istenilen yeniden ihracattan sonra yapıldığı tesbit edilebilen yeni ithalâta aidolmak şartı ile bir diğer Âkîd Taraf Gümrük Makamları tarafından konulan kayıtları,

(b) Ülkelerine ithalât sırasında karneden koparılmış bir varakadaki kayıtlara müstenit ve ispat edilmek istenilen yeniden ihracattan sonra yapıldığı tesbit edilebilen bir ithalâta aidolmak şartıyla bir diğer Âkîd Taraf Gümrük Makamlarının vesikasını kabul edebilirler.

2. Muvakkat ithal memleketinin Gümrük Makamları, nümunelerin memleket haricinde bulduklarını tesbit eden diğer bütün delilleri kabul edebilirler.

3. Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde bulunan nümunelere ait bir E. C. S. Karnesinin tahrib edilmiş olması, kaybolması veya çalınması halinde bu Âkîd Taraf Gümrük Makamları, karne isdar eden cemiyetin talebi üzerine ve bu makamların icbar edecekleri şartlar mahfuz kalmak şartıyla, yerine konulan karne ile aynı tarihte muteberiyet müddeti hitama erecek olan karne yerine kaim bir vesikayı kabul edeceklerdir.

Madde — XII.

İşbu Anlaşmanın XI inci maddesinde zikredilen hallerde Gümrük Makamları vergi ve resimleri karşılayacak bir resim tahsil etmek hakkını mahfuz tutarlar.

Madde — XIII.

Gümrük Makamları karnenin muteberiyet müddetinin hitamı tarihinden itibaren bir sene zarfında garanti eden cemiyetten talepte bulunmamışlar ise, işbu Sözleşmenin II inci maddesinde zikredilen ithal vergileri ve diğer mebalığın tediyesini bu cemiyetten hiçbir suretle istiyemezler.

Madde — XIV.

1. Garanti eden cemiyetlerin, işbu Anlaşmada derpiş edilen şartlarda nünunelerin yeniden ihraç edildiklerinin delilini vermek için E. C. S. Karnesinin mükellefiyetten ibra edilmemiş olduğunun yazıldığı tarihten itibaren altı aylık müddetleri vardır.

2. Tâyin edilen müddet zarfında nünunelerin yeniden ihraç edildiklerinin delili verilemezse, garanti eden cemiyet işbu Anlaşmanın II inci maddesinde zikredilen ithal vergileri tutarını ve diğer mebalığı derhal teminata bağlar veya muvakkaten öder. Bu teminat veya bu ödeme teminat veya muvakkaten ödeme tarihinden itibaren üç aylık müddetin hitamında katiyet kesbeder. Bu son müddet zarfında, garanti veren cemiyet teminata bağlanan veya ödenen mebalığın reddi hususunda evvelki paragrafta derpiş edilen kolaylıklardan istifade eder.

3. İthal vergilerinin teminata bağlanması veya muvakkaten ödenmesi rejimi, mevzuatında yer almayan bulunan memleketler için evvelki paragraf hükümlerine uygun olarak yapılan tediyeler katı olarak yapılmış sayılır, fakat nünunelerin işbu Anlaşma hükümlerine uygun olarak yeniden ihraç edildiği gümrük makamlarına ispat edildiği takdirde, teminat veya muvakkat ödemenin tutarları iade edilir.

Madde — XV.

İşbu Sözleşmenin hiçbir hükmü, bir Gümrük veya Ekonomik Birliği teşkil eden Akıd Taraflar için bu Birliğe dâhil memleketlerde ikamet eden şahıslara tatbik olunabilecek hususi kaideler derpiş etmek hakkını nezetmez.

Madde — XVI.

Kaçakçılık, Sözleşme ve kanun hükümlerine riayetsizlik veya suiistimal hallerinde, Akıd Taraflar, işbu Anlaşma hükümlerini nazara almadan, E. C. S. Karnesi kullanan şahıslara karşı, muacceliyet kesbeden ithal vergileri ve diğer mebalığı tahsil etmek ve keza bu şahısların müstehak oldukları cezalardan dolayı dâva açmak için, takibatta bulunmak hakkına sahiptirler. Bu halde cemiyetler, gümrük makamlarına yardımda bulunmak mecburiyetindedirler.

Madde — XVII.

Vasıfları münasip bir şekilde nünuneler ve kataloglar vasıtasıyla gösterilemeyecek mamulât veya malzemenin mahiyet veya işleyişlerini gösteren fotoğrafları muhtevî (ses şeritli veya şeritsiz) filmler oldukları, Gümrük Makamlarını tatmin edecek şekilde ispat edildiği takdirde, genişliği 16 milimetreyi geçmiyen, reklâm mahiyetinde pozitif sinema filmlerine de işbu Sözleşme hükümleri tatbik edilir, şu şartla ki, bu filmler :

(a) Diğer bir Akıd Taraf ülkesinde yerleşmiş bir şahıs tarafından satışa arz edilen veya kiralananan mamulât veya malzemeye aid olsun

(b) Umumi salonlar haricinde muhtemel müşterilere gösterilecek mahiyette bulunsun ve

(e) Her filmın bir kopyasından fazlasını ihtiva etmeyen ve daha mühim filimlerin sevkiyatının bir kısmını teşkil eylemeyen bir koli içinde ithal edilmiş olsun.

Madde — XVIII.

1. İşbu Sözleşmenin tefsirine veya tatbikine mütedair, Akıd Taraflar arasındaki her ihtilâf, mümkün olduğu nispette, doğrudan doğruya mezkûr Taraflar arasında müzakere yolu ile halledilecektir.

2. Doğrudan doğruya müzakere yolu ile halledilemeyecek olan her ihtilâf, ihtilâfa sebebolan Taraflarca, ihtilâfı talimatnamesine göre tetkik edecek ve tavsiyelerde bulunacak olan Konseyin Daimî Teknik Komitesine intikal ettirilecektir.

3. Daimî Teknik Komite ihtilâfı halledilemeyecek olursa, Komite bu ihtilâfı, Konsey İhdasına Mütedair Mukavelenin III (e) maddesi uyarınca tavsiyelerde bulunacak olan Konseye intikal ettirecektir.

4. İhtilâf halinde olan Taraflar Komite veya Konseyin tavsiyelerini kabul etmek hususunda önceden ittifak edebilirler.

Madde — XIX.

İşbu Sözleşme 30 Eylül 1956 tarihine kadar Konsey İhdasına Mütedair Mukavelenin Akıd Tarafı olan her Hükümetin imzasına açık tutulacaktır.

Madde — XX.

İşbu Sözleşme tasdik edilecektir. Tasdik belgeleri Belçika Hariciye Nezaretine tevdi edilecek, mezkûr Nezaret bu tevdi bütün mümzi ve iltihak eden Hükümetlere ve keza Konsey Genel Sekreterine bildirecektir.

Madde — XXI.

1. İşbu Sözleşme, üç Hükümetin tasdik belgelerini, Belçika Hariciye Nezaretine tevdiinden üç ay sonra bütün Hükümetler arasında meriyete girecektir.

2. Sözleşme, bu tarihten sonra tasdik belgesini tevdi eden her mümzi Devlet için Belçika Hariciye Nezaretine bu tasdik belgesinin tevdi tarihinden üç ay sonra meriyete girecektir.

Madde — XXII.

1. İşbu Sözleşmeyi imzalamamış bulunan her Hükümet Konsey İhdasına mütedair Mukavelenin Akıd Tarafı ise 1 Ekim 1956 dan itibaren bu Sözleşmeye iltihak edebilir.

2. İltihak belgeleri Belçika Hariciye Nezaretine tevdi edilecek, mezkûr Nezaret bu tevdi bütün mümzi ve iltihak eden Hükümetlere ve keza Konsey Genel Sekreterine bildirecektir.

3. İşbu Sözleşme her iltihak eden Hükümet hakkında, yukarda XXI nci maddenin 1 nci paragrafında tesbit edildiği üzere Sözleşmenin meriyete giriş tarihinden evvel olmamak üzere, iltihak belgesinin tevdi edildiği tarihten üç ay sonra meriyete girecektir.

Madde — XXIII.

1. İşbu Sözleşme gayrimuayyen bir zaman için akdedilmiştir, fakat her Akıd Taraf yukarda XXI. nci maddenin 1 nci paragrafında tesbit edildiği üzere meriyete giriş tarihinden on iki ay sonra her zaman fesihini ihbar edebilir. Belçika Hariciye Nezareti tarafından fesih ihbarının alındığı tarihten itibaren üç aylık bir müddetin geçmesiyle fesih fiilen vaki olur. Mezkûr Nezaret fesih ihbarının alındığından bütün mümzi ve iltihak eden Hükümetleri ve keza Konsey Genel Sekreterini haberdar edecektir.

2. Feshin hüküm ifade ettiği tarihten evvel verilmiş bulunan her E. C. S. Karnesi muteber ve garanti eden cemiyet taahhüdiyle bağlı kalacaktır.

Madde — XXIV.

1. Her Hükümet, Belçika Hariciye Nezaretine ihbarda bulunarak, ister tasdik veya iltihak anında, ister bilâhara, işbu Sözleşmenin beynelmilel münasebetleri kendi mesuliyetleri altında bulunan ülkelerden bazılarına veya bunların tamamına teşmilini isteyebilir; Sözleşme bu ülkelerde, Belçika Hariciye Nezareti tarafından bu ihbarın alındığı tarihten üç ay sonra, fakat Sözleşmenin bu Hükümet hakkında meriyete girdiği tarihten evvel olmamak üzere kabili tatbik olacaktır.

2. İşbu maddenin 1 nci paragrafı gereğince, bu Sözleşmeyi beynelmilel münasebetleri kendi mesuliyeti altında bulunan bir ülke için kabul etmiş bulunan her Hükümet, bu ülke adına işbu Sözleşmenin XXIII ncü maddesi hükümlerine uygun olarak, Belçika Hariciye Nezaretine bir fesih ihbarında bulunabilir.

3. Belçika Hariciye Nezareti mümzi ve iltihak eden bütün Hükümetleri ve keza Konsey Genel Sekreterini, bu madde mucibince aldığı her fesih ihbarından haberdar edecektir.

Madde — XXV.

1. Konsey Âkîd Taraflara işbu Sözleşmede tadilât tavsiye edebilir.

2. Konsey tarafından tavsiye edilen her tadil projesi metni Belçika Hariciye Nezareti tarafından bütün Âkîd Taraflara gönderilecektir.

3. Evvelki paragrafa uygun olarak tebliğ edilecek olan her tadil projesine, Belçika Hariciye Nezaretinin bu tadil projesini tebliğ ettiği tarihten itibaren altı ay içinde, hiçbir Âkîd Taraf itiraz etmezse bu proje kabul edilmiş farz edilir.

4. Belçika Hariciye Nezareti, tadil projesine karşı bir itiraz serd edilmiş ise, bunu en kısa zamanda bütün Âkîd Taraflar Hükümetlerine bildirecek, ve itiraz olmadığı takdirde, tadilât evvelki paragrafta zikredildiği gibi altı aylık müddetin hitamından üç ay sonra bütün Âkîd Taraflar için meriyete girecektir.

5. Belçika Hariciye Nezareti kabul edilen veya kabul edilmiş farz edilen tadilâtı Âkîd Taraflar Hükümetlerine tebliğ edecektir.

6. İşbu Sözleşmeyi tasdik eden her Hükümet, tasdik veya iltihak belgelerinin tevdi tarihinde meriyete girmiş bulunan tadilâtı kabul etmiş farz edilir.

7. İşbu maddenin hükümlerine istisna olarak, Konsey E. C. S. Karnesi tadilât usulünü tanzim edecektir.

Madde — XXVI.

İşbu Sözleşmeye hiçbir ihtirazi kayıt kabul edilmez. Hükümetleri tarafından gereği veçhile yetkili bulunmuş olan aşağıda imza sahibi temsilciler yukardaki hususatı teyiden işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Brüksel'de, 1 Mart 1956 da,
her iki metin de aynı derecede muteber olmak üzere Fransızca ve İngilizce, tek bir asıl nüsha halinde, Belçika Hükümeti arşivlerine konulmak ve bu Hükümet tarafından mümzi ve iltihak eden Hükümlere aslına uygun tasdikli suretler verilmek üzere tanzim edilmiştir.

İMZA PROTOKOLÜ

Bu günün tarihini taşıyan ticari nümuneler için E. C. S. karneleri hakkında Gümrük Sözleşmesinin imzası sırasında hükümetleri tarafından müteakiben bu hususta salâhiyetli kılınan imza sahipleri aşağıdaki beyanatta bulunmuşlardır :

1. İşbu Sözleşmenin hükümleri asgari kolaylıkları temin eder. Bu Anlaşma Âkîd Taraflardan bâzılarının gerek tek taraflı hükümlerle gerek iki taraflı veya çok taraflı Anlaşmalar gereğince bahsettikleri veya edecekleri daha geniş kolaylıkların tatbikine mâni teşkil etmez.

2. Âkîd Taraflar E. C. S. Karnesini, nümuneleri muvakkaten ithal eden şahıslara bir vecibe gibi değil, yeni bir kolaylık olarak telâkki etmeyi taahhüdederler.

3. Âkîd Taraflar bu Sözleşmenin iyi bir şekilde tatbik edilmesinin muteber cemiyetlere :

(a) Âkîd Taraflardan birinin Gümrük Makamları tarafından talebedilen mebaliğın tesviyesi için lüzumlu,

(b) Sözleşmenin XIV ncü maddesi hükümlerine uygun olarak ithal vergilerinin iadesi halinde,

(c) Muteber cemiyetlere federasyonları veya mukabil cemiyetler tarafından sevk edilen E. C. S. Karne formülleri için yapılacak ödemelere lüzumlu,

Dövizlerin transferi hususunda kolaylık gösterilmesine bağlı olduğunu kabul ederler.

Aşağıda imza sahipleri yukarda mâruz hususatı teyiden Sözleşmenin mütemmim cüzü olan işbu Protokolü imzalamışlardır. Brüksel'de 1 Mart 1956 da tanzim edilmiştir.

Milletlerarası Teşkilât :

E. C. S. Karnesi No. :

Ticari nûmuneler için gümrükten geçiş karnesi

Ticari nûmuneler için karneler üzerine gümrük anlaşması

(Karneyi doldurmadan evvel, karnenin son sayfasında bulunan notu dikkatle okuyunuz.)

Karne tarihine kadar muteberdir.

..... tarafından verilmiştir.

(Karne ısdar eden cemiyetin isim ve adresi)

Sahibi

(Büyük matbaa harfleriyle isim ve adres)

Temsil edilen firma

(Büyük matbaa harfleriyle ticari unvan ve merkezi)

Bu karne aşağıdaki cemiyetlerin garantisi altında aşağıdaki memleketlerde muteberdir :

Almanya (Federal Cumhuriyeti)	Lüksemburg
Avusturya	Norveç
Belçika	Pakistan
Danimarka	Holânda
İspanya	Portekiz
Fransa	Britanya Birleşik Krallığı ve Şimalî İrlânda
Yunanistan
İrlânda	İsveç
İtalya	İsviçre
.....	Türkiye

Bu karnenin sahibi çıkış memleketi ve ziyaret edilen memleketlerin kanunlarına ve nizamına uygun hareket etmekle mükelleftir.

..... de de ısdar edilmiştir:

(Mahal) (Tarih)

.....
(Karne sahibinin imzası) (Milletlerarası Teşkilât Genel Sekreterinin imzası) (İsdar edilen cemiyet temsilcisinin imzası)

Çıkış memleketi gümrük idaresinin tasdiki

1. Arka sayfadaki listede tadad olunan ve son sıra No. sı olan nûmuneler muayene edilmiştir. Arka sayfada 7 nei sütunda gösterilen ayniyeti tesbit markaları vaz'edilmiştir.
2. (*) No. da tescil edilmiştir. (*)

(Gümrük idaresi)

(Mahal)

(Tarih)

(İmza)

(Mühür)

(*) Lüzumsuz ibareler çizilecek.

Sıra No. su	Nümunelerin ticari isimleri ve icabı takdirinde, ticari marka ve numaraları	Sayısı	Ağırlık veya miktarı	Kıymeti (*)	Menşe Memleketi (**)	Gümrük idareleri tarafından ayniyetin tesbiti için vaz'edilen markaların nev'i ve sayısı		
						(Çıkış memleketi)	İlâveler (Memleket)	İlâveler (Memleket)
1	2	3	4	5	6	7	8	9

(*) Çıkış memleketindeki ticari kıymeti.

(**) Çıkış memleketinden ayrı ise

Ayniyetin tesbiti için munzam olarak konulan markalara mütaallik vesika

Yukardaki 8 nei.sütunda işaret edilen munzam ayniyeti tesbit markalarının vaz'edildiği tasdik edilir.

(Gümrük idaresi) (Mahal) (Tarih) (İmza)

(Gümrük mührü)

Ayniyetin tesbiti için munzam olarak konulan markalara mütaallik vesika

Yukardaki 9 neu sütunda işaret edilen munzam ayniyeti tesbit markalarının vaz'edildiği tasdik edilir.

(Gümrük idaresi) (Mahal) (Tarih) (İmza)

(Gümrük mührü)

E.C.S. Karnesi No.....

E. C. S. Karnesi No.

1 No. lu ihracat dip
koçanı

Ihracat vesikası

1. Kapağın arkasın-
daki listede

.....

.....

No. lar altında yer
alan nümuneler
ihracedilmiştir.

2. (*) Muaf olarak
yeniden ithalât
için en son ta-
rih (*)

.....

3. (*) Diğer husus-
lar (*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(Mahal ve tarih)

.....

(Gümrük İdaresi)

.....

(İmza)

(Mühür)

(*) Lüzumsuz iba-
reler çizilecek.

A) 1 No. lu İhracat varakası

Karne tarihine kadar muteberdir. tarafından verilmiştir.

Sahibi

(Büyük matbaa harfleriyle isim ve adres) (İsdir eden cemiyetin isim ve adresi)

B) Muvakkat ithal beyannamesi

Ben aşağıda imza sahibi,

1. Bu varakanın arkasındaki listede zikir ve tadadedilen ve No. larla kapağın arkasındaki listede kaydedilmiş bulunan nümuneleri, ticari nümune olarak, muvakkaten ihracede-
ceğimi beyan eder,

2. (*) Gümrük İdaresi tarafından tâyin edilen müddet içinde bu nümuneleri
yeniden ithal etmeyi taahhüt ederim. (*)

.....
(Mahal)

.....
(tarih)

.....
(imza)

(*) Lüzumsuz ibareleri çiziniz.

C) İhracat sırasında gümrükleme

Gümrük İdaresi

.....
(mahal)

.....
(tarih)

1. Yukardaki beyanname mevzuunu teşkil eden nümuneler ihracedilmiştir.

2. (*) Bu nümunelerin muaf olarak yeniden ithali için tesbit edilen son ta-
rih (*) dir.

3. (*) Diğer hususlar (*)

.....

4. (*) İşbu varaka Gümrük İdaresine verilecektir. ((*)

.....
(Mühür)

.....
(İmza)

(*) Lüzumsuz ibareler çizilecek.

(D) Gümrüğe mahsustur.

Sıra No. su.	Nümunelerin ticari isimleri ve, icabı takdirinde, ticari marka ve numaraları	Sayısı	Ağırlık veya miktarı	Kıymeti (*)	Menşe mem- leketi (**)	Gümrüğe mahsustur	
1	2	3	4	5	6	7	8

(*) Çıkış memleketindeki ticari kıymeti

(**) Çıkış memleketinden ayrı ise

Gümrüğe mahsustur.

E.C.S. Karnesi No.....

1 No. lu yeniden ithalât dip koçanı

1. Kapağın arkasındaki listede

No. lar altında zikredilen bu karnenin

(*) No. lu ihracat varakası (ları)

(*) teminatı altında muvakkat ihracata mevzu teşkil eden nümuneler, ayniyetlerinin tesbitinden sonra muaf olarak yeniden ithal edilmişlerdir.

2. (*) Yeniden ithal edilmeyeceği beyan edilen (*) yeniden ithal edilmeyen (*) nümuneler için alınan tedbirler

(Mahal ve tarih)

(Gümrük İdaresi)

(İmza)

(Mühür)

(*) Lüzensuz ibareler çizilecek.

E. C. S. Karnesi No.

A) 1 No. lu Yeniden ithalât varakası
Karne tarihine kadar muteberdir.

Sahibi

(Büyük matbaa harfleriyle isim ve adres)

..... tarafından verilmiştir.

(İsda eden cemiyetin isim ve adresi)

B) Yeniden ithal beyannamesi

1. Ben aşağıda imza sahibi.

No. lar altında bu varakanın arkasındaki listede zikir ve tadadedilen ve kapağın arkasındaki listeye alınmış bulunan nümuneler bu karnenin

(*) No. lu ihracat (*) varakasının (larının) (*) teminatı altında bir muvakkat ihracata mevzu teşkil ettiklerini beyan ederim. Bunların eenebide hiçbir işçiliğe tâbi tutulmadıklarını beyan ederim. Bu nümunelerin ihraç edilmiş bulunanların aynı olduklarını tasdik eder ve muaf olarak yeniden ithallerini talebederim.

2. (*) yeniden ithal edilmemiş bulunan nümunelere mütaallik izahat (*)

(Mahal)

(tarih)

(imza)

(*) Lüzensuz ibareler çizilecek.

C) Yeniden ithalâta gümrükleme

Gümrük İdaresi

(mahal)

(tarih)

1. Yukardaki beyannameye mevzu teşkil eden nümuneler, ayniyetleri tesbit edildikten sonra muaf olarak yeniden ithal edilmişlerdir.

2. (*) Yeniden ithal edilmemiş olan nümuneler için alınan tedbirler (*)

3. (*) İşbu varaka Gümrük İdaresine verilecektir. (*)

(Mühür)

(İmza)

(*) Lüzensuz ibareler çizilecek.

(D) Gümrüğe mahsustur.

Sıra No. su	Nümunelerin ticari isimleri ve, icabı takdirinde, ticari marka ve numaraları	Sayısı	Ağırlık veya miktarı	Kıymeti (*)	Menşe mem- leketi (**)	Gümrüğe mahsusur	
1	2	3	4	5	6	7	8

(*) Çıkış memleketindeki ticari kıymeti

(**) Çıkış memleketinden ayrı ise

Gümrüğe mahsusur.

E.C.S. Karnesi No.

E. C. S. Karnesi No.

1 No. lu ithalât dip
koçanı

A) 1 No. lu İthalât varakası
Karne tarihine kadar muteberdir. tarafından verilmiştir.
Sahibi
(Büyük matbaa harfleriyle isim ve adres) (İsdir eden cemiyetin isim ve adresi)

İthalât vesikası

1. Kapağın arkasın-
daki listede

B) Muvakkat ithalât beyannamesi

Ben aşağıda imza sahibi,

No. lar altında
zikredilen nümu-
neler muvakkaten
ithal edilmiştir.

1. İthal memlekêti kanun ve mevzuatında derpiş edilmiş bulunan şartlarla bu
varakanın arkasındaki listede zikir ve tadadedilen ve

2. (*) Nümunelerin
yeniden ihracı, (*)
Gümrüğe ibrazı
(*) için son ta-
rih

No. lar altında kapağın arkasındaki listede yer almış bulunan nümuneleri
muvakkaten ithal ettiğimi beyan ederim.

Bu kanun ve mevzuata riayet etmeyi ve (*) Gümrük İdaresi tarafından
tâyin edilen müddet içinde nümuneleri yeniden ihracetmeyi (*) taahhüd-
ederim.

3. (*) No.
altında tescil edil-
miştir. (*)

2. Bu varakadaki izahatın tamam ve doğru olduğunu tasdik ederim.

3. (*) Beyanlarım mesned olarak aşağıdaki vesikaları ibraz ederim. (*)

4. (*) Diğer husus-
lar (*)

(Mahal) (tarih) (imza)

(*) Lüzumsuz ibareler çizilecek.

C) İthalâta gümrükleme

(Gümrük İdaresi)

(mahal) (tarih)

(Mahal ve tarih)

1. Yukardaki beyannayeme mevzu teşkil eden nümuneler muvakkaten ithal
edilmiştir.

2. (*) Yeniden ihracat, (*) nümunelerin salâhiyetli bir gümrük idaresine
ibrazı (*) için son tarih olarak tesbit edilmiştir.

3. (*) No. altında tescil edilmiştir. (*)

4. (*) Diğer hususlar (*) :

(Mühür)

(İmza)

(İmza)

(*) Lüzumsuz ibareler çizilecek.

(Mühür)

(D) Gümrüğe mahsustur.

(*) Lüzumsuz iba-
reler çizilecek.

Sıra No. su	Nümunelerin ticari isimleri ve, icabı takdirinde, ticari marka ve numaraları	Sayısı	Ağırlık veya miktarı	Kıymeti (*)	Menşe mem- leketi (**)	Gümrüğe mahsustur	
1	2	3	4	5	6	7	8

(*) Çıkış memleketindeki ticari kıymeti

(**) Çıkış memleketinden ayrı ise

Gümrüğe mahsustur.

E.C.S. Karnesi No.
1 No. lu yeniden ihracat dip koçanı
Yeniden ihracat vesikası

1. Kapağın arkasındaki listede

No. lar altında zikredilen ve bu karnenin No. lu (*) ithal varakası (ları) (*) teminatı altında ithal edilmiş bulunan (*) nünuneler ayniyetlerinin tesbitinden sonra yeniden ihraç edilmiştir. (*)

2. (*) İbrahim edilikleri halde yeniden ihraçedilmeyen nünuneler hakkında alınan tedbirler (*)

3. (*) Yeniden ihraçedilmemiş olan ve ileride yeniden ihraçata tahsis edilmeyecek olan nünuneler hakkında alınan tedbirler (*)

4. (*) No. altında tescil edilmiştir.

(Mahal ve tarih)

(Gümrük İdaresi)

(İmza)

(Mühür)

(*) Lüzumsuz ibareler çizilecek.

E. C. S. Karnesi No.

A) 1 No. lu yeniden ihracat varakası
Karne tarihine kadar muteberdir.
Sahibi

(Büyük matbaa harfleriyle isim ve adres)

..... tarafından verilmiştir.

(İsda eden cemiyetin isim ve adresi)

B) Yeniden ihracat beyannamesi

1. (*) Ben aşağıda imza sahibi (*) bu varakanın arkasındaki listede zikir ve tadadedilen ve kapağın arkasındaki listede

..... No. lar altında yer alıp (*) bu karnenin No. lu ithal varakası (*) (ları) (*) teminatı altında muvakkaten ithal edilmiş bulunan nünuneleri yeniden ihraç ettiğimi beyan ederim.

2. (*) İbrahim edilmiş fakat yeniden ihraçata tahsis edilmemiş bulunan nünunelere mütaallik izahat (*)

3. (*) İbrahim edilmemiş bulunan ve ileride yeniden ihraçedilmeyecek olan nünunelere mütaallik izahat (*)

4. (*) Beyanlarımı teyiden aşağıdaki vesikaları ibraz ediyorum.

(Mahal)

(tarih)

(imza)

(*) Lüzumsuz ibareler çizilecek.

C) Yeniden ihraçatta gümrükleme

Gümrük Bürosu

(mahal)

(tarih)

1. (*) Yukarda 1 nci paragrafta yapılan beyanın mevzuunu teşkil eden nünuneler, ayniyetleri tesbit edildikten sonra, yeniden ihraçedilmişlerdir. (*)

2. (*) İbrahim edilen fakat yeniden ihraç edilmeyen nünuneler hakkında alınan tedbirler (*) :

3. (*) İbrahim edilmemiş bulunan ve ileride yeniden ihraçedilmeyecek olan nünuneler hakkında alınan tedbirler (*)

4. (*) No. altında tescil edilmiştir.

5. (*) İşbu varaka Gümrük İdaresine verilecektir.

(Mühür)

(İmza)

(*) Lüzumsuz ibareler çizilecek.

D) Gümrüğe mahsustur.

Sıra No. su	Nümunelerin ticari isimleri ve, icabı takdirinde, ticari marka ve numaraları	Sayısı	Ağırlık veya miktarı	Kıymeti (*)	Menşe mem- leketi (**)	Gümrüğe mahustur	
1	2	3	4	5	6	7	8

(*) Çıkış memleketindeki ticari kıymeti

(**) Çıkış memleketinden ayrı ise

Gümrüğe mahustur.

(E. C. S. Karnesinin kullanılmasına mütedair not)

1. Kapağın arkasındaki listenin bir ilâ 6 ne sütununa kadar olan kısım, karneyi ısdar eden cemiyet tarafından doldurulmalıdır.
2. Karnede tâyin edilen yer koleksiyondaki bütün nûmunelerin zikir ve tadadedilmesine müsait değilse, ilâve karneler kullanılacaktır.
3. Nûmuneler listesinde tadadedilen eşya aynı nevi ve kıymette oldukları takdirde gruplandırılabilir. Bununla beraber bu şekilde gruplandırılan eşyanın her birine bir sıra numarası konulacaktır.
4. Gümrük muayenesini kolaylaştırmak ve çabuklaştırmak için bir E. C. S. Karnesi kullananlara nûmuneler üzerine sıra numarasına tekabül eden numarayı kaydetmeleri tavsiye edilir.
5. Karne, sahibi tarafından çıkmıyacak sabit bir yazı ile ve okunaklı bir şekilde doldurulmalıdır.
6. Karne sahibi bu vesikayı kullanmazdan evvel, ve keza kapağın arkasındaki listede zikredilen nûmuneleri çıkış memleketinde bir gümrük idaresine ibraz etmek mecburiyetindedir.
7. Karnenin varakaları arkasındaki listeler, bu listelerin kullanılacağı memleketin gümrük makamları talebettiği takdirde kullanıldıkları memleketlerin lisanlarından biri ile tanzim edilecektir.
8. Bu listelerin tanzimi sırasında her halûkârda karne sahibi, her numune için, kapağın arkasındaki listede zikredilen sıra numarasının aynı kullanmalı ve bu memleketin gümrük makamları talebettiği takdirde, bu son listede zikredilen izahatın bir tercümesini de vermelidir.
9. Bâzı memleketlerin gümrük makamları, ithal varakası arkasında zikredilen listeler ile yeniden ihracat varakası arkasında zikredilen listelerin bu memlekete ithal sırasında aynı şekilde tanzim edilmelerini isteyebilirler. Bu takdirde, giriş varakasında zikredilen nûmunelere, binnetice, birtak mütekabil yeniden ihracat varakası kullanılmak suretiyle tamamen gümrüklennmiş olacaklardır.
10. Karne sahibi, kullanılmış, müddeti geçmiş, ve muteber olduğu halde ihtiyacı kalmamış bulunan karneleri ısdar eden cemiyete iade eder.

**Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya Hükümeti arasında münakit
1 Mart 1930 tarihli Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesinin
16 ncı maddesinin meriyetten kaldırılmasına dair mektuplar,
İngiltere tarafından Türkiye menşeli tiftik ve palamuta tanınan
gümrük tavizlerine dair mektubun tasdiki hakkında kanun lâyihası
ve Hariciye, Ticaret ve Gümrük ve İnhisarlar encümenleri
mazbataları (1/141)**

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 584/1763

27 . VI . 1957

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya Hükümeti arasında münakit 1 Mart 1930 tarihli Ticaret ve Seyrisefain Muahadenamesinin 16 ncı maddesinin meriyetten kaldırılmasına dair mektupla İngiltere tarafından Türkiye menşeli tiftik ve palamuta tanınan gümrük tavizlerine dair mektubun tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 11 . VI . 1957 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihası, esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte, sunulmuştur.

Mezkûr mektupların 11 . VI . 1957 tarihli ve 4/9116 sayılı Kararname ile tasvibedildiğini saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Türkiye ile İngiltere arasında 4 Mayıs 1945 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşması, iki memleket arasında varılan mutabakat üzerine, 30 Nisan 1955 tarihinde teati olunan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüksek tasdikine iktiran eden mektuplarla 30 Haziran 1955 tarihinde sona erdirilmişti. 4 Mayıs 1945 tarihli Anlaşmaya ekli Protokolün birinci maddesinde, 1 Mart 1930 tarihli Türkiye - İngiltere Ticaret ve Seyrisefain Muahedesini tadil eden 3 Şubat 1940 tarihli Anlaşmanın 4 Mayıs 1945 tarihli Anlaşma meriyette kaldığı müddetçe yürürlükte kalacağına dair bir hüküm bulunmaktaydı. Bu itibarla 4 Mayıs 1945 tarihli Anlaşmanın sona ermesiyle 1 Mart 1930 tarihli Ticaret ve Seyrisefain Muahedesini tadil eden Anlaşma da meriyetten kalkmıştır. 1 Mart 1930 tarihli Ticaret ve Seyrisefain Muahedesinin yürürlükten kaldırılmış olan 16 ncı maddesi yeniden meriyete girmiştir. Ancak mezkûr 16 ncı maddenin taallük ettiği ithalât ve ihracata takyidat vaz'ına dair hususların tatbikine mevcut iktisadi şartlar müsaidolmadığı gibi, ithalât ve ihracat takyidatı ile ilgili mevzular gerek Türkiye'nin âzası buldukları «Ticaret ve Gümrük Tarifeleri Genel Anlaşması» (GATT) ile tanzim edilmiş bulunmaktadır. Bu durum muvacehesinde 1 Mart 1930 tarihli Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesinin 16 ncı maddesinin meriyet-

ten kaldırılması icabetmiş ve Türkiye ile İngiltere arasında bu hususta varılan mutabakat 28 Şubat 1957 tarihinde teati olunan mektuplarla ifade olunmuştur.

Diğer taraftan İngiltere memleketimizden ithal ettiği tiftikten Gümrük Resmî almamayı, Türkiye menşeli meşe palamutunu da ad valorem % 10 dan fazla Gümrük Resmine tâbi tutmamayı kabul etmiş ve bu husus da ayrı bir mektupla tesbit olunmuştur.

Türkiye ile İngiltere arasındaki ticari münasebetlerin inkişafına hadim ve memleketimizin iktisadi menfaatlerine uygun mülâhaza edilen mezkûr mektuplar Yüksek Meclisin tasdikine arz olunmuştur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/141

Karar No. 25

29 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya arasında münakit 1 Mart 1930 tarihli Ticaret Seyrisefain Muahedenamesinin 16 ncı maddesinin meriyetten kaldırılmasına dair mektupla İngiltere tarafından Türkiye menşeli tiftik ve palamuta tanınan gümrük tavizlerine dair mektubun tasdikı hakkında kanun lâyihası, ilgili hükümet temsilcilerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Gerek esbabı mucibede serd edilen hususat ve gerekse Hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat kâfi görüldüğünden lâyiha encümenimizce aynen ve ittifakla kabul edildi.

Havalesi gereğince Ticaret Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe saygıyla sunulur.

Hariciye Encümeni

Reisi	M. M.
İzmir	Kastamonu
M. Çavuşoğlu	B. Aktaş
Adana	Ankara
H. Eroğlu	B. Ecevit
	İmzada bulunamadı
Antalya	Antalya
B. Onat	A. Tokuş
	İmzada bulunamadı
Bursa	Çanakkale
Y. Teksel	N. F. Alpkartal
	İmzada bulunamadı

Çanakkale
H. Alyot

Çorum
S. Baran
Gaziantep
A. Ocak
Giresun
M. Şener

Hatay
A. Ş. Devrim
İstanbul
F. Ulaş
İzmir
İ. Sipahioğlu
Kırklareli
Ş. Bakay
Mardin
V. Dizdaroğlu

Muğla
N. Özsan
İmzada bulunamadı
Sivas
N. Çubukçu
Sivas
E. İmer

Çankırı
A. K. Barlas
İmzada bulunamadı
Çorum
K. Terzioğlu
Giresun
H. Bozbağ
Hatay
İ. Ada
İmzada bulunamadı
İstanbul
N. Tlabar
İzmir
N. Pınar
Kars
T. Göle
Manisa
H. Bayır
Mardin
H. R. Tankut
İmzada bulunamadı
Nevşehir
M. H. Ürgüblü
Sivas
H. Değer
Urfa
E. M. Karakurt

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ticaret Encümeni
Esas No : 1/141
Karar No : 17

12 . VI . 1958

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya Hükümeti arasında münakit 1 Mart 1930 tarihli Ticaret Seyrisefain Muahedenamesinin 16 ncı maddesinin meriyetten kaldırılmasına dair mektupla İngiltere tarafından Türkiye menşeli tiftik ve palamuta tanınan gümrük tavizlerine dair mektupların tasdikı hakkında kanun lâyihası ilgili Hükümet mümessillerinin de iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi :

Gerek esbabı mucibedeki izahat ve gerekse Hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat yerinde görülerek lâyihanın aynen ve ittifakla kabulüne karar verildi.

Havalesi gereğince Gümrük ve İnhisarlar Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ticaret Encümeni Reis V.
Konya

M. Güzelkılınç

Adıyaman

S. Turanlı

Antalya

İ. Subaşı

Çorum

H. Bulgurlu *Z. C. Bakıçelebioğlu*

Konya

Ö. Şeker

Ordu

K. Sağra

İmzada bulunamadı

Trabzon

F. Karanıs

Bu M. M.

Çorum

F. Hacırecepoğlu

Antalya

M. Ak

Çankırı

K. Tabak

Kayseri

Ö. Başeğmez

Muş

Z. Dede

Sakarya

H. Başak

Urfa

A. Odabaşı

İmzada bulunamadı

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Gümrük ve İnhisarlar Encümeni
Esas No. 1/141
Karar No. 15

23 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya Hükümeti arasında münakit 1 Mart 1930 tarihli Ticaret Seyrüsefain Muahedenamesinin 16 ncı maddesinin meriyetten kaldırılmasına dair mektupla İngiltere tarafından Türkiye menşeli tiftik ve palamuta tanınan gümrük tavizlerine dair mektubun tasdikı hakkındaki kanun lâyihası encümenimizde alâkalı vekâletler temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere olundu :

Gerek lâyihanın esbabı mucibesinde zikredilen hususlar ve gerekse hükümet temsilcilerinin izahatları encümenimizce yerinde mütalâa edile-

rek kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Umumi Heyetin tasvibi-ne arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Gümrük ve İnhisarlar
Encümeni Reisi

Yozgad

N. Tanıl

Gaziantep Eskişehir

S. İnal *H. Dedelek*

Manisa

C. Özgirgin

M. Muharriri

Kocaeli

S. Yalım

Hatay

A. Şelhum Devrim

İmzada bulunamadı

Tokad

B. Önder

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya Hükümeti arasında münakit 1 Mart 1930 tarihli Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesininin 16 ncı maddesinin meriyetten kaldırılmasına dair mektupla, İngiltere tarafından Türkiye menşeli tiftik ve palamuta tanınan gümrük tavizlerine dair mektubun tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya Hükümeti arasında münakit 1 Mart 1930 tarihli Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesininin 16 ncı maddesinin meriyetten kaldırılmasına dair mektupla, İngiltere'nin Türkiye menşeli tiftikten Gümrük Resmî alımıyağının ve palamutu da ad valorem % 10 dan fazla Gümrük Resmine tâbi tutmıyağının teyidine müteallik mektup kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini iera-ya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

11. VI . 1957

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	<i>M. C. Bengü</i>
Devlet Vekili ve	
Millî M. V. V.	Devlet Vekili
<i>Ş. Ergin</i>	<i>E. Kalafat</i>
Devlet Vekili	Adliye Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>H. A. Göktürk</i>
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
—————	<i>Namık Gedik</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
—————	<i>H. Polatkan</i>
	Nafia Vekili ve
Maarif Vekili	Hariciye V. V.
<i>T. İleri</i>	<i>E. Menderes</i>
İkt. ve Ticaret Vekili	Sıh. ve İç. Mua. Vekili
<i>A. Aker</i>	<i>N. Körez</i>
Güm. ve İnh. Vekili	Ziraat Vekili
<i>H. Hüsmen</i>	<i>E. Budakoğlu</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
<i>A. Demirer</i>	<i>Mümtaz Tarhan</i>
	İşletmeler Vekili
	<i>S. Ağaoğlu</i>

Ankara, 28 Şubat 1957

Bay Vekil,

Büyük Britanya ve Şimali - İrlanda Birleşik Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında 4 Mayıs 1945 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşmasını Majesteleri Hükümetinin 30 Nisan 1955 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırmak arzusunda olduğumu ifade ettiğim 31 Ocak 1955 tarihli mektubuma ve mezkûr Anlaşmayı 30 Haziran 1955 tarihine kadar uzatmak maksadıyla 30 Nisan 1955 te teati edilmiş bulunan mektuplara atıf yapmakla şeref kazanırım. Bu Anlaşmanın 30 Haziran 1955 te hitam bulması neticesi olarak, 1 Mart 1930 da Ankara'da imzalanmış olan Ticaret ve Seyrüsefain Muahedenamesini tadil eylemekte olan 3 Şubat 1940 tarihli Anlaşma aynı tarihte yürürlükten kalkmış ve dolayısıyla, Ticaret ve Seyrüsefain Muahedenamesinin 16 ncı maddesi yeniden meriyete girmiştir. Halbuki, iktisadi şartlar bu maddenin icabettirdiği kemmi tahditlerin bilâ tefrik tatbikinin derhal ve tam olarak ifasına imkân vermemektedir.

Ticaret ve Seyrüsefain Muahedenamesinin 16 ncı maddesinde derpiş olunan hükümler aynı zamanda Ticaret ve Gümrük Tarifeleri Genel Anlaşmasında da tanzim edildiğine ve Büyük Britanya ve Şimali İrlanda Birleşik Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti bu anlaşmanın âkitleri meyennâda bulduklarına göre, yukarda mezkûr Ticaret ve Seyrüsefain Muahedenamesinin 16 ncı maddesinin tekrar meriyetten kaldırılmasını ve bu durumun, Büyük Britanya ve Şimali İrlanda Birleşik Krallığı ile Türkiye Cumhuriyetinin Ticaret ve Gümrük Tarifeleri Genel Anlaşmasına, Genel Anlaşmanın XXXII ncı maddesinde tarif olunduğu üzere, Âkîd Taraf olarak kaldıkça muhafazasını teklif etmekle şeref kazanırım.

Yukarda mezkûr teklif Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından şayanı kabul görüldüğü takdirde, işbu mektup ile Ekselânslarının bu baptaki cevabının iki Hükümet arasında bu mevzuda varılan bir anlaşma mahiyetide telâkki olunmasını teklifle kesbi şeref eylerim.

Derin saygularımın kabulünü rica ederim Bay Vekil.

Ekselâns

(Sir James Bowker)

Ethem Menderes

Hariciye Vekâleti Vekili

Ankara

Ankara, 28 Şubat 1957

Ekselâns,

Ekselânslarının bugünkü tarihli, müfâdı aşağıda yazılı mektubunu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım:

«Büyük Britanya ve Şimali - İrlanda Birleşik Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında 4 Mayıs 1945 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşmasını Majesteleri Hükümetinin 30 Nisan 1955 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırmak arzusunda olduğumu ifade ettiğim 31 Ocak 1955 tarihli mektubuma ve mezkûr Anlaşmayı 30 Haziran 1955 tarihine kadar uzatmak maksadıyla 30 nisan 1955 te teati edilmiş bulunan mektuplara atıf yapmakla şeref kazanırım. Bu Anlaşmanın 30 Haziran 1955 te hitam bulması neticesi olarak, 1 Mart 1930 da Ankara'da imzalanmış olan Ticaret ve Seyrüsefain Muahedenamesini tadil eylemekte olan 3 Şubat 1940 tarihli Anlaşma aynı tarihte yürürlükten kalkmış ve dolayısıyla, Ticaret ve Seyrüsefain Muahedenamesinin 16 ncı maddesi yeniden meriyete girmiştir. Halbuki, iktisadi şartlar bu maddenin icabettirdiği kemmi tahditlerin bilâ tefrik tatbikinin derhal ve tam olarak ifasına imkân vermemektedir.

«Ticaret ve Seyrüsefain Muahedenamesinin 16 ncı maddesinde derpiş olunan hükümler aynı zamanda Ticaret ve Gümrük Tarifeleri Genel Anlaşmasında da tanzim edildiğine ve Büyük Britanya

ve Şimalî - İrlanda Birleşik Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti bu Anlaşmanın Âkıdleri meyanında bulunduklarına göre, yukarda mezkûr Ticaret ve Seyrüsefain Muahedenamesinin 16 ncı maddesinin tekrar meriyetten kaldırılmasını ve bu durumun, Büyük Britanya ve Şimalî - İrlanda Birleşik Krallığı ile Türkiye Cumhuriyetinin Ticaret ve Gümrük Tarifeleri Genel Anlaşmasına, Genel Anlaşmanın XXXII nci maddesinde tarif olunduğu üzere, Âkîd Taraf olarak kaldıkça muhafazasını teklif etmekle şeref kazanırım.

«Yukarda mezkûr teklif Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından şayanı kabul görüldüğü takdirde, işbu mektup ile Ekselânslarının bu baptaki cevabının iki Hükümet arasında bu mevzuda varılan bir anlaşma mahiyetinde telâkki olunmasını teklifle kesbi şeref eylerim.»

Ekselâns

Sir James Bowker

İngiltere Sefareti

Ankara

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin yukardaki teklifleri kabul ettiğini ve Ekselânslarının mektubu ile işbu cevabı iki Hükümet arasında bu mevzuda varılan bir Anlaşma telâkki edeceğini bildirmekle şeref kazanırım.

Bu vesile ile Ekselânslarına yüksek ihtiramatımı yenilerim.

(Melih Esenbel)

Ankara, 28 Şubat 1957

Bay Vekil,

Büyük Britanya ve Şimalî - İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki 4 Mayıs 1945 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşmasınının 30 Haziran 1955 tarihinden itibaren meriyetten kalkması münasebetiyle, Majesteleri Hariciye Nazırından alınan talimata istinaden, Birleşik Krallık Hükümetinin aşağıdaki Gümrük Resmi tavizlerinin devamını Türk Hükümetine tanımaya âmade olduğunu Ekselânslarına bildirmekle şeref kazanırım.

2. Büyük Britanya ve Şimalî - İrlanda Birleşik Krallığı, Türk menşeli, temizlenmiş, parlatılmış veya karbonize edilmiş veya edilmemiş ham tiftiğim Büyük Britanya ve Şimalî - İrlanda Birleşik Krallığına ithalinde hiçbir gümrük resmine tâbi tutulmayacağını ve Türkiye menşeli palamuta, Birleşik Krallığa ithalinde ad valorem % 10 dan fazla bir Gümrük Resmi vaz'edilmiyeceğini taahhüdedir.

3. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti bu teklifi kabul ettiği takdirde, işbu mektup ile Ekselânslarının bu baptaki cevabının iki Hükümet arasında derhal yürürlüğe girecek ve 5 sene yürürlükte kalacak ve mezkûr 5 senelik müddetin hitamından 3 ay evvel iki hükümetten biri veya diğeri Anlaşmaya nihayet vermek niyetinde olduğunu ihbarmediği takdirde iki hükümetten her hangi birinin feshi ihbar tarihinden itibaren 3 ayın hitamında meriyette kalacak bir Anlaşma mahiyetinde telâkki olunmasını teklif eylemekle şeref kazanırım.

Derin saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Vekil.

Ekselâns

Etem Menderes

Hariciye Vekâleti Vekili

Ankara

(Sir James Bowker)

Ankara, 28 Şubat 1957

Ekselâns;

Ekselânslarının bugünkü tarihli, müfadi aşağıda yazılı mektubunu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım:

«Büyük Britanya ve Şimalî-İrlanda Birleşik Kırallığı Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki 4 Mayıs 1945 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşmasının 30 Haziran 1955 tarihinden itibaren meriyetten kalkması münasebetiyle, Majesteleri Hariciye Nazırından alınan talimata istinaden, Birleşik Kırallık Hükümetinin aşağıdaki Gümrük Resmi tavizlerinin devamını Türk Hükümetine tanımaya âmade olduğunu Ekselânslarına bildirmekle şeref kazanırım:

«2. Büyük Britanya ve Şimalî-İrlanda Birleşik Kırallığı, Türkiye menşeli, temizlenmiş parlatılmış veya karbonize edilmiş veya edilmemiş ham tiftiğin Büyük Britanya ve Şimalî-İrlanda Birleşik Kırallığına ithalinde hiç bir gümrük resmine tâbi tutulmayacağını ve Türkiye menşeli palamuta, Birleşik Kırallığı ithalinde ad valorem % 10 dan fazla bir gümrük resmi vaz'edilmeyeceğini taahhüdeder.

«3. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti bu teklifi kabul ettiği takdirde, işbu mektup ile Ekselânslarının bu bapta cevabının iki Hükümet arasında derhal yürürlüğe girecek ve 5 sene yürürlükte kalacak ve mezkûr 5 senelik müddetin hitamından 3 ay evvel iki Hükümetten biri veya diğeri Anlaşmaya nihayet vermek niyetinde olduğunu ihbar etmediği takdirde iki Hükümetten her hangi birinin feshi ihbar tarihinden itibaren 3 ayın hitamında meriyette kalacak bir Anlaşma mahiyetinde telâkki olunmasını teklif eylemekle şeref kazanırım.»

Ekselâns

Sir James Bowker

İngiltere Şefareti, Ankara.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin yukardaki teklifleri kabul ettiğini ve Ekselânslarının mektubu ile işbu cevabı, iki Hükümet arasında derhal meriyete girecek bir Anlaşma mahiyetinde telâkki edeceğini bildirmekle kesbi şeref eylerim.

Bu vesile ile Ekselânslarına yüksek ihtiramatımı yenilerim.

(Melih Esenbel)

Türkiye, İran, Irak ve Pakistan arasında 20 Ocak 1958 tarihinde imzalanan ve Gümrük kanunlarının ve nizamnamelerinin ihlâlinin önlenmesine, soruşturulmasına ve tecziyesine mütedair Karşılıklı Yardım Sözleşmesinin tasdıkı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Gümrük ve İnhisalar encümenleri mazbataları (1/176)

T. C.

Başvekâlet

31 . III . 1958

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-695/961

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine

Türkiye, İran, Irak ve Pakistan arasında 20 Ocak 1958 tarihinde imzalanan «Gümrük kanunlarının ve nizamnamelerinin ihlâlinin önlenmesine, soruşturulmasına ve tecziyesine mütedair Karşılıklı Yardım Sözleşmesi» nin tasdıkı hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 11 . III . 1958 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Bağdad Paktı Ekonomik Komitesi içinde, bölge âza memleketlerinin birbirleriyle olan ticari münasebetlerini sağlam bir zemin üzerinde geliştirme yolunda cereyan eden çalışmalar sırasında, sair tedbirler yanında mer'î gümrük mevzuatına riayetin temininin de mühim bir şart olduğu müşahede edilmiş ve âza memleketler arasında bu yolda yapılması gereken iş birliği üzerinde durulmuştur. Türkiye bu husustaki çalışmalarda faal rol oynamış ve gümrük mevzuatına karşı yapılan ihlâllerle mücadelede iş birliğini hedef tutan bir Sözleşme metni hazırlamış ve Ekonomik Komiteye tetkik edilmek üzere tevdi etmiştir. Pakt Teşkilâtının muhtelif kademelerinden geçerek nihai şeklini alan bahis konusu «Gümrük kanunlarının ve nizamnamelerinin ihlâlinin önlenmesine, soruşturulmasına ve tecziyesine mütedair karşılıklı Yardım Sözleşmesi», Ekonomik Komitenin son Ankara toplantısı sırasında 20 Ocak 1958 tarihinde, tasdik şartına talikan, Türkiye, İran, Irak ve Pakistan hükümetleri temsilcileri tarafından imzalanmıştır.

Sözleşme gereğince Âkid Taraflar, müşterek hudutları üzerindeki gümrük teşkilâtının çalışma saatlerini ve görevlerini imkân nispetinde tetabuk ettirecekler ve gümrük idareleri, gümrük kapılarından geçen emtianın komşu Âkid Taraf ülkesinden kanuni bir şekilde ihracedildiğine dair karşılıklı vesika talebinde bulunabileceklerdir. Gümrük idareleri arasında, ayrıca, gümrük kanunlarının ihlâline müsait emtianın listeleri teati olunacak, bu nevi emtianın sevkiyatı sıkı bir şekilde kontrol edilecek ve muayyen bir hudut kapısından vukubulan ithalât ve ihracatla ilgili malûmat mütekabil anlaşma ile, muntazaman teati edilebilecektir. Bu malûmat münferit eşya kalemlerini ve mümkün olduğu hallerde, iki taraf ithalâtçı ve ihracatçılarının isimlerini de ihtiva edecektir. Gümrük idare-

leri, bundan başka, gümrük kanunlarını ihlâl e mâruf yeni yol ve metotlar hakkında elde edecekleri malûmattan ve gayrimesru ticaret konusunda hazırlanmış rapor ve etüdlerden karşı tarafça istifade edilebilecek olanlarını re'sen ve mümkün olan sûratle birbirlerine tevdi edeceklerdir.

Sözleşme, gümrük idarelerinin temsilcilerinden müteşekkil bir müşterek komitenin senede bir defa toplanarak yapılan iş birliğinin seyir ve inkişafını gözden geçirmesini ve karşılaşılan meselelerin hâlli hususunda tavsiyelerde bulunmasını da derpiş etmektedir.

Bağdad Paktının müşterek hudutları olan âza memleketleri arasında zaman zaman zuhur eden gayrimesru ticareti meşru yollara sevk etmek ve gümrük mevzuatını ihlâl eden vukuatın takibini kolaylaştıracak iş birliği sağlamak bakımından önem taşıyan Sözleşme, aynı zamanda Pakt dâhilindeki teşriki mesainin, milletlerarası bir vesika mahiyetini alan ilk semeresi olarak da ayrı bir mânâyı haiz bulunmaktadır.

Bu maksatla Cumhuriyet Hükümeti bahis konusu Sözleşmeyi, bir kanun lâyihası halinde, Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz eder.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No : 1/167

Karar No : 38

29 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Türkiye, İran, Irak ve Pakistan arasında 20 Ocak 1958 tarihinde imzalanan ve Gümrük kanunlarının ve nizamnamelerinin ihlâlinin önlenmesine soruşturulmasına ve tecziyesine mütedair Karşılıklı Yardım Sözleşmesinin tasdiki hakkında kanun lâyihası, ilgili Hükümet temsilcilerinin huzuru ile tetkik ve müzakere edildi.

Gerek lâyiha esbabı mucibesinde serd edilen hususlar ve gerekse Hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat uygun mütalâa edildiğinden lâyiha aynen kabul edildi.

Havalesi gereğince Gümrük ve İnhisarlar Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe saygiyle sunulur.

Hariciye Encümeni Reisi

İzmir

M. Çavuşoğlu

Adana

H. Eroğlu

Bursa

Y. Teksel

M. M.

Kastamonu

B. Aktaş

Çorum

S. Baran

Çorum

K. Terzioğlu

Giresun

M. Şener

Konya

H. R. Atademir

Mardin

A. Uras

Gaziantep

A. Ocak

İzmir

N. Pınar

Manisa

H. Bayır

Muğla

N. Özsan

Girerun

H. Bozbağ

İzmir

İ. Sipahioğlu

Mardin

V. Dizdaroğlu

Nevşehir

M. H. Ürgüblü

İmzada bulunamadı

Sivas

N. Çubukçu

İmzada bulunamadı

Sivas

N. İter

Sivas

E. İmer

Sivas

H. Değer

İmzada bulunamadı

İstanbul

F. Ulas

Urfa

E. M. Karakurt

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni

Esas No. 1/176

Karar No. 13

23 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye, İran, Irak ve Pakistan arasında 20 Ocak 1958 tarihinde imzalanan ve Gümrük kanunlarının ve nizamnamelerinin ihlâlinin önlenmesine, soruşturulmasına ve tecziyesine mütedair Karşılıklı Yardım Sözleşmesinin tasdiki hakkındaki kanun lâyihası encümenimizde alâkalı vekâletler temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere olundu :

Gerek lâyihanın esbabı mucibesinde serd edilen hususlar ve gerekse Hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat encümenimizde de uygun mütalâa edilerek kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Umumi Heyetin tasvibine

arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Gümrük ve İnhisarlar

Encümeni Reisi

Yozgad

N. Tanıl

Kâtip

Gaziantep

S. İnal

Hatay

A. Ş. Devrim

İmzada bulunamadı

Muğla

T. Topaloğlu

Mazbata Muharriri

Kocaeli

S. Yalın

Eskişehir

H. Dedelek

Manisa

C. Özgirgin

Tokad

R. Önder

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye, İran, Irak ve Pakistan arasında 20 Ocak 1958 tarihinde imzalanan «Gümrük kanunlarının ve nizamnamelerinin ihlâlinin önlenmesine, soruşturulmasına ve tecziyesine mütedair Karşılıklı Yardım Sözleşmesi» nin tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Türkiye, İran, Irak ve Pakistan arasında 20 Ocak 1958 tarihinde imzalanan «Gümrük kanunlarının ve nizamnamelerinin ihlâlinin önlenmesine, soruşturulmasına ve tecziyesine mütedair Karşılıklı Yardım Sözleşmesi» kabul ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

11 . III . 1958

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili
E. Kalafat

Devlet Vekili ve
Hariciye V. V.
S. Ağaoğlu
Devlet Vekili
M. Kurbanoğlu

Adliye Vekili

E. Budakoğlu

Dahiliye Vekili

Dr. Namık Gedik

Maliye Vekili

H. Polatkan

Nafia Vekili

T. İleri

Sih. ve İç. Mua. Vekili

Dr. L. Kırdar

Ziraat Vekili

N. Ökmen

Çalışma Vekili

H. Erkmen

Bas.-Yay. ve Turz. Vekili

S. Yırcalı

Millî Müdafaa Vekili

E. Menderes

Hariciye Vekili

Maarif Vekili

C. Yardımcı

Ticaret Vekili

A. Aker

Güm. ve İn. Vekili

H. Hüsmen

Münakalât Vekili

F. Uçaner

Sanayi Vekili V.

A. Aker

İmar Vekili

M. Berk

GÜMRÜK KANUNLARININ VE NİZAMNAMESİNİN İHLALİNİN ÖNLENMESİNE, SORUŞTURULMASINA VE TECZİYESİNE MÜTEDAİR KARŞILIKLI YARDIM SÖZLEŞMESİ

İşbu sözleşmenin müzimleri olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, İran Şehinşahi Hükümeti, Irak Krallığı Hükümeti, Pakistan İslâm Cumhuriyeti Hükümeti, gümrük kanunlarının ihlâlinin, memleketlerinin iktisadi ve malî menfaatleriyle birlikte meşru ticari menfaatlere de zarar verdiğini nazarı itibare alarak :

Gümrük idareleri arasında yapılacak iş birliği sayesinde bu ihlâllerle daha tesirli bir şekilde mücadele edileceğine kaani bulunarak, aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır :

Madde — 1.

Âkîd Tarafların gümrük idareleri memleketlerinin gümrük kanunlarına karşı yapılan ihlâllerin ve bunlardan bilhassa menfaatlerini ciddi surette haleldar edenlerinin önlenmesi, soruşturulması ve tecziyesi hususunda aşağıdaki maddelerde belirtilen hallerde karşılıklı yardımda bulunacaklardır.

Madde — 2.

İşbu Sözleşmede bahis mevzuu edilen gümrük kanunlarından maksat, gümrük idarelerinin tatbik ve murakabe salâhiyeti dâhiline girdiği nispette, gümrük resimleri ile ihracat ve ithalât vergilerinin cibayetini veya eşyanın ithaline, ihracına veya transit geçişine mütaallik memnuiyet veya tahdit tedbirleri vaz'ını veyahut, emtia ile alâkası derecesine göre, kambiyo kontrolü mevzuatını tanzim eyliyen kanuni hükümlerle idarî usullerdir.

Madde — 3.

Âkîd Tarafların gümrük idareleri, müşterek sınırlarındaki karşılıklı gümrük dairelerinin çalışma saatlerini ve görevlerini imkân nispetinde tetabuk ettireceklerdir.

Madde — 4.

(a) Âkîd Tarafların gümrük idareleri, ticareti, ithalât, ihracat ve transit hususundaki gümrük kanunlarını ihlâl e müsaîf emtianın listelerini birbirlerine tevdi edeceklerdir. Bu listeler lüzum hâsıl oldukça zaman zaman tadil edilebilecektir.

(b) Gayrimeşru ticareti önlemek maksadiyle Âkîd Tarafların gümrük idareleri, karşılıklı anlaşma ile, hudutlarındaki her hangi bir gümrük kapısında karşılıklı iki gümrük dairesi arasında vukubulan ithalât ve ihracatla ilgili olarak, muayyen fâsılalarla, malûmat teati edebilirler. Bu malûmat, münferit mal kalemlerini ve mümkün olduğu takdirde, her iki taraf ithalât ve ihracatçıların isimlerini ihtiva edebilecektir.

(c) Âkîd Tarafların Gümrük İdareleri, karşılıklı anlaşma ile ve talep üzerine, talepte bulunan tarafın hudutlarından girmesi mevzuubahis malların ticaretiyle ilgili her türlü malûmatı temin edecektir.

Madde — 5.

Âkîd Tarafların gümrük idareleri, imkân nispetinde, komşu memleket ülkesine gizlice sokulabileceğine inandıkları muayyen emtia sevkiyatının tarzı cereyanını bilhassa kontrol edeceklerdir. Bu maksatla her Âkîd Tarafın gümrük idaresi bir taraftan bu emtia hakkında, kendi gümrük bölgesinde bu kabîl malların tedavülüne ve depo edilmesine mütaallik nizamının sıkı bir şekilde tatbik ederken aynı zamanda komşu devlet gümrük idaresine faydalı olabilecek her türlü malûmatı tevdi edecektir.

Madde — 6.

Âkîd Tarafların gümrük idareleri, hususi talep üzerine, bir Âkîd Taraftan diğeri Âkîd Tarafa ihracedilen malların kanun dairesinde ihracedildiğine dair belgeler vereceklerdir.

Madde — 7.

Âkîd Tarafların gümrük idareleri, imkân nispetinde ve hususi talep üzerine, bilhassa şu hususları kontrol edecektir :

(a) Talepte bulunan Âkîd Tarafın, kendi ülkesinde gümrük kanunlarının ihlâli suretiyle mühim bir ticaret mevzuu yapılacağından şüphe eylediği emtianın bütün cevelânı;

(b) Talepte bulunan Âkîd Tarafın, gümrük sahalarında gümrük kanunlarını ihlâl eder faaliyetlerde bulunduğundan şüphe eylediği eşhasın hareketleri ve bilhassa ülkesine girişler ve çıkışlar;

(c) Talepte bulunan Âkîd Tarafça gümrük kanunlarını ihlâl edecek şekilde kullanılmakta olduklarından şüphe edilen nakil vasıtaları, gemiler ve uçaklar.

Madde — 8.

Âkîd Tarafların Gümrük İdareleri :

(a) Malûmat tevdiini başka makamların tasvibine bağlı kılan dahili kanunların hükümlerine hâlel gelmemek şartıyla, talepte bulunan idarece bilinen veya mevcudiyetinden şüphe edilen, gümrük kanunlarının ihlâlleriyle ilgili her türlü malûmatı, talep üzerine ve mümkün olan süratle;

(b) Gümrük kanunlarının ihlâlê mâtuf yeni yol ve metotlar hakkında elde edilen malûmattan ve gümrük kanunları ihlâllerinin muayyen nevileri üzerinde alâkalı büroları tarafından hazırlanmış olan rapor veya etüdlerden diğeri Âkîd Taraflarca istifade edilebilecek olanlarını, re'sen ve mümkün olan süratle;

Birbirlerine tevdi edeceklerdir.

Madde — 9.

Âkîd Tarafların gümrük idareleri, İşbu Sözleşme hükümleri mucibince topladıkları malûmat, tebligat ve vesikaları sadece gümrük kanunlarına yapılacak ihlâllerin soruşturulması, önlenmesi, tecziyesi ve gümrük resimlerinin, İthalât ve İhraçat vergilerinin toplanmasını temin gayesiyle kullanacaklardır.

Madde — 10.

(a) Sözleşme ahkâmının tatbik mevkiine konması hususunda gereken idari tedbirler Âkîdler arasında iki taraflı olarak kararlaştırılacaktır.

(b) Âkîd Tarafların gümrük idarelerinin temsilcilerinden müteşekkil bir Müşterek Komite sırasıyla her sene Âkîd Taraflardan birinin başkentinde toplanarak, Âkîd Taraflar arasındaki gümrük iş birliğinin çalışma ve terakkisini gözden geçirecek ve bu hususta bir veya daha fazla Âkîd Tarafça ortaya atılacak hususları müzakere edecektir. Müşterek Komitenin tavsiyeleri, meriyete girmeden evvel, Âkîd Tarafların hükümetlerinin tasvibinden geçecektir.

Müşterek Komitenin ilk toplantısı İşbu Sözleşmenin meriyete girmesinden itibaren en geç altı ay içinde yapılacaktır.

Âkîd Taraflardan her hangi birisinin talebi üzerine Müşterek Komite toplantıya çağırılabilir.

İşbu Sözleşmenin mümzileri olmaları Bağdad Faktı Ekonomik Komite âzaları, Müşterek Komitenin toplantılarında müşahitler tarafından temsil edileceklerdir.

Madde --- 11.

- (a) İşbu Sözleşme tasdik edilecektir.
- (b) Tasdiknameler Irak Hariciye Nezaretine tevdi edilecek ve Nezaret, mümzi ve katılan Taraflar ile Bağdad Paktı Genel Sekreterini her tevdiden haberdar edecektir.

Madde --- 12.

İşbu Sözleşme, Irak Hariciye Nezaretinin bütün mümzilerin tasdiknamelerini ahzından bir ay sonra meriyete girecektir.

Madde --- 13.

- (a) İşbu Sözleşme mümzisi olmamakla beraber Bağdad Paktı Ekonomik Komite üyesi bulunan her devlet Sözleşmeye katılabilir.
- (b) Katılma vesikası Irak Hariciye Nezaretine tevdi edilecek ve Nezaret, mümzi ve katılan Taraflar ile Bağdad Paktı Genel Sekreterini her tevdiden haberdar edecektir.
- (c) İşbu Sözleşme, katılan hükümet için, 12. maddede derpiş edilen meriyet zamanından evvel olmamak üzere, katılma vesikasını tevdiinden bir ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde --- 14.

- (a) İşbu Sözleşme süresizdir, ancak Akid Taraflardan her hangi biri, Sözleşmenin 12. madde mucibince meriyete girmesinden itibaren üç sene geçtikten sonra her zaman Sözleşmeden çekilebilir.
- (b) Çekilme, bu husustaki tebligatın Irak Hariciye Nezareti tarafından alınması tarihinden altı ay sonra muteber olacaktır.

Irak Hariciye Nezareti her çekilmeyi bütün mümzi ve katılan hükümetlere ve Bağdad Paktı Genel Sekreterine tebliğ edecektir.

Yukardaki hükümleri tasdiklan zirde imzaları vaz'edilmiş bulunanlar, hükümetlerince usulüne uygun surette salâhiyetli kılınmış olmakla, İşbu Sözleşmeyi aslına uygun suretlerini mümzi ve katılan hükümetlere ulaştıracak olan Irak Hükümetinin arşivine tevdi edilecek İngilizce tek nüsha halinde 1958 Ocak ayının 20 inci günü Ankara'da İmza eylemişlerdir.

Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti adına

Hasan Esat Işık

Iran Şehinşahi Hükümeti adına

Jamshid Amouzegar

Irak Hükümeti adına

Darwiş Al - Haidary

Pakistan Hükümeti adına

G. A. Faruqi

Trimci ve ateşçi sıfatiyle gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tesbitine dair 15 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesi ve bu Sözleşmeye katılmamız hakkında kanun lâiyhası ve Hariciye, Münakalât ve Çalışma encümenleri mazbataları (1/159)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 671/615

21 . II . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Trimci ve ateşçi sıfatiyle gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tesbitine dair 15 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesi ve bu sözleşmeye katılmamız hakkında Çalışma Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 7 . II . 1958 tarihinde kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibe ve ilişigiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

İlişik olarak sunulan Sözleşme trimci ve ateşçi sıfatiyle gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tesbitine mütaallik olup Hükümetimizin de üyesi bulunduğu Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Konferansının 1921 de Cenevre'deki üçüncü toplantısında kabul edilmiş ve o tarihten beri : Arjantin, Avusturya, Belçika, Beyaz Rusya, Birmanya, Bulgaristan, Çin, Danimarka, Fas, Federal Almanya, Finlândiya, Fransa, Gana, Hindistan, Holânda, İngiltere, İrlânda, İspanya, İsveç, İtalya, İzlânda, Japonya, Kanada, Kolombia, Küba, Lüksemburg, Macaristan, Nikaragua, Norveç, Pakistan, Polonya, Romanya, Rusya, Seylân, Şili, Ukrayna, Uruguay, Yunanistan, Yugoslavya hükümetleri tarafından tasdik edilmiştir.

Bilindiği gibi her memlekette çalışma şartlarının ıslahını milletlerarasında anlaşma ve iş birliği ile gerçekleştirmek gayesini güden Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının konferanslarında kabul edilen ve üye devletlerin tasdikine sunulmak suretiyle milletlerarası bir nizam olarak yürürlüğe giren sözleşmeler, bir taraftan çalışma mevzularında milletlerarası bir ahenk ve yeknesaklık temin etmekte diğer taraftan en ileri anlayışla tatbikatın yürütülmesini sağlamaktadır. Bu maksatla ve mevzuatımızın umumi prensipleri ile ahenktar olması bakımından ilişik olarak sunulan trimci ve ateşçi sıfatiyle gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tesbitine dair 15 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesinin uygun olacağı mütalâa edilmektedir.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/159

Karar No. 34

29 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Trimci ve ateşçi sıfatiyle gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tespitine dair 15 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesi ve bu Sözleşmeye katılmamız hakkında kanun lâyihası, ilgili hükümet temsilcilerinin huzuru ile tetkik ve müzakere edildi.

Gerek esbabı mucibe lâyihasında zikredilen hususlar ve gerekse hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat encümenimizce de uygun mütalâa edildiğinden lâyiha aynen kabul edildi.

Havalesi gereğince Münakalât Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe saygıyla sunulur.

Hariciye En. Reisi

M. M.

İzmir

Kastamonu

Adana

M. Çavuşoğlu

B. Aktaş

H. Eroğlu

Bursa

Y. Teksel

Gaziantep

A. Ocak

İstanbul

F. Ulaş

Konya

H. R. Atademir

Mardin

A. Uras

Çorum

S. Baran

Giresun

H. Bozbağ

İzmir

N. Pınar

Manisa

H. Bayur

Muğla

N. Özsan

Çorum

K. Terzioğlu

Giresun

M. Şener

İzmir

İ. Sipahioğlu

Mardin

V. Dizdaroğlu

Nevşehir

M. H. Ürgüblü

İmzada bulunamadı

Sivas

Sivas

Sivas

N. Çubukçu

H. Değer

N. İter

İmzada bulunamadı

Sivas

Urfa

E. İmer

E. M. Karakurt

Münakalât Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Münakalât Encümeni

Esas No: 1/159

Karar No: 11

18 . VI . 1958

Yüksek Reisliğe

Trimci ve ateşçi sıfatiyle gemilerde iş alacakların asgari yaş haddinin tesbitine dair 15 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesi ve bu Sözleşmeye katılmamız hakkında kanun lâyihası, encümenimizde ilgili Vekâlet temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Hükümet esbabı mucibesinde serd edilen hususlar encümenimizce de yerinde mütalâa edilerek kanun lâyihası aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Çalışma Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe saygıyla sunulur.

Münakalât Encümeni Reisi

Bilecik

Y. Üresin

Kâtip

Balıkesir

M. İştin

İsparta

T. Tırlı

Niğde

İ. Güven

Mazbata M.

Afyon K.

R. Çerçel

Antalya

Sadık Erdem

İmzada bulunamadı

Niğde

A. Gürün

Zonguldak

H. Ulus

Muğla

Sadi Pekin

Çalışma Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Çalışma Encümeni

Esas No: 1/159

Karar No: 4 .

29 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Trimci ve ateşçi sıfatıyla gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tesbitine mütedair 15 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin tasdik edilmesi ve bu Sözleşmeye katılmamız hakkındaki kanun lâyihası, Hariciye ve Münakalât encümenleri mazbatalarıyla birlikte, Çalışma Ve-kâleti temsilcisi de hazır bulunduğu halde, encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Esbabı mucibe lâyihasındaki mütalâalarla bahsi geçen encümenlerin mazbataları okunup Hükümet temsilcisinin verdiği izahat dinlendikten ve mevzuun umumu üzerinde görüşmeler yapıldıktan sonra Sözleşme metninin ve bu Sözleşmenin tasdikine mütedair kanun maddelerinin müzakeresine geçildi.

Sözleşme hükümleriyle mer'i mevzuatımız arasında mübayenet mevcudolmadığı ve ateşçilerle Trimeilerin de dâhil bulunduğu (makina sınıfı) hakkında 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Kanununun 2 nci maddesinin (D) fıkrasına istinaden hazırlanmış olup 24 . VII . 1954 tarih-

li ve 4/3435 sayılı Kararname ile meriyete vaz' edilmiş bulunan; «Gemiadamlarının yeterliği ve sayısı hakkında Nizamname» de Sözleşme esaslarına uygun hükümlerin sevk edilmiş bulunduğu tesbit edildi.

Kanun maddelerinin müzakeresi neticesinde, Hükümetçe teklif olunan maddelerin aynen kabulüne ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Riyaset Makamına saygı ile sunulur.

Çalışma Encümeni Reisi ve
bu mazbata muharriri

Bursa
N. Azak
Ankara
H. S. Erkut
Bingöl
S. Yıldız
Erzurum
O. Alihocagül

Kâtip
Sinob
N. Kuruoğlu
Ankara
İ. İnan
Bursa
R. Kıram
Giresun
D. Köymen

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Trimci ve ateşçi sıfatiyle gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tesbitine dair 15 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesi ve bu Sözleşmeye katılmamız hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının 1921 de Cenevre'deki genel Konferansında kabul edilmiş olan trimci ve ateşçi sıfatiyle gemilerde işe alınacakların asgari yaş haddinin tesbitine dair 15 sayılı Sözleşme tasdik edilmiş ve bu Sözleşmeye katılmak hususunda Hükümete yetki verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

7. II. 1958

Başvekil	Devlet Vekili ve
<i>A. Menderes</i>	Başvekil Yardımcısı
Devlet Vekili	Devlet Vekili
<i>E. Kalafat</i>	<i>M. Kurbanoğlu</i>
Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
<i>E. Budakoğlu</i>	<i>E. Menderes</i>
Dahiliye Vekili ve	Hariciye Vekili
Hariciye V. V.	—————
<i>Dr. Namık Gedik</i>	Maarif Vekili
Maliye Vekili	<i>C. Yardımcı</i>
<i>H. Polatkan</i>	Ticaret Vekili
Nafia Vekili	<i>A. Aker</i>
<i>T. İleri</i>	Güm. ve İn. Vekili
Sih. ve İç. Mua. Vekili	<i>H. Hüsmen</i>
<i>Dr. L. Kırdar</i>	Münakalât Vekili
Ziraat Vekili	<i>F. Uçaner</i>
<i>N. Ökmen</i>	Sanayi Vekili
Çalışma Vekili	<i>S. Ağaoğlu</i>
<i>H. Erkmen</i>	İmar Vekili
Bas.-Yay. ve Turz. Vekili	<i>M. Berk</i>
<i>S. Yırcalı</i>	

TRİMCİ VE ATEŞÇİ SIFATIYLA GEMİLERDE İŞE ALINACAKLARIN, ASGARİ YAŞININ
TESBİTİNE DAİR 15 SAYILI SÖZLEŞME

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından vâkı dâvet üzerine, 25 Ekim 1921 tarihinde Cenevre'de yapılan, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansının üçüncü toplantısında :

Toplantı gündeminin sekizinci maddesini teşkil eden 18 yaşından aşağı bilûmum şahısların trimci ve ateşçi sifatiyle gemilerde işe alınmalarının menine dair muhtelif tekliflerin kabulüne,

Bu tekliflerin milletlerarası bir sözleşme şeklinde kaleme alınmasına,

Karar verildikten sonra, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Statüsü hükümlerine uygun olarak, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerince tasdik edilmek üzere, trimci ve ateşçilerin asgari yaş haddine dair 1921 tarihli Sözleşme adını alacak olan aşağıdaki Sözleşme kabul edilmiştir :

Madde — 1

İşbu Sözleşmenin tatbikatı bakımından «Gemi» tâbiri, harb gemileri müstesna, denizde sefer yapan büyük, küçük, ne olursa olsun, hususi mülkiyete veya âmme mülkiyetine ait bilûmum gemileri ifade eder.

Madde — 2

18 yaşından aşağı kimseler, trimci veya ateşçi sifatiyle, gemilerde çalıştırılmaz.

Madde — 3

İkinci madde hükümleri :

a) Âmme makamlarınca tasvibedilmek ve onların murakabesi altında bulunmak şartıyla, mektep gemilerinde genç yaştaki kimseler tarafından görülen işlerde;

b) Esas kuvvei muharrekesi buhar kuvveti olmayan gemilerdeki işlerde;

c) Japonya veya Hindistan'da en ziyade temsil kabiliyetini haiz işçi ve iş veren teşekkülleri ile istişare edilerek hazırlanacak nizamnamelerdeki kayıtlar mahfuz kalmak şartıyla, munhasıran bu memleketlerin sahillerinde sefer yapan gemilerde çalıştırılacak olan ve bedeni kabiliyetlerinin müsaidolduğu tıbbi bir muayene neticesinde kabul edilmiş bulunan en az 16 yaşındaki kimselerin yaptığı işlerde,

tatbik edilmeyecektir.

Madde — 4

Bir limanda bir trimci veya ateşçi almak mecburiyeti hâsıl olduğu takdirde, eğer oradaki bu sınıf işçiler arasında en az on sekiz yaşında işçi bulunması mümkün olamazsa on sekiz yaşından küçük fakat on altı yaşından büyük genç işçiler bu işlere alınabilirler. Böyle bir hal vukuunda, hizmetine ihtiyaç duyulan bir trimci veya ateşçinin yerine bu gençlerden iki kişinin işe alınması zaruridir.

Madde — 5

Bu Sözleşme hükümlerinin tatbikatının kontrolü imkânını temin sadedinde, her kaptan veya iş veren, gemide çalışan ve yaşları on sekizden küçük olan bu nevi şahısları doğum tarihleri ile birlikte gösteren bir kayıt defteri veya mürettebat listesi tutmakla mükelleftir.

Madde — 6.

Gemi mürettebatının iş mukaveleleri işbu Sözleşme hükümlerinin bir hulâsasını ihtiva edecektir.

Madde — 7.

İşbu Sözleşmenin Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Statüsüyle vaz'edilmiş şartlar dâhilinde, resmen tasdik edildiğini mübeyyin belgeler, Milletlerarası Çalışma Bürosu Umum Müdürüne gönderilecek ve tasdik keyfiyeti Umum Müdür tarafından tescil olunacaktır.

Madde — 8.

1. Bu Sözleşme, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerinden ikisinin tasdiki ve tasdikın Umum Müdür tarafından tescili ile meriyete girecektir.

2. Bu Sözleşme ancak Milletlerarası Çalışma Bürosunca tasdikleri tescil edilmiş olan üyeleri bağlar.

3. Bundan sonra Sözleşme, tasdik keyfiyetini Milletlerarası Çalışma Bürosuna tescil ettiren her üye hakkında, tescilin yapıldığı tarihte meriyete girecektir.

Madde — 9.

İşbu Sözleşmenin Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerinden ikisi tarafından tasdik edilmesi ve tasdikın Milletlerarası Çalışma Bürosunca tescili akabinde Milletlerarası Çalışma Bürosu Umum Müdürü durumu Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının bütün üyelerine tebliğ edecektir. Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının diğer üyeleri tarafından daha sonra bildirilmiş olan tasdiklere ait tesciller için de aynı şekilde tebligat yapılacaktır.

Madde — 10

Sözleşmeyi tasdik eden her üye 8 nci madde hükmü mahfuz kalmak şartıyla 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı maddelerde yazılı hükümleri, en geç 1 Ocak 1924 tarihinden itibaren tatbik etmeyi ve bu hükümlerin tatbiki hususunda gerekli tedbirleri almayı taahhüdeder.

Madde — 11

İşbu Sözleşmeyi tasdik eden her üye, Sözleşme hükümlerini, müstemlekelerde, idaresi veya himayesi altındaki ülkelerde Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Statüsünün 35 nci maddesi gereğince tatbik etmeyi taahhüdeder.

Madde — 12

Bu Sözleşmeyi tasdik eden her üye, onu, ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Umum Müdürüne göndereceği ve bu müdürün tescil edeceği bir ihbarname ile feshedebilir. Fesih, tescilin Milletlerarası Çalışma Bürosu tarafından ifasından bir sene sonra muteber olacaktır.

Madde — 13

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, en az 10 senede bir işbu Sözleşmenin tatbikatı hakkında genel konferansa bir rapor arz edecek ve icabettiği takdirde konferansın gündemine bu Sözleşmenin yeniden gözden geçirilmesi veya tadili ile ilgili meseleleri ithal edecektir.

Madde — 14

İşbu Sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı derecede muteberdir.

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların yaş haddinin tesbiti hakkında 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair kanun lâyihası ve Hariciye, Münakalât ve Çalışma encümenleri mazbataları (1/154)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 674/617

21 . II . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbiti hakkında 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair Çalışma Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 7 . II . 1958 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişkisiyle birlikte sunulduğunu sagularımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

İlişik olarak sunulan Sözleşme deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbitine mütaallik olup Hükümetimizin de üyesi bulunduğu Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Konferansının 1936 tarihinde Cenevre'deki 22 nci toplantısında kabul edilmiş ve o tarihten beri : Arjantin, Arnavutluk, Belçika, Beyaz Rusya, Birleşik Amerika, Brezilya, Bulgaristan, Danimarka, Endonezya, Fransa, Gana, Holânda, İsveç, İtalya, İzlanda, Japonya, Kanada, Küba, Meksika, Norveç, Rusya, Ukrayna, Uruguay, Yenizelânda, Yugoslavya Hükümetlerince tasdik edilmiştir.

Bilindiği gibi her memlekette çalışma şartlarının ıslahını milletlerarasında anlaşma ve iş birliği ile gerçekleştirmek gayesini güden Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının konferanslarında kabul edilen ve üye devletlerin tasdikine sunulmak suretiyle milletlerarası bir nizam olarak yürürlüğe giren sözleşmeler bir taraftan çalışma mevzularında milletlerarası bir ahenk ve yeknesaklık temin etmekte diğer taraftan en ileri anlayışla tatbikatın yürütülmesini sağlamaktadır. Bu maksatla ve mevzuatımızın umumi prensipleri ile ahenktar olması bakımından ilişik olarak sunulan Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbiti hakkındaki 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesinin uygun olacağı mütalâa edilmektedir.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/154

Karar No. 31

29 . V . 1958

Yüksek Reislige

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tespiti hakkında 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair kanun lâyihası, ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Gerek esbabı mucibe lâyihasında zikredilen hususlar ve gerekse Hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat uygun görüldüğünden lâyiha aynen kabul edildi.

Havalesi gereğince Münakalât Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reislige saygıyla sunulur.

Hariciye Encümeni

Reisi

İzmir

M. Çavuşoğlu

Adana

H. Eroğlu

Çorum

S. Baran

Mazbata M.

Kastamonu

B. Aktaş

Bursa

Y. Teksel

Çorum

K. Terzioğlu

Gazianteb

A. Ocak

Giresun

M. Şener

İzmir

N. Pınar

Konya

H. R. Atademir

Mardin

V. Dizdaroğlu

Muğla

N. Özsan

İmzada bulunamadı

Sivas

N. Çubukçu

İmzada bulunamadı

Sivas

H. Değer

Urfa

E. M. Karakurt

Giresun

H. Bozbağ

İstanbul

F. Ulaş

İzmir

I. Sipahioğlu

Manisa

H. Bayur

Mardin

A. Uras

Nevşehir

M. H. Ürgüplü

Sivas

N. İter

Sivas

E. İmer

Münakalât Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Münakalât Encümeni

Esas No. 1/154

Karar No. 10

18 . VI . 1958

Yüksek Reislige

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tespiti hakkındaki 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair kanun lâyihası, encümenimizde hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Hükümet esbabı mucibesinde serd edilen hususlar encümenimizce de yerinde mütalâa edilerek kanun lâyihası aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Çalışma Encümenine tevdi

buyurulmak üzere Yüksek Reislige saygıyla arz olunur.

Münakalât En. Reisi

M. M.

Kâtip

Bilecik

Afyon K.

Balıkesir

Y. Üresin

R. Çerçel

M. Iştm

Antalya

İsparta

Niğde

S.Erdem

T. Tığlı

A. Gürün

İmzada bulunamadı

Niğde

Zonguldak

Muğla

İ. Güven

H. Ulus

Sadi Pekin

Çalışma Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Çalışma Encümeni
Esas No. 1/154
Karar No. 3

29 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbitine mütedair (58) sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin tasdik edilmesi ve bu sözleşmeye katılmamız hakkındaki kanun lâyihası, Hariciye ve Münakalât encümenleri mazbatalarıyla birlikte, Çalışma Vekâleti temsilcisi de hazır bulunduğu halde, encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Esbabı mucibe lâyihasındaki mütalâalarla bahsi beğen encümenlerin mazbataları okunup Hükümet temsilcisinin verdiği izahat dinlendikten ve mevzuun umümü üzerinde görüşmeler yapıldıktan sonra sözleşme metninin ve bu sözleşmenin tasdikine mütedair kanun maddelerinin müzakeresine geçildi.

Sözleşme hükümleriyle mer'i mevzuatımız arasında mübayenet mevcudolmadığı, deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaşları hakkında 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Kanununun 2 nci maddesinin (D) fıkrası

sına istinaden hazırlanmış olup 24 . VII . 1954 tarihli ve 4/3435 sayılı Kararname ile meriyet mevkiine vaz'edilmiş bulunan «Gemi adamlarının yeterliği ve sayısı hakkında Nizamname» de sözleşme esaslarına uygun hükümler sevk edilmiş bulunduğu tesbit edildi.

Kanun maddelerinin müzakeresi neticesinde, Hükümetçe teklif olunan maddelerin aynen kabulüne ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Riyaset Makamına saygı ile sunulur.

Çalışma Encümeni Reisi ve bu M. M.
Bursa Mebusu
N. Azak

Kâtip		
Sinob	Ankara	Ankara
N. Kuruoğlu	H. S. Erkut	İ. İnan
Bingöl		Bursa
E. Yıldız		R. Kırım
Erzurum		Giresun
O. Alıhocagil		D. Köymen

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbiti hakkında 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Milleterarası Çalışma Teşkilâtının 1936 da Cenevre'deki Genel Konferansında kabul edilmiş olan deniz işlerinde çalıştırlacak çocukların asgari yaş haddinin tesbiti hakkındaki 58 sayılı sözleşme tasdik edilmiş ve bu sözleşmeye katılmak hususunda Hükümete yetki verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ic-
raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7 . II . 1958

Başvekil <i>A. Menderes</i>	Devlet Vekili ve Başvekil Yardımcısı
Devlet Vekili <i>E. Kalafat</i>	Devlet Vekili <i>M. Kurbanoğlu</i>
Adliye Vekili <i>E. Budakoğlu</i>	Millî Müdafaa Vekili <i>E. Menderes</i>
Dahiliye Vekili ve Hariciye V. V. <i>N. Gedik</i>	Hariciye Vekili
Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>	Maarif Vekili <i>C. Yardımcı</i>
Nafia Vekili <i>T. İleri</i>	Ticaret Vekili <i>A. Aker</i>
Sıh. ve İğ. Mua. Vekili <i>Dr. L. Kırdar</i>	Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsmen</i>
Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>	Münakalât Vekili <i>F. Uçaner</i>
Çalışma Vekili <i>H. Erkmen</i>	Sanayi Vekili <i>S. Ağaoğlu</i>
Bas. - Yay. ve Turz. Vekili <i>S. Yırcalı</i>	İmar Vekili <i>M. Berk</i>

DENİZ İŞLERİNDE ÇALIŞTIRILACAK ÇOCUKLARIN ASGARI YAŞ HADDİNİN TESBİTİ
HAKKINDA 58 SAYILI SÖZLEŞME
(1936 tadili)

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından vâkı davet üzerine 22 Ekim 1936 tarihinde Cenevre'de yapılan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansının 22 nei toplantısında :

İşbu toplantı gündemindeki, konferansın ikinci toplantısında kabul edilmiş olan deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbitine dair Sözleşmenin kısmen tadili ile ilgili muhtelif tekliflerin kabulüne,

Bu tekliflerin milletlerarası bir Sözleşme şeklinde kaleme alınmasına,

Karar verildikten sonra, deniz işlerinde çalıştırılacakların asgari yaş haddine dair 1936 tarihli (Muaddel) Sözleşme adını alacak olan aşağıdaki Sözleşme bugünkü yirmi dört Ekim bin dokuz yüz otuz altı tarihinde kabul edilmiştir:

Madde — 1.

İşbu Sözleşmenin tatbikatı bakımından, «Gemi» tâbiri, harb gemileri müstesna, denizde sefer yapan büyük, küçük ne olursa olsun hususi mülkiyete veya âmme mülkiyetine ait bilûmum gemileri ifade eder.

Madde — 2

1. Munhasıran aynı aile efradının çalıştığı gemiler hariç, diğer gemilerdeki işlerde 15 yaşından aşağı çocuklar çalıştırılmaz.

2. Bununla beraber, 15 yaşından aşağı bir çocuğa iş verilmesinde çocuğun menfaatinin bahis-mevzuu olduğuna dair bir mektep idaresi yahut millî mevzuatla tesbit edilmiş bir makam, çocuğun bedenî durumu ile sıhhatini ve verilmesi melhuz işin hâlen olduğu kadar istikbalde de çocuğa sağlı-yacağı menfaatleri göz önünde bulundurmamak suretiyle bir kanaate vardığı takdirde, millî mevzuatla asgari 14 yaşındaki çocuklara çalışma belgeleri verilebilmesi derpiş olunabilir.

Madde — 3.

Âmme makamınca tasvibedilmek ve onun murakabesi altında bulunmak şartıyla mektep gemilerinde çocuklar tarafından yapılan işler hakkında ikinci madde hükümleri tatbik edilmez.

Madde — 4.

İşbu Sözleşme hükümlerinin tatbikatını kontrol sadedinde, her kaptan veya iş veren gemide çalışan ve yaşları on altıdan küçük olan bütün şahısları doğum tarihleri ile birlikte gösteren bir kayıt defteri veya mürettebat listesi tutmakla mükelleftir.

Madde — 5.

İşbu Sözleşme sanayi işlerinde çalışacak çocuklar için asgari yaş tesbiti (1919) ve sinai mahiyet arz etmiyen işlerde çalışacak çocuklar için asgari yaş tesbiti (1932) hakkındaki Milletlerarası Sözleşmeleri tadil edecek sözleşmelerin Milletlerarası Çalışma Konferansı tarafından kabulünden sonra meriyet mevkiine girecektir.

Madde — 6.

İşbu Sözleşmenin resmen tasdik edildiğini mübeyyin belgeler Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Umum Müdürüne gönderilecek ve tasdik keyfiyeti onun tarafından tescil olunacaktır.

Madde — 7.

İşbu Sözleşme, ancak tasdikleri Milletlerarası Çalışma Bürosu Umum Müdürünce tescil edilmiş olan üyeleri bağlayacaktır.

2. Yukardaki 5 nci madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, bu Sözleşme, ancak iki üyenin tasdiklerinin Umum Müdür tarafından tescilinden itibaren 12 ay sonra meriyete girecektir.

3. Bundan sonra, bu Sözleşme, her üye hakkında, tasdikın tescilinden itibaren 12 ay sonra meriyete girecektir.

Madde — 8.

İşbu Sözleşmenin Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerinden ikisi tarafından tasdik edilmesi ve tasdiklerin tescili akabinde Milletlerarası Çalışma Bürosu Umum Müdürü durumu Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının diğer bütün üyelerine tebliğ edecektir. Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının diğer üyeleri tarafından daha sonra bildirilmiş olan tasdiklere ait tesciller için de aynı şekilde tebligat yapacaktır.

Madde — 9

1. Bu Sözleşmeyi tasdik eden her üye onu ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Umum Müdürüne göndereceği ve bu müdürün tescil edeceği bir ihbarname ile feshedebilir. Fesih, tescilin Milletlerarası Çalışma Bürosu tarafından ifasından bir sene sonra muteber olacaktır.

2. Yukarıki paragrafta zikredilen 10 senelik müddetin hitamından itibaren bir sene içinde bu maddede derpiş edilmiş olan fesih hakkını kullanmayan işbu Sözleşmeyi tasdik etmiş her üye, yeniden 10 senelik bir müddetle bağlı kalır. Ve bundan sonra işbu maddede yazılı şartlar dâhilinde her 10 senelik müddetin hitamında işbu Sözleşmeyi feshedebilir.

Madde — 10

İşbu Sözleşmenin ilk meriyete girdiği tarihten itibaren 10 senelik bir müddetin hitamında Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu işbu Sözleşmenin tatbikatı hakkında Genel Konferansa bir rapor arz edecek ve icabettiği takdirde konferansın gündemine Sözleşmenin kısmen veya tamamen tadili ile ilgili meseleleri ithal edecektir.

Madde — 11

1. Konferansa, işbu Sözleşmenin kısmen veya tamamen tadili hakkında yeni bir Sözleşmenin kabulü halinde, ve yeni Sözleşme başkaca bir hüküm derpiş etmediği takdirde :

a) Tadili ihtiva eden bu yeni Sözleşmenin, bir üye tarafından tasdikı ve meriyete girmesi, yukardaki 9 neu maddeye rağmen, işbu Sözleşmenin derhal kendiliğinden ortadan kalkmasını inta eder.

b) İşbu Sözleşme, tadili ihtiva eden yeni Sözleşmenin meriyete girdiği tarihten itibaren artık üyelerin tasdikına açık kalmaz.

2. İşbu Sözleşmeyi tasdik eden üyeler bunu tadil eden Sözleşmeyi tasdik etmedikleri takdirde tasdik edilmiş Sözleşme eski hal ve şekli ile meriyette kalacaktır.

Madde — 12

İşbu Sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı derecede muteberdir.

**Türkiye ile Norveç ' arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının
tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Maarif
encümenleri mazbataları (1/195)**

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 400/1455

30 . IV . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 15.IV.1958 tarihinde kararlaştırılan Türkiye ile Norveç arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının tasdiki hakkındaki kanun lâyihasının, esbabı mucibesi ve ilişkileriyle birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil Vekili

E. Menderes

ESBABI MUCİBE

Kuzey - Atlântik Andlaşması içerisinde müttfikimiz bulunan Norveç ile aramızda mevcut dostluğu geliştirmek, iki memleketin birbirlerini daha iyi tanımalarını temin etmek ve kültürel bağları artırmak gayesiyle 10 Ocak 1958 tarihinde Norveç Hükümeti ile T. C. Hükümeti arasında Ankara'da bir Kültür Anlaşması imzalanmıştır.

Ana hatları itibariyle diğer memleketlerle şimdiye kadar akdetmiş bulunduğumuz anlaşmalara benzeyen işbu Anlaşmanın başlıca hükümleri şunlardır :

Âkîd Taraflar iki memleket arasında, fen, edebiyat, güzel sanatlar, üniversitelerarası ve ilim sahalarındaki münasebetlerle içtimai hayat müesseseleri hususundaki anlayışı müttekabilen inkişaf ettireceklerdir.

Âkîd Taraflar, burs tahsisi yoluyla öğretim ve kültür müessese teşkilâtları mümessillerinin mübadelesini kolaylaştıracak ve diğer Âkîd Devlet ile ilgili her türlü kültürel faaliyetleri teşvik edeceklerdir.

Âkîd Taraflar, herbirinin ülkesinde okutulan ders kitaplarında, diğerini ilgilendiren mevcut bütün yanlışlıklara nâşir ve muharrirlerinin dikkat nazarını çekmeye itina edeceklerdir.

Bu hükümlerin tatbikini sağlamak maksadiyle Âkîd Tarafların her birinin ülkesinde, Hükümetlerine tekliflerini sunmakla görevli bir Komisyon kurulacaktır.

Fransızca olarak imzalanan Anlaşma, yürürlüğe giriş tarihinden itibaren geçecek beş yıl sonunda, Âkîd Taraflardan birinin altı ay önceden ihbarı ile feshedilebilecektir.

Norveç ile aramızda kültürel münasebetleri tesis etmek suretiyle iki memleket dostluğunu kuvvetlendirecek mahiyette olan Anlaşma Yüksek Meclisin tasdikine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Esas No. 1/195
Karar No. 7

22 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Norveç arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının tasdıkı hakkında kanun lâyihası, ilgili hükümet mümessillerinin de huzuru ile encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Gerek lâyihanın esbabı mucibesinde zikredilen hususat ve gerekse temsilcilerin verdikleri izahat encümenimizde de uygun mütalâa edildiğinden lâyiha aynen kabul edildi.

Havalesi gereğince Maarif Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur. Hariciye Encümeni Reisi

M. M.
İzmir
M. Çavuşoğlu

Kastamonu
B. Aktas

Kâtip

Amasya

Adana

Antalya

İ. Olgaç

H. Eroğlu

B. Onat

Bilecik

Çankırı

Çorum

E. Çolak

A. K. Barlas

S. Baran

Çorum
K. Terzioğlu

Giresun
M. Şener

Kayseri
F. Köşkeroğlu

Manisa
H. Bayur

Mardin
V. Dizdaroğlu

Niğde
Ş. B. Soyer

Sivas
E. İmer

Gaziantep
A. Ocak

İzmir
N. Pınar

Kırklareli
Ş. Bakay

Manisa
Ş. Ergin

Mardin
A. Uras

Sakarya
H. O. Erkan

Sivas
K. Kırkoğlu

Van
T. Doğuşker

Giresun
H. Bozbağ

İzmir
İ. Sipahioğlu

Manisa
S. Ağaoğlu

Manisa
N. Körez

Nevşehir
M. H. Ürgüblü

Sivas
N. Çubukçu

Urfa

E. M. Karakurt

Maarif Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maarif Encümeni
Esas No. 1/195
Karar No. 14

31 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Norveç arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının tasdıkı hakkında kanun lâyihası, ilgili hükümet mümessillerinin de huzuru ile encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Gerek lâyihanın esbabı mucibesinde zikredilen hususat ve gerekse temsilcilerin verdikleri izahat encümenimizde de uygun mütalâa edildiğinden lâyiha aynen kabul edildi.

Umumi Heyetin tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maarif En. Reisi

Rize

A. Morgil

Afyon K.

O. Kökten

İstanbul

H. Giray

Konya

M. Runyun

M. M.

Bursa

H. Ülman

Ankara

Ü. Elli

İzmir

V. Tayşi

Maras

H. Gürün

Urfa

M. Y. Alhas

Kâtip

İçel

S. Gökmar

İsparta

A. Lâtifaoğlu

Kars

R. İlker

Muş

G. Emre

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Norveç arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Türkiye ile Norveç arasında 10 Ocak 1958 tarihinde Ankara'da imzalanan Kültür Anlaşması tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunu icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

15 . IV . 1958

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	<i>S. Aşaoğlu</i>
Devlet Vekili	Devlet Vekili
<i>E. Kalafat</i>	<i>M. Kurbanoğlu</i>
Adliye Vekili	Milli Müdafaa Vekili
<i>E. Budakoğlu</i>	<i>E. Menderes</i>
Dahiliye Vekili ve	Hariciye Vekili
Hariciye V. V.	—————
<i>N. Gedik</i>	Maarif Vekili
Maliye Vekili	<i>C. Yardımcı</i>
<i>H. Polatkan</i>	Ticaret Vekili ve
Nafia Vekili	Sanayi V. V.
<i>T. İleri</i>	<i>A. Aker</i>
Sih. ve İç. Mua. Vekili	Güm. ve İnş. Vekili
<i>Dr. L. Kırdar</i>	<i>H. Hüsman</i>
Ziraat Vekili	Münakalât Vekili
<i>N. Ökmen</i>	<i>F. Uçaner</i>
Çalışma Vekili	Sanayi Vekili
<i>H. Erkmen</i>	—————
Bas. - Yay. ve Turz. Vekili	İmar Vekili
<i>S. Yırcalı</i>	<i>M. Berk</i>

TÜRKİYE İLE NORVEÇ ARASINDA KÜLTÜR ANLAŞMASI

Türkiye ile Norveç Hükümetleri, milletleri arasındaki karşılıklı anlayışı, kültür sahasında iş birliği ve mübadele yoluyla geliştirecek bir anlaşma akdini arzu etmişler, bu maksatla, usulüne uygun şekilde tâyin ve salâhiyettar kılınan murahhasları aşağıdaki maddeleri kararlaştırmışlardır.

Madde — I.

Âkîd Taraflar iki memleket arasında, fen, edebiyat, güzel sanatlar, üniversitelerarası ve ilim saha- larındaki münasebetler ile içtimai hayat ve müesseseleri hususundaki anlayışı mütakabilen imkân- ları nispetinde inkişaf ettireceklerdir.

Madde — II.

Âkîd Taraflar, birinci maddede zikredilen gayelere erişmek maksadiyle, mümkün olduğu takdir- de burs tahsisi yoluyla öğretim ve kültür müessese ve teşkilâtları mümessillerinin mübadelesini ko- laylaştıracak ve diğer Âkîd Devlet ile ilgili her türlü kültürel faaliyetleri de teşvik edeceklerdir.

Madde — III.

Âkîd Taraflar, her birinin ülkesinde okutulan mektep kitaplarında diğerini ilgilendiren mevcut bütün yanlışlıklara naşir ve muharrirlerin dikkat nazarını çekmeye itina edeceklerdir.

Madde — IV.

Âkîd Tarafların yetkili makamları, yukarda anılan maddelerdeki ahkâmın yürütülmesinin tat- bikini sağlayacak teferruata mütedair tedbirleri anlaşarak tesbit edeceklerdir.

Bu maksatla Taraflardan her birinin ülkesinde, işbu anlaşmanın tatbikiyle ilgili teklifleri, Hükü- metlerine sunmakla görevli bir Komisyon kurulacaktır. Âkîd Tarafların diplomatik temsilcisi, bu komisyonun müzakerelerine iştirake davet edilebilecektir.

Madde — V.

İşbu Anlaşma tasdik olunacak ve tasdiknamelerin teatisi tarihinden itibaren yürürlüğe girecek- tir.

İşbu Anlaşma yürürlüğe giriş tarihinden itibaren geçecek beş yıl sonunda, Âkîd Taraflardan birinin, altı ay önceden ihbarı ile feshedilebilecektir.

Keyfiyeti tasdikan, aşağıda imzaları bulunan murahhaslar işbu Anlaşmayı imzalamışlar ve mü- hürlemişlerdir.

10 Ocak 1958 tarihinde Ankara'da iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Türk Hükümeti adına
Fatin Rüştü Zorlu

Norveç Hükümeti adına
Ivar Lunde

**Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Birleşik Krallığı arasında imzalanan
İş Birliği ve Kültür Anlaşmasının tasdikine dair kanun lâyihası ve
Hariciye ve Maarif encümenleri mazbataları (1/204)**

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı: 71 - 723/1738

23 . V . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 9 . V . 1958 tarihinde kararlaştırılan Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Birleşik Krallığı arasında imzalanan İş Birliği ve Kültür Anlaşmasının tasdikine dair kanun lâyihasının, esbabı mucibesi ve ilişkisi ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Bağvokil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Tarihi bağlarla bağlı bulunduğumuz dost ve kardeş Libya ile aramızda mevcut münasebetleri geliştirmek, iki memleketin birbirlerini daha iyi tanımalarını temin ve kültürel rabitaları tesis etmek gayesiyle 9 Şubat 1958 tarihinde Trablusgarp'ta, Libya Birleşik Krallığı Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında bir İş Birliği ve Kültür Anlaşması imzalanmıştır.

Ana hatları itibariyle diğer memleketlerle şimdiki kadar akdetmiş bulunduğumuz anlaşmalara benzeyen bu Anlaşmanın bir hususiyeti, kültür münasebetlerini aşan bir mahiyeti haiz olması ve iki memleket arasındaki kardeşlik ve iş birliği rabitalarının derinleştirilmesi gayesini tebarüz ettirmesidir. Bu itibarla, mezkûr anlaşma iki memleket arasında her sahada gittikçe gelişen dostluk ve iş birliğini teyit ve takviye eden bir anlaşma telâkki edilmelidir. Ehemmiyeti itibariyle dibace aşağıya aynen nakledilmiştir :

(Yüksek Âkîd Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşik Libya Krallığı arasında mevcudolan mesut iş birliğini sulh ve dostluk içinde daha ziyade takviye eylemek ve Türk ve Libya Milletleri beyninde asırlardan beri devam edegelen karşılıklı kardeşlik ve hürmet hislerini daha derinleştirmek ve iki Milleti yekdiğerine bağlayan mefkûre birliğini ve mânevi kıymetleri tesis ve kendileri için pek aziz olan bu iş birliği ruhunun müstakbel nesillere de intikalini sağlamak gayesiyle aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır....)

Anlaşmanın bir diğer hususiyeti, 4 ncü maddesinin daha ziyade bir ikamet mukavelesinde yer alan bir hüküm mahiyetini taşımasıdır. Bu madde şöyledir :

Yüksek Âkîd Taraflardan her birinin tebaası diğerinin ülkesinde mütakabiliyet şartıyla ve o ülkede yürürlükte bulunan kanun ve nizamlar dairesinde yerleşmek ve ikamet etmek ve orada serbestçe dolaşmak ve onun tebaası gibi mahkemelere müracaat etmek ve adli teşkilât-tan yardım görmek hakkına sahibolacaktır.

Yüksek Akıd Taraflar, bu maksatla ahval ve şeraitin icabettireceği sözleşme ve anlaşmaları akdedeceklerdir.

Anlaşmanın diğer başlıca hükümleri şunlardır :

Yüksek Akıd Taraflar öğrenci, öğretmen ve eksperler mübadelesi suretiyle iş birliği yapacaklar ve işbu mübadeleden faydalanmayı tahakkuk ettirecek her hususu eğitim ve öğretim kanunları ahkâmı dairesinde kolaylaştırarak aralarındaki kültürel münasebetleri takviyeye çalışacaklardır.

Bu Anlaşma gereğince iki memleket arasında eğitim ve kültür sahalarında gerçekleştirilecek iş birliğinin başlıca gayeleri şunlardır :

1. Üniversite dereceleri dâhil olmak üzere iki memleket okullarınca her dereceden verilen diplomaların muadeletini tanımak;

2. Tiraret okullarında yabancı il öğretiminde karşılıklı olarak ve öğrenilmesi isteğe bağlı olmak şartıyla Türkçe ve Arapçaya yer vermek;

3. Yatılı Devlet okullarında parasız okutulmak üzere muayyen sayıda öğrenci mübadelesinde bulunmak;

4. Gençler arasında iki memleketin dilini tam bir şekilde öğrenmek isteğini uyandırıcı mükâfatlar koymak;

5. Spor ve izcilik sahalarındaki münasebetleri ve iş birliğini geliştirmek;

6. Kültür ve izcilik gezi ve toplantıları tertiplemek suretiyle yüksek ve orta öğretim mensuplarının tanışmalarını teşvik etmek;

7. Üzerinde anlaşmaya varılacak öğretim sahalarında Arapça ve Türkçe öğretmek üzere öğretmenler mübadele etmek;

8. Üniversite ve yüksek okulların türlü öğretim kısımlarında profesör mübadele etmek;

9. İki memleket üniversite ve yüksek okulları tarafından Türkiye ve Libya'nın büyük merkezlerinde kültür haftaları tertiplenmesini teşvik yoluyla bu yüksek öğretim mensupları arasında kültür iş birliğini geliştirmek;

10. Sanat öğretmeni yetiştiren okul ve enstitülerle kurslardan karşılıklı olarak faydalanmaya çalışmak;

11. İki memleketin bilim hayatı ve eğitim mevzuları üzerinde incelemelerde bulunmak üzere uzmanlar ve öğretmenler mübadele etmek;

12. Kültür ve sanat işleri, spor ve izcilik dolayısıyla veya tatil ve inceleme gezisi yapmak üzere bir memlekettten diğerine gidecek öğretmen, uzman, artist ve öğrenci gruplarına mümkün olduğu kadar Devlet nakil vasıtalarında tenzilâtli tarife tatbik etmek ve bunların Devlet binalarında parasız misafir edilmelerini sağlamak;

13. İki memleket radyolarında Türkiye ile Libya saatleri ayırarak Tarafların birbirini daha yakından tanımalarını sağlayacak yayımlarda bulunmak, gazete, dergi, sinema ve benzeri vasıtalarla mümkün olduğu kadar iki memleketi birbirine tanıtıcı faydeli bilgiler yayımlamak;

14. Resmî ve özel sanat, (müzik, temsil ve resim) grupları için ziyaretler tertibini teşvik etmek;

15. Karşılıklı veya birlikte olarak sanat, kültür ve teknik sergileri tertiplemek;

16. İki memleketin her çeşit kültür, bilim ve spor yayımlarını ve kütüphane kataloglarıyla bibliyografyalarını ilgili kurumlar ve Hükümet müesseseleri arasında karşılıklı olarak mübadele etmek;

17. Taraflarca, eski eserler araştırma ve hafriyatı ile n.eşgul uzman ve heyetleri mübadele etmek ve bunların görevlerini her iki memleket mevzuatı hududu dâhilinde kolaylaştırmak, ayrıca meydana çıkarılan eski eserler ve bilhassa yekdiğerinin tarihi ile ilgili olanlara ait bilgileri mübadele etmek;

18. İki memleket müşterek tarihinin İslâm kültürü ve diğer cephelerini müştereken incelemek üzere ilmi kongreler akdetmek, ilim adamları arasında fikir iş birliğini geliştirmek üzere broşürler

yayınlamak, müze, kütüphane ve tarihî vesikalar eksperleri mübadelesini teşvik etmek, kütüphanelerde mevcut eserlerin fotokopilerinin alınmasına karşılıklı olarak müsaade etmek ve bu eserleri icabında iare imkânlarını aramak, iki memleket için tarihî ehemmiyeti haiz eserlerin korunması ve restore edilmesi hususlarında malûmat teati etmek;

19. İki memlekette ilmî ve pedagojik sahalarda tertiplenen kongrelere diğerk memleketin temsilcilerini davet etmek.

İşbu Anlaşmanın tatbikini teminen her iki memlekette Maarif Vekillerinin riyasetinde olmak üzere birer Kültür Komitesi kurulacaktır. Bu komiteler anlaşmanın en iyi bir şekilde işlemlerini temin için gerekli hazırlık ve çalışmalarını yapacak ve alınması lâzımgelen tedbirler hakkında Hükümetlerine tavsiyelerde bulunacaklardır. Lüzumu halinde bu komiteler müsterek toplantılar yapacaklardır.

İşbu Anlaşma en kısa zamanda tasdik edilecek ve tasdiknamelerin Ankara'da teatisini mütaakip derhal meriyete girecektir.

Her ikisi de aynı derecede muteber olmak üzere Türkçe ve Arapça iki metin olarak imzalanan Anlaşma, meriyete giriş tarihinden itibaren geçecek beş yıl sonunda, Âkîd Taraflardan birinin altı ay önceden vâkı olacak ihbarı ile feshedilmedikçe meriyette kalacak ve gözden geçirilmesi için Âkîd Taraflar her zaman istişare edebileceklerdir.

Libya Birleşik Kırallığı ile aramızda dostane ve kültürel münasebetler tesis etmek suretiyle iki memleket arasındaki bağları kuvvetlendirecek mahiyette olan bu Anlaşma Yüksek Meclisin tasdikine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Esas No. 1/204
Karar No. 8

22 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Birleşik Kırallığı arasında imzalanan İş Birliği ve Kültür Anlaşmasının tasdikine dair kanun lâyihası, ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Gerek lâyhada belirtilen hususlar gerekse Hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat encümenimizde de uygun görüldüğünden lâyiha aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maarif Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüce Reisliğe saygıyla sunulur.

Hariciye Encümeni Reisi
İzmir
M. Çavuşoğlu
Kâtip
Amasya Adana Antalya
İ. Olgaç H. Eroğlu B. Onat

M. M.
Kastamonu
B. Aktaş

Bilecik	Çankırı	Çorum
E. Çolak	A. K. Barlas	S. Baran
Çorum	Gazianteb	Giresun
K. Terzioğlu	A. Ocak	H. Bozbağ
Giresun	İzmir	İzmir
M. Şener	N. Pınar	İ. Sipahioğlu
Kayseri	Kırklareli	Manisa
F. Köşkeroğlu	Ş. Bakay	S. Ağaoglu
Manisa	Manisa	Manisa
H. Bayur	Ş. Ergin	N. Körez
Mardin	Mardin	Nevşehir
V. Dizdaroğlu	A. Uras	M. H. Ürgüblü
Niğde	Sakarya	Sivas
Ş. R. Soyer	H. O. Erkan	N. Çubukçu
Sivas		Sivas
E. İmer		K. Kırkoğlu
Urfa		Van
E. M. Karakurt		T. Doğuşker

Maarif Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maarif Encümeni
Esas No. 1/204
Karar No. 13

31 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Birleşik Krallığı arasında imzalanan İşbirliği ve Kültür Anlaşmasının tasdikine dair kanun lâyihası, ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakleriyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Gerek lâyihada belirtilen hususlar, gerekse Hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat encümenimizce de uygun görüldüğünden lâyiha aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maarif Encümeni

Reisi

Rize

A. Morgül

Kâtip

İçel

S. Göknaç

İsparta

A. Lâtifaoğlu

Kars

R. İlker

Muş

G. Emre

Mazbata M.

Bursa

H. Ülman

Ankara

Ü. Elli

İzmir

V. Tayşi

Maraş

H. Gürün

Urfa

M. Y. Alhas

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Birleşik Krallığı arasında imzalanan İş Birliği ve Kültür Anlaşmasının tasdikine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Birleşik Krallığı arasında 9 Şubat 1958 tarihinde Trablusgarp'ta imzalanan İş Birliği ve Kültür Anlaşması tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me'riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

9 . V . 1958

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili

E. Kalafat

Adliye Vekili

E. Budakoğlu

Devlet Vekili

Devlet Vekili

M. Kurbanoğlu

Millî Müdafaa Vekili

E. Menderes

Dahiliye Vekili ve

Hariciye V. V.

Dr. N. Gedik

Maliye Vekili

H. Polatkan

Nafia Vekili

T. İleri

Sıh. ve İç. Mua. Vekili

Dr. L. Kırdar

Ziraat Vekili

N. Ökmen

Çalışma Vekili

H. Erkmén

Bas. - Yay. ve Turz. Vekili

S. Yırcalı

Hariciye Vekili

Maarif Vekili

C. Yardımcı

Ticaret Vekili ve

Sanayi V. V.

A. Aker

Güm. ve İnh. Vekili

H. Hüsmán

Münakalât Vekili

F. Uçaner

Sanayi Vekili

İmar Vekili

M. Berk

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BİRLEŞİK LİBYA KIRALLIĞI ARASINDA İŞ BİRLİĞİ VE KÜLTÜR ANLAŞMASI

Yüksek Âkîd Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşik Libya Kırallığı arasında mevcudolan mesut iş birliğini sulh ve dostluk içinde daha ziyade takviye eylemek ve Türk ve Libya Milletleri beyninde asırlardan beri devam edegelen karşılıklı kardeşlik ve hürmet hislerini daha derinleştirmek ve iki milleti yekdiğerine bağliyan mefkûre birliğini ve mânevi kıymetleri tarsin ve kendileri için pek aziz olan bu iş birliği ruhunun müstakbel nesillere de intikalini sağlamak gayesiyle aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır :

Madde — I.

Yüksek Âkîd Taraflar öğrenci, öğretmen ve eksperler mübadelesi suretiyle iş birliği yapacaklar ve işbu mübadeleden faydalanmayı tahakkuk ettirecek her hususu eğitim ve öğretim kanunları ahkâmı dairesinde kolaylaştırarak aralarındaki kültürel münasebetleri takviyeye çalışacaklardır.

Madde — II.

Bu Anlaşma gereğince iki memleket arasında eğitim ve kültür sahalarında gerçekleştirilecek iş birliğinin başlıca gayeleri şunlardır:

- 1) Üniversite dereceleri dâhil olmak üzere iki memleket okullarınca her dereceden verilen diplomaların muadeletini tanımak;
- 2) Ticaret okullarında yabancı dil öğretiminde karşılıklı olarak ve öğrenilmesi isteğe bağlı olmak şartıyla Türkçe ve Arapça'ya yer vermek;
- 3) Yatılı Devlet okullarında parasız okutmak üzere muayyen sayıda öğrenci mübadelesinde bulunmak;
- 4) Gençler arasında iki memleketin dilini tam bir şekilde öğrenmek isteğini uyandırıcı mükâfatlar koymak;
- 5) Spor ve izcilik sahalarındaki münasebetleri ve iş birliğini geliştirmek;
- 6) Kültür ve izcilik gezi ve toplantıları tertiplemek suretiyle yüksek ve orta öğrenim mensuplarının tanışmalarını tevsik etmek;
- 7) Üzerinde anlaşmaya varılacak öğrenim sahalarında Arapça ve Türkçe öğretmek üzere öğretmenler mübadele etmek;
- 8) Üniversite ve yüksek okulların türlü öğretim kısımlarında profesör mübadele etmek;
- 9) İki mmeleket üniversite ve yüksek okulları tarafından Türkiye ve Libya'nın büyük merkezlerinde kültür haftaları tertiplenmesini teşvik yoluyla bu yüksek öğretim mensupları arasında kültür iş birliğini geliştirmek;
- 10) Sanat öğretmeni yetiştiren okul ve enstitülerle kurşlardan karşılıklı olarak faydalanmaya çalışmak;
- 11) İki memleketin bilim hayatı ve eğitim mevzuları üzerinde incelemelerde bulunmak üzere uzmanlar ve öğretmenler mübadele etmek;
- 12) Kültür ve sanat işleri, spor ve izcilik dolayısıyla veya tatil ve inceleme gezisi yapmak üzere bir memleketten diğeri gidecek öğretmen, uzman, artist ve öğrenci gruplarına mümkün olduğu kadar Devlet nakil vasıtalarında tenzilâthi tarife tatbik etmek ve bunların Devlet binalarında parasız misafir edilmelerini sağlamak;
- 13) İki memleket radyolarında Türkiye ve Libya saatları ayırarak tarafların birbirlerini daha yakından tanımalarını sağlayacak yayımlarda bulunmak, gazete, dergi, sinema ve benzeri vasıtalarla mümkün olduğu kadar iki memleketi birbirine tanıtıcı faydeli bilgiler yayımlamak;
- 14) Resmî ve özel sanat (müzik, temsil ve resim) grupları için ziyaretler tertibini teşvik eylemek;
- 15) Karşılıklı veya birlikte olarak sanat, kültür ve teknik sergileri tertiplemek;

16) İki memleketin her çeşit kültür, bilim ve spor yayımlarını ve kütüphane kataloglarıyla bibliyografyalarını ilgili kurumlar ve Hükümet müesseseleri arasında karşılıklı olarak mübadele etmek;

17) Taraflarca, eski eserler araştırma ve hafriyatı ile meşgul uzman ve heyetleri mübadele etmek ve bunların görevlerini her iki memleket mevzuatı hududu dâhilinde kolaylaştırmak, ayrıca meydana çıkarılan eski eserler ve bilhassa yekdiğerinin tarihi ile ilgili olanlara ait bilgileri mübadele etmek;

18) İki memleket müşterek tarihinin İslâm kültürü ve diğ er cephelerini müştereken incelemek üzere ilmî kongreler akdetmek, ilim adamları arasında fikir iş birliğini geliştirmek üzere broşürler yayınlamak, müze, kütüphane ve tarihî vesikalar eksperleri mübadelesini teşvik eylemek, kütüphanelerde mevcut eserlerin fotokopilerinin alınmasına karşılıklı olarak müsaade etmek ve bu eserleri icabında iare imkânlarını aramak, iki memleket için tarihî ehemmiyeti haiz eserlerin korunması ve restore edilmesi hususlarında malûmat teati etmek;

19) İki memlekette ilmî ve pedagojik sahalarda tertiplenen Kongrelere diğ er memleketin temsilcilerini davet etmek;

Madde — III.

İşbu Anlaşmanın tatbikini teminen her iki memlekette Maarif Vekillerinin riyasetinde olmak üzere birer Kültür Komitesi kurulacaktır. Bu komiteler işbu Anlaşmanın en iyi bir şekilde işlemlerini temin için gerekli hazırlık ve çalışmalarını yapacak ve alınması lâzımgelen tedbirler hakkında Hükümetlerine tavsiyelerde bulunacaklardır. Lüzumu halinde bu Komiteler müşterek toplantılar yapacaklardır.

Madde — IV.

Yüksek Âkîd Taraflardan her birinin tebaası diğ erinin ülkesinde mütekabiliye şartıyla ve o ülkede yürürlükte bulunan kanun ve nizamlar dairesinde yerleşmek ve ikamet etmek ve orada serbestçe dolaşmak ve onun tebaası gibi mahkemelere müracaat etmek ve adlî teşkilâtta yardım görmek hakkına sahibolacaktır;

Yüksek Âkîd Taraflar, bu maksatla ahval ve şeraitin icabettireceği Sözleşme ve Anlaşmaları akdedebileceklerdir.

Madde — V.

İşbu Anlaşma en kısa bir zamanda tasdik edilecek ve tasdiknamelerin Ankara'da teatisini mütaakıp meriyete girecektir.

Madde — VI.

1) İşbu Anlaşma, aşağıda mâruz ikinci paragraftaki ahkâma tevfikân feshedilmediği müddetçe meriyette kalacak ve gözden geçirilmesi için Âkîd Taraflar her zaman istişare edebileceklerdir.

2) İşbu Anlaşma meriyete girdikten beş sene sonra Taraflardan birinin diğ erine altı ay evvel ihbarı ile feshedilebilecektir.

İşbu Anlaşma yetkili murahhaslar tarafından imzalanıp mühürlenmiştir.

Her iki metin de aynı derecede muteber olmak üzere Türkçe ve Arapça olarak 9 Şubat 1958 tarihinde Trablusgarp'ta tanzim edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti namına : Birleşik Libya Kırallığı namına :

İmza
Fatih Rüştü Zorlu
Hariciye Vekili

İmza
Vehbi El-Buri
Hariciye Veziri

İstanbul Mebusları Rüştü Güneri ve Mehmet Gürpınar'ın, Deniz İş Kanununun 23 ncü maddesinin 1 ve 2 numaralı bentlerinin tadili hakkında kanun teklifi ve Çalışma Encümeni mazbatası (2/227)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

6379 sayılı Deniz İş Kanununun 23 ncü maddesinin (1) ve (2) numaralı bentlerinin tadiline dair kanun teklifimiz ile mucip sebepler lâyihasını birlikte takdim eder ve gereken muamelenin ifasına müsaadelerinizi saygıyla rica ederiz.

27 . XI . 1958

İstanbul mebusları
Rüştü Güneri *Mehmet Gürpınar*

ESBABI MUCİBE

Vâzın kanun taşıdığı hükümlerle gemi adamını bir kül halinde mütalâa ettiğinden, liman içerisinde çalışan şehir hattı vapurları, romorkörler, su gemileri, limandaki vasıtaları çeken cer vasıtalarında istihdam edilen kaptanlar, büyük tonajdaki gemilerin kaptanları ile aynı evsaf ve şeraitte buldukları mülâhazası ile kanunen her hangi bir tefrika tâbi tutulmamışlardır.

Halbuki uzak yol diye vâsıflandırdığımız seferleri yapan yolcu gemileri veya şileplerin kaptanları, taşıdıkları hususiyet bakımından ve katedecekleri mesafenin uzun oluşundan dolayı, uhdelelerinde bambaşka bir salâhiyet taşımaktadırlar. Çünkü tamamen armatörün müdahale ve himayesinden arî olarak gemiler deniz ortasında ve uzak limanlarda bulduklarından iş veren namına ve vekili sıfatıyla hal ve hareketlerini de Deniz Ticaret Kanunu dairesinde tamamen serbesti içerisinde bulundurmaktadırlar ki, bundan dolayı iş veren vekili unvanını taşımaktadırlar. Halbuki liman dâhilinde çalışan bu kaptanlar küçük tonajda ve gözle görülebilecek yakın mesafeler ki, İstanbul'da, Rumeli Yakası ile Anadolu Yakasına ve İzmir'de İzmir ve Karşıyaka arasında, depo, antrepo ve bağlama mahallerinden her hangi bir vasıtaya (Tahmil tahliye için) mavna, duba, şat ve benzeri vasıtaları çeken ve İstanbul, İzmir şehir hattı ile Van gölü ile bütün limanlarımızdaki gemilerde kaptanlık yapanlar istimali vasıtalarda çalışırlar ki, sabahın işe başlama saatinden akşama işin bittiği saate kadar ayakta gözü ilerde eli dümende, devamlı olarak, uzak yol kaptanlarının lîlâfına yardımcısız ve tek başına işi yürütmekle mükelleftirler.

Bilhassa İstanbul limanı yapılış tarzı itibariyle nevi şahsına mahsus bir karakter taşımaktadır. Kâh gölü andıran halic, kâh bir nehri hatırlatan Boğaziçi, buna inzımmen açık deniz kadar dalgalı olan Haydarpaşa ve Ahırkapı ötelere saydığımız bu küçük vasıtaların iş sahası içerisinde.

Uzak sefer yapan gemilerin kaptanları, gemi yeterliği ve sayısı hakkındaki Nizamnameye göre, birinci kaptandan başka, 3 ilâ 4 tane yardımcı kaptan vazife görürler. Halbuki liman içerisinde seyreden şehir hatları gemileri, romorkörler ve su gemileri kaptanları yardımcısız dümen başında daima kumanda mevkiinde bulunmaya mecburdurlar. Bu eşhasın elbetteki çalışma saatlerinin belirli olması gerekir.

İşte bu mülâhazaların ışığı altında, denizecilğimiz ve gemi adamlarımız için hayırlı olacağı teemmül edilerek ilişik kanun teklifi hazırlanmış bulunmaktadır.

Çalışma Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Çalışma Encümeni
Esas No. 2/227
Karar Na. 6

7 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

İstanbul mebusları Rüştü Güneri ve Mehmet Gürpınar tarafından 6379 sayılı Deniz İş Kanununun (23) ncü maddesinin (1) ve (2) numaralı bentlerinin tadiline mütedair olup encümenimize havale buyurulan kanun teklifi, Hükümet temsilcisi de hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere edildi :

Kanun teklifinin mucip sebepleri okunup Hükümet temsilcisinin mütalâası da dinlendikten sonra maddelerin müzakeresine geçildi.

Bahsi geçen kanunun 23 ncü maddesinin (1) ve (2) numaralı bentlerinde iş müddetlerine ait hükümlerin dışında bırakılmış olan (Kaptan) ve (Makinist) lerin bu kanunun tedviri sırasında, daha ziyade büyük gemilerde çalışan ve adedleri birden fazla olan kimselerin nazara alınarak bu hükmün sevk edilmiş olduğu ve tek

bir kaptan veya tek bir makinist istihdam edilen gemilerde bu kimselerin aşırı bir mesai sistemine tâbi buldukları tesbit edildiğinden teklifin aynen kabulüne ittifakla karar verilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Çalışma Encümeni

Reisi ve Bu M.

Muharriri

Bursa

N. Azak

Aydın

N. Çelîm

İstanbul

R. Güneri

Bursa

R. Kurım

İstanbul

M. Yüksel

Kâtip

Sinob

N. Kuruoğlu

Giresun

D. Köymen

İzmir

A. Ünal

İSTANBUL MEBUSU RÜŞTÜ GÜNERİ VE
MEHMET GÜRPINAR'IN TEKLİFİ

*Deniz İş Kanununun 23 ncü maddesinin (1) ve
(2) numaralı bentlerinin tadili hakkında
kanun teklifi*

MADDE 1. — 6379 sayılı Deniz İş Kanununun 23 ncü maddesinin 1 ve 2 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

1. Birden fazla kaptanın bulunduğu gemilerde birinci kaptan veya bu kanunun 2 ncü maddesinin (C) fıkrasında yazılı olduğu şekilde kendisine vekâlet eden kimse. (Kılavuz kaptanlar dâhil)

2. Birden fazla makinistin bulunduğu gemilerde başmakinist.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya, İcra Vekilleri Heyeti mezundur.

Bursa Mebusu Necdet Azak'ın, 3008 sayılı İş Kanununun 47 nci maddesinin tadiline ve bu kanuna üç madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Çalışma Encümeni mazbatası (2/265)

21 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

3008 sayılı İş Kanununun 47 nci maddesinin tadiline mütedair hazırladığım kanun teklifi, mucip sebepleriyle birlikte, ilişik olarak takdim kılınmıştır.

Gereğine müsaadelerinizi saygı ile arz ederim.

Bursa Mebusu
N. Azak

(3008) sayılı İş Kanununun (47) nci maddesinin tadiline dair kanun teklifinin

MUCİP SEBEPLERİ

15 . VI . 1937 tarihinde mer'iyet mevkiine vaz'edilmiş bulunan (3008) sayılı (İş Kanunu) çalışma hayatımıza büyük yenilikler getirmiş ve o tarihe kadar Borçlar Kanunundaki «Hizmet akdi» nin dar çerçevesine sıkışmış olan çalışma şartları mevzuunda yeni usuller kabul etmiştir. Kanun, bu meyanda, günlük ve haftalık çalışma müddetlerini de nizama bağlamış ve dünya memleketlerinde, o zamanlar, mutavassıt bir formül olan (Günde sekiz, haftada 48 saat) lik iş süresini umumi esas olarak kabul etmiştir.

İş müddetine ait bu umumi esasın kabulünden sonra, kanun, çeşitli iş zümrelerinde tatbiki muk-tazi iş müddetlerinin tâyin ve tesbiti mevzuunu nizamnamelere tevdi eylemiştir.

İş Kanununun memleketimiz sanayi ve iş hayatı için yeni bir müessese oluşu, çalışma usul ve şartları bakımlarından bir intikal ve bir intıbak devresinin derpişini zaruri kıldığından, muhtelif iş kollarında tatbik edilecek iş müddetleri de bu intikal ve intıbaki temin edecek şekilde ayarlan-mak istenmiştir. Bu cümleden olarak, günde sekiz ve haftada 48 saatlik rejime tâbi olacak işlerle günde on bir ve haftada 56 saat sürebilecek işler bir nizamname ile tesbit edilmiş (İş müddetleri Nizamnamesi - 1944), sağlık kaideleri bakımından günde ancak sekiz saat veya daha az müddetle yürütülmesi icabeden işler ayrı bir nizamnameye mevzu teşkil etmiş (Günde sekiz saat veya daha az çalışılması icabeden işler hakkında Nizamname - 1941) ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihlerde, henüz gerekli tetkikatın iera edilememiş olmasından dolayı, haklarında bir iş süresi tesbit edilme-sine imkân görülememiş olan (Karada nakliyat ve göl ve nehirlerde insan veya eşya ve hayvanat nakli işleri) ndeki çalışma süreleri de, bu işleri tanzim edecek bir nizamnamenin ihzarına intiza-ren, o işlerde teamülen tatbik edilegelmekte olan tarz ve usullerin devamına terk olunmuştur. (İş Müddetleri Nizamnamesi - madde 9)

Memleketin ekonomik menfaatleri bakımından yahut mahiyetleri itibariyle ve istihsal miktar-larını mütadolan seviyenin yukarısına çıkarmaya ihtiyaçları dolayısıyla günlük çalışma müddetle-rini muvakkat zamanlar için artırmak ihtiyacında olan iş yerlerine hangi şartlar ve usuller dairesin-de fazla saatlerle çalışma müsaadesinin verilebileceği hususu da ayrı bir nizamname ile tâyin ve tesbit olunmuştur. (Fazla saatlerle çalışma Nizamnamesi - 1939)

Tadili derpiş olunan hüküm :

İş müddetleri hakkındaki bu kısa mukaddemeden sonra, tadil teklifinin esas ve müstenidatını arz etmek isterim. Tadili teklif olunan İş Kanununun (47) nci maddesi, halen şu şekildedir :

Madde 47 .

a) Her hangi bir iş yerinde genel olarak muayyen çalışma saatlerinden önce veya sonra yapılması gerekli olan hazırlama veya tamamlama yahut temizleme işlerinde çalışan işçiler;

b) Vazifeleri aslında biteviye sürmeyip vakit vakit ifa edilmek icabeden kontrolcu, bekçi, gece nöbetçisi gibi işler hakkında işin tanzimine ait hükümlerden hangilerininin tatbik edilmeyeceği yahut ne gibi değişik şartlar ve usuller ittihaz olunacağı bir nizamname ile tesbit olunur.

Bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde bahsi geçen ayrı iki iş zümresi hakkında, 11 . X . 1943 tarihli ve 2/20739 sayılı Kararname ile (Hazırlama, tamamlama veya temizleme işleriyle aralı işler Nizamnamesi) meriyet mevkiine konulmuştur. İş Kanununun (47) nci maddesinin (a) bendinde zikredilen işler «Hazırlama, tamamlama ve temizleme işleri», (b) bendinde gösterilen ise «Aralı iş» tâbirleriyle ifade olunmaktadır.

Tadil teklifi, İş Kanununun (47) nci maddesinin (b) bendinin ilgasından ibarettir.

Bu tadil teklifini zaruri kılan bâzı hususlar aşağıda arz edilmiştir :

1. İş Kanununun (47) nci maddesine istinaden çıkarılmış bulunan nizamname, bu maddenin (b) bendinin mevzuunu teşkil eyliyen «Aralı» işler hakkında, gece ve gündüz devreleri ayırılmaksızın, günde (12) saatlik bir çalışma devresi tesbit etmiştir.

2. İş Kanununun ilk tedvini sıralarında bu zümreye dâhil işçilerin çalışma şartları hakkında etraflı bir derleme mevcudolmaması sebebiyle, (bekçi, kontrolcu, gece nöbetçisi gibi...) kimselerin vakit vakit vazife ifa ettikleri, işlerinin temadi arz etmediği ve dolayısıyla de görülen işin bedeni veya fikri daimî bir efor sarfını icabettirmediği ve işçide yorgunluk tevlideylemediği düşüncesi hâsıl olmuştu. Bu düşünce iledir ki, bu gibi işler hakkında (12) saat gibi uzun bir çalışma devresi kabul edilmiş ve bu işçilere munzam bir ücret hakkı dahi tanınmamıştır. Hattâ bunlardan ücretlerini (gündelik) veya (aylık) şeklinde alanlarla saat hesabı ücret alanlar dahi (12) saatlik çalışmalarını kıymetlendirmek imkânından mahrumdurlar.

3. Her ne kadar (47) nci madde ile alâkalı nizamnamede, aralı iş tarif edilirken, «İşin mahiyeti itibariyle biteviye sürmeyip ancak vakit vakit yapılması gereken» neviden olması, «Arada geçen zamanlarda işçinin bedenen veya fikren her hangi bir faaliyette bulunmaması», «Bu işlerin başka işlerde çalıştırılan işçilere munzam bir vazife halinde gördürülmemesi» hususları derpiş edilmiş bulunmakta ise de, İş Kanununun meriyete girdiği 1937 yılından beri devam edegelen uzun bir tatbikat devresinde bu maddenin aralı işlere ait hükmünün daima nizamatin derpiş eylediği esaslara aykırı bir şekilde uygulandığı müşahade olunmuştur. Bilhassa (Bekçi, kontrolcu, gece bekçisi) gibi kimselerin kanun metninde birer misal olarak zikredilmiş olmaları, bu kimselerin alâkalı nizamnamede gösterilen esaslara riayet kaydiyle çalıştırılıp çalıştırılmadıklarına bakılmaksızın, otomatik olarak, 12 saatlik çalışmaya tâbi tutulmalarını intacetmiştir.

4. 47 nci maddede, aralı işler hakkında misal verilirken, (gibi...) ibaresinin kullanılmış olması da, 12 saatlik zamsız çalışma sahasının şümülünü büsbütün genişletmeye vesile teşkil etmiştir.

5. Tatbikatta 12 saatlik çalışma rejimi (Bilûmum bekçiler, nöbetçiler, devriyeler, kontroller, kapıcılar, hususi itfaiyeciler, şoförler, benzin satış istasyonlarındaki işçiler, aşçılar... gibi) birçok iş ve işçi zümreleri hakkında haksız bir şekilde tatbik olunagelmıştır. Bu suretle de meselâ, bir fabrika bahçesinde, birbirinden birkaç kilometre mesafedeki muhtelif kontrol işlerine saat basmak mecburiyetinde olan bir gece bekçisi son fişe saat bastıktan sonra tekrar birinci hareket noktasına avdet edip devriyesine yeniden başlamak suretiyle, bâzan, bir gecede 4 - 5 saat yol yürüdüğü halde, sırf kanun metninde ismi geçti diye, bu ağır ve ezici işte 12 saat çalıştırılmaktadır.

Girip çıkanları ve çıkarılan paketleri kontrol eden, içeriden veya dışardan gelen telefonlara cevap veren, daimî bir surette servislerle telefon irtibatında olan bir fabrika kapıcısı da, bu çeşitli faaliyetlerinin mevcudiyetine rağmen, aralı işler zümresinde mütalâa edilmektedir.

27. Bunun gibi, günlük veya haftalık talimlerini yapan, fabrikanın muayyen mahallerinde nöbet tutan ve bu arada muhtelif orta hizmetlerinde kullanılan hususi itfaiyeciler hakkında da (12) saatlik çalışma rejimi uygulanmaktadır.

Bir kısım şoförlerle benzin satış depolarındaki işçiler de, müşterilerin zaman zaman gelmesi keyfiyeti ileri sürülmek suretiyle, aralı iş mevzuuna sokulmak istenmektedir. (İş Kanununun 40 nci maddesinde, işçinin işinde ve iş verenin her an emrine hazır bir halde bulunmakla beraber çalıştırılmaksızın ve çıkacak işi bekliyerek boş geçirdiği zamanların günlük kanuni çalışma müddetlerinin içinde sayılacağı tasrih edilmiş olmasına rağmen).

Bugün, ekseriyet itibariyle, sanayiimizin modern esaslara göre kurulmuş bir vaziyet iktisabetmiş olması karşısında, intikal devresine aidolmak üzere derpiş edilmiş olan böyle istisnai bir hükmün devam ettirilmesine lüzum kalmamıştır. İş veriminin artırılması ve kıymetlendirilmesi mevzuundaki modern görüş işçilerin uzun iş sürelerine göre çalıştırılmalarını mahzurlu addetmektedir. Hatta bugün, sanayii ileri memleketlerde, (günde sekiz, haftada 48 saatlik formül) bile aşırı addedilmekte ve iş saatlerinin azaltılması mevzuu milletlerarası konferanslarda gündem maddesi teşkil etmektedir. İş Kanununun tedvini sırasında, sırf bu kabil işlerin ifa şekli hakkında nâtaman bir görüşe istinadeden ve işçinin fazla yorgunluğa mâruz kalmıyacağı mülâhazasına bağlanan aralı işler mevzuu, bugün, binlerce işçinin sıhhatleri ve geçimleri üzerinde menfi tesirler hâsıl etmekte ve mütemadi şikâyetlere de yol açmış bulunmaktadır. Mevcut bulunduğu iş sahalarında nizami kayıtların elâstikiyetinden ve «İşin biteviye sürüp sürünmemesi», «Arada geçen zamanlarda işçinin beden veya fikren her hangi bir faaliyette bulunup bulunmadığı.....» gibi sübjektif ve takdire müsait unsurlardan, hemen daima, işçiler aleyhine hükümler istihraç etmek istidadında olan bu (12) saatlik çalışma rejiminin, bir defaya mahsus olmak üzere, kanun yoluyla hallü fasedilmesinde zaruret mülâhaza olunmaktadır.

Maddeler hakkında :

1 nci madde, İş Kanununun 47 nci maddesinin (b) bendinin tayyedilmesi suretiyle, maddenin (a) bendi hükmünün (b) bendinin sonunda yer alan nizamname ıstarı hükmüne bağlanması ve (a) bendi müfaddının aynen muhafazası suretiyle kaleme alınmıştır.

2 nci madde hükmü, 12 saatli rejimin ilgası neticesi olarak iş saatlerinin daha aşağı inmesi dolayısıyla işçi kazançlarının ve haklarının vikayesi gayesiyle sevk edilmiş bulunmaktadır. Bu mülâhaza ve bu hüküm iş mevzuatımızda bir yenilik teşkil etmemektedir. İş Kanununun muaddel 53 ncü maddesiyle basın meslekinde çalışanlar hakkındaki 5953 sayılı Kanunun 25 nci maddesi ve 6379 sayılı Deniz İş Kanununun 35 nci maddesinin ikinci fıkrası hep bu kanun teklifinin 2 nci maddesinin mevzuunu teşkil eyliyen mülâhazaya istinaden sevk edilmiş aynı mealdeki hükümlerdir.

3 ncü madde ise, 2 nci maddeye muhalif hareket edebilecek iş veren ve iş veren vekilleri hakkındaki ceza hükmünü muhtevi bulunmaktadır. Ceza, ağır para cezasıdır. Cezanın miktarını işçiye iras olunan zararın iki misli tutarıyla bağlamak şekli de yine mevzuatımız için yeni bir hüküm değildir. Muhtelif kanunlarda yer almış bulunan bu ceza, bilhassa 2 nci madde hakkında verdiğimiz emsal hükümlerin ceza maddeleri halinde mevcut ve mer'î bulunmaktadır. (5953 sayılı Kanunun 30 ncü maddesinde ve 6379 sayılı Kanunun 43 ncü maddesinde olduğu gibi).

4 ncü madde, İş Kanununda yazılı suçların tekerrür hallerine ait bulunan 5518 sayılı Kanunun (İş Kanununun bazı maddelerinin tadiline dair kanun) 6 nci maddesinde yazılı tekerrür ahkâmının teklif olunan kanunun 2 nci maddesindeki suçu işliyenler hakkında da uygulanmasını temin sadediyle sevk edilmiştir.

Filhakika, İş Kanuniyle bu kanunu tadil eden 5518 sayılı Kanunda gösterilen suçlar hakkında tekerrür hallerinde tatbik edilecek hükmün aynı İş Kanununu tadil eden diğer bir kanunla vaz' edilen yasaklara riayet etmeyenler hakkında da uygulanması, İş Kanununa ait ceza sisteminin yeknasaklığı bakımından, zaruri addolunmuştur.

Çalışma Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Çalışma Encümeni

Esas No. 2/265

Karar No. 7

12 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

3008 sayılı İş Kanununun 47 nci maddesinin tadiline ve bu kanuna fiç madde eklenmesine aidolup encümenimize havale buyurulan kanun teklifi, Hükümet temsilcisi de hazır bulunmak suretiyle tetkik ve müzakere edildi :

Teklifin mucip sebepleri okunup unumu üzerinde görüşüldükten ve Hükümet temsileisi de dinlendikten sonra maddelerin müzakeresine geçildi :

Birinci maddenin aynen kabul edilmesine ;

İkinci madde de zikri geçen Nizamname unvanı ve madde numaralarının kaldırılması muvafık mütalâa edildiğinden (... hazırlanmış olup 11 . X . 1943 tarihli ve 2/20739 sayılı Kararname ile meriyet mevkiine konulmuş bulunan hazırlama, tamamlama veya temizleme işleriyle aralı işler Nizamnamesinin 13 ilâ 16 nci maddeleri hükümlerine göre ...) ibaresinin madde metninden çıkarılmasına ;

Yine ikinci maddenin sonundaki (ücret) kelimesi yerine, tatbikatta ve mahkemeler nezdinde daha ziyade vuzuh ifade edeceği mülâ-

hazasiyle, (Günlük kazanç) ibaresinin konulmasına ;

Üçüncü maddedeki (ücret) kelimesi yerine de yukarda arz olunan mülâhazaya uyularak, (Günlük kazanç) ibaresinin ikamesine ;

Teklifin 4, 5 ve 6 nci maddelerinin aynen kabulüne ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile takdim kılınır.

Çalışma Encümeni

Reisi

Bursa

N. Azak

Kâtip

Sinob

N. Kuruoğlu

İmzada bulunamadı

Aydın

N. Çelim

Çankırı

D. Akçaoğlu

M. M.

İzmir

K. Serdaroğlu

Ankara

H. S. Erkut

Bursa

R. Kıvım

İzmir

A. Ünal

**BURSA MEBUSU NECDET AZAK'IN
TEKLİFİ**

*3008 sayılı İş Kanununun 47 nci maddesinin ta-
diline dair Kanun*

MADDE 1. — İş Kanununun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 47. — Her hangi bir iş yerinde genel olarak muayyen çalışma saatlerinden önce veya sonra yapılması gerekli olan hazırlama veya tamamlama yahut temizleme işlerinde çalışan işçiler hakkında işin tanzimine ait hükümlerden hangilerinin tatbik edilmeyeceği yahut ne gibi değişik şartlar ve usuller ittihaz olunacağı bir nizamname ile tesbit olunur.

MADDE 2. — Bu kanunun meriyete girmesine kadar, İş Kanununun 47 nci maddesine istinaden hazırlanmış olup 11 . X . 1943 tarihli ve 2/20739 sayılı Kararname ile meriyet mevkiine konulmuş bulunan (Hazırlama, tamamlama veya temizleme işleriyle aralı işler Nizamnamesi) nin 13 ilâ 16 nci maddeleri hükümlerine göre tatbik edilemekte olan günlük veya haftalık iş müddetlerinin, bu kanunun tatbiki neticesi olarak, daha aşağı hadlere inmesi keyfiyeti işçilerin ücret ve sair haklarının eksiltilmesine sebep tutulamaz.

MADDE 3. — Bu kanunun 2 nci maddesi hükmüne aykırı hareket eden iş veren veya iş veren vekili hakkında, bu gibi işlerde çalışan işçilere ait ücret ve sair hakların daha aşağı hadlere indirilmesinden dolayı, bu kimselerin uğradıkları zararın iki misli tutarında ağır para cezası hükümlenir.

MADDE 4. — 5518 sayılı Kanunun 6 nci maddesi hükmü bu kanunun 2 nci maddesinde yazılı suçlu işleyenler hakkında da tatbik olunur.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ÇALIŞMA ENCÜMENİNİN TADİLİ

*3008 sayılı İş Kanununun 47 nci maddesinin
tadiline ve bu kanuna üç madde eklenmesine dair
Kanun*

MADDE 1. — Teklif sahibinin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanunun meriyete girmesine kadar İş Kanununun 47 nci maddesine istinaden tatbik edilemekte olan günlük veya haftalık iş müddetlerinin, bu kanunun tatbiki neticesi olarak, daha aşağı hadlere inmesi keyfiyeti işçilerin günlük kazançlarının ve sair haklarının eksiltilmesine sebep tutulamaz.

MADDE 3. — Bu kanunun 2 nci maddesi hükmüne aykırı hareket eden iş veren veya iş veren vekili hakkında, bu gibi işlerde çalışan işçilere ait günlük kazanç ve sair hakların daha aşağı hadlere indirilmesinden dolayı, bu kimselerin uğradıkları zararın iki misli tutarında ağır para cezası hükümlenir.

MADDE 4. — Teklif sahibinin 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Teklif sahibinin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Teklif sahibinin 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasında Ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütaallik 12 Eylül 1945 tarihli Anlaşmaya zeylen 6 Ocak 1958 tarihinde imzalanan Lâhikanın tasdikine dair kanun lâiyhası ve Hariciye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/189)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı: 71/688/1207

16 . IV . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 4 . IV . 1958 tarihinde kararlaştırılan Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasında Ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütaallik 12 Eylül 1945 tarihli Anlaşmaya zeylen 6 Ocak 1958 de imzalanan Lâhikanın tasdikine mütedair kanun lâiyhası esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuştur.

Mezkûr lâhikanın 25 . III . 1958 tarihli ve 4/10095 sayılı İcra Vekilleri Heyeti kararnamesiyle tasvibolunduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Türkiye ile İsviçre arasındaki ticari münasebetlerin ahdi esasını 12 Eylül 1945 tarihinde Bern'de imzalanan Ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütaallik Anlaşma teşkil etmektedir.

Bu kerre, mezkûr Anlaşmanın tatbikatını gözden geçiren Türkiye ve İsviçre hükümetleri, hali hazır şartları nazarı dikkate alarak, iki memleket arasındaki ticari mübadelelerin daha ziyade inkişafına imkân verecek esasları tesbit etmişler ve bu maksatla Bern'de cereyan eden müzakereler neticesinde 6 Ocak 1958 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasında Ticari Mübadelelere ve Tediyelerin Tanzimine mütaallik 12 . IX . 1945 tarihli Anlaşmaya müzeyyel lâhikayı imzalamışlardır.

İşbu lâhika gereğince, İsviçre'ye yapılacak ihracat bedellerinden lâhika'ya ek listede gösterilen nispetlerde yapılacak kesintilerin ancak yarısı müterakim alacakların tasfiyesi için «II numaralı Tâli Hususi Hesaba», diğer yarısı da İsviçre'den ithalât yapılmak üzere «I numaralı Tâli Hususi Hesaba» geçirilecektir. Böylece, şimdiye kadar İsviçre'ye yapılan ihracat bedellerinden müterakim alacaklara tahsis olunan miktar % 50 azalacağı cihetle bu memlekettten yapacağımız ithalâtın bu nispet dâhilinde artması imkânı hâsıl olacaktır.

İsviçre'ye yapılacak ihracat bedellerinin, I ve II sayılı Tâli Hususi hesaplara geçirilecek kısmından gayrısı, evvelece olduğu gibi mer'i esas anlaşmalar ahkâmı dairesinde EPU hükümlerine tâbi olacaktır.

Diğer taraftan, mezkûr lâhika ile, İsviçre'nin memleketimize tehzizat malzemesi ihracını tes-hil ve İsviçreli ihraatçıların kredi yolu ile finanse edilmelerini sağlamak maksadiyle İsviçre-makamlarının mer'î mevzuat çerçevesi dâhilinde devlet garantisi vermesi imkânı temin edilmiş-tir.

İsviçre ile memleketimiz arasındaki ticari mübadelelerin gelişmesine ve tediyelerin daha mü-sait şekilde cereyanına ve binnetice memleketimizin menfaatlerine hizmet edecek mahiyette mü-talâa edilen işbu lâhika Büyük Millet Meclisinin yüksek tasdikine sunulur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

22 . I . 1959

Esas No. 1/189

Karar No. 13

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederas-yona arasında Ticari mübadelelere ve tediyeler-in tanzimine mütaallik 12 Eylül 1945 tarihli Anlaşmaya zeylen 6 Ocak 1958 tarihinde imza-lanan lâhikamın tasdikine dair kanun lâyihası, ilgili hükümet temsilcilerinin iştirakiyle encüme-nimizde tetkik ve müzakere edildi.

Gerek Hükümet lâyihası esbabı mucibesinde zikredilen hususlar gerekse Hükümet temsilciler-inin verdikleri izahat encümenimizce de muva-fık mütalâa edildiğinden lâyiha aynen kabul edildi.

Havalesi gereğince Ticaret Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe saygı ile su-nulur.

Hariciye Encümeni Reisi Mazbata Muharriri

İzmir

Kastamonu

M. Çavuşoğlu

B. Aktaş

Kâtip

Amasya

Adana

Antalya

İ. Olgaç

H. Eroğlu

B. Onat

Bilecik

E. Çolak

Çorum

K. Terzioğlu

Giresun

M. Şener

Kayseri

F. Köşkeröğlu

Manisa

H. Bayur

Mardin

V. Dizdaroğlu

Niğde

Ş. R. Soyser

Sivas

E. İmer

Urfa

E. M. Karakurt

Çankırı

A. K. Barlas

Gaziantep

A. Ocak

İzmir

N. Pınar

Kırklareli

Ş. Bakay

Manisa

Ş. Ergin

Mardin

A. Uras

Sakarya

H. O. Erkan

Çorum

S. Baran

Giresun

H. Bozbağ

İzmir

İ. Sipahioğlu

Manisa

S. Ağaoğlu

Manisa

N. Körez

Nevşehir

M. H. Ürgüblü

Sivas

N. Çubukçu

Sivas

K. Kıvıkoğlu

Van

T. Doğanşeker

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ticaret Encümeni
Esas No. 1/189
Karar No. 17

17 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasında Ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütaallik 12 Eylül 1945 tarihli Anlaşmaya zeylen 6 Ocak 1958 tarihinde imzalanan lâihanın tasdikine dair kanun lâiyhası, ilgili hükümet temsilcilerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere olundu :

Gerek hükümet lâiyhası esbabı mucibesinde zikredilen hususlar gerekse hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat encümenimizce de muvafık mütalâa edildiğinden lâiya aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ticaret Encümeni Reisi M. M.
Konya Manisa
N. Tahralı N. Sadı Altuğ

Kâtip	Ankara	Ankara
Konya	Ankara	Ankara
M. Güzellikineç	M. A. Ceritoğlu	N. Ciritoğlu
Ankara	Antalya	Antalya
H. Tez	M. Ak	İ. Subaşı
Aydın	Balıkesir	Çankırı
H. Coşkun	F. Ocak	K. Tabak
Çorum	Kars	Kayseri
F. Hacirecepoğlu	F. Aktaş	Ö. Başeğmez
Konya	Ordu	Ordu
Ö. Şeker	K. Sağra	M. Tekin
		İmzada bulunamadı
Trabzon		Yozgad
F. Karanis		N. Tanıl

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasında Ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütaallik 12 Eylül 1945 tarihli Anlaşmaya zeylen 6 Ocak 1958 de imzalanan Lâihanın tasdikine mütedair kanun lâiyhası

MADDE 1. — Türkiye ile İsviçre arasında Ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütaallik 12 Eylül 1945 tarihli Anlaşmaya zeylen 6 Ocak 1958 tarihinde Bern'de imzalanan lâhika kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ic-
raya İcra Vekilleri Heyeti meburdur.

4 . IV . 1958
Başvekil Devlet Vekili ve
A. Menderes Hariciye V. V.
S. Ağaoglu
Devlet Vekili Devlet Vekili
E. Kalafat M. Kurbanoglu

Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
E. Budakoğlu	E. Menderes
Dahiliye Vekili	Hariciye Vekili
Dr. Namık Gedik	
Maliye Vekili	Maarif Vekili
H. Polatkan	C. Yurdımcı
Nafia Vekili	Ticaret Vekili
T. İleri	A. Aker
Şih. ve İç. Mua. Vekili	Güm. ve İn. Vekili
Dr. L. Kırdar	H. Hüsmen
Ziraat Vekili	Münakalât Vekili
N. Ökmen	F. Uçaner
Çalışma Vekili	Sanayi Vekili V.
H. Erkmen	A. Aker
Bas.-Yay. ve Turz. Vekili	İmar Vekili
S. Yırcalı	M. Berk

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSVİÇRE KONFEDERASYONU ARASINDA TİCARİ MÜBADELELERE VE TEDİYELERİN TANZİMİNE MÜTAALLİK 12 EYLÜL 1945 TARİHLİ ANLAŞMAYA ZEYLEN 6 OCAK 1958 DE İMZALANAN LÂHİKA

Tediyelerin icrasını kolaylaştırmak suretiyle, iki memleket arasındaki ticari mübadeleleri artırmak arzusunda olan Türk ve İsviçre hükümetleri, aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Madde — 1.

İsviçre Millî Bankası, T. C. Merkez Bankası adına, «Hususi Hesap» namıyla bir İsviçre Frangı hesabı tutacaktır. Bu hesap, «Hususi I» ve «Hususi II» isimli iki tâli hesabı ihtiva edecektir.

Madde — 2.

I ve II numaralı Tâli Hususi hesaplar, ilişik listede gösterilen Türk malları için yapılacak ödemelerin, aynı listede tesbit edilen yüzdeleriyle beslenecektir. Tâli Hesabın her birine bu yüzdelerin yarısına tekabül eden meblâğ geçirilecektir.

Madde — 3.

İşbu lâhikanın meriyete girmesiyle, «D» hesabının açılmasına ve işlemesine mütaallik bütün vesikalar (hassaten 23 ve 26 Kasım 1953, 15 Nisan 1954, 8 Ağustos 1955 tarihlerinde teati edilen mektuplarla, 15 Nisan 1954, 31 Ocak 1956 ve 23 Şubat 1957 tarihli banka mutabakatları) hükümsüz kalacak ve «D» hesabı katî olarak kapanacaktır.

İşbu lâhikanın meriyete girmesi anında «D» hesabında mevcut bakiyenin 250 000 Frangı II numaralı Tâli Hususi Hesaba ve artan I numaralı Tâli Hususi Hesaba nakledilecektir. Bahis mevzuu 250 000 Frangın 100 000 Frangı «D» hesabı zimmetinden tasfiyesi gereken alacakların tesviyesinde kullanılacaktır.

Madde — 4.

I numaralı Tâli Hususi Hesabın matlubu, İsviçre mallarının bedelini teşkil edip, işbu lâhikanın meriyete girmesinden itibaren vacibütediye olan ödemelerin icrasına tahsis edilmiştir.

Madde — 5.

II numaralı Tâli Hususi Hesabın matlubu, İsviçre menşeli malların ihracatından mütevellit müterakim alacakların tesviyesine tahsis edilmiştir.

Türkiye'ye fiilen ithal edilen İsviçre menşeli mallara mütaallik olup, işbu lâhikanın meriyete girmesinden evvel vacibütediye hale gelen alacaklar ile T. C. Merkez Bankası ve «İsviçre Takas Ofisi» tarafından müşterek mutabakatla aynı şekilde vacibütediye olarak gösterilen alacaklar, müterakim alacak addolunur.

II numaralı Tâli Hususi Hesabın müterakim alacaklar yekûnunun fevkindeki bakiyesi I numaralı Tâli Hususi Hesaba nakledilecektir. T. C. Merkez Bankası buna ait nakil emrini verecektir.

Madde — 6.

I ve II numaralı Tâli Hususi hesapların zimmetinden yapılacak tediyeler, T. C. Merkez Bankasına vâkı transfer taleplerinin tarih sırası dâhilinde icra edilecektir.

Madde — 7.

Mübayaada bulunulacak memleketin seçimini Türk ithalâtçısına bırakan ithal lisanslarına istinaden yapılacak tediyeler «A» hesabının zimmetine geçirilecektir.

Türk makamları, yukardaki fıkrada mevzuubahsolanlardan gayri İsviçre malları için de, keza «A» hesabı zimmetinden icra edilecek tediye emirleri vermeye devam edebileceklerdir.

Madde — 8.

Türkiye'ye müteveccih teçhizat malzemesi ihracatını kolaylaştırmak ve İsviçreli ihracatçıya malzemesinin finansmanı için kredi temini imkânını vermek maksadiyle, İsviçre makamları, ihracat rizikosuna karşı Devlet garantisi vermeye âmadedir. Bu nevi her muamele için tetkikat ve karar hakkı, ihracat rizikosuna karşı garanti mevzuundaki 6 Nisan 1939 tarihli federal kanun ahkâmına tevfikân mahfuzdur.

Madde — 9.

I ve II numaralı Tâli Hususi hesapların açılması, Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasında ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütedair 12 Eylül 1945 tarihli Anlaşmanın, İsviçre'deki Türk dış borcuna mütaallik I sayılı Protokolü gereğince tarafların yüklenildiği taahhütleri haleldar etmiyecektir. İşbu Lâhikanın 2 nci maddesine tevfikân I ve II numaralı Tâli Hususi hesaplara geçirilen yüzdeler, yukarda mezkûr I sayılı Protokol ahkâmı gereğince ithal edilecek Türk malları bedeline ait ödemelerden alınmyacaktır.

Madde — 10.

İşbu lâhikanın ödemelere mütaallik hükümlerinin tatbik şekilleri, T. C. Merkez Bankası ile «İsviçre Takas Ofisi» arasında müştereken tesbit edilecektir.

İşbu lâhika, 12 Eylül 1945 tarihinde Bern'de imzalanan, Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu arasında Ticari mübadelelere ve tediyelerin tanzimine mütaallik Anlaşmanın ayrılmaz bir cüzünü teşkil etmektedir. Lâhika, 6 Ocak 1958 tarihinde meriyete girecektir.

Bern'de, 6 Ocak 1958 tarihinde, Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına
Oğuz Gökmen

Edwin Stopper
İsviçre Federal Konseyi
adına

Lâyihanın, Hususi Hesabın tağdiyesine mütaallik
2 nci maddesine muzaf Ek

Mallar	Yüzdeler	Mallar	Yüzdeler
Çekirdeksiz kayısı	100	Krom cevheri	50
Narenciye	100	Tiftik	100
Bağırsak	50	Fındık	50
Hububat	100	Yumurta	50
Pamuk	60	Soğan	100
Bakır	20	Zeytin	100
İpek döküntüsü	100	Afyon	50
İncir (hurda hariç)	50	Ham deri	50
Yağlı meyvalar	100	Kurşun	50
Yağlı tohumlar	100	Kuru üzüm	50
Yün	50	Şeker	100
Kabuklu sebzeler	100	Tütün	50
Manganez	100	Küspe	100

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında münakit 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Ödeme Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 tarihinde imzalanmış olan Lâhika ve Eki Protokol ve mektuplarla, 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının sonradan vakı tadillerle birlikte meriyet müddetlerinin uzatılması zımında teati edilen mektupların tasdikı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/256)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 783/3143

24 . XI . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 3 . XI . 1958 tarihinde kararlaştırılan Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında münakit 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Ödeme Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 tarihinde imzalanmış olan Lâhika ve eki Protokol ve mektuplarla, 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının sonradan vâkı tadillerle birlikte, meriyet müddetlerinin uzatılması zımında teati edilen mektupların tasdikı hakkında kanun lâyihası, esbabı mucibesi ve ilişkileri ile birlikte, sunulmuştur.

Mezkûr mektupların İcra Vekilleri Heyetinin 3. XI . 1958 tarihli ve 4/10934 sayılı Kararname-siyle tasvibedildiğini saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında münakit 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Ödeme Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 tarihinde imzalanan lâhika ve ekli mektupların meriyet müddetleri 20 Haziran 1958 de hitama erdiğinden, iki memleket ticari münasebetlerini bugünkü şartlar altında tatminkâr bir şekilde tanzim eyliyen mezkûr anlaşmanın altı ay müddetle ve iki memleket beynindeki tediyelerin ahdi esasını teşkil eden ve her yıl temdid edilmiş bulunan 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının da, tadilleriyle birlikte, 30 Haziran 1958 den itibaren bir yıl müddetle uzatılmaları muvafık mütalâa edilmektedir.

Bu hususta Ankara'da Belçika Sefaretiyle Hariciye Vekâleti arasında 19 ve 29 Haziran 1958 tarihlerinde teati olunan mektuplar Büyük Millet Meclisinin Yüksek tasvibine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/256

Karar No. 14

22 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında münakit 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Ödeme Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 tarihinde imzalanmış olan Lâhika ve eki protokol ve mektuplar 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının sonradan vâkı tadillerle birlikte meriyet müddetlerinin uzatılması zmnında teati edilen mektupların tasdikı hakkında kanun lâyihası, ilgili hükümet temsilcilerinin huzuru ile tetkik ve müzakere edildi.

Gerek lâyihada belirtilen hususlar ve gerekse hükümet temsilcilerinin izahatı encümenimizde de muvafık mütalâa edildiğinden lâyiha aynen kabul edildi.

Havalesi gereğince Ticaret Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Hariciye Encümeni Reisi

İzmir

M. Çavuşoğlu

M. M.

Kastamonu

B. Aktaş

Kâtip	Adana	Antalya
Amasya	<i>H. Eroğlu</i>	<i>B. Onat</i>
<i>İ. Olgaç</i>	Çankırı	Çorum
Bilecik	<i>A. K. Barlas</i>	<i>S. Baran</i>
<i>E. Çolak</i>	Gaziantep	Giresun
Çorum	<i>A. Ocak</i>	<i>H. Bozbağ</i>
<i>K. Terzioğlu</i>	İzmir	İzmir
Giresun	<i>N. Pınar</i>	<i>İ. Sipahioğlu</i>
<i>M. Şener</i>	Kırklareli	Manisa
Kayseri	<i>Ş. Bakay</i>	<i>S. Ağaoğlu</i>
<i>F. Köşkeroğlu</i>	Manisa	Manisa
Manisa	<i>Ş. Ergin</i>	<i>N. Körez</i>
<i>H. Bayur</i>	Mardin	Nevşehir
Mardin	<i>A. Uras</i>	<i>M. H. Ürgüblü</i>
<i>V. Dizdaroğlu</i>	Sakarya	Sivas
Niğde	<i>H. O. Erkan</i>	<i>N. Çubukçu</i>
<i>Ş. R. Soyer</i>	Sivas	Urfa
Sivas	<i>K. Kırkoğlu</i>	<i>E. M. Karakurt</i>
<i>E. İmer</i>	Van	
	<i>T. Doğuşker</i>	

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Ticaret Encümeni

Esas No. 1/256

Karar No. 19

17 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında münakit 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Ödeme Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 tarihinde imzalanmış olan Lâhika ve eki protokol ve mektuplar 2 Aralık 1948 tarihli ödeme Anlaşmasının sonradan vâkı tadillerle birlikte meriyet müddetlerinin uzatılması zmnında teati edilen mektupların tasdikı hakkında kanun lâyihası, ilgili hükümet temsilcilerinin huzuru ile tetkik ve müzakere edildi.

Gerek lâyihanın esbabı mucibesinde belirtilen hususlar ve gerekse hükümet temsilcilerinin izahatı encümenimizde de muvafık mütalâa edildiğinden lâyiha aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Ticaret En. Reisi

Konya

N. Tahral

M. M.

Manisa

N. Sadi Altuğ

Kâtip

Konya

M. Güzelkılınç

Ankara M. A. Ceritoğlu	Ankara N. Ciritioğlu	Ankara H. Tez	Kars F. Aktaş	Kayseri Ö. Başeğmez	Konya Ö. Şeker
Antalya İ. Subaşı	Antalya M. Ak	Aydın H. Coşkun	Ordu K. Sağra	Ordu M. Tekin	Trabzon F. Karanis
Bahkesir F. Ocak	Çankırı K. Tabak	Çorum F. Hacirecepoğlu		İmzada bulunamadı Yozgad M. Tanıl	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında münakit 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Ödeme Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 tarihinde imzalanmış olan Lâhika ve eki protokol ve mektuplarla, 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının sonradan vâkı tadillerle birlikte meriyet müddetlerinin uzatılması zımında teati edilen mektupların tasdikı hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında münakit 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Ödeme Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 tarihinde imzalanmış olan Lâhika ve eki Protokol ve mektupların meriyet müddetlerinin 20 Haziran 1958 tarihinden itibaren altı ay ve 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının 29 Haziran 1957 tarihinde teati edilen mektuplarla uzatılan meriyet müddetinin de 30 Haziran 1958 tarihinden itibaren bir sene müddetle temdidi hususunda Türkiye Hariciye Vekâletiyle Ankara'daki Belçika Büyükelçiliği arasında 19 ve 29 Haziran 1958 tarihlerinde teati edilen mektuplar tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

3 . II . 1958

Devlet Vekili

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili
A. Aker

Devlet Vekili ve
Çalışma V. V.
H. Şaman

Millî Müdafaa Vekili
E. Menderes
Hariciye Vekili
F. R. Zorlu

Maarif Vekili

Ticaret Vekili
H. Erkmen
Güm. ve İnh. Vekili
H. Hüsmen
Münakalât Vekili

Sanayi Vekili

İmar ve İskân Vekili
M. Berk

Devlet Vekili ve
Münakalât V. V.
M. Kurbanoğlu
Adliye Vekili
E. Budakoğlu

Dahiliye Vekili
Dr. Namık Gedik
Maliye Vekili ve
Maarif V. V.
H. Polatkan

Nafia Vekili
T. İleri
Sih. ve İç. Mua. Vekili
Dr. L. Kırdar
Ziraat Vekili
N. Ökmen
Çalışma Vekili

Bas. - Yay. ve Turz Vekili
S. Somuncuoğlu
Koordinasyon Vekili ve
Sanayi V. V.
S. Ataman

Belçika Sefareti

D. 324

No. 1479

Ankara, 19 Haziran 1958

Bay Umum Müdür,

Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Tediye Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 de Ankara'da imzalanan Lâhikanın 20 Haziran 1958 den itibaren 6 ay müddetle uzatılmasını size teklif etmekle şeref kazanırım.

Mevzuubahis vesikanın, Akıd Taraflardan her birince, bir ay evvel ihbar edilmek suretiyle, feshedilebilmek üzere, altı aylık devreler için zımnen temdidedilmesini de size teklife musaraat eylerim.

Hükümetinizin bu husustaki mutabakatını bana lütfen bildirmenizi rica ederim.

Üstün saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Umum Müdür.

Bay

Semih Günver

Milletlerarası Ekonomik

İşler Dairesi Umum Müdürü

Hariciye Vekâleti

Ankara

Emile Indekeu

T. C.

Hariciye Vekâleti

Ankara, 19 Haziran 1958

Bay Maslahatgüzâr,

Metni aşağıda yazılı bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı size bildirmekle şerefyabım:

«Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki 15 Nisan 1955 tarihli Ticaret ve Tediye Protokolüne zeylen 20 Haziran 1957 de Ankara'da imzalanan Lâhikanın 20 Haziran 1958 den itibaren 6 ay müddetle uzatılmasını size teklif etmekle şeref kazanırım.

«Mevzuubahis vesikanın, Akıd Taraflardan her birince, bir ay evvel ihbar edilmek suretiyle, feshedilebilmek üzere, altı aylık devreler için zımnen temdidedilmesini de size teklife musaraat eylerim.

«Hükümetinizin bu husustaki mutabakatını bana lütfen bildirmenizi rica ederim.»

Hükümetimin yukardaki hususlarda mutabık bulunduğunu size bildirmekle şerefyabım.

Üstün saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Maslahatgüzâr.

Bay

Emile Indekeu

Belçika Maslahatgüzârı

Ankara

Semih Günver

Belçika Büyükelçiliği
No. 1480

Ankara, 29 Haziran 1958

Bay Umum Müdür,

2 Aralık 1948 tarihli Türkiye - Belçika Ödeme Anlaşmasının ve bu anlaşmayı tadil eden ek vesikaların 30 Haziran 1958 den itibaren bir sene için temdidini ve 30 Haziran 1959 dan sonra da, üç ay evvel ihbar edilmek suretiyle Akıd Taraflarca her zaman feshedilebilmek üzere, zımni temdit yoluyla bilâ müddet uzatılmasını Size teklif etmekle şeref kazanırım.

Yukardaki hususlarda Hükümetinizin mutabakatını bildirmeniz beni memnun edecektir. Derin hürmetlerimin kabulünü rica ederim Bay Umum Müdür.

Bay Oğuz Gökmen
Hariciye Vekâleti
Ticaret ve Ticari Anlaşmalar
Dairesi Umum Müdürü
Ankara

Maslahatgüzar
Emile Indekeu

T. C.

Hariciye Vekâleti
545 000 Tic. - 3/1373

Ankara, 29 Haziran 1958

Bay Maslahatgüzar,

Müfadi aşağıda yazılı 29 Haziran 1958 tarihli mektubunuzu aldığımı size bildirmekle şeref kazanırım :

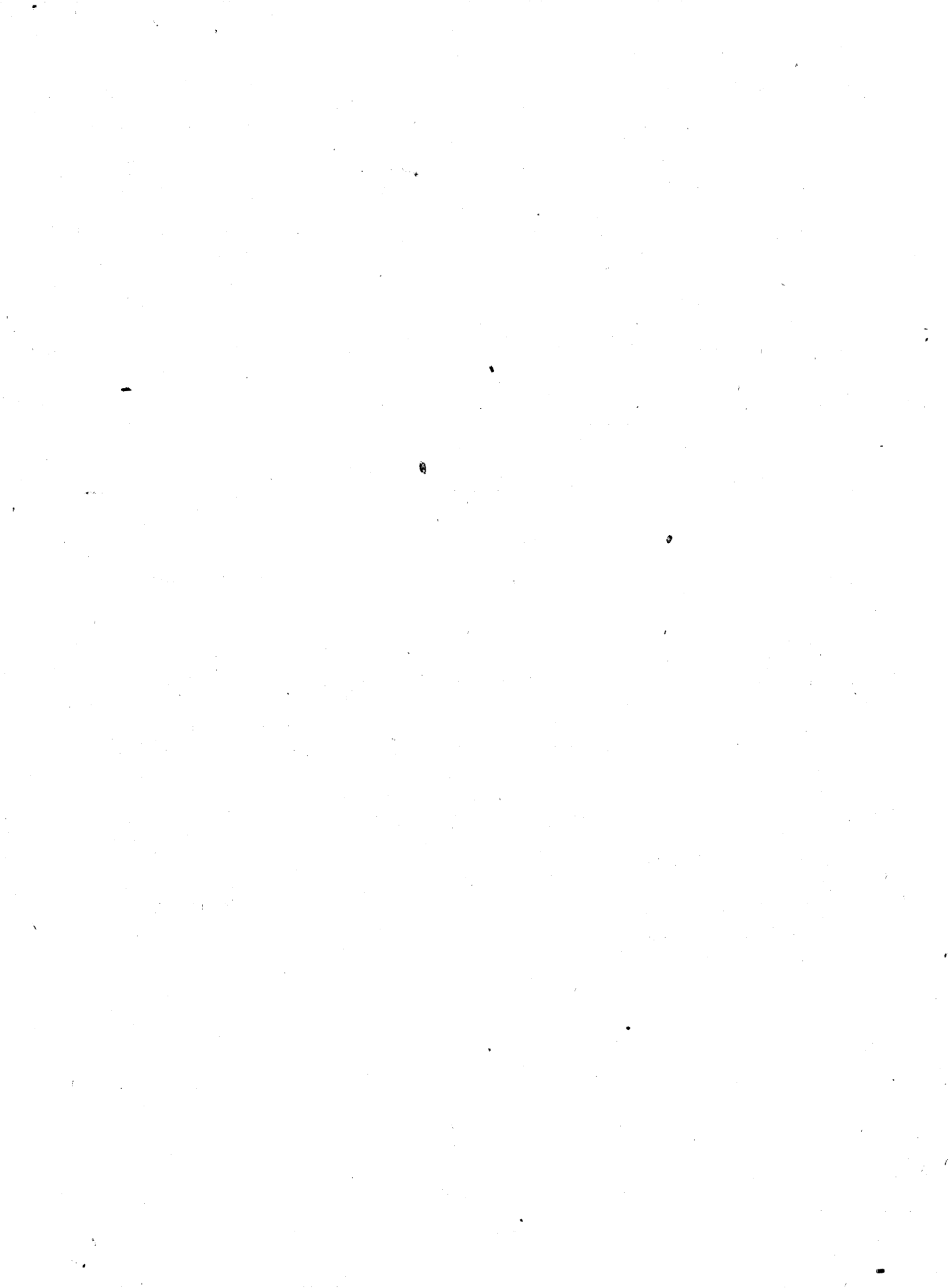
«2 Aralık 1948 tarihli Türkiye - Belçika Ödeme Anlaşmasının ve bu anlaşmayı tadil eden ek vesikaların 30 Haziran 1958 den itibaren bir sene için temdidini ve 30 Haziran 1959 dan sonra da, üç ay evvel ihbar edilmek suretiyle, Akıd Taraflarca her zaman feshedilebilmek üzere, zımni temdit yoluyla bilâ müddet uzatılmasını size teklif etmekle şeref kazanırım.

Yukardaki hususlarda Hükümetinizin mutabakatını bildirmanız beni memnun edecektir.»

Yukardaki hususlarda Türk Hükümetinin mutabakatını size bildirmekle şeref kazanırım. Derin hürmetlerimin kabulünü rica ederim Bay Maslahatgüzar.

Bay Emile Indekeu
Belçika Maslahatgüzarı
Ankara

Oğuz Gökmen

Avrupa Konseyi Azası memleketler arasında tıbbi tedavi maksadiyle harb mâlûllerinin mübadelesine mütedair Anlaşmanın tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Shhat ve İçtimai Muavenet encümenleri mazbataları (1/1)

T. C.

Başvekâlet

18 . IX . 1957

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-604/2373

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Avrupa Konseyi Azası memleketler arasında tıbbi tedavi maksadiyle harb mâlûllerinin mübadelesine mütedair Anlaşmanın tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 27 . VI . 1957 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişiğiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Avrupa Konseyi Azası memleketler arasında harb mâlûllerinin tedavilerini temin maksadiyle mübadelesine mütedair olan Anlaşma Vekiller Komitesinin 13 Aralık 1955 tarihinde vukubulan Paris toplantısında imza edilmiştir.

Tarafımızdan da imzalanmış bulunan işbu Anlaşmanın akdinde hâkim olan düşünce Anlaşma mukaddemesinde de belirtildiği gibi Avrupa Tıbbi ve Sosyal Sözleşmesinde ve Sosyal Emniyet Ara Anlaşmasında derpiş olunan âza memleket vatandaşları arasındaki müsavat prensibine istinadeylemektedir.

Anlaşma aynı zamanda Avrupa Konseyi Statüsünün âza memleketlerde inkişafını istihdaf eylediği sosyal terakkinin mühim bir veçhesini teşkil etmesi itibariyle de Konseyin bu sahadaki maksat ve gayesinin tahakkukuna hizmet etmektedir.

Avrupa'da son yarım asırda birbirini takibeden harbler neticesinde bâzı uzuvlarından mahrum kalmış veya hareket kabiliyetini kaybederek suni birtakım vasıtalarla bunu temine çalışan pek çok sayıda muztarip insanların mevcudolduğu herkesçe bilinen bir hakikattir.

Harb mâlûlleri meselesi Garp memleketlerinde halli gereken başlıca içtimai problemlerden biri olarak ele alınmış bulunmaktadır.

Anlaşma, harb mâlûllerinin tedavisi, bakımı ve suni uzuvlarla teşhizi sahasında elde edilen terakkilerden Konsey âzası bütün memleketlerin mâlûl vatandaşlarının karşılıklı olarak istifade etmelerini istihdaf eylemektedir.

Anlaşmanın «3» ncü maddesi Âkid Taraflardan herbirinin diğer âkid tarafların mâlûl vatandaşlarını tedavi etmek üzere kendi ülkesine kabul etmesini derpiş eylemektedir. 4 ncü ve 5 ncü maddelerde ise mâlûllerin tedavisi, suni uzuvlarla teşhizi ve yeniden vazife eğitimine tâbi

tutulmaları sahasında mesleki bilgilerini tekemmül ettirmek maksadiyle tıbbi ve yardımcı tıbbi personelin mübadelesi derpiş edildiği gibi ortopedi ve protez cihazlarının teslimini müteakiben kolaylaştırılmasını da âmir bulunmaktadır.

Garp medeniyetini temsil eden Avrupa devletlerinin tıbbi, cerrahi ve teknik sahada elde ettikleri terakkilerden ve tedavi usullerinden yeniliklerden âza memleketlerin harb mâlûllerinin müteakiben istifade etmelerini sağlıyan işbu Anlaşmanın memleketimiz için faydalı ve hayırlı olacağı izahtan vârestedir.

Âzası bulunduğumuz Avrupa Konseyi üyesi memleketlerin haiz oldukları teknik imkânlarla ve mâlûllerin bakım ve tedavisi usullerinden mustarip mâlûl vatandaşlarımızın faydalanmalarını sağlayacak olan işbu Anlaşmanın tasdiki Büyük Millet Meclisinin tasvibine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Esas No. 1/1
Karar No. 18

29 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Avrupa Konseyi Âzası memleketler arasında tıbbi tedavi maksadiyle harb mâlûllerinin mübadelesine mütedair Anlaşmanın tasdiki hakkında kanun lâyihası, alâkalı Hükümet temsilcisinin huzuru ile tetkik ve müzakere edildi.

Hükümet esbabı mucibesinde serd edilen hususlar encümenimizce de muvafık görüldüğünden kanun lâyihasının maddeleri aynen ve ittifakla kabul edildi.

Havalesi gereğince Sıhhat Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe saygiyle sunulur.

Hariciye Encümeni

Reisi
İzmir
M. Çavuşoğlu
Kâtip
Amasya
İ. Olgaç
Bursa
Y. Teksel

M. M.
Kastamonu
B. Aktaş
Antalya
B. Onat
Çanakkale
N. F. Alpkartal

Çorum
S. Baran
Denizli
A. Çobanoğlu
Giresun
H. Bozbağ

Hatay
A. Ş. Devrim

İstanbul
N. Tılabar
Kırklareli
Ş. Bakay
Mardin
V. Dizdaroğlu
Sakarya
H. O. Erkan
Sivas
H. Değer

Çorum
K. Terzioğlu
Erzurum
R. S. Burçak
Hatay
İ. Ada
İnzada bulunamadı
İstanbul
N. Menemencioğlu
(Vefat etti)
İzmir
İ. Sipahioğlu
Konya
H. R. Atademir
Nevşehir
M. H. Ürgüblü
Sivas
N. Çubukçu
Sivas
E. İmer
Urfa
E. M. Karakurt

Sihhat ve İçtimai Muavenet Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Sihhat ve İçtimai Muavenet

Encümeni

Esas No: 1/1

Karar No: 5

25 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

Avrupa Konseyi Âzası memleketler arasında tıbbi tedavi maksadiyle harb mâlûllerinin mübadelesine mütedair Anlaşmanın tasdiki hakkındaki kanun lâyihası ilgili vekâlet temsilcilerinin de nuzurlariyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi :

Gerek lâyihanın esbabı mucibesinde zikredilen hususlar ve gerekse temsilcilerin verdikleri izahat encümenimizce uygun mütalâa edilmiş olup, mer'i mevzuatımızda bu anlaşmaya aykırı bir hükme de rastlanamamış olduğundan lâyiha aynen kabul edildi.

Umumi Heyetin tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Sihhat ve İçtimai Muavenet

Encümeni Reisi

Kütahya

A. İhsan Gürsoy

Kâtip

Eskişehir

H. Akkurt

Giresun

M. Hemiş

Kastamonu

Ş. Esen

Manisa

I. Yalkın

Artvin

E. Doğan

Gümüşane

H. Polat

Kayseri

A. R. Kılıçkale

Sivas

Ş. Moran

Zonguldak

N. Tanyolaç

Mazbata Muharriri

Konya

S. Soylu

Diyarbakır

H. Ülkü

İstanbul

A. Harputlu

Konya

S. S. Burçak

Tokad

F. Ayanoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Avrupa Konseyi Âzası memleketler arasında tıbbi tedavi maksadiyle harb mâlûllerinin mübadelesine mütedair Anlaşmanın tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 13 Aralık 1955 tarihinde imzalanmış olan Avrupa Konseyi Âzası memleketler arasında tıbbi tedavi maksadiyle harb mâlûllerinin mübadelesine mütedair Anlaşma tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

27 . VI . 1957

Başvekil
A. Menderes
Devlet Vekili ve
Millî M. V. V.
Ş. Ergin

Devlet Vekili
M. C. Bengü
Devlet Vekili ve
Çalışma V. V.
E. Kalafat

Devlet Vekili
C. Yardımcı
Millî Müdafaa Vekili

Hariciye Vekili

Maarif Vekili
T. İleri

İkt. ve Ticaret Vekili
A. Aker
Güm. ve İnh. Vekili
H. Hüsman
Münakalât Vekili
A. Demirel

Sanayi Vekili
S. Ağaoğlu

Adliye Vekili
H. A. Göktürk
Dahiliye Vekili
Dr. Namık Gedik
Maliye Vekili
H. Polatkan
Nafia Vekili ve
Hariciye V. V.
E. Menderes
Sih. ve İç. Mua. Vekili
N. Körez
Ziraat Vekili
E. Budakoğlu
Çalışma Vekili

AVRUPA KONSEYİ AZASI MEMLEKETLER ARASINDA TIBBİ TEDAVİ MAKSADIYLA HARB MÂLÜLLERİNİN MÜBADELESİNE MÜTEDAİR ANLAŞMA

Tedavi vasıtalarının ıslahının Avrupa Konseyi Statüsünün mukaddemesinde ve 1 nci maddesinde Konseyin ilk hedeflerinden biri olarak âza memleketler arasında inkişafını derpiş eylediği sosyal terakkinin mühim bir veçhesini teşkil ettiğini takdir eden;

Avrupa Tıbbi ve Sosyal Sözleşmesinin ve Sosyal Emniyet Ara Anlaşmasının imzasında hâkim olan tıbbi ve sosyal hususatta âza memleketler vatandaşları arasındaki müsavat prensibine istinadeyiyen;

Hangi âza memlekette olursa olsun Avrupa'da mevcut bileümle tedavi vasıtalarının âza memleket vatandaşları harb mâlûllerinin istifadesine vaz'etmek ve bu maksatla Avrupa milletleri arasında yalnız harb mâlûllerinin değil, aynı zamanda teknik ve tıbbi personelin de mübadelesini sağlayan bir sistemi tesis etmek arzu ve temennisinde bulunan;

Bu mahiyette bir mübadelenin Avrupa halkları arasında müşterek bir şuur ve tesanüt fikrinin canlanmasına geniş surette yardım edeceğini nazarı itibara alan Avrupa Konseyi Azası mümzi hükümetler aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Madde — 1.

İşbu Anlaşmada «mâlûl» tâbiri, harb neticesinde, âzalarından biri kesilmiş veya hareket kabiliyetini kaybedip bunu temin için vasita kullanmak zorunda bulunan bileümle sivil ve askerleri kasdetmektedir.

İki veya mütaaddit Âkîd Taraflar arasında sadece mektup teatisi suretiyle işbu Anlaşma hükümleri bilâhara diğer kategori mâlûllere de teşmil edilebilecektir.

Madde — 2.

Âkîd Taraflar, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri vasıtasıyla, memleketlerinde mâlûllere tatbik edilen tıbbi tedavi hakkında teknik malûmat teati edeceklerdir.

Âkîd Taraflar işbu malûmat teatisinde bilhassa memleketlerinde muhtelif kategori mâlûllere temin edilen hususi ihtimam ve bakımının mahiyetine ve diğer tarafların mâlûl vatandaşlarına bahşedebilecekleri kabul imkânlarına işaret edeceklerdir.

Madde — 3.

Âkîd Taraflardan her biri, evvelki maddenin ikinci bendinde tâyin ve tasrih edilen hudutlar dâhilinde mâlûliyetleri resmen tasdik edilmiş bulunan diğer Tarafların mâlûl vatandaşlarını bunların, muhtac oldukları ve kendi öz memleketlerinde yaptıramadıkları hususi tedaviye tâbi tutulmalarını, teminen kabul edecektir.

Müracaat sahibi mâlûlün tâbi bulunduğu salâhiyetli vekâlet, kabul talebini, istenilen tedaviyi yapabilecek olan memleketin salâhiyetli vekâletine doğrudan doğruya gönderecektir. Her müracaat Taraflar arasında hususi bir anlaşma mevzuunu teşkil edecektir.

Madde — 4.

Âkîd Taraflar mâlûller için elzem olan ve kendi memleketlerinde bulunmayan ortopedi ve protez cihazlarının aralarında teslimini teshil edeceklerdir.

Madde — 5.

Âkîd Taraflardan her biri, mâlûllerin tedavisi, suni uzuvla teçhizi ve yeniden vazife eğitimine tâbi tutulması sahalarındaki meslekî bilgilerini tekemmül ettirmek maksadiyle diğer Âkîd Tarafların tıbbi ve yardımcı tıbbi personelini kendi ülkesine kabul etmeye gayret edecektir.

5
Madde -- 6.

İşbu Anlaşmanın 3 ncü ve 5 nci maddeleri hükümlerinden doğan masraflar munhasıran tedavi talebinde bulunan memlekete aittir. Mâlûlün tedavisini ve tıbbi personelin yetiştirilmesini kabul eden memleketler bu masraf yükünü, mümkün olduğu kadar tahfif edeceklerdir.

Madde -- 7.

İşbu Anlaşma Avrupa Konseyi âzalarının imzasına açılmış olup aşağıdaki şekilde anlaşmaya iltihak edebilirler :

- 1) Tasdik kaydı olmaksızın imzalanması;
- 2) Tasdik kaydı tahtında imzalanması suretiyle tasdik vesikaları (Tasdiknameler) Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

Madde -- 8.

İşbu Anlaşma, 7 nci madde ahkâmına tevfiakan, Konseyin üç âzasınca tasdik edilmesi veya tasdik kaydı ileri sürülmeden imzalanması tarihini takibeden ayın ilk günü meriyete girecektir.

Anlaşma, anlaşmayı sonradan tasdik edecek veya tasdik kaydı ileri sürmeksizin imzalıyacak olan her âza için imzayı veya tasdik vesikasının tevdiini takibeden ayın ilk günü meriyete girecektir.

Madde -- 9.

Avrupa Konseyi Vekiller Komitesi Konsey Âzası olmıyan bütün devletleri işbu Anlaşmaya iltihak haka davet edebilir. İltihak, iltihak vesikasının tevdiini takibeden ayın ilk günü hüküm ifade eder.

Madde -- 10.

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri,

- a) İşbu Anlaşmanın meriyete giriş tarihini ve Anlaşmayı tasdik eden veya tasdik kaydını ileri sürmeden imzalamış olan âzaların isimlerini;
- b) 9 ncü maddenin tatbikatından olarak yapılmış olan her iltihak vesikasının tevdiini;
- c) 11 nci madde ahkâmının tatbikatından olarak alınmış bulunan her tebligatı ve bunun hüküm ifade edeceği tarihi Konsey âzalarına bildirecektir.

Madde -- 11.

İşbu Anlaşma müddet tahdidedilmeksizin meriyette kalacaktır.

Bununla ilgili olarak, her Âkid Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bir sene evvel bu hususta haber vermek suretiyle işbu Anlaşmanın tatbikatına son verebilir.

Anlaşma hükümlerini tasdik zımında, bu hususta usulüne uygun salâhiyeti haiz bulunan muhahaslar işbu Anlaşmayı imza etmişlerdir.

13 Aralık 1955 tarihinde her iki metin de aynı derecede muteber olmak üzere, Fransızca ve İngilizce olarak tek nüsha halinde Paris'te yapılmıştır. Bu nüsha Avrupa Konseyi arşivinde kalacaktır. Genel Sekreter Anlaşmanın tasdikli kopyalarını imza ve iltihak eden bütün hükümetlere tebliğ edecektir.

Belçika Krallığı Hükümeti adına

P. H. Spaak

Danmarka Krallığı Hükümeti adına

(Tasdik kaydı tahtında)

Ernst Christiansen

(S. Sayısı : 225)

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti adına
Antoine Pinay

Alman Federal Cumhuriyeti Hükümeti adına
V. Brentano

Yunan Kırallığı Hükümeti adına
Spiro Theotoky

İzlanda Cumhuriyeti Hükümeti adına

.....

İrlanda Hükümeti adına
Liam Cosgrave

İtalya Cumhuriyeti Hükümeti adına
(Tasdik kaydı tahtında)
Vittorio Badini

Lüksemburg Dükalığı Hükümeti adına
(Tasdik kaydı tahtında)
Bech

Holânda Kırallığı Hükümeti adına
(Tasdik kaydı tahtında)
J. W. Beyen

Norveç Kırallığı Hükümeti adına

.....

Saar Hükümeti adına
(Vekiller Komitesinin «31» 55 sayılı kararı ge-
reğince) (tasdik kaydı tahtında)

Liam Cosgrave

İsveç Kırallığı Hükümeti adına

.....

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına
N. Menemencioğlu

Büyük Britanya Birleşik Kırallığı ve Şimali -
İrlanda Hükümeti adına

John Hope

**Bursa mebusu Necdet Azak'ın, İş Kanununun 13 ncü maddesinin
5 nci fıkrasının tadili hakkında kanun teklifi ve Çalışma Encümeni
mazbatası (2/285)**

5 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

İş Kanununun 13 ncü maddesinin beşinci fıkrasının tadiline mütedair hazırladığım kanun lâyihasını esbabı mucibesıyla takdim ediyorum. Gereken muamelenin ifasını rica ederim.

Bursa Mebusu
Necdet Azak

İş Kanununun (13) ncü maddesinin beşinci fıkrasının tadiline dair kanunun

MUCİP SEBEPLERİ

(5834) sayılı Kanunla tadil edilmiş bulunan (98) sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin (1) nci ve (2) nci maddelerinde mevzu bahis edilen ve sendika hürriyetine halel getirmek ihtimali olan fark gözetici hareketlere karşı sendikalı işçilerin himayesi ve bu sahada gerekli müeyyidelerin vaz'ı gayesiyle (5018) sayılı Sendikalar Kanununa üç madde eklenmesi için yapılmış bulunan kanun teklifinde, bir kimsenin sendikada âza olması veya bir sendikalının sendika faaliyetlerine iştirak etmesi yahut da sendika işleriyle meşgul olması gibi sebeplerle işinden çıkarılması halinde bu kimseye ücretinin bir yıllık tutarı miktarında tazminat verilmesi hükmü derpiş olunmuştur.

Sendikalı işçilerin Sözleşmede esasları derpiş edilmiş bulunan bir himayeden faydalandırılmaları muvacehesinde, İş Kanununa göre temsilcilik vazifesi ifa etmekte olan işçilerin de aynı derecede bir himayeden istifade ettirilmelerinin hakkaniyet icabı olacağı düşünülerek İş Kanununun maddel (13) ncü maddesinin beşinci fıkrasının tadili muvafık mütalâa edilmiştir.

Mevzu bahis beşinci fıkranın bugün mer'i bulunan şekli şudur :

«İşçinin sendikaya üye olması, temsilcilik ödevinin icaplarını yapması, şikâyet mercilerine başvurması gibi sebeplerle işinden çıkartılması hallerinde ve genel olarak fesih hakkının kötüye kullanıldığını gösteren diğer durumlarda ayrıca ikinci fıkrada yazılı önellere ait ücretlerin üç misli tutarı tazminat olarak ödenir.»

Tadili düşünülen noktalar :

1. Bu fıkradan (İşçinin sendikaya üye olması) ibaresi çıkarılmıştır. Çünkü bu hüküm (5018) sayılı Sendikalar Kanununa üç madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifinde yer almış bulunmaktadı. Bu şekilde hareket olunması bellibaşlı iki sebebe istinadetmektedir :

Evvelâ : İş Kanununun (13) ncü maddesinin tatbikatı ve temin eylediği himayenin şumulü ancak bu kanunun çerçevesine dâhil bulunan iş yerlerindeki sendikaları ihata edebilmektedir. İş Kanununa tâbi olmıyan yerlerde çalışan sendikalılar bu himayenin dışında kalmaktadırlar. Bu hükmün Sendikalar Kanununa intikal ettirilmesi himayenin şumulünü de genişletmekte ve umumileştirmektedir.

Saniyen : Yukarda bahsedilen ve Sendikalar Kanununa üç madde eklenmesine aidolan kanun teklifinde, bir sendikaya âza olmaktan maada sendika hürriyetlerini tahdidetmek istidadında olan diğer bir kısım fark gözetici hareketler de tadad edilmiş bulunduğundan, İş Kanununda tek başına

kalmış bir hükmün (Yani işçinin sendikaya üye olması hükmünün) Sendikalar Kanununa ithalinde, mevzuda vahdet temini bakımından, isabet mülâhaza edilmiştir.

2. Temsilcilik ödevinin ifasını sebep ittihaz etmek suretiyle işçinin işine son verilmesi halinde, bu işçiye de, sendikalılar hakkında uygulanacağı üzere, ücretinin bir yıllık tutarına müsavi bir tazminat verilmesi derpiş olunmuştur.

Halen mer'î bulunan şekle göre, böyle bir işçiye, kıdemine göre, bir buçuk ilâ altı aylık ücreti tutarı verilmektedir. Kıdemlere göre (Bir buçuk, üç, dört buçuk ve altı aylık) kademelere ayrılan bu tazminat sistemi temsilei işçiyi kâfi derecede koruyamamaktadır. Billhassa kıdemi nispeten az ve ücreti de yüksek olmıyan bir işçinin işine son vermek iş veren için fazla bir külfet ifade etmediği gibi, işçinin alacağı tazminatı azlığı da onu yeni bir iş buluncaya kadar müzayakadan kurtaramamaktadır. Bundan dolayı, teklifte temsilcilik vazifesinin ifasını sebep tutarak bir işçinin işine son verilmesi müstakil bir fiil olarak mütalâa edilmiş ve bunun tazminatı da, böyle bir vaziyet ile karşılaşılabilecek her işçi için, müsavat sağlayacak bir hale ifrağ olunmuştur.

Beşinci fıkranın yukarıda bahsi geçen ve tadile mevzu teşkil eden noktaları haricindeki hükümleri olduğu gibi bırakılmıştır.

Çalışma Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Çalışma Encümeni

Esas No: 2/285

Karar No: 10

26 . III . 1959

Yüksek Reislige

Bursa Mebusu Necdet Azak'ın, 3008 sayılı İş Kanununun 13 ncü maddesinin beşinci fıkrasının tadiline mütaallik olup encümenimize havale buyurulan kanun teklifi, Hükümet temsileisi de hazır bulunduğu halde, encümende müzakere olunarak teklif, ittifakla aynen kabul olundu.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislige saygı ile sunulur.

Çalışma Encümeni Reisi

Bursa
Necdet Azak
Ankara
H. S. Erkut
Bursa
R. Karım
İstanbul
R. Güneri

Mazbata Muharriri

İzmir
K. Serdaroğlu
Aydın
N. Çelîm
Giresun
D. Köymen
İzmir
A. Ünal

BURSA MEBUSU NECDET AZAK'IN TEKLİFİ

İş Kanununun 13 ncü maddesinin beşinci fıkrasının tadili hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — İş Kanununun 5518 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

İşçinin temsilcilik ödevinin icaplarını yapması sebebiyle işinden çıkarılması halinde bu kimseye, bu maddenin diğer fıkralarında yazılı sair haklar mahfuz kalmak şartıyla, ücretinin bir yıllık tutarı miktarında tazminat verilir. İşçinin şikâyet mercilerine başvurması sebebiyle işinden

çıkarılması halinde ve genel olarak fesih hakkının kötüye kullanıldığını gösteren diğer durumlarda ayrıca ikinci fıkroda yazılı önellere ait ücretlerin üç misli tutarı tazminat olarak ödenir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Konseyi Millî Mülteciler ve Avrupa'daki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu arasında akdolunan Mukavele ile eki mektupların tasdikine dair kanun lâiyhası ve Hariciye ve İmar ve İskân encümenleri mazbataları (1/253)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-792/3070

17 . XI . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 3.XI.1958 tarihinde kararlaştırılan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Konseyi Millî Mülteciler ve Avrupa'daki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu arasında akdolunan Mukavele ile eki mektupların tasdikine dair kanun lâiyhasının, esbabı mucibesi ve ilişkileri ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

«Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Konseyi Millî Mülteciler ve Avrupa'daki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu arasındaki Mukavele» ile eki mektuplar, 20 Haziran 1958 tarihinde, Paris'te Hükümetimiz adına imzalanmıştır.

Bahis mevzuu mukavele ile, Avrupa Konseyi İskân Fonu;

1. Niğde vilâyetinde, Türkistan göçmenleriyle nüfus fazlalıklarının iskânını hedef tutan 100 meskenlik bir köy kurulması,

2. Tuzlada 1 000 mülteciyi barındıracak ve ayrıca meslekî yetiştirme tesislerini ihtiva eden modern bir kabul merkezi inşaatı,

3. Muş ovasında bir kısım arazinin ıslah edilerek kıymetlendirilmesi ve mahallî halk ile Karadeniz sahil bölgesinden gelecek bir kısım vatandaşların yerleştirilmesi ve müstahsıl hale getirilmesi,

İle ilgili projelerin tahakkuku için gereken masrafın bir kısmının finansmanı maksadiyle hükümetimize, 20 senede ödenecek 372 000 dolârlık bir ikrazda bulunmayı kabul etmiştir.

Şimdiki hale 25 milyonu aşan ve her yıl 700 binden fazla artan nüfusa, geniş bir arazi üzerinde pek çok tabii zenginliklere sahibolan Türkiye'de, nüfus fazlalıklarının ve millî mültecilerin muhtelif bölgelerde memleketin içtimai ve iktisadi hayatı ile kaynaştırılarak iskân edilmeleri ve ziraatte, sanayide ve iktisadi hayatın diğer sahalarında faal ve müstahsıl bir hale getirilmeleri gayesiyle girilen çalışmaların arzu olunan hızla tahakkuk ettirilmesi için, millî kaynaklarla birlikte uzun vâdeli dış finansman imkânlarından da istifade edilmesi yerinde olacağı cihetle, memleketimiz menfaatlerine uygun bulunan bahis konusu mukavelenin tasdiki maksadiyle hazırlanan kanun lâiyhası, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvip ve tasdikine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Esas No. 1/253
Karar No. 6

22 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Tükümeti ile Avrupa Konseyi Millî Mülteciler ve Avrupada'ki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu arasında akdolunan Mukavele ile eki mektupların tasdikine dair kanun lâyihası, ilgili Hükümet temsilcilerinin huzuru ile tetkik ve müzakere olundu.

Gerek Hükümet esbabı mucibesinde zikredilen hususat ve gerekse temsilcilerin verdikleri izahat encümenimize de uygun mütalâa edildiğinden lâyiha aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince İmar ve İskân Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Hariciye Encümeni

Reisi	M. M.
İzmir	Kastamonu
M. Çavuşoğlu	B. Aktaş
Kâtip	
Amasya	Adana
İ. Olgaç	H. Eroğlu
	İmzada bulunamadı

Antalya	Bilecik	Çankırı
B. Onat	E. Çolak	A. K. Barlas
Çorum	Çorum	Gaziantep
S. Baran	K. Terzioğlu	A. Ocak
Giresun	Giresun	İzmir
H. Bozbağ	M. Sener	N. Pınar
İzmir	Kayseri	Kırklareli
İ. Şipahioğlu	F. Köşeroğlu	Ş. Bakay
Manisa	Manisa	Manisa
S. Ağaoğlu	H. Bayur	Ş. Ergin
Manisa	Mardin	Mardin
N. Körez	V. Dizdaroğlu	A. Uras
Nevşehir	Niğde	Sakarya
M. H. Ürgüblü	Ş. R. Soyer	H. O. Erkan
Sivas	Sivas	Sivas
N. Çubukçu	E. İmer	K. Kırkoğlu
Urfa		Van
Konuşmak hakkım		T. Doğanışker
mahfuzdur.		
E. M. Karakurt		

İmar ve İskân Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İmar ve İskân Encümeni
Esas No. 1/253
Karar No. 7

30 . III . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Konseyi Millî Mülteciler ve Avrupa'daki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu arasında akdolunan Mukavele ile eki mektupların tasdikine dair olup Hariciye Encümenince incelenerek karara bağlanıp Yüksek Riyasetçe encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası, alâkalı vekâlet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihasının esbabı mucibesinde de belirtildiği veçhile, memleketimiz menfaatlerine

uygun bulunan bahis konusu mukavele ile eki mektupların tasdiki maksadiyle hazırlanmış olan kanun lâyihası encümenimize de aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

İmar ve İskân Encümeni

Reisi	Bu M. Muharriri
Erzurum	Samsun
S. Eker	E. Anıt

Denizli
T. Bahadır
İsparta
K. Demiralay

Erzurum
M. Özer
Konya
O. Bıbioğlu

Sinob
M. Tansel

Tokad
B. Şeyhoğlu
Urfa
A. Köksel

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Konseyi Millî Mülteciler ve Avrupa'daki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu arasında akdölenan Mukavele ile eki mektupların tasdikine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — (Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Konseyi Millî Mülteciler ve Avrupa'daki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu arasındaki Mukavele» ile eki mektuplar tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil
A. Menderes
Devlet Vekili
A. Aker
Devlet Vekili
H. Şaman

3 . XI . 1958
Devlet Vekili
Devlet Vekili ve
Münakalât V. V.
M. Kurbanoğlu
Adliye Vekili
E. Budakoğlu

Millî Müdafaa Vekili
E. Menderes
Hariciye Vekili
F. R. Zorlu
Maarif Vekili
Ticaret Vekili
H. Erkmen
Güm. ve İnh. Vekili
H. Hüsmen
Münakalât Vekili V.
Sanayi Vekili V.
S. Ataman
İmar ve İskân Vekili
M. Berk.

Dahiliye Vekili
Dr. Namık Gedik
Maliye Vekili ve
Maarif V. V.
H. Polatkan
Nafia Vekili
T. İleri
Sih. ve İç. Mua. Vekili
Dr. L. Kırdar
Ziraat Vekili
N. Ökmen
Çalışma Vekili V.
H. Şaman
Bas - Yay. ve Turz. Vekili
S. Somuncuoğlu
Koordinasyon Vekili
S. Ataman

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AVRUPA KONSEYİ MİLLİ MÜLTECİLER VE AVRUPA'DAKİ NÜFUS FAZLALIKLARI İSKÂN FONU ARASINDA MUKAVELE

Bir taraftan

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve.

Diğer taraftan,

Avrupa Konseyi Mülteciler ve Avrupa'daki Nüfus Fazlalıkları İskân Fonu (Aşağıda İskân Fonu olarak anılacaktır.)

14 Mayıs 1957 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına takdim edilen, ve Türkiye'deki nüfus fazlalıkları ve millî mültecilerin istifadesi için hazırlanan üç projenin tahakkuku için gereken masrafın bir kısmının finansmanını istihdaf eden, talebi nazarı itibara alarak,

Bir taraftan Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği Mülteciler Dairesince mezkûr projelerin, Fon'un nizamname, sosyal ve politik gayelerine uygun olduğu hakkında, ve diğer taraftan Fon Governörü tarafından bu üç projenin tahakkuku ile ilgili teknik ve malî şartlar hususunda verilen müspet mü-talâaları göz önünde tutarak,

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin yukarıda bahis konusu talebinin İskân Fonu İdare Meclisince kabul edilmesine mütedair (15) 1957 sayılı kararı mütalâa ederek;

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır;

1. İskân Fonu, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin 14 Mayıs 1957 tarihli taleplerinde mevcut, isimleri aşağıda münderiç üç projenin finansmanına iştirak etmek üzere, Türkiye Cumhuriyeti-ne 372 000 dolâr (Üç yüz yetmiş iki bin) ödünç verecektir.

a) Niğde vilâyetinde 100 köy meskeni inşa edilmesi.

b) Tuzla'da mülteciler için bir kabul merkezi inşa, tertip ve tanzim edilmesi,

c) Muş ovasına 100 ailenin iskânı.

2. İkraz işbu mukavelenin yürürlüğe girmesinden itibaren 20 senede ödenecektir. Resûlmalin itfası ve faizlerin ödenmesi de dâhil olmak üzere, borç 8 896 227 sine eşit senelik sabit taksitler halinde ve işbu mukaveleye murtabat amortisman tablosuna uygun olarak tediye edilecektir.

3. Ödünç verilen meblâğ, istikraz mukavelesi yürürlüğe girdiği tarihte, Amerikan dolârı olarak Manhattan'da Chase National Bank'a, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası hesabına, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti namına transfer edilecektir.

4. İşbu istikraz mukavelesi mücibince Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından ifası gereken bilûmum ödemeler, İskân Fon'u namına Amerikan dolârı olarak New - York'taki Federal Reserve Bank'daki Milletlerarası Tediye Bankası hesabına veya Fon tarafından tâyin edilecek diğer her hangi bir müesseseye yapılacaktır.

5. İskân Fonunun İkraz Nizamnamesi imzası sırasında yürürlükte bulunduğu şekliyle işbu mukaveleye ithal edilmiştir. Bu itibarla mezkûr nizamnamenin bilûmum ahkâmı, İskân Fonu ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında münakit işbu mukaveleden tevellüdedecek münasebata tatbik olunacaktır.

Bununla beraber, Nizamnamenin aşağıdaki maddeleri, mukavele hükümlerine aykırı oldukları cihetle, tatbik olunmayacaktır.

II	XVI
III	XVII
IV	XVIII
IX	XIX
X	XXXVII
XI	XLII
XV (d) (e)	

Bundan maada, yukarıda zikredilen İkras Nizamnamesinin bütün hükümleri, ve bilhassa XXXVIII nci maddesinin (b), (c), (h) ve (i) fıkraları garanti verene, garanti veya garanti mukavelesine atıf yapar telâkki edilmeyeceklerdir.

İkras Nizamnamesinin XLVI. inci maddesiyle taraflara tanınan yetkiye uygun olarak, Fon'un nizamnamesinin sözü geçen maddesinde derpiş olunan belgelerin kabul edildiğini müstakrizle bildirdiği tarihi takibeden 1 temmuz veya 1 Ocak'ta mukavelenin meriyete gireceği kararlaştırılmıştır.

6. İskân Fonunun İkras Nizamnamesinin V inci maddesinde derpiş olunan dekont sistemi, icabeden tebeddülât yapılmak suretiyle (mutatis mutandis) işbu mukavelenin 2 nci maddesinde derpiş olunan şartlara uygun olarak ifa edilecek amortismanlara tatbik olunacaktır.

7. Âkîd Taraflar, İskân Fonunun İkras Nizamnamesinin XXXVIII nci maddesinde derpiş olunan şartlar dâhilinde verilecek bir hakem kararının muhtemel mecburi infazına karşı dâhilî veya beynelmilel hukuki veya başka bir merci önünde hiçbir imtiyaz muafiyet veya mevzuatı ileri sürmeyeceklerini taahhüt ederler.

8. İkras nizamnamesinin XXXVIII nci maddesinin (j) fıkrasında istihdaf olunan salâhiyetli mahkeme, hakem kararının mecburi infazına mevzu olacak malların bulunduğu mahallin, kabîî tatbik mahallî Medeni Kanunu mücibince salâhiyetli bulunan mahkemesidir.

9. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, 14 Mayıs 1957 tarihli ikraz talebiyle Fon'a takdim ettiği üç projenin, mezkûr talepte derpiş olunan şartlara uygun olarak tahakkuk ettirileceğini ve projenin gerçekleştirilmesini ve işbu mukavelenin tatbikini takip için gerekli bilûmum belgeleri ibraz ve her türlü kolaylıkları sağlayacağını taahhüt eyler.

10. Mukavelenin 1 nci maddesinde tarif edildiği vechile istikrazın tahsis sahasını değiştirmek veya mezkûr sahaya tahsisinde kusur etmek, İskân Fonu İstikraz Nizamnamesinin XX nci maddesine tevfikân istikrazın muacceliyet kesbetmesi için kâfi bir sebep teşkil edecektir.

11. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, ikraz mukavelesi ve buna istinaden ısdar olunacak tedavül senetleri üzerinden aynı zamanda istikrazın resûlmal ve faizlerinin tediyesinden ve mevzu-bahîs senetler dolayısıyla ödenecek masraf ve komisyonlardan, tediyatın yapıldığı mahal ile mezkûr tedavül senetleri hamillerinin tabiiyet ve ikametgâhı ne olursa olsun hiçbir vergi, resim, harç veya pul resmi talep etmemeyi taahhüt eder. Türk Hükümeti, aynı surette kendisine yapılan bu ikraza istinaden tedavüle çıkarılan senetlerin satış muamelesi veya satış hasılatı üzerinden her hangi bir vergi harç veya resim tahsil etmemeyi de taahhüt eder.

12. İşbu ikraz mukavelesi her bir Âkîd Tarafın talebi üzerine Birleşmiş Milletler Andlaşmasınının 102 nci maddesi hükümlerine tevfikân tescil ettirilecektir.

Yukarıdaki hususların tasdikı zimmında, Âkîd Taraflar namına, gerekli yetkiyi haiz bulunan temsilcileri, sırasıyla tasdikli örneği işbu mukaveleye ekli 27 Mayıs 1958 tarihli mektupla Türkiye Cumhuriyeti Reiscumhuru Ekselâns Celâl Bayar tarafından kendisine verilen salâhiyete müsteniden İmar ve İskân Vekâleti Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürü Necati Turgay ile İskân Fonu Governörü René Plas, bin dokuz yüz elli sekiz senesinin Haziran ayının yirminci günü Paris'te işbu İstikraz Mukavelesini imzalamışlardır. Fransızca tek bir nüsha halinde tanzim olunan işbu İstikraz Mukavelesi Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine tevdi edilecek ve, mumaileyh, Âkîd Tarafların her birine mezkûr Mukavelenin tasdikli ve aslına uygun bir suretini tevdi edecektir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti namına
Necati Turgay
İmar ve İskân Vekâleti Toprak ve İskân İşleri
Umum Müdürü

İskân Fonu namına
René Plas
Fon Governörü

20 Senelik İtfa Tablosu

Seneler	Altı aylık ödeme tarihleri	Ödenecek miktar	taksit	Faiz	İtfa	Mütebaki vacibüttiye resülmal
	31 Aralık 1958	16.547				
1	30 Haziran 1959	16.547	33.094	23.250	9.844	362.156
	31 Aralık 1959	16.547				
2	31 Haziran 1960	16.547	33.094	22.635	10.459	351.697
	31 Aralık 1960	16.547				
3	30 Haziran 1961	16.547	33.094	21.981	11.113	340.584
	31 Aralık 1961	16.547				
4	30 Haziran 1962	16.547	33.094	21.286	11.808	328.776
	31 Aralık 1962	16.547				
5	30 Haziran 1963	16.547	33.094	20.548	12.546	316.230
	31 Aralık 1963	16.547				
6	30 Haziran 1964	16.547	33.094	19.764	13.330	302.900
	31 Aralık 1964	16.547				
7	30 Haziran 1965	16.547	33.094	18.931	14.163	288.737
	31 Aralık 1965	16.547				
8	30 Haziran 1966	16.547	33.094	18.046	15.048	273.689
	31 Aralık 1966	16.547				
9	30 Haziran 1967	16.547	33.094	17.105	15.989	257.700
	31 Aralık 1967	16.547				
10	30 Haziran 1968	16.547	33.094	16.106	16.988	240.712
	31 Aralık 1968	16.547				
11	30 Haziran 1969	16.547	33.094	15.044	18.050	222.662
	31 Aralık 1969	16.547				
12	30 Haziran 1970	16.547	33.094	13.916	19.178	203.484
	31 Aralık 1970	16.547				
13	30 Haziran 1971	16.547	33.094	12.717	20.377	183.107
	31 Aralık 1971	16.547				
14	30 Haziran 1972	16.547	33.094	11.443	21.651	161.456
	31 Aralık 1972	16.547				
15	30 Haziran 1973	16.547	33.094	10.090	23.004	138.452
	31 Aralık 1973	16.547				
16	30 Haziran 1974	16.547	33.094	8.652	24.442	114.010
	31 Aralık 1974	16.547				
17	30 Haziran 1975	16.547	33.094	7.124	25.970	88.040
	31 Aralık 1975	16.547				
18	30 Haziran 1976	16.547	33.094	5.501	27.593	60.447
	31 Aralık 1976	16.547				
19	30 Haziran 1977	16.547	33.094	3.776	29.318	31.129
	31 Aralık 1977	16.547				
20	30 Haziran 1978	16.547	33.094	1.965	31.129	—

372.000

CELÂL BAYAR

Türkiye Reisiscumhuru

Bu vesikaları göreceklerin cümlesine selâm

Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Konseyi İskân Fonu arasındaki 372 000 Dolârlık İstikraz Mukavelesini Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına imza etmek üzere, ehliyet, dirayet ve tecrübesine tam itimadımız olan İmar ve İskân-Vekâleti Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürü Necati Turgay, Vekiller Heyetinin bu husustaki kararına tevfikân, tam salâhiyetle, tarafımızdan intihap ve tâyin kılınmıştır.

Bu ifademizin tasdıkı için işbu salâhiyetname tarafımızdan imza edilip Riyaseti Cumhur Mührü ile mühürlenerek kendisine verildi.

Ankara'da bin dokuz yüz elli sekiz senesi Mayıs ayının yirmi yedinci günü tanzim edilmiştir.

İmza :

Celâl Bayar

İmza :

Hariciye Vekili

Fatin Rüştü Zorlu

Avrupa Konseyi

İskân Fonu

1187

20 Haziran 1958

Guvernör

Bay Umum Müdür,

İmzalanması hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından yetkili kılındığımız, Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Konseyi İskân Fonu arasındaki 372 000 Amerikan dolârlık istikraz Mukavelesinin 5 nci maddesinin 3 nü bendine atfen, XLIV ve XLV nci maddelerde zikredilen belgelerin, usulüne uygun bir şekilde tarafıma tevdi edildiğini ve bundan dolayı mukavelenin 1 Temmuz 1958 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesine hiçbir mâni kalmadığını size bildirmekle şeref kazanıyorum.

Bununla beraber, ikrazın, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti namına Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hesabına yatırılması, Türkiye Cumhuriyeti Sayın Maliye Vekili tarafından usulüne uygun bir şekilde imzalanması ve her biri ikrazın senevi taksitlerinin yarısını temsil eden 40 emre muharrer senedin Fon'a tevdiini mütaakaakı ifa edilecektir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti namına, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hesabına transferin icra edilebilmesi için, Manhattan'da Chase National Bank'da, önümüzdeki 1 Temmuzdan itibaren gerekli meblâğların bulundurulması için icabeden tedbirlere şimdiden tevessül etmiş bulunuyorum.

En derin temennilerimin ve üstün saygılarımın kabulünü rica ederim. Bay Umum Müdür.

René Plas

Paris, 20 Haziran 1958

Bay Guvernör

20 Haziran 1958 tarihli ve 1187 sayılı mektubunuzu aldığımı bildirir ve mezkûr mektupta mün-demiç hususlar üzerinde mutabakatımı arz ederim.

En derin temennilerimin ve üstün saygılarımın kabulünü rica ederim. Bay Guvernör,

Bay René Plas

Necati Turgay

Avrupa Konseyi, İskân

Fonu Guvernörü

55, Avenue Kléber, Paris 16 éme

İKRAZ NİZAMNAMESİ

Fasıl - I

İstikraz hesabı - faizler ve diğer masraflar itfa - tediye mahalli

Madde — I.

Fon, defterlerinde müstakriz namına bir hesap açacak ve istikraz yekûnunu bu hesabın alaçağına kaydedecektir.

Madde — V.

İstikraz mukavelesi mucibince tahakkuk eden faizler ve diğer masraflar yekûnu, altı aydan kısa müddetler için beher gün üzerinden ve 360 günlük sene esas ittihaz olunarak, altı aylık tam müddetler için senevi esas üzerinden hesabedilecektir.

Madde — VI.

İstikraz mukavelesine ek amortisman cetveli istikraz hesabından çekilen borç resûlmalinin ödenmesinin tâbi olacağı şartları tasrih edecektir. Fon, beşinci fasılda derpiş edilen hükümler dairesinde, istikraz resûlmaline mahsuben henüz kendisine tevdi edilmemiş bulunan borç senetlerinin kısmen veya tamamen muacceliyet kesbetmeden tesviyesi hususunda müsaade ita edebilir. Vâdenin hulûlünden evvel yapılacak böyle bir tediyeinin ifası amortisman cetvelinde musarrah tahakkuk etmiş faizler ve amortisman taksitlerinin ödenmesini intacedecektir. Hilâfına bir hüküm derpiş edilmediği takdirde, borç vâdesi hulûl etmeden yapılacak böyle bir tediye, borcun tamamının itfasının icabettiği tarihten geriye doğru muhtelif itfa vâdeleri nazarı itibara alınmak suretiyle ifa edilecektir.

Madde — VII.

Esas borç ile buna ait senedatın tesviyesi aynı zamanda bunlara müteferri faiz ve komisyonların da ödenmesi istikrazda musarrah hesap parasının aidolduğu memleket parası ile ve fon tarafından tâyin edilecek bir yerde icra edilir. Fon'dan maada her hangi bir tarafın hâmilî bulunduğü bonolar için tediyeinin yapılacağı, veya mezkûr bonoların tesviye edilecekleri yerlerin adları bahis mevzuu bonolarda tasrih edilecektir.

Fasıl - II

Madde — VIII.

Borç resûlmalinin itfası ile borcun her hangi bir kısmına ait faizler ve borçla ilgili masrafların tesviyesi, mukavelenin natık bulunduğü para neviyle yapılacaktır. Bir kısım borcun muacceliyet kesbetmeden edası halinde veya bonoların 23 ncü maddeye tevfiikan vâdelerinden evvel tesviyeleri halinde cari olacak her prim bir kısım borcun veya bono ana parasının tesviye edildiği para üzerinden ödenir.

Fasıl - III

İstikraz hesabından yapılacak çekmeler

Madde — XII.

Müstakriz, istikraz hesabından para çekmek hususundaki müsaadenin istihsalinden evvel veya sonra, para çekmek talebini veya hususi taahhütlerini tevsik zımında, İskân Fonunca talebedilecek bilûmum belge ve vesâikı Fona tevdi edecektir.

Madde — XIII.

Müstakrizin, istikraz hesabından çekmeye mezun bulunduğu miktarlar, Fon tarafından müstakrize veya emrine âmade tutulacaktır.

Bahis mevzuu tediyeler çekle makbuz mukabilinde ifa edilecektir.

Fasıl - IV

Boreun iptali ve tediyelerin durdurulması

Madde — XIV.

Müstakriz Fona ihbar suretiyle istikrazın tamamını, veya bahis konusu ihbarın vâkı olduğu tarihe kadar çekilmemiş olan kısmını iptal edebilir.

Müstakriz, yukardaki bentte kendisine tanınan haktan istifadeyi ihtiyar ettiği takdirde boreun iptal edilen kısmı için, miktarı her ahvalde ayrıca tesbit edilecek maktu bir komüsyonu Fona tediyeye edilecektir.

Madde — XV.

Fon, aşağıdaki ahvalde, ihbar suretiyle, istikraz hesabından müstakrize tediyatı durdurabilir.

a) Müstakriz veya garanti veren, müstakriz ile Fon arasında münakit istikraz mukavelesine veya garanti veren ile Fon arasındaki bir istikraz veya garanti mukavelesine tevfikân, tesviyesi gereken borç resûlmalini veya, faizi veya diğer bir meblâğı ödemekten imtina ederse; (bu imtina keyfiyeti ister bahis mevzuu mukaveleden ister her hangi diğer bir mukaveleden neşet etsin)

b) İstikraz veya garanti mukavelesinde veya bonolarda mevcut diğer bir şart veya hükümden mütevellit bir taahhüdü müstakriz veya garanti verenin yerine getirmemesi,

c) Müstakriz veya garanti verenin istikraz veya garanti mukavelesi mucibince mükellef bulunduğu taahhütlerini ifa etmelerini gayrimümkün kılacak müstesna bir vaziyetin tahaddüs etmesi,

f) Müstakriz veya garanti verenden birinin, Fona âzalığının son bulması,

g) İstikraz Mukavelesinin imzasından sonra, fakat yürürlüğe girmesinden önce, istikraz veya garanti mukaveleleri yürürlükte olmuş olsa idi bunlarda munderiç ve boreun teminata bağlanmasına mütedair bir hükmü ihlâl edici mahiyette bir tedbirin ittihazı, veya

h) İstikraz mukavelesinde derpiş edilen ve işbu maddenin tatbikini icabettiren bir hâdisenin vukubulması, Fonun tediyatın durdurulması hakkındaki ihbarın iptalini müstakrize ihbar ettiği tarihten itibaren, müstakrize istikraz hesabından para çekme hakkı iade edilmiş olur.

Madde — XX.

Fon,

a) 15 nci maddenin (a) fıkrasında zikredilen ihtimallerden birinin 30 günden ziyade; veya

b) Mezkûr maddenin (b) fıkrasında tadâdulunan ihtimallerden birinin 60 günden ziyade devam etmesi halinde yahut

c) Mezkûr maddenin (c), (d), (e), (f), (g) ve (h) fıkralarında zikrolunan ihtimallerden birinin zuhuru halinde, Mukavelede, Nizamnamede veya millî mevzuatta mevcut hilâfına bir şarta rağmen, bu kısımda mündemiç sair ahkâmı haleldar etmeksizin, borçluya ihbar vermek suretiyle, bir veya müta-addit istikraz mukavelesi mucibince Fondan çekilen her hangi bir meblâğın, faiz ve komisyonlarıyla birlikte tediyesini talebecebilir.

Fasıl - V.

İstikrazın tedavüle çıkarılması

Madde — XXI.

Fon müstakrizlerden, şekil ve esas bakımlarından, istikrazın mütedavil bulunduğu memleketin teamülüne ve cari mevzuatına uygun olarak hazırlanmış bonoları, emre muharrer senedatı veya diğer senetleri imzalamalarını talebederek istikrazı kabili temlik senetler haline ifrağ edebilir.

Madde — XXII.

Tahvilâtın, emre muharrer senedatın yahut sair taahhüdü mutazammın vesaikin ihzarı ile ilgili masarifi müstakriz deruhte edecektir.

Madde — XXIII.

Müstakriz, resülmali temsil eden bonoları hazırlıyacak ve Fon'a teslim edecek, garanti veren de işbu senedatı ciro edecektir.

MADDE — XXIV.

Bir bononun ana parasının tediyesi, müstakrizi boreun resülmalini tediye hususundaki taahhüdünden, ödediği miktarda ibra edecektir; bir tahvilin tahakkuk etmiş faizinin ve varsa, sair masarifinin (bunlar aşağıda XXVI ncı maddede derpiş olunmuştur.) tediyesi, müstakrizi boreun faizini tediye hususundaki taahhüdünden, ödediği miktarcı ibra edecektir.

MADDE — XXV.

Fon'un talebi üzerine müstakrize aralarında mutabakata varacakları muayyen bir müddet zarfında, ana parasının mecmu fonun bahis konusu talebinde tasrîh edilecek olan bonoları imzalayacak ve Fon'a yahut emrine tevdi edecektir; mevzuubahis meblâğ, istikraz hesabından çekilen ve talebin vukubulduğu anda ödenmemiş bulunan ve henüz bonoları tevdi yahut talebedilmemiş olan mecmu resülmali tecavüz etmiyecektir.

MADDE — XXVI.

Bonolar, Fon'un talebedeceği nispet veya nispetler dahilinde bir faizi hâmil olacaklardır. Ancak işbu hadler hiçbir suretle istikrazın hâmil bulunduğu faiz nispeini tecavüz etmiyecektir. Müstakriz, bononun havi olduğu faiz haddinin istikrazinkinden düşük olduğu hallerde, beher bonoya ödenecek faizden maada, Fon'a, işbu bonoların temsil ettiği borç resülmali üzerinden munzam bir komisyon tediye edecektir. İşbu munzam komisyon, istikrazın hâmil olduğu faiz haddi ile bonoya ait had arasındaki farka müsavi olacaktır. Bahis konusu komisyon tediyaatının ifa edileceği tarih, mahal ve para cinsi herhalde, mevzuubahis faizin tediyesi babında derpiş edilenin aynı olacaktır.

Madde — XXVII.

Bonoların ana parası ve faizlerinden vâdesi hülûl edenler, istikrazın natık bulunduğu ve tesviye edileceği para cinsi ile ifade ve tediye olunur.

Madde — XXVIII.

Bonoların vâde günleri, istikraz mukavelesine zeyil amortisman cetvelinde derpiş edilen borç resûlmalının itfa taksitlerinin vâde günlerine tetabuk edecektir. XXV nci maddeye istinaden vâkı olan her hangi bir talep müçibince Fon'a tevdi edilen bonolar, mezkûr talepte tasrih olunan vâde günlerini hâmil olacaktır. Ancak, her hangi bir tarihte vâdesi hülûl eden bonoların ana parası yekûnu hiçbir ahvalde tekabül ettiği borç resûlmalının itfa taksitini tecavüz etmeyecektir.

Madde — XXIX.

Gerek nama, gerekse emre muharrer borç senetleri ile bunlara ilişik kuponlar, hem şekil, hem de esas bakımından, bunların elverişli şartlar tahtında tedavüle çıkarılabilecekleri memleketin icaplarına, teamüllerine ve mevzuutına uygun olacaktır.

Madde — XXX.

Müstakriz, nama muharrer tahvilâtın kayıt ve devir muameleleri için defterler tutacak veya tutulmasını sağlayacaktır.

Madde — XXXI.

Müstakriz ve garanti veren, en kısa zamanda Fon'a, bir veya mütaaddit bononun her hangi bir memlekete satılmasını veya bunların meriyetteki kanun ve nizamnamelere uygun olarak her hangi bir borsada kote edilmesini mümkün kılmak için Fon'un talebedeceği malûmatı ita, müracaatları ifa, ve sair vesaiki ibraz edeceklerdir. Bahis mevzuu borsanın nizamnameleri işbu bonoların tasdikını talebeder ve Fon'da bu istikamette bir arzu izhar ederse, müstakriz ve garanti veren, bu maksadı temin üzere bir temsilci tâyin edecekler ve devamlı olarak borsa nezdinde bulunduracaklardır.

Madde — XXXII.

Şayet, Fon, bir tahvili satarken mezkûr tahvilin ilzam ettiği bilûmum tediyelelerin ifası hususunda bir teminat verirse, gerek müstakriz ve gerekse garanti veren, işbu bono şartları gereğince yapacakları tediyeleleri ifa etmemeleri yüzünden mezkûr teminat müçibince Fon'un ödiyeceği her meblâğı kendisine tesviye ederler.

Madde — XXXIII.

a) Müstakriz, bonoları, metinlerinde münderiç şartlara uygun olarak, vâdesinden önce itfa edebilir.

b) Bu şekilde itfa edilen bir bono, istikrazinkine, nazaran daha düşük bir faiz haddini hâmil olursa, müstakriz, Fon'a vâdesinden önce itfa için tesbit edilen tarihte, XXVI nci maddede derpiş edilmiş olan munzam bir komüsyon ödiyecektir. Bu maksatla tediyesi mevzuu-bahis meblâğ, adı geçen bononun temsil ettiği borç resûlmali üzerinden ödenmesi icabeden komüsyon bedelidir.

Madde — XXXIV.

Fon'dan maada hiçbir bono hâmilî, bu sıfatına istinaden istikraz veya garanti mukavelesine tevfikân her hangi bir hak istimal etmeye salâhiyetli olmadığı gibi mezkûr istikraz veya kefalet tahtında Fona tahmil edilen hiçbir vecibe yahut taahhûde de tâbî değildir. Bu madde ahkâmî, bir bonoda musarrah hak ve taahhütlerden veya mezkûr bonoda derpiş olunan bir garantiden mütevellit hak ve vecibelerden hiçbirini tadil veya haleldar edemez.

Madde — XXXV.

Fonun talebi üzerine, müstakriz, Fon'a bonolar yerine emre muharrer senetler tevdi edecek tir. Kanun ve muahedelerde hilâfına bir hüküm bulunmadığı takdirde, her bir senet faizin te-diye tarihini hâmil olacaktır. Mevzuubahis senetler Fon ile müstakrizin, imzalanacakları mahallin mevzuat ve malî teamülüne uygun olmaları hususunda mutabık kalabilecekleri mûtat şekillerde tanzim edileceklerdir.

Bu fasılda hilâfına sarîh bir hüküm bulunmadıkça veya metin diğer bir tefsiri ilzam etmedikçe, bu nizamname ile istikraz ve garanti mukavelelerinde bonolar hususunda derpiş olunan hükümler gerek emre muharrer senetlere gerek işbu fasıl mucibince ihzar ve Fon'a tevdi olunan diğer senetlere de şâmil olacaktır.

Fasıl VI.

İstikraz garanti mukavelelerinin bağlayıcı tesiri - tahkim

Madde — XXXVIII.

a) İstikraz veya garanti mukaveleleri âkîd tarafları arasında vukubulacak bilûmum ihtilâflar ile istikraz ve garanti mukaveleleri veya senetlere müsteniden taraflardan biri tarafından diğerine karşı vâkı bilûmum hak iddiaları, taraflar arasında anlaşma yoluyla halledilmezse, aşağıdaki şartlar tahtında tahkim için bir hakem mahkemesine sunulacaktır.

b) Bir taraftan Fon, diğer taraftan müstakriz ve (şayet varsa) garanti veren bahis mevzuu tahkime taraf olacaklardır.

c) Hakem mahkemesi aşağıdaki şekilde tâyin olunacak üç hakemden müteşekkîl olacaktır; bir hakem Fon Governörünce, bir ikinci hakem, müstakriz veya muhtemel kefil (bunların ihtilâfı halinde kefilin göstereceği hakem nasbedilir) tarafından tâyin edilecektir. Bir üçüncü hakem de, (bundan böyle aşağıda üçüncü hakem diye anılacaktır) tarafeynin mutabakatı ile ve böyle bir mutabakat hâsıl olmazsa, Avrupa Konseyi İstişari Asamblesi Başkanı tarafından tâyin olunacaktır. Taraflardan biri hakem tâyin etmezse, bunu üçüncü hakem tâyin eder.

d) Taraflardan biri bu madde mucibince, diğer taraflara tebligat yaparak tahkim için duruşma talebinde bulunabilir. Bahis mevzuu tebligat, tahkim mevzuu ihtilâfın veya iddianın mucip sebeplerini ve talep olunan tazminatın mahiyeti hakkında malûmatı ihtiva edecektir. Mezkûr tebligatın tevdi tarihinden itibaren 30 gün içinde, tarafların her biri diğer tarafa, tâyin ettiği hakemin ismini bildirecektir.

e) Duruşma talebine mütedair ihbarnamenin tevdiinden itibaren 60 gün içinde taraflar üçüncü hakemin tâyini hususunda bir mutabakata varmamışlarsa, taraflardan biri, işbu maddenin (c) bendinde derpiş edildiği veçhile üçüncü hakemin tâyini istiyebilir.

f) Hakem Mahkemesi birinci içtimamı, üçüncü hakem tarafından tâyin edilecek tarihte ve yerde yapar. Bunu mütaakıp nerede ve ne zaman toplanacağı hususunda kendisi karar verir.

g) Yetkisine taallûk eden bilûmum meselelerle, muhakeme usulleri hususunda Hakem Mahkemesi bizzat karar verir. Hakem Mahkemesinin bilûmum kararları ekseriyetle ittihaz olunur.

h) Karar gıyaben de verilebilir. Bilûmum kararlar nihai olup İstikraz ve Garanti Mukaveleleri âkıdlerini ilzam eder.

i) Taraflar hakemlerin ve duruşmaları yürütecek memurların ücretlerini tesbit ederler. Mahkemenin içtimandan evvel taraflar bu mevzuda mutabakata varamamışlarsa, mahkeme ücret miktarlarını tâyin eder. Taraflardan her biri, sırasıyla Fon, müstakriz ve garanti veren, hakem mahkemesi masraflarını tesviye ederler. Masraflar tarafeyn arasında mütesaviyen taksim olunur. Masrafların taksim ve tediyesine mütaallik bilûmum hususlar Hakem Mahkemesince karara bağlanır.

j) Hakem kararı asli nüshalarının taraflara tevdiinden tibaren 30 gün içinde mezkûr karar infaz edilmediği takdirde, taraflardan biri mukavelede tasrih edilen salâhiyetli mahkemeye, bahis konusu kararın infazı için müracaat edebilir.

k) Memleketlerinde resmî makam imtiyazını haiz müstakriz veya garanti veren aleyhine sâdır olacak hakem kararının infazını temin için, istikraz veya garanti mukavelesi gerekli hükümleri ihtiva eder.

l) İstikraz mukavelesi, işbu nizamnamenin VI ncı faslında derpiş olunan hükümlere tevfikân, aleyhine verilecek bütün kararlara,, Fon'un süratle ve hüsnüniyetle ittıba edeceğine dair bir kaydı ihtiva edecektir.

Fasıl — VII.

Müteferrik hükümler

Madde — XXXIX.

Yapılan her ikraz veya verilen her ikraz garantisi infaz sureti tetkik masraflarını karşılamak üzere, ikrazın veya garantinin binde biri nispetinde bir harc tahsili mükellefiyetini tazammun eder. Bu harc ikrazın ilk taksitinden tevkif edilir.

Madde XI.

İstikraz veya garanti mukavelelerine tevfikân yapılması gereken veya yapılabilecek bilûmum ihbarlar ve talepler ile mezkûr mukavele mucibince taraflar arasında akdolunacak anlaşmalar yazılı olacaktır.

Madde — XII.

Müstakriz ve varsa garanti veren, III ncü fasılda bahis konusu talepleri ve bonoları imzalıyacak, müstakriz ve garanti veren namına, istikraz ve garanti mukavelelerine tevfikân müstakriz ve varsa garanti veren tarafından tevessül olunması gereken veya olunabilecek bilûmum tedbirleri ittihaz ve tanzimi icabeden veya tanzim edilebilecek bilûmum belgeleri tanzim edecek, şahıs veya şahısların yetkileri hususunda gerekli belgeleri Fon'a tevdi edeceklerdir. Müstakriz ve varsa garanti veren, bahis mevzuu her bir şahsın imzasının tasdikli bir suretini Fon'a tevdi edeceklerdir.

Madde — XLII.

Garanti verenin mukavelede tâyin olunan temsilcisi, işbu fasılda istihdaf olunan maksatlar için, garanti mukavelesi mucibince zaruri bulunan veya müsaade olunan bilûmum tedbirleri ittihaz ve belgeleri tanzim edebilir.

Madde — XLIII.

İstikraz ve garanti mukaveleleri, her biri asli nüsha gibi muteber, mütaaddit nüshalar halinde tanzim olunabilir.

Yürürlüğe giriş tarihi - Son bulma

Madde — XLIV.

İstikraz ve varsa Garanti mukaveleleri aşağıdaki hususatin ifasından önce yürürlüğe girmeyeceklerdir.

a) Müstakrizin, Fon'a

i. İstikraz Mukavelesinin, borçlu namına, akdinin ve tevdiinin, meriyette bulunan mevzuata ve Anayasaya uygun olarak yapılan tasdik işlemine ve bu hususta verilen gerekli yetkiye müsteniden ifa olunduğunu, ve

ii. İstikraz Mukavelesinin meriyete giriş şartları olarak mezkûr Mukavelede tasrih olunan diğer bilûmum icapların yerine getirildiğini bildirmesi;

b) Garanti verenin (şayet varsa), Fon'a

i. Garanti Mukavelesinin, kendi namına akdinin ve tevdiinin, meriyette bulunan Anayasaya uygun olarak, yapılan tasdik işlemine veya bu hususta verilen gerekli yetkiye müsteniden ifa olunduğunu, ve

ii. Garanti Mukavelesinin meriyete giriş şartları olarak İstikraz Mukavelesinde tasrih olunan ve garanti veren tarafından ifası gereken diğer bilûmum icapların yerine getirildiğini bildirmesi; ve

c) Müstakriz ile (varsa) garanti verenin formalitelerin ve icapların ifa edildiği hususunda gerekli belgeleri Fon'a tevdi etmeleri.

Madde — XLV.

a) İstikraz Mukavelesinin, müstakriz tarafından verilen gerekli yetkiye veya müstakrizin tasdikine müsteniden akdolunduğu, müstakriz namına tanzim ve tevdi edildiği ve mündemiç bulunduğu şartlara tevfikân, Mukavelenin müstakriz için hukukan muteber ve bağlayıcı bir taahhüdolduğu;

b) İstikraz Mukavelesi mucibince tanzim ve tevdi edilen bonoların mündemiç buldukları şartlara tevfikân, müstakriz için muteber ve bağlayıcı taahhüt teşkil edecekleri ve aşağıda bahis konusu istişari reyde hilâfı dermeyan edilmediği takdirde, bu hususta İstikraz Mukavelesinde derpiş olunanlardan maada hiçbir formalite ve imzaya ihtiyaç bulunmadığı;

c) Garanti Mukavelesinin, akdi için gerekli yetkinin garanti veren tarafından serd ve tasdik olunduğu, garanti veren namına tanzim ve tevdi olunduğu, ve muhtevi olduğu şartlara tevfikân, Mukavelenin muteber ve bağlayıcı bir taahhüdolduğu;

d) Garanti Mukavelesi mucibince tanzim ve tebliğ edilen bono garantilerinin, garanti şartlarına uygun olarak, garanti veren için hukukan muteber ve bağlayıcı bir taahhüt teşkil edecekleri ve aşağıda bahis konusu istişari reyde hilâfı dermeyan edilmediği takdirde; bu hususta garanti mukavelesinde derpiş olunanlardan maada hiçbir formalite ve imzaya ihtiyaç bulunmadığı ve,

e) İstikraz mukavelesinde tasrih olunan diğer bilûmum meseleler hususunda,

Fon, XLIV. üçüncü madde mucibince, Fon'a tevdi icabeden belgeler cümlesinden olmak üzere, önceden tarafından kabul edilmiş bulunan bir hukukçunun yazılı istişari rey veya reylerini talep edebilir.

Madde — XLVI.

İstikraz mukavelesi, Fon ile müstakriz arasında hilâfı kararlaştırmadıkça, Fonun müstakrize ve garanti verene, yukarıda zikredilen belgelerin kabul olunduğunu tebliğ ettiği tarihte meriyete girecektir.

Madde — XLVII.

Fon, XLV inci madde mucibince ifası gereken muamelelerin işbu maddede istihdaf olunan gayeler için, istikraz mukavelesinde tasrih edilen tarihte veya üzerinde Fon ve müstakrizin mutabakata vardıkları bir diğer tarihte ifa edilmemesi halinde tensip edeceği her hangi bir tarihte, müstakrize ve (varsa) garanti verene ihbar ederek istikraz ve garanti mukavelesini feshedebilir. Böyle bir ihtar neticesinde istikraz ve garanti mukaveleleri ve tarafeynin bunlardan mütehassıl taahhütleri infisah edecektir. Fon, ödenmiş bulunan muamele ücretlerini alıkoyacaktır.

Madde — XLVIII.

Borç resülmalinin tamamı ve, icabı halinde, muaceliyet kesbetmeden tesviyeleri halinde bonoların taksitleri ile bunlara ilâveten istikraz ve garanti mukavelelerine tevfikân tahakkuk eden bilûmum faiz ve komüsyonların tediyesi ile istikraz ve garanti mukaveleleri hitam bulacak ve bunlardan mütahassıl bilûmum taahhütler infisah edecektir.

Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Ekonomik İş Birliği Anlaşması, Birleşmiş Milletler Anlaşması, Avrupa Konseyi Statüsü ve Hükümetimiz tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, andlaşma ve sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümetin salâhiyetli kılınması hakkında kanun lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/327)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı 71 - 857/452

11 . II . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 11.II.1959 tarihinde kararlaştırılan Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Ekonomik İş Birliği Anlaşması, Birleşmiş Milletler Anlaşması, Avrupa Konseyi Statüsü ve Hükümetimiz tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, andlaşma ve sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili Hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümetin salâhiyetli kılınması hakkında kanun lâyihasının, esbabı mucibesi ve ilişkileri ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil V.

E. Menderes

ESBABI MUCİBE

Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz edilen ilişik kanun lâyihası, müstacel mahiyetteki kredi, hibe, yardım ve ödeme anlaşmalarının akdi ve tatbik mevkiine konulması hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine süratle hareket edebilme imkânını sağlamak maksadını istihdaf etmektedir.

Bu gibi kredi, hibe, yardım ve ödeme anlaşmalarının akdi ve tatbik mevkiine konulması hususunda vukubulacak gecikmeler Türkiye'nin millî menfaatlerine uygun olmayacağı gibi mahzurlar da tevlidedecektir.

Esasen bu gibi ahvalde anlaşmaların zaman kaybedilmeksizin süratle imzalanması ve derhal yürürlüğe konulmasının lüzum ve faydalarını nazarı dikkate alan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümete; 5436 sayılı Kanun ile «Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesinin ve Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının hükümleri icabı olarak, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtına dâhil memleketler ve Amerika Birleşik Dev-

letleri ile borçlanıma, yardım ve ödeme anlaşmaları akdi» ve ayrıca, 6653 sayılı Kanun ile, de «Yabancı memleketlerle muvakkat mahiyette modsüvivendiler ve Ticaret anlaşmaları akdi ve bunların şümulüne giren maddelerin Gümrük resimlerinde değişiklikler yapılması ve Anlaşmaya yanaşmayan devletler müvaredatına karşı tedbirler alınması» hususunda salâhiyet verilmiş bulunmaktadır. Ancak mevzuubahis kanunlar ile Hükümete tevdi edilen salâhiyetin, son yıllarda yardım ve kredi anlaşmaları mevzuunda beynelmilel sahada vâkı gelişmeler ve bu gibi anlaşmaların akdine imkân bahşeden beynelmilel teşekküllerin taaddüt ve tenevvüü neticesi olarak, bâzı ahvalde yapılan anlaşmaların derhal mevkii tatbika konulabilmesi bakımından kifayetsiz kaldığı müşahede olunmaktadır.

Hükümetçe akdedilen istikraz, yardım ve ödeme anlaşmalarının derhal mevkii tatbika konulmaları, bunların akdinde derpiş olunan gayenin tahakkuku bakımından lüzumlu bulunmaktadır. Esasen mer'i mevzuatımız, bu prensibi kabul etmiş olduğu cihetle halen muayyen neviden anlaşmalar için Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine tevdi edilmiş bulunan vazife ve salâhiyetin, imzalanacak bu nevi bilûmum Anlaşma ve mukavelelere de teşmil edilmesinin millî menfaatlerimize uygun olacağı mütalâa edilmektedir.

Mâruz sebep ve zaruretlere binaen ilişik kanun lâyihası hazırlanmış bulunmaktadır.

Muvakkat Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümeni

Esas No. 1/327

Karar No. 2

1 . IV . 1959

Yüksek Reisliğe

Encümenimize havale buyurulan «Avrupa Ekonomik İş Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Ekonomik İş Birliği Anlaşması, Birleşmiş Milletler Andlaşması, Avrupa Konseyi Statüsü ve hükümetimiz tarafından imza edilmiş veya edilecek sair Anlaşma, Andlaşma ve Sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine hükümetin salâhiyetli kılınması hakkında kanun lâyihası» Hariciye, Ticaret ve Maliye Vekâletleri mümessilleri hazır olduğu halde encümenimizde tetkik ve müzakere olundu :

Esâs itibariyle hükümetin mucip sebepleri ve temsilcilerin verdikleri izahat muvafık mütalâa edilmiş, ancak 1 nei madde redaksiyon hata-

larının tashihi maksadiyle yeniden kaleme alınarak, diğer maddeler ise hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Bu suretle kabul olunan kanun lâyihasının takdimen ve müstaceliyetle görüşülmesi ricasiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	M. M.	Kâtip
Giresun	Yozgad	Manisa
M. Şener	N. Tamıl	N. S. Altuğ
Artvin		Aydın
Y. Gümüşel		H. Coşkun
Adana		Kastamonu
Söz hakkım mahfuzdur.		B. Aktaş
H. Eroğlu		
Ordu		Trabzon
K. Sağra		İ. Şener

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Avrupa Ekonomik İşbirliği Sözleşmesi, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşması, Birleşmiş Milletler Andlaşması, Avrupa Konseyi Statüsü ve Hükümetimiz tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, andlaşma ve sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümetin salâhiyetli kılınması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Aşağıda tadadolan anlaşma, andlaşma ve sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümet salâhiyetlidir:

- a) Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi,
- b) Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Ekonomik İş Birliği Anlaşması,
- c) Birleşmiş Milletler Andlaşması,
- d) Avrupa Konseyi Statüsü,
- e) Türkiye Büyük Millet Meclisince tasdik edilmiş olması şartıyla, Hükümet tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, andlaşma ve sözleşmeler.

MADDE 2. — Yukarıki madde gereğince akdedilecek Anlaşmalar imzalandıkları tarihte meriyete girer.

MADDE 3. — Bu anlaşmalar, imzalandıkları tarihten itibaren altı ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin tasdikine sunulur.

MADDE 4. — 5436 sayılı Kanun ile bu kanunun meriyet müddetinin uzatılmasına müte-dair 5969, 6127, 6417, 6605 ve 7019 sayılı kanunlar ilga edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren dört sene müddetle meriyette kalır.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini icra-y İera Vekilleri Heyeti memurdur.

11 . II . 1959

Başvekil V.
E. Menderes

Devlet Vekili

MUVAKKAT ENCÜMENİN TADİLİ

Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Ekonomik İş Birliği Anlaşması, Birleşmiş Milletler Andlaşması, Avrupa Konseyi Statüsü ve Hükümetimiz tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, andlaşma ve sözleşmelerin icaplarından olarak ilgili hükümet ve teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümetin salâhiyetli kılınması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Aşağıda tadadolan anlaşma, sözleşme ve anlaşma hükümleri dâhilinde ilgili hükümetler, teşekküller veya bunlar namına hareket edecek müesseseler ile kredi, yardım ve ödeme anlaşmaları akdine Hükümet salâhiyetlidir.

- a) Birleşmiş Milletler Andlaşması ve Birleşmiş Milletler Teşkilâtına bağlı ihtisas müesseselerinin Ana Sözleşmeleri,
- b) Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi,
- c) Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında münakit Ekonomik İş Birliği Anlaşması,
- d) Avrupa Konseyi Sözleşmesi,
- e) Kanuniyet kesbeylemiş olması şartıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından imza edilmiş veya edilecek sair anlaşma, sözleşme ve anlaşmalar.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Devlet Vekili <i>A. Aker</i>	Devlet Vekili ve Münakalât V. V. <i>M. Kurbanoğlu</i>
Devlet Vekili ve Çalışma V. V. <i>H. Şaman</i>	Adliye Vekili <i>E. Budakoğlu</i>
Millî Müdafaa Vekili <i>E. Menderes</i>	Dahiliye Vekili ve Hariciye V. V. <i>Dr. Namık Gedik</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili <i>C. Yardımcı</i>	Nafia Vekili <i>T. İleri</i>
Ticaret Vekili <i>H. Erkmén</i>	Sih. ve İc. Mua. Vekili <i>Dr. L. Kırdar</i>
Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsman</i>	Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
Sanayi Vekili	Bas. - Yay. ve Turz. Vekili <i>S. Somuncuoğlu</i>
İmar ve İskân Vekili <i>M. Berk</i>	Koordinasyon Vekili ve Sanayi V. V. <i>S. Ataman</i>

Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare kurulu teşkiline dair kanun
lâyihası ve Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları
(1/212)

T. C.
Başvekâlet
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71-327/2470

7. VII. 1956

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare Kurulunun teşkili hakkında mezkûr Vekâletçe hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 4. VII. 1956 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Millî Müdafaa Vekâletinin faaliyetini teşkil eden çeşitli mevzulardan birçoğu muhtelif ilim branşlarına ve bunların tatbikatını gösteren araştırmalara dayanmaktadır.

Hazar ve seferde maddi ve mânevi millî varlıkların veriminin yüksek olması her şeyden evvel bu faaliyetlerin tanzim ve sevk ve idaresiyle mükellef teşkilâtın ilim ve fen muhiti ile anlaşması ve müşterek çalışmasıyla mümkündür.

Geçmiş zamanlarda bu zihniyetle hareket etmiş ve bu türlü münasebetleri kurmuş olan devletlerin, daima muvaffak olduklarına tarih şahittir.

Zamanımızın ihtiyaç ve icapları karşısında bu türlü zihniyet ve münasebetlerin tesis ve idamesine bütün medenî Devletlerce verilen ehemmiyetin Birinci Dünya Harbinden sonra durmadan arttığı görülmektedir.

Topyekûn savunmanın ana unsurları olan personel ve materyelin, her veçhe ve icabiyle, ilmi danışma ve araştırmaya uygun plânlara göre hazırlanması, yüksek seviyeli ve güvenilir bir kudret vücuda getirir. Millî müdafaa emniyeti bakımından varlığı zaruri olan böyle bir kudretin millî refaha hadim sây ve sermayenin de gelişmesine uyacak plânlarla ahenkli bir istikamet alabilmesi lâzımdır. Böylece, meslekî ve idari yüksek teşkilât kademeleriyle icra sorumluluğunu taşıyan Millî Müdafaa Vekâleti umurunun verimli olabilmesi, her faaliyet sahasında bu teşkilât kademelerinin muhtâr ve mümtaz ilim ve fen adamları ve muhiti ile elele ve başbaşa vermesini icabettirmektedir.

Bütün medenî milletlerde kurulmuş ve kanunlarla korunmuş bulunan bu zihniyet ve münasebetlerin memleketimizde de gerçekleşmesine lüzumlu teşkilâtın zaman kaybedilmeden tesisine ihtiyacımız vardır.

Böyle bir zihniyet birliğini temsil eden teşkilâtı, Millî Müdafaa Vekâletiyle memleketin ilim mensupları arasında kurarak personel, materyel ve metotlara üstün verimliliği sağlayacak araştırma ve geliştirmeleri kısa veya uzun vâdeli plânlı kademeler halinde kararlaştırmak ve bunları millî bün-

ye içinde taazzuv ettirmek yalnız büyük sermaye ve endüstri imkânlarına sahip devletlere inhisar eden bir keyfiyet sayılamaz. Akli selimin bir zarureti olan bu keyfiyetin bilhassa, mahdut imkânlarını emniyetle geliştirmek azminde olan milletlerin bütün silâhlı kuvvet faaliyetlerinin verimini yükseltebilmesi için başvurdukları bir yol olduğu, sermaye ve endüstri imkânları mahdut devletlerin de Millî Müdafaa İlmî İstişare Kuruluna müşabih teşekküller kurmuş bulunmalarıyla sabittir.

Lâyihanın 1. ne maddesi vücuduna ihtiyaç duyulan bu teşkilâtın gayesini ve vazifelerini tesbit etmektedir. İcra ve idare mesuliyetini taşıyan Millî Müdafaa Vekâletinin müstakil ilim muhitinden verimli bir surette tavsiye almak ve bu muktele serbest istişare etmek ihtiyacı, diğer devletlerin bu husustaki mevzuatında derpiş bulunduğu gibi, bu kanun lâyihasıyla böylece bizde de müspet bir esasa istinad ettirilmiş olmaktadır.

İlmî İstişare Kurulu, millî müdafaa faaliyetlerinin tabii ve sosyal ilimlerin, teknik ve tıbbî uşığı altında, rasyonel olarak geliştirilmesinde: harekât, lojistik ve teknik haberlerin kıymetlendirilmesi, ruhi kabiliyetler ve bedenî güçler bakımından türlü personel mevzuları eğitim, tahsil, materyel hazırlığı ve idamesi, idare, hukuk, maliye, ulaştırma, haberleşme ve istihsal kaynaklarının geliştirilmesi ile normalleşmeleri hususlarında da memleketin ilmî, fennî müesseseleriyle imalât ve istihsal kaynaklarını müşterek millî gaye uğrunda verimli bir tarzda inkişaf ettirecek tetkikler yaparak tavsiyelerde bulunacak ve bu suretle elde edilecek neticeler kısa zamanda bu teşekkülün faaliyetinden temini beklenen büyük faaliyetleri meydana koyacaktır.

Esasen böyle bir zihniyeti gerçekleştirecek bir millî teşekkülün kurulmasını, NATO Havacılık Araştırma - Geliştirme İstişare Grubu (AGARD) ile başlanan iş birliği sahasında da taahhüt edilmiş bulunmaktayız.

Bir Millî Müdafaa İlmî İstişare Kurulunun teşkili yolunda istişaresine müracaat olunan ilim adamlarımız, Millî Müdafaa'nın ilmî istişareye taliboluşunu takdir ile karşılamışlar ve bu uğurda çalışmak üzere Millî Müdafaa Vekilinin dâvetine icabeti mukaddes bir vazife sayacaklarını ve bilhassa böyle bir teşekkülün kanuni bir statüye bağlı bulunmasının lüzumunu şifahen ve yazılı olarak Millî Müdafaa Vekâletine bildirmişlerdir.

Böyle bir kurulun, Millî Müdafaa camiamızın her üç silâhlı kuvvetinin nef'ine hadim, fakat kuvvetlerin hususiyetleriyle alakalı ilim ve fen kollarına münkasem komiteleri ihtiva edecek surette tesisi lüzumludur.

Lâyihanın 2 - 8 ne maddeleri kurulun azaları, toplantıları ve faaliyet tarzı hakkında hükümler ihtiva etmektedir; 9 ve 10 ne maddeleri kurulun faaliyetini temine gerekli malî hükümlerle, Millî Müdafaa araştırma - geliştirme programlarını yürütmeye lüzumlu tahsisat hükümlerinden bahsetmektedir.

Yukarıda belirtilen maksatlarla ilişik kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No. 1/212

Karar No : 11

19. XII. 1958

Yüksek Reisliğe

Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare Kuruluna teşkiline dair kanun lâyihası alâkalı vekâletler temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere edildi :

Devrimizin teknik terakkiyatı muvacehesinde Millî Müdafaa gibi en hassas mevzu üzerinde ilmî tetkik ve araştırmaların zarureti; dünya milletlerini ilmî ve sınaî kaynaklarını faaliyete getirmeye icbar etmiştir. Millî Müdafaa'nızın çeşitli teknik mevzularında memleketin bu sahada salâhiyetli ilim adamlarından da faydalanmak suretiyle bir İlmî İstişare Kurulunun teşkili encümenimizce yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçildi.

Kanun lâyihasının 1, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 12 ve 13 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir. İkinci madde bir redaksiyon tadili ile kabul edilmiştir. Beşinci madde : İlmî İstişare Kurulunun genel sekreterlik görevini halen Erkânı Harbiyei Umumiye Riyaseti teşkilâtında bulunan, Araştırma ve Geliştirme Başkanlığının yapması uygun görülerek bu şekilde tanzim edilmiştir. 8 ncü madde 1 ve 2 ncü fıkralar yerine Kurul Umumi Heyeti senede asgari iki defa toplanır, cümlesi konularak bu şekilde tadilen ve 3 ncü

fıkrası aynen kabul edildi. 11 ncü maddede Kurul Müdürü yerine Genel Sekreterlik konulmuş ve İlmî İstişare Kurulunun çalışmaları İcra Vekilleri Heyetince tanzim edilecek bir talimatnamaya göre yürütülmesini işlerin müstaceliyeti muvacehesinde daha uygun olacağı mütalâa edilerek bu şekilde tadilen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Millî Müdafaa En. Reisi Mazbata Muharriri

Nevşehir

İçel

Z. Üner

Y. Karabulut

Kâtip

Muş

Ankara

Şemsi Ağaoğlu

S. Soley

İmzada bulunamadı

Çanakkale

Elâzığ

N. F. Alpkartal

C. Dora

Giresun

İstanbul

S. Altınca

N. Ataç

İmzada bulunamadı

İstanbul

İstanbul

İzmir

A. F. Cebesoy

T. Yazıcı

F. Uçaner

Konya

Niğde

Tekirdağ

İ. A. Akdağ

A. Eren

N. Aknoz

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No : 1/212

Karar No : 83

17. IV. 1959

Yüksek Reisliğe

Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare Kurulunun teşkili hakkında mezkûr Vekâletçe hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 7 Temmuz 1956 tarihli ve 71-327/2470 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Millî Müdafaa Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Millî Müdafaa ve Mali-

ye Vekâleti mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde mufassalan arz ve izah edilen mucip sebeplere istinaden millî müdafaa faaliyetlerini günün ilmî ve fennî icaplarına göre geliştirmek ve rasyonelleştirmek için alınması gereken tedbirler hususunda Millî Müdafaa Vekâletince talebedilecek istişari mü-

talâaları vermek ve ayrıca lüzumlu göreceği teklif ve tavsiyelerde bulunmak üzere bir İlmî İstişare Kurulunun teşkili maksadiyle ihzar ve sevk edilmiş bulunmaktadır.

Lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerden ve Hükümet mümessillerinin verdikleri izahattan sonra lâyiha'nın sevkini mucip sebepler encümenimizce de yerinde görülerek Millî Müdafaa Encümeninin tadilen kabul etmiş olduğu metin üzerinden maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve lâyiha'nın birinci maddesinden (Vekâletin) kelimesi çıkarılmak suretiyle birinci madde kabul edilmiştir.

Lâyiha'nın dördüncü maddesi ile İlmî İstişare Kuruluna iştirakleri kabul olunan zevatın rey istimal hakkı olmadığı gibi devam mecburiyeti de bulunmadığı cihetle tabii âzalık vasfını haiz olamayacağı derpiş edilmiş ve dolayısıyla ikinci madde metninde de âzaların asli ve tabii diye ayrılmalarını tazammun eden tefrika lüzum kalmadığından bu madde ona göre tadilen kabul edilmiştir.

Millî Müdafaa Vekili, teşkil edilecek bu kurulun en yüksek mercii bulunması dolayısıyla her zaman Heyete iştiraki tabii bulunduğundan 4 ncü madde metninden kurula iştirak edecek zevat meyanında bu makamın ayrıca tasrihine lüzum görülmediğinden buna ait kayıt çıkarılmış ve bunun yerine kurulun tabii Reisi bulunduğuna ait hüküm ayrı bir fıkra olarak 3 ncü maddeye ilâve edilmek suretiyle 3 ncü madde tadilen kabul edilmiştir.

İkinci maddenin tadili neticesi olarak yukarıda arz olunan sebepler dolayısıyla madde metninde munderiç vazife sahiplerinin bu kurulun çalışmalarına her zaman iştirak edebilecekleri tasrih edilmek suretiyle Heyetin genel sekreterlik vazifesini 5 ncü madde gereğince deruhde edecek olan Millî Müdafaa Vekâleti Araştırma ve Geliştirme Başkanının da dördüncü madde metnine ilâvesi uygun görülmüştür.

5 ncü maddeye sehven yazıldığı Hükümet mümessili tarafından da kabul ve ifade olunan Erkânı Harbiye Umumiye Riyaseti yerine Millî Müdafaa Vekâleti Araştırma ve Geliştirme Başkanı, Kurulun, Genel Sekreterlik vazifesini ifa edeceğinden, madde bu esasa

göre tadil edilmiş ve kurula iştiraki de 4 ncü maddeye ilâve edilmek suretiyle tesbit edilmiştir.

Lâyiha'nın 6 ncü ve 7 ncü maddelerinde munderiç hükümler, 11 ncü madde gereğince İcra Vekilleri Heyetince tanzim edilecek talimatnamede yer alabileceğinden mezkûr maddeler Encümenimizce tayedilmiştir.

İlmî İstişare Kurulunun üç ayda asgari bir defa toplanması lüzum ve zarureti encümenimizce uygun görülmüş olduğundan 8 ncü madde bu esasa göre ve 9 ncü maddedeki tazminat kelimesi huzur hakkı olarak tadilen, 10 ncü madde encümenimizce yeniden tanzim edilmek suretiyle ve Millî Müdafaa Encümeninin tadilen kabul etmiş olduğu 11 ncü madde ile lâyiha'nın 12 ve 13 ncü maddeleri Hükümetin teklifi veçhile ve madde numaraları teselsül ettirmek suretiyle aynen kabul edilmiştir.

Bu nuretle yeniden tanzim olunan kanun lâyihası, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis Balıkesir <i>H. İmre</i>	Reis V. Muğla <i>N. Özsan</i>	Mazbata M. İzmir <i>B. Bilgin</i>
Kâtip Diyarbakır <i>M. H. Ünal</i>		Adana Söz hakkım mahfuzdur <i>R. Tekeli</i>
Ankara Söz hakkım mahfuz <i>M. Akpınar</i>		Ankara A. Doğan İmzada bulunamadı
Ankara <i>İ. Seçkin</i>	Antalya <i>K. Akmanlar</i>	Artvin <i>H. Çeltikçioğlu</i>
Elâzığ <i>H. Müftügil</i>	Erzincan <i>R. Bayındır</i>	İsparta <i>T. Tığl</i>
İstanbul <i>N. Kurşan</i>	İzmir <i>D. Akbel</i>	Kars <i>B. Öcal</i>
Kastamonu <i>M. İslâmoğlu</i>		Kırşehir F. Yalçın İmzada bulunamadı
Kocaeli <i>C. Tüzün</i>	Konya <i>M. Bağrıaçık</i>	Kütahya <i>S. S. Nasuhoğlu</i>
Niğde <i>R. Gürsoy</i>	Rize <i>H. Ağun</i>	Rize <i>İ. Akçal</i>
Trabzon <i>İ. Şener</i>	Yozgad <i>T. Alpay</i>	Zonguldak <i>H. Timur</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare Kurulunun teşkiline dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Millî Müdafaa Vekâletinin faaliyetlerini ilmin ve tekniğin yardımı ile geliştirmek ve rasyonelleştirmek için alınması muktazi tedbirler hususunda mezkûr vekâletçe istenilecek istişari mütalâaları vermek ve ayrıca lüzumlu göreceği teklif ve tavsiyelerde bulunmak üzere bir İlmî İstişare Kurulu teşkil edilmiştir.

MADDE 2. — İlmî İstişare Kurulu asli ve tabii âzalardan teşekkül eder. Kurulun teşekkülü ve faaliyete başlayabilmesi için asgari beş asli âzanın seçilmiş olması lâzımdır. Asli âza adedi otuzu geçemez.

Kurulun teşekkülünde ilk beş asli âza, Millî Müdafaa Vekâleti kadrolarında vazifeli bulunmayan ve ilmî eser veya araştırmaları ile temayüz etmiş şahıslardan Millî Müdafaa Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince dört sene için seçilirler.

Mütebaki asli âzalar lüzum hâsıl oldukça, üniversite senatolarının göstereceği namzetler de dâhil olmak üzere, üçüncü fıkrada yazılı evsafı haiz şahıslardan İlmî İstişare Kurulunun teklifi ve Millî Müdafaa Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince dört sene için seçilirler.

Asli âza sayısı beşten aşağıya düştüğü veya diğer âzalıklar inhilâl ettiği takdirde üçüncü ve dördüncü fıkralardaki usule ve şartlara tevfikân dört sene için yeniden âza seçilir.

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN TADİLİ

Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare Kurulunun teşkiline dair Kanun

MADDE 1. — Lâyihanın 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — İlmî İstişare Kurulu asli ve tabii âzalardan teşekkül eder. Kurulun teşekkülü ve faaliyete başlayabilmesi için asgari 5 asli âzanın seçilmiş olması lâzımdır. Asli âza adedi otuzu geçemez.

Kurulun teşekkülünde ilk beş âza, Millî Müdafaa Vekâleti kadrolarında vazifeli bulunmayan ve ilmî eser veya araştırmaları ile temayüz etmiş şahıslardan Millî Müdafaa Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince 4 sene için seçilirler.

Mütebaki asli âzalar lüzum hâsıl oldukça, Üniversite senatolarının göstereceği namzetler de dâhil olmak üzere ikinci fıkrada yazılı evsafı haiz şahıslardan İlmî İstişare Kurulunun teklifi ve Millî Müdafaa Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince 4 sene için seçilirler.

Asli âza sayısı beşten aşağıya düştüğü veya diğer âzalıklar inhilâl ettiği takdirde ikinci ve üçüncü fıkralardaki usule ve şartlara tevfikân dört sene için yeniden âza seçilir.

Müddeti dolan âzanın yeniden seçilmesi caizdir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare Kurulu teşkiline dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Millî Müdafaa faaliyetlerini ilmin ve tekniğin yardımı ile geliştirmek ve rasyonelleştirmek için alınması muktazi tedbirler hususunda mezkûr Vekâletçe istenilecek istişari mütalâaları vermek ve ayrıca lüzumlu göreceği teklif ve tavsiyelerde bulunmak üzere bir İlmî İstişare Kurulu teşkil edilmiştir.

MADDE 2. — İlmî İstişare Kurulunun teşekkülü ve faaliyete başlayabilmesi için asgari beş âzanın seçilmiş olması lâzımdır. Âza adedi otuzu geçmez.

Kurulun ilk teşekkülünde beş âza, Millî Müdafaa Vekâleti kadrolarında vazifeli bulunmayan ve ilmî eser veya araştırmaları ile temayüz etmiş şahıslardan Millî Müdafaa Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince dört sene için seçilirler.

Mütebaki âzalar lüzum hâsıl oldukça, Üniversite Senatolarının göstereceği namzetler de dâhil olmak üzere ikinci fıkrada yazılı evsafı haiz şahıslardan İlmî İstişare Kurulunun teklifi ve Millî Müdafaa Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince yine dört sene için seçilirler.

Âza sayısı beşten aşağıya düştüğü veya diğer âzalıklar inhilâl ettiği takdirde ikinci ve üçüncü fıkralardaki usule ve şartlara tevfikân dört sene için yeniden âza seçilir.

Hü.

Müddeti dolan âzanın yeniden seçilmesi caizdir.

İlmî İstişare Kuruluna seçilen asli âzalar, Kurul âzalıklarından ayrıldıkları takdirde «Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare Kurulu Fahrî Âzası» unvanını hayatta oldukları müddetçe taşırlar.

Asli âzalardan vazifeleri ile kabilitelif olmıyan hareketleri görülenler müddetlerinin hitama ermesi beklenmeksizin Millî Müdafaa Vekilinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı ile âzalıktan affolunabilirler. Bu suretle âzalıktan affolunanlar fahrî âzalık ünvanını ihraz edemezler.

MADDE 3. — İlmî İstişare Kurulu âzaları gizli rey ile kendi aralarında bir reis ve bir reisvekili seçerler. Reis, Kurulu temsil, idarî işlerin tedvirine nezaret ve Kurul toplantılarına riyaset eder. Reisvekili Reisin yardımcısıdır; reisin mazereti halinde Kurulun toplantılarına riyaset eder.

Reis veya reisvekilliği müddeti iki yıldır. Bu müddetin hitamında veya riyasetin veya reisvekilliğinin inhilâli halinde inhilâl eden makam için aynı usuller dâhilinde yeniden seçim yapılır.

MADDE 4. — Millî Müdafaa Vekili, Erkânı Harbiye Umumiye Reisi ve İkinci Reis, Millî Müdafaa Vekâleti Müsteşarı, Kuvvetler Kumandanları ve Millî Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreteri, Kurulun tabîî âzalarıdır.

M. M. E.

İlmî İstişare Kuruluna seçilen asli âzalar, Kurul âzalıklarından ayrıldıkları takdirde «Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare Kurulu Fahrî Âzası» unvanını hayatta oldukları müddetçe taşırlar.

Asli âzalardan vazifeleri ile kabili telif olmıyan hareketleri görülenler müddetlerinin hitama ermesi beklenmeksizin Millî Müdafaa Vekilinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı ile âzalıktan affolunabilirler. Bu suretle âzalıktan affolunanlar fahrî âzalık ünvanını ihraz edemezler.

MADDE 3. — Lâyihamın üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Lâyihamın dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

Müddeti dolan âzanın yeniden seçilmesi caizdir.

İlmî İstişare Kuruluna seçilen âzalar, Kurul âzalıklarından ayrıldıkları takdirde; «Millî Müdafaa Vekâleti İlmî İstişare Kurulu Fahrî Âzası» unvanını hayatta oldukları müddetçe taşırlar.

Âzalardan vazifeleri ile telifi kabil olmıyan hareketleri görülenler müddetlerinin hitama ermesi beklenmeksizin Millî Müdafaa Vekilinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı ile âzalıktan affolunabilirler. Bu suretle âzalıktan affolunanlar fahrî âzalık ünvanını ihraz edemezler.

MADDE 3. — Millî Müdafaa Vekili İlmî İstişare Kurulunun tabîî Reisidir.

İlmî İstişare Kurulunun âzaları ayrıca gizli rey ile kendi aralarında bir reis ve bir reisvekili seçerler. Reis, Kurulu temsil, idarî işlerin tedvirine nezaret ve Kurul toplantılarına riyaset eder. Reisvekili reisin yardımcısıdır; Reisin mazereti halinden Kurulun toplantılarına Riyaset eder.

Reis veya Reisvekilliği müddeti iki yıldır. Bu müddetin hitamında veya Riyasetin veya Reisvekilliğinin inhilâli halinde inhilâl eden makam için aynı usuller dâhilinde yeniden seçim yapılır.

MADDE 4. — Erkânı Harbiye Umumiye Reis ve İkinci Reisi, Millî Müdafaa Vekâleti Müsteşarı, Kuvvetler Kumandanları, Millî Müdafaa Vekâleti Araştırma ve Geliştirme Başkanı ve Millî Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekre-

Tabii âzaların toplantılara iştirak mecburiyeti yoktur. Toplantılara iştirakleri halinde reye katılmazlar.

Millî Müdafaa Vekâletine bağlı teşekküllerdeki mütehasıs elemanlar da Kurulun istişare ve çalışma programlarının mevzularına göre Kurulu tenvir etmek ve müşahit olmak üzere vazifelendirilebilirler.

MADDE 5. — Kurulun idari ve yazı işlerini tedvir ve Kurul ile Millî Müdafaa Vekâleti arasında irtibatı temin etmek üzere Millî Müdafaa Teşkilâtı içinde bir Kurul Müdürlüğü ihdas edilir.

Kurul Müdürü Kurulun tabii âzasıdır.

MADDE 6. — İlmî İstişare Kurulu gayesinin tahakkuku için gerekli araştırma işlerini memleketin ilmî, fennî ve sınaî müesseselerinden âzami istifadeyi sağlayacak surette programlaştırarak Millî Müdafaa Vekâletine arz eder.

Millî müessese ve teşekküller, Millî Müdafaa araştırma, geliştirme siparişlerini imkânları nispetinde terâihan karşılarlar.

MADDE 7. — İlmî İstişare Kuruluna intikal eden mevzuların incelenmesi için Kurulun teklifi ile Millî Müdafaa Vekâleti mensuplarından da istifade edilmek suretiyle daimî veya muvakkat ihtisas komiteleri ve bunlara bağlı gruplar teşkil olunur. İhtisas komitelerinin hazırladıkları tavsiyeler İlmî İstişare Kurulunca incelenerek nihai raporlar halinde Millî

MADDE 5. — Kurulun Genel Sekreterlik görevini Erkânı Harbiye Umumiye Riyaseti Araştırma ve Geliştirme Başkanı yapar.

Kurul Genel Sekreteri Kurulun tabii âzasıdır.

MADDE 6. — Lâyihamın altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Lâyihamın yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

teri, Kurulun toplantılarına iştirak edebilirler.

Millî Müdafaa Vekâletine bağlı teşekküllerdeki mütehasıs elemanlar da Kurulun istişare ve çalışma programlarının mevzularına göre Kurulu tenvir etmek ve müşahidolmak üzere vazifelendirilebilirler.

MADDE 5. — Kurulun Genel Sekreterlik görevini Millî Müdafaa Vekâleti Araştırma ve Geliştirme Başkanı yapar.

MADDE 6. — Kurul Umumi Heyeti üç ayda asgari bir defa toplanır.

İlmî İstişare Kurulunun toplanabilmesi için mevcut âzâ adedinin üçte ikisinin hazır bulunması şarttır.

MADDE 7. — İlmî İstişare Kurulu âzalarına her sene yapılan toplantıların devamı Müddetince İcra Vekilleri Heyetinin tesbit edeceği miktarda hakkı huzur verilir.

Kurulca görülecek lüzum üzerine istişare için Kurul dışında ve Millî Müdafaa Vekâleti mensubu olmayan mütehasıslardan celbedilecek olanlara Kurulun teklifi üzerine Millî Müdafaa Vekilince tesbit

Müdafaa Vekiline teklif olunur.

MADDE 8. — Kurul Umumi Heyeti senede iki defa Kurul Reisinin tâyin edeceği zamanlarda ve içtima devresi 6 günü geçmemek üzere Ankara'da toplanır; lüzumu halinde içtima devresi 3 gün uzatılabilir.

Kurul, Millî Müdafaa Vekâletince fevkalâde toplantıya davet olunabilir. Fevkalâde toplantı müddeti 6 günü geçemez; lüzumu halinde içtima devresi 3 gün uzatılabilir.

İlmî İstişare Kurulunun toplanabilmesi için mevcut asli âza adedinin üçte ikisinin hazır bulunması şarttır.

MADDE 9. — İlmî İstişare Kurulu asli âzalarına her sene yapılan toplantıların devamı müddetince İcra Vekilleri Heyetinin tesbit edeceği miktarda tazminat verilir.

Kurulca görülecek lüzum üzerine istişare için Kurul dışından ve Millî Müdafaa Vekâleti mensubu olmayan mütehasıslardan celbedilecek olanlara, Kurulun teklifi üzerine Millî Müdafaa Vekilince tesbit edilecek miktarda ücret verilir.

Toplantılara katılacaklara Hareirah Kanununa göre yol masrafları ile yolda geçen günlere ait yevmiyeleri ve tetkikatta bulunmak veya müşahitlik etmek üzere her hangi bir

MADDE 8. — Kurul Umumi Heyeti senede asgari iki defa toplanır.

İlmî İstişare Kurulunun toplanabilmesi için mevcut asli âza adedinin üçte ikisinin hazır bulunması şarttır.

MADDE 9. — Lâyihanın dokuzuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

edilecek miktarda bir ücret verilir.

Toplantılara katılacaklara Hareirah Kanununa göre yol masrafları ile yolda geçen günlere ait yevmiyeleri ve tetkikatta bulunmak veya müşahitlik etmek üzere her hangi bir mahalle gönderilenlere hareirahları verilir.

MADDE 8. — Bu kanun gereğince İlmî Araştırma ve Geliştirme hizmetlerinin icabettiği umumi masraflar, Millî Müdafaa Vekâleti bütçesinde İlmî Araştırma ve Geliştirme namıyla yeniden açılacak bir fasla konacak tahsisat ile karşılanır.

MADDE 9. — Millî Müdafaa Encümeninin 11 nci maddesi 9 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hü.

mahalle gönderilenlere harcı-
rahları verilir.

MADDE 10. — Bu kanun ge-
reğince yapılacak masraflar
Millî Müdafaa Vekâleti bütçe-
sinde açılacak fasıllara konula-
cak tahsisat ile karşılanır.

MADDE 11. — Millî Müda-
faa Vekâleti İlmî İstişare Ku-
rulunun faaliyeti, daimî veya
muvakkat olarak teşkil edile-
cek komiteler ile bunlara bağlı
grupların çalışma tarzları, ku-
rul Müdürünün vazifeleri ve
Kurulun çalışması ile ilgili sair
hususlar İcra Vekilleri Heye-
tince bir nizamname ile tâyin
ve tesbit olunur.

MADDE 12. — Bu kanun
neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 13. — Bu kanun hü-
kümlerini icraya, İcra Vekilleri
Heyeti memurdur.

4 . VII . 1956

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili

M. C. Bengü

Devlet Vekili ve

Millî M. V. V.

Ş. Ergin

Devlet Vekili

E. Kalafat

Devlet Vekili

C. Yardımcı

Adliye Vekili

H. A. Göktürk

Millî Müdafaa Vekili

M. M. E.

MADDE 10. — Lâyiha'nın
onuncu maddesi aynen kabul
edilmiştir.

MADDE 11. — Millî Müda-
faa Vekâleti İlmî İstişare Kuru-
lunun faaliyeti, daimî veya mu-
vakkat olarak teşkil edilecek
komiteler ile bunlara bağlı grup-
ların çalışma tarzları Kurul Ge-
nel Sekreterinin vazifeleri ve
Kurulun çalışması ile ilgili sair
hususlar İcra Vekilleri Heyetin-
ce tanzim edilecek bir talimatna-
me ile tanzim ve tesbit olunur.

MADDE 12. — Lâyiha'nın 12
nci maddesi aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 13. — Lâyiha'nın 13
ncü maddesi aynen kabul edil-
miştir.

B. E.

MADDE 10. — Hükümetin
12 nci maddesi 10 ncu madde
olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Hükümetin
13 ncü maddesi 11 nci madde
olarak aynen kabul edilmiştir.

Dahiliye Vekili ve
Hariciye V. V.

E. Menderes

Hariciye Vekili

Maliye Vekili

N. Ökmen

Maarif Vekili

A. Özel

Nafia Vekili

M. Çavuşoğlu

İkt. ve Ticaret Vekili

Z. Mandalıncı

Sıh. ve İç. Mua. Vekili

N. Körez

Güm. ve İnh. Vekili

H. Hüsman

Ziraat Vekili

E. Budakoğlu

Münakalât Vekili

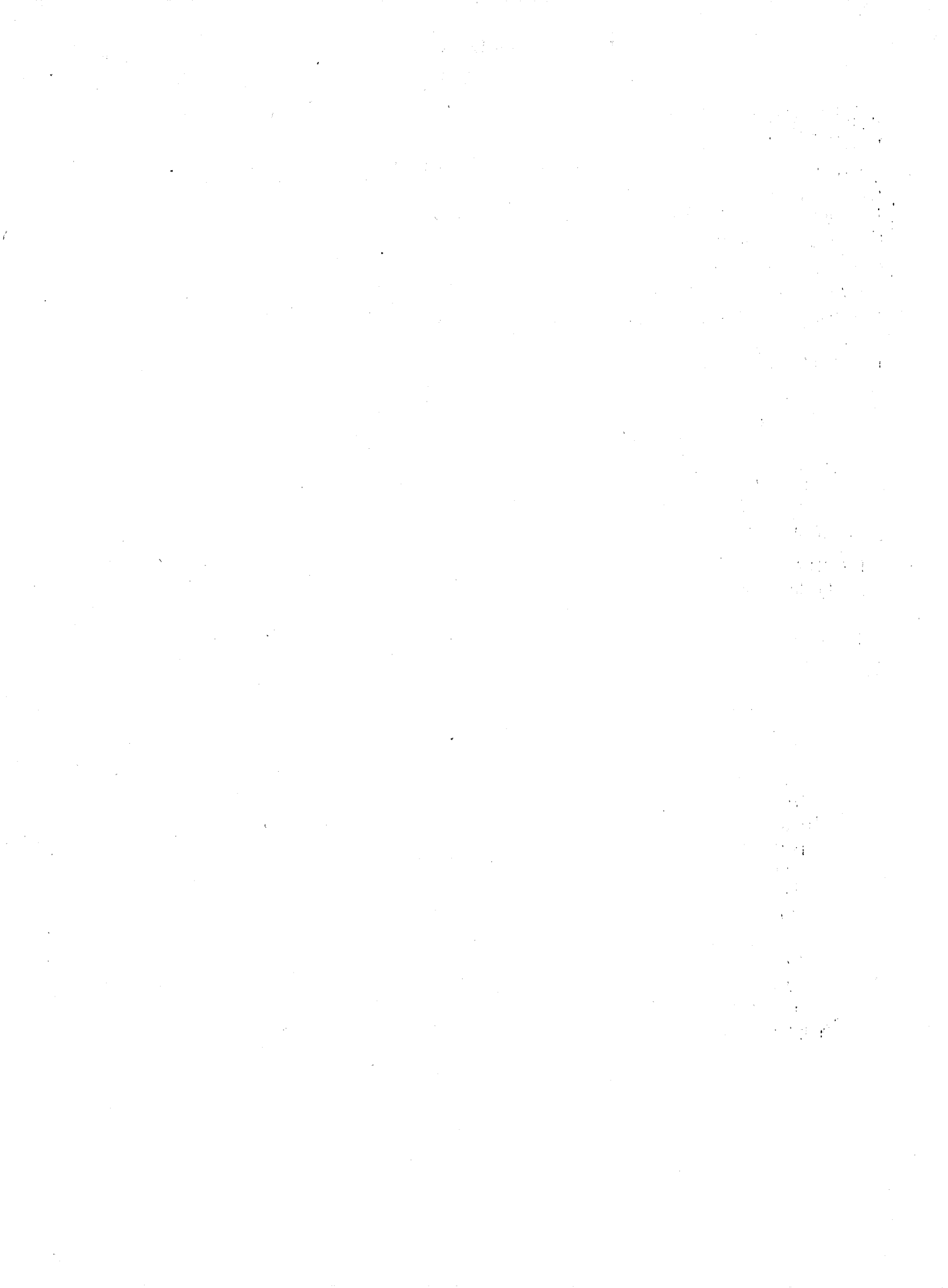
A. Demirer

Çalışma Vekili

Mümtaz Tarhan

İşletmeler Vekili

S. Ağaoğlu

Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Sözleşmesiyle Statüsünün ve Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkında Sözleşme ve bu Sözleşme gereğince teşkil olunan mahkeme ile ilgili protokollerin tasdiki hakkında kanun lâiyhası ve Hariciye ve Adliye encümenleri mazbataları (1/242)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 756/2225

15 . VII . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 23.VI.1958 tarihinde kararlaştırılan «Radyoaktif Yakıtları Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Sözleşmesiyle Statüsünün ve Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkında Sözleşme ve bu Sözleşme gereğince teşkil olunan mahkeme ile ilgili protokollerin tasdiki hakkında» ki kanun lâiyhasının, esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Atom enerjisinden tıp, ziraat, sanayi ve mümasil sahalarda barışçı gayelerle elde edilecek faydalar günümüzde büyük bir ehemmiyet kazanmış bulunmaktadır.

Bu alanda gösterilecek müşterek faaliyetten daha müspet neticeler elde edileceğine kaani olan Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Konseyi, dünyada atom enerjisinden istifade edilmesi yolunda ezcümle EURATOM gibi büyük çapta müşterek teşebbüs ve teşekküllerin kurulmakta olduğunu müşahade ederek bu yolda daha fazla gecikmeyi önlemek maksadiyle, üyeleri arasında atom enerjisi sahasında yapılacak iş birliği usullerini tesbit etmek ve icabettirdiği büyük masraflar dolayısıyla üyelerin tek başlarına kurmaya muktedir olamayacakları tesislerin müştereken kurulması için gerekli plânları hazırlamak üzere lüzumlu tâli komitelerin kurulmasına karar vermişti.

Yapılan çalışmalar neticesinde Konsey, teşkilât bünyesinde dâhilinde bir Avrupa Atom Enerjisi Ajansı kurulması kararını 20 Aralık 1957 tarihinde kabul etmiştir.

Aynı tarihte Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtına üye devletlerden bâzıları müştereken kurmayı tasarladıkları ilk tesisle ilgili Sözleşmeyi Paris'te imzalamışlardı. Kurulması kabul edilen tesis, radyoaktif yakıtların kimyevi ayırmasını yapacak bir fabrika olup, ihdas edilen teşekkül Şirket Statüsünü haiz bulunmaktadır.

Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı dâhilinde atom enerjisinden istifade yolunda yapılan çalışmalardan sadece sulhü maksatlarla faydalanılması kararında olan Teşkilât üyeleri, bu gayenin tahakkukunu teminen, gene 20 Aralık 1957 tarihinde imzaladıkları ikinci bir Sözleşme ile, Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü Sistemi ihdasına karar vermişlerdir.

Yukarda da arz olunduğu veçhile 20 Aralık 1957 tarihli sözleşmelerden birincisi ile radyoaktif yakıtların kimyevi ayırmasını yapacak bir fabrika ve hisse senetli bir Avrupa Şirketi kurulmaktadır.

Şirketin gayesi, bir taraftan üye devletlerin, icabettirdiği ağır masraflar dolayısıyla tek başlarına kuramayacakları bir fabrika tesis ederek, radyoaktif yakıtların kimyevi ayırmasını en ucuz şartlarla yapmak ve ayrıca kâr sağlamak, diğer taraftan da araştırma laboratuvarları tesis ederek bu yönde araştırmaların inkişafını temin etmek ve üye memleketlere mütchassis eleman yetiştirmektedir.

Sözleşme ve ona bağlı statü mucibince kurulması mukarrer fabrika Belçika'nın Mol şehrinde tesis olunacak ve bu fabrika 1961 yılına kadar faaliyete geçirilecektir.

Şirketin sermayesi Avrupa Tediye Birliği para birimi olarak 20 milyon EPU ünitesi yani 20 milyon dolardır. Bu sermaye her biri 50 bin EPU ünitesine tekabül etmek üzere 400 hisseye ayrılmış ve statü mucibince tamamı satılmıştır.

Şirket hisse senetlerine Sözleşmeye taraf Hükümetler olduğu gibi o memleket tâbiyetinde bulunan eşhas da sahibolabilmektedir. Memleketimizin 800 000 EPU ünitesi yani 800 000 dolar karşılığı 16 hisse ve sermaye tamamının % 4 ile hissedar olduğu bu Şirkette, aynı zamanda Federal Almanya Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Kırallığı, Danimarka Kırallığı, Norveç Kırallığı, Holânda Kırallığı, İsviçre Konfederasyonu Hükümetleri ve Paris, Roma, Lizbon ve Stockholm'de bulunan Atom Enerjisi Komisyonu tarafından 3 400 000 EPU ünitesi karşılığı 68 er hisse almak suretiyle karşılanmıştır. İsmi muharrer olan bu hisse senetleri satılabilmektedir.

Şirketin bellibaşlı organları Umumi Heyet ve İdare Meclisidir. Ayrıca Şirket raporlarının tetkiki, Şirket tarafından alınan önemli ve esasa mütaallik kararların tasvibi ile tavzif edilmiş bulunan, Avrupa Atom Ajansı İdareciler Meclisinin işbu Sözleşmeye taraf Hükümetler temsilcilerinden müteşekkil bir Özel Grup vardır.

Sözleşmeye göre Umumi Heyet Şirketin en önemli uzvudur. Ve bu heyette hissedarlar, malik oldukları hisse senetlerinin itibari kıymetine göre rey adedine sahip bulunmak suretiyle temsil olunurlar. Bu durum muvacesinde memleketimiz 16 hisse ile 16 reye sahip bulunmaktadır. Umumi Heyet, İdare Meclisi üyelerinin, tâyini, Statünün tādili, sermayenin artırılması veya eksiltilmesi hususlarının kararlaştırılması, Şirketin inhisalı veya devam müddetinin tesbiti gibi konularda kararlar alır. Kararlar, umumiyetle, temsil edilen hisse senetlerinin ekseriyeti ile alınmaktadır. Şirket için önemli olan meselelerde ise üçte iki ekseriyetle karar alınması lüzumlu görülmüştür.

İdare Meclisi ise Şirket işlerini idare etmekle görevli olup 15 idareciden teşekkül etmektedir. Hisse senetlerinden en az % 5 ine malik olan hissedar veya hissedarlar grubunun İdare Meclisinde bir yer talebetmeye hakkı vardır. Hisse senetlerinin % 4 üne sahibolmamıza rağmen memleketimize istisnai bir durum tanınmış ve İdare Meclisindeki yerlerden biri tarafımıza tahsis olunmuştur. % 1,5 hisseye sahip Portekiz ise doğrudan doğruya kendisini alâkadar eden bir meselenin görüşülmesi esnasında İdarecimize bir mümessil terfik edecek ve o işte menfaati tarafımızdan müdafaa edilecektir. İdarecilerin birbirine müsavi birer reyleri vardır. Yukarda da ifade olunduğu veçhile Şirketin idarî işleri, ezcümle Umum Müdür tâyini, idarî mekanizmanın teşkili, Umumi Heyet tarafından tâyin olunan nispet dâhilinde istikraz akdi, radyoaktif yakıtların kimyevi ayırması ve elde edilen maddelerin sureti taksimi hakkında mukaveleler akdi İdare Meclisi işleri meyanındadır. Kararlar ekseriyetle alınmaktadır.

Şirket faaliyeti ile ve Şirket dâhilinde yapılan araştırmalarla ilgili ilmî ve teknik malûmat hissedarlara verileceği gibi, ortaklar Şirket nezdine masrafları kendilerine ait olmak üzere stajyerler gönderebileceklerdir. Bu husus ilim adamı ve teknik personel ihtiyacının pek önemli olduğu memleketimiz için büyük bir ehemmiyet arz etmektedir. Bu şekilde yetiştirilecek personelden memleketimizde kurulacak reaktörlerde ve atom enerjisinden bilhassa sanayi sahasında istifade edilmesi mevzuunda büyük faydalar sağlanacağı aşikârdır.

Şirket hesapları ve blânçosu diğer ticaret şirketlerinde uygulanan usullere göre tutulacaktır. Şirket kârından % 5 nispetinde bir ihtiyat akçesi ve amortisman payı çıkarıldıktan sonra geri kalanının sureti taksim veya istimali umumi heyetçe tâyin edilecektir.

Teşkiline ilk defa muvaffak olunan bu müşterek teşebbüs için, Sözleşmeye üye memleketler, muhtelif kolaylıklar göstermektedirler. Bilhassa Şirket merkezinin bulunduğu Belçika'da, Şirkete Sözleşme mucibince vergi muafiyetleri tanınmakta ve Şirketin faaliyetlerine zarar verecek her türlü kayıt kaldırılmaktadır.

Şirket hisse senetleri mülkiyetini, kayıp veya devreden her hükümet, Şirketin devam müddeti olan 15 senenin sonunda, 3 ay evvelden ihbar etmek şartıyla, Sözleşmenin tatbikine kendi bakımından son verebilecektir. Şirket merkezinin veya tesislerinin bulunduğu devlet bakımından Sözleşmenin son bulması için, işbu merkezin veya ilgili tesislerin diğer bir üye memleket ülkesine nakli zaruri olmaktadır.

Radyoaktif Yakıtlar Avrupa Kimyevi Ayrırma Şirketi Sözleşmesi maddelerinden biri de Emniyet kontrolüne atıf yapmakta ve 20 Aralık 1957 tarihinde imzalanan Atom Enerjisi sahasında Emniyet Kontrolü Sözleşmesinin, Kimyevi Ayrırma Şirketine tatbik edileceğini belirtmekte ve Şirkete katılabilmek için mezkûr Sözleşme taraflarından olmayı şart koşmaktadır.

Yukarda da arz edildiği veçhile 20 Aralık 1957 tarihinde imzalanan bu ikinci Sözleşmenin gayesi, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı dâhilinde atom enerjisi sahasında yapılan faaliyetin sadece barışçı maksatlara yönelmesi ve askerî amaçlarla kullanılmamasıdır. Sözleşmeye göre bu maksatla Milletlerarası bir Emniyet Kontrolü Sistemi ihdas olunmaktadır. Bu Emniyet Kontrolü, müşterek teşebbüslere Avrupa Atom Enerjisi Ajansı tarafından özel anlaşmalarla ilgili hükümetlere verilen hammadde, malzeme ve hizmetlere ve bir Hükümetin müracaati üzerine o Hükümetin atom enerjisi sahasındaki bütün faaliyetine tatbik olunabilecektir.

Avrupa Atom Enerjisi Ajansı, Emniyet Kontrolünün tatbiki maksadiyle, Sözleşme çerçevesi içine giren mevzularda, ilgili Hükümetlere müfettişler gönderebilecek ve Sözleşme vecibelerine ademiriyet halinde, hammadde, teçhizat, hizmet yardımının durdurulması, kesilmesi ve bunların geri alınması gibi tedbirlere başvurabilecektir. Kontrolle ilgili idari işleri yürütmek vazifesi Ajans dâhilinde faaliyet gösterecek olan İdare Komitesi ve Kontrol Bürosuna verilmiştir. Ayrıca 7 müstakil hâkimden müteşekkül bir mahkeme ihdas olunmaktadır. Kontrol Bürosu ve İdare Komitesi tarafından alınan kararlara bu mahkeme nezdinde itirazda bulunulabilmekte ve icabında zararın tazminine gidilebilmektedir. Mahkeme, ayrıca, Sözleşme mucibince, Tarafların karşılıklı rızasıyla kendisine sunulan ve atom enerjisi sahasında Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtına üye memleketlerin müşterek faaliyeti ile ilgili diğer her mesele hakkında karar vermeye yetkili kılınmıştır. Bu suretle mahkeme, Teşkilât dâhilinde, Atom Enerjisi sahasında vukubulabilecek mesele ve anlaşmazlıkların halli için yetkili merci olmaktadır. Sözleşmeye ek Protokolle hâkimlerin ve mahkemenin Statüsü tesbit olunmaktadır.

Hükümetimiz, atom enerjisinden istifade yolunda sarf edilen müşterek faaliyetin sadece barışçı gayelere yönelmesi lüzumuna inanarak, kurulmuş bulunan ve ilerde kurulacak olan müşterek tesislerin ayrılmaz cüz'ünü teşkil edecek olan bu Sözleşmeyi Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtına dâhil diğer 16 Hükümetle birlikte imzalamıştır.

Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı dâhilinde atom enerjisinden sulhçü maksatlarla istifade edilmesi yolunda ilk müspet hamleleri teşkil eden bu iki Sözleşme, bu yolda çalışmaların yeni başladığı memleketimiz için büyük ehemmiyet arz etmektedir. Bilhassa Avrupa Kimyevi Ayrırma Şirketinden Atom Enerjisinden sanayi sahasında istifade edilmesi, araştırma lâboratuvarlarından ve Avrupa'da yapılacak araştırmalar neticelerinden faydalanılması bakımından ve nihayet yatırılan sermaye mukabilinde bir kâr elde edilmesi zaviyesinden memleketimizce önemli faydeler elde edileceği aşikâr olduğundan bahis konusu bu iki Sözleşmeyi Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvip ve tasdikine arz eder.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/242

Karar No. 18

10 . II . 1959

Yüksek Reislige

Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Sözleşmesiyle Statüsünün ve Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkında Sözleşme ve bu Sözleşme gereğince teşkil olunan mahkeme ile ilgili Protokolün tasdikı hakkında kanun lâyihası, ilgili Hükümet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere olundu:

Yapılan incelemede, Hükümet mümessilinin de verdiği izahat muvacehesinde lâyihada ek-sik ve tekerrürler görüldüğünden kanun metni yenibaştan kaleme alınarak kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Adliye Encümenine tev-di buyrulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Hariciye Encümeni Reisi Bu M. M. ve Kâtip
İzmir Amasya
M. Çavuşoğlu I. Olgaç

Adana	Antalya	Çanakkale
Muhalifim	B. Onat	N. F. Alpkartal
H. Eroğlu		
Bilecik	Bursa	Çankırı
E. Çolak	N. İ. Tolon	A. K. Barlas
Çorum	Çorum	Denizli
S. Baran	K. Terzioğlu	A. Çobanoğlu
Giresun	İzmir	İzmir
H. Bozbağ	N. Pınar	İ. Sipahioğlu
Kırklareli	Manisa	Manisa
Ş. Bakay	S. Ağaoğlu	H. Bayur
Manisa	Nevşehir	Niğde
C. Şener	M. H. Ürgüblü	Ş. R. Soyer
Sakarya		Sivas
H. O. Erkan		N. Çubukçu
İnzada bulunamadı	İnzada bulunamadı	
	Sivas	
	E. İmer	

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 1/242

Karar No. 36

29 . IV . 1959

Yüksek Reislige

Radyoaktif Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Sözleşmesi ile Statüsünün ve Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkındaki Sözleşme ve bu Sözleşme gereğince teşkil olunan mahkeme ile ilgili ek Protokolün tasdikına mütedair bulunan kanun lâyihası Hariciye Encümeni tarafından tanzim kılman mazbata ve metin ile birlikte encümenimize havale kılınmış olmakla Adliye ve Hariciye vekâletleri mümessilleri davet olunarak tetkik ve müzakere edildi.

1. — Kanun lâyihasına merbut dört parça

sözleşme, ihtiva ettikleri esaslara göre Dahili Nizamnamenin 112 ve 113 neü maddelerinin delâletiyle uygun görülmüştür.

Ancak; gerek Hükümet tarafından ihzar ve gerekse Hariciye Encümenince yeniden yazılan metinlerde zikri geçen ve yukarıki bentte bahis mevzuu edilen sözleşmeler ile protokol ve statünün yekdiğerine murtabat ve mâtuf bulundukları ve sureti kabulleri dikkate alınarak kanun başlığı ile birinci madde metni bu esaslar daire-sinde ve teselsül takibi suretiyle yeniden yazılmıştır.

2. — Lâyihamın ikineci maddesinde tahrir bakımından tadilat yapılmıştır.

3. — Hükümetin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

4. — Hükümetin 4 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye Encümeni

Reisi
Aydın
C. Ülkü
Kâtip
Manisa
A. Akın

M. Muharriri
Balıkesir
V. Asena
Aydın
N. Geveci

Çanakkale
S. Sezgin

İmzada bulunamadı

Erzincan

A. Sağiroğlu

İstanbul

N. Tekinel

İmzada bulunamadı

Ordu

Z. Kumrulu

Sakarya

N. Kirişcioğlu

Uşak

A. R. Akbrykoğlu

Denizli

I. Hadımlıoğlu

Gaziantep

A. Şahin

Kırşehir

H. Çopuroğlu

İmzada bulunamadı

Sakarya

T. Barış

İmzada bulunamadı

Trabzon

S. Z. Ramoğlu

Urfa

A. Akan

Yozgad

M. Ataman

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Radyoaktif Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Sözleşmesiyle Statüsünün ve Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkında Sözleşme ve bu Sözleşme gereğince teşkil olunan mahkeme ile ilgili Protokollerin tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 20 Aralık 1957 tarihinde Paris'te imzalanan;

«Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Sözleşmesi» ile,

«Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Statüsü» ve,

«Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkında Sözleşme ve bu Sözleşmeyle teşkil olunan mahkeme ile ilgili Protokol» ile,

«Atom Enerjisi sahasında Emniyet Kontrolü kurulması hakkındaki Sözleşme gereğince muhdes mahkeme ile ilgili Protokol» kabul ve tasdik olunmuştur.

HARİCİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Radyoaktif Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Sözleşmesiyle Statüsünün ve Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkında Sözleşme ve bu Sözleşme gereğince teşkil olunan mahkeme ile ilgili Protokolün tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 20 Aralık 1957 tarihinde Paris'te imzalanan;

«Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Sözleşmesi» ile,

«Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Statüsü» ve,

«Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkında Sözleşme ve bu Sözleşme ile teşkil olunan mahkeme ile ilgili Protokol»

Kabul ve tasdik olunmuştur.

ADLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkındaki Sözleşme ve bu Sözleşme ile ihdas olunan mahkeme ile alakalı Protokolün ve Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Sözleşmesi ve Statüsünün tasdiki hakkında Kanun

MADDE 1. — 20 Aralık 1957 tarihinde Paris'te imzalanan :

a) Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkındaki Sözleşme,

b) Yukarıki bentte mezkûr Sözleşmeye müsteniden ihdas olunan mahkemeye mütaallik Protokol,

c) Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Sözleşmesi,

d) Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi Statüsü kabul ve tasdik edilmiştir.

Hü.

MADDE 2. — 1 nei madde-
de zikredilen; «Radyoaktif Ya-
kıtılar Kimyevi Ayırma Avru-
pa Şirketi Statüsü» ahkâmının
gerekli kıldığı tedbirleri tesbit
ve ittihazı İcra Vekilleri He-
yeti salâhiyetlidir.

MADDE 3. — Bu kanun
nesri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun
hükmünü icraya İcra Vekil-
leri Heyeti memurdur.

23 . VI . 1958

Başvekil
A. Menderes
Devlet Vekili
S. Ağaoğlu
Devlet Vekili
E. Kalafat
Devlet Vekili
M. Kurbanoğlu
Adliye Vekili
E. Budakoğlu
Millî Müdafaa Vekili
E. Menderes
Dahiliye Vekili
N. Gedik

Ha. E.

MADDE 2. — Birinci mad-
dede zikredilen Sözleşmeler
Statü ve Protokol ahkâmının
gerekli kıldığı tedbirleri tes-
bit ve ittihazı İcra Vekilleri
Heyeti salâhiyetlidir.

MADDE 3. — Kanun lâyi-
hasının 3 neü maddesi aynen
kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Kanun lâyi-
hasının 4 neü maddesi aynen
kabul edilmiştir.

Hariciye Vekili ve
Maarif V. V.
F. R. Zorlu
Maliye Vekili
H. Polatkan
Maarif Vekili
—————
Nafia Vekili
T. İleri
Ticaret Vekili
A. Aker
Sih. ve İç. Mua. Vekili
Dr. L. Kırdar

Ad. E.

MADDE 2. — Birinci mad-
dede yazılı vesikalar ahkâmı-
nın gerekli kıldığı tedbirleri
tesbit ve ittihaz etmeye İcra
Vekilleri Heyeti salâhiyetli-
dir.

MADDE 3. — Hükümetin
üçüncü maddesi kabul edil-
miştir.

MADDE 4. — Hükümetin
dördüncü maddesi kabul edil-
miştir.

Güm. ve İnh. Vekili
H. Hüsmen
Ziraat Vekili
N. Ökmen
Münakalât Vekili
F. Uçaner
Çalışma Vekili
H. Erkmen
Bas. - Yay. ve Turz. Vekili ve
Sanayi Vekili
S. Yırcalı
İmar ve İskân Vekili
M. Berk

ATOM ENERJİSİ SAHASINDA BİR EMNİYET KONTROLÜ KURULMASI HAKKINDA
SÖZLEŞME VE BU SÖZLEŞMEYLE TEŞKİL OLUNAN MAHKEME İLE İLGİLİ PROTOKOL

Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü kurulması hakkında Sözleşme

Federal Almanya Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Kırallığı, Danimarka Kırallığı, Fransa Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, İrlanda Kırallığı, İzlanda Cumhuriyeti, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Grand-Dükalığı, Norveç Cumhuriyeti, Hollanda Kırallığı, Portekiz Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve Kuzey - İrlanda Birleşik Kırallığı, İsveç Kırallığı, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri;

Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilâtına (Aşağıda Teşkilât denecektir) üye Devletlerde atom enerjisinin istihsal ve istimalinin gelişmesini, aralarında işbirliği yaparak ve millî çapta alınan tedbirleri ahenkleştirerek teşvik etmeğe karar vererek,

Teşkilât dâhilinde bu maksatla yapılan müşterek faaliyetin, Avrupa Atom sanayiini sadece sulhu maksatlarla geliştirmek gayesini güttüğünü ve bu faaliyetin askerî amaçlara yaramaması icabettiğini nazarı itibara alarak;

Teşkilât Konseyinin (Aşağıda Konsey denecektir), 18 Temmuz 1956 tarihli toplantısında bu maksatla milletlerarası bir Emniyet Kontrolü ihdasına karar verdiğini nazarı itibara alarak;

Konsey'in bugün aldığı bir kararla Teşkilât dâhilinde müşterek teşebbüslerle ilgili işleri yürütmekle tavzif edilen bir Avrupa Atom Enerjisi Ajansı (Aşağıda Ajans denecektir) kurduğunu nazarı itibara alarak;

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

Kısım - I.

Madde — 1.

a) Emniyet Kontrolünün gayesi

(i) Hükümetler veya muhtelif memleket tebaası tarafından, Ajansın gayreti veya yardımı ile kurulan müşterek teşebbüsler faaliyetinin askerî gayelere yönelmemesini,

(ii) İlgili Hükümetlerle akdolan anlaşmalar mucibince, Ajans tarafından veya onun nezareti altında verilen madde, malzeme ve hizmetlerin askerî gayelerle kullanılmamasını temin etmektir.

b) Emniyet Kontrolü, Tarafların talebi üzerine, bütün iki taraflı veya çok taraflı anlaşmalara, veyahut bir Hükümetin müracaati üzerine bu Hükümetin atom enerjisi sahasındaki bütün faaliyetlerine tatbik olunabilecektir.

Madde — 2.

a) Emniyet Kontrolü, yukardaki maksatlarla

(i) Müşterek teşebbüslere veya 1 nci maddenin (a) fıkrasının (ii) bendi mucibince akdolan bir anlaşma hükmüne giren veya 1 nci maddenin (b) fıkrasına uygun olarak yapılan bir müracaat çerçevesi dâhilindeki teşebbüslere

(ii) Mezkûr teşebbüslerde meydana getirilen veya elde edilen hammaddeleri veya özel bölünebilir maddeleri kullanan tesislere

(iii) 1 nci madde mucibince kontrole tâbi tutulan hammadde veya özel bölünebilir maddelerden meydana getirilen veya elde edilen özel bölünebilir maddeleri kullanan tesislere tatbik olunur.

b) Bununla beraber Ajans İdare Komitesi - aşağıda Komite denilecektir - özel bölünebilir maddelerin işbu Anlaşmaya Taraf Devletler ülkesinden ihraçedilmeleri halinde ve eşit bir emniyet kontrolüne tâbi tutulmaları şartıyla emniyet kontrolü tatbikatını kaldırabilir.

Madde — 3.

Ajans, kontrola tâbi bütün teşekkül ve tesisler için 8 nci maddede mezkûr emniyet talimatında tesbit olunan esaslar dairesinde, aşağıdaki vazifeleri iera ve haklardan istifade edecektir:

- a) Atom reaktörleri de dâhil olmak üzere, tesisat ve özel teçhizatın plânlarını, sadece işbu Sözleşmede derpiş olunan kontrola müsaade edeceklerinden emin olmak maksadiyle incelemek
- b) Sadece 1 nci maddede derpiş olunan gayenin tahakkukundan emin olmak maksadiyle, bölünebilir maddelerin kimyevi ayırmasında kullanılacak usulleri tasvibetmek
- c) Teşebbüs veya tesis tarafından kullanılan veya imal edilen hammadde veya özel bölünebilir maddeler miktarının muntazaman kontrolünü kolaylaştırmak üzere iş kayıtlarının tutulmasını ve tetkika hazır bulundurulmasını istemek.
- d) Çalışmalar hakkında terakki raporları talebetmek ve incelemek.

Madde — 4.

a) Kontrola tâbi hammadde ve özel bölünebilir maddelerden imal veya elde edilen özel bölünebilir maddeler, Ajansın kontrolü altında, ve sadece sulhü maksatlarla, Hükümet veya ilgili Hükümetlerde tâyin edilecek araştırma çalışmalarında veya reaktörlerde kullanılacaktır.

b) İmal veya elde edilen özel bölünebilir maddelerin yukarda belirtilen istimal için lüzumlu miktarı aşan fazlası Ajansın kontrolü altında kalacaktır. Ajans bunların kendi nezdinde veya kendisi tarafından kontrol edilen veya edilebilen bir depoda muhafazasını istiyebilecektir. Sonradan bu özel bölünebilir maddeler talep üzerine ilgililere, gecikmeden, yukarda belirtilen şartlar dâhilinde kullanılmak üzere iade edilecektir.

Madde — 5.

a) Ajans işbu Sözleşmeye Taraf Hükümetler ülkesine, kendisi tarafından ve ilgili Hükümet veya Hükümetlerle bilistişare seçilecek müfettişler göndermek hak ve mesuliyetini haiz olacaktır. Bu müfettişler işbu Sözleşmeden ve Ajansla ilgili Hükümet veya Hükümetler arasında yapılan anlaşmalardan doğan vecibelere riayet edilmesini teminen her zaman, her yere girebilecekler, mesleki icabı kontrole tâbi madde, malzeme ve tesislerle meşgul olan her fertle görüşebilecekler, kontrole tâbi hammaddelerin ve özel bölünebilir maddelerin hesabı için lüzumlu her türlü bilgiye sahibolabilecekler.

b) Mezkûr vecibelere ademiriyet halinde, ajans, durumun düzeltilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını istiyebilecektir, bu tedbirler mâkul bir müddet zarfında alınmadığı takdirde Ajans aşağıda yazılı tedbirlerden birine veya birçoğuna başvurabilecektir.

(i) Ajans tarafından veya onun nezareti altında temin olunan madde, teçhizat veya hizmetlerin durdurulması veya kesilmesi,

(ii) Ajans tarafından veya onun nezareti altında verilen madde veya malzemenin geri alınması.

Madde — 6.

İşbu Sözleşmeye taraf Hükümetler, 5 nci maddenin (b) fıkrasında derpiş olunan tedbirlerin yürütülmesini 11 nci maddenin (e) fıkrasına uygun olarak Mahkeme Başkanı tarafından verilecek yetkiye uyulmasını ve lüzumu halinde vâkı zararın ihlâli yapanlar tarafından tanzimini talebetmekle görevlidirler.

Kısım - II.

Madde — 7.

İşbu Sözleşmede derpiş olunan kontrol, Ajans dâhilinde vazife gören aşağıdaki organlar tarafından yürütülür.

(i) İdare Komitesi

(ii) İşbu Sözleşmeye taraf Hükümetlerin birer temsilcisinden mürekkep Kontrol Bürosu.

Madde — 8.

a) Kontrol Bürosunun yetkileri şunlardır :

(i) Muhtelif tip teşebbüslerin kontrolü için gerekli teknik şartları gösteren emniyet kaidelerini tesbit etmek.

(ii) İlgili Hükümetler arasında akdolunacak anlaşmalara dercolunacak, emniyetle ilgili kaidelerin tatbikiyetiyle alâkah hükümleri hazırlamak.

(iii) İşbu Sözleşmeden ve (ii) bendinde derpiş olunan anlaşmalardan doğacak vecibelere riayet edilmesine dikkat etmek,

(iv) Kontrolün tatbikiyetiyle ilgili raporları incelemek ve ihlâl hâsıl olduğu kanaati doğduğunda, durumun düzeltilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını istemek ve icabettiği takdirde, İdare Komitesine alınacak tedbirleri teklif etmek.

b) Kontrol Bürosu, İdare Komitesine, vukuuna kaani bulunduğu ihlâl keyfiyetini bildirir ve muntazaman umumi faaliyeti hakkında mezkûr Komiteye rapor verir.

Madde — 9.

a) Kontrol Bürosu kararları, dahili nizamnamede aksine hüküm olmadıkça, üyelerin ekseriyeti ile alınır.

b) Kontrol Bürosuna, Kontrol Müdürü, işbu Büronun vazifelerini icra için lüzumlu idarî ve teknik memurlardan müteşekkil milletlerarası personel ve bilhassa beynelmîl müfettişler heyeti yardım eder.

c) Müfettişler ve milletlerarası personel, Ajansa karşı olan mesuliyetleri mahfuz kalmak şartıyla, vazifeleri esnasında muttali olacakları hâdise ve bilgileri, vazifeleri sona erdikten sonra dahi, gizli tutmaya mecburdurlar.

Bunun ihlâlî halinde, ihlâlî yapan hangi Devletin tebaası olursa olsun, işbu Sözleşmeye dâhil Hükümetler ülkesinde, bu ülkede meslek sırrını faş edenlere verilecek cezalar hakkında tatbik olunan hükümlere göre cezalandırılacaktır.

d) Teşkilât, Ajans veya onun personeli tarafından yapılacak haksız fiillerden doğacak zararın tazmin etmelidir.

Madde — 10.

a) İdare Komitesi, işbu Sözleşmenin tatbikiyetiyle ilgili ve gerekli bütün kararları alır ve bilhassa

(i) Kontrol Bürosunun bütçesini tasvibeder.

(ii) Emniyet nizamnamelerini tasdik eder.

(iii) İlgili hükümetlerle, Konsey tarafından tasdik olunmak şartıyla, anlaşmalar akdeder,

(iv) Lüzumu halinde 5 ne maddenin (b) fıkrasında derpiş olunan tedbirleri alır.

b) Komitenin, işbu Sözleşmenin tatbikiyetiyle ilgili kararları mevcut ve reye iştirak eden âzaların ittifakiyetiyle alınır. Bununla beraber işbu maddenin (a) fıkrasının (iv) bendi ile alâkah kararlar, İdare Komitesi âzalarının üçte iki ekseriyeti ile alınır: oylamaya, ülkesinde ihlâlin vukubulduğu hükümet temsilcisi katılmaz.

a) Teftişler, Kontrol Bürosu tarafından verilen ve kontrol edilecek teşebbüsü belirten bir vazife emrine dayanılarak yapılır.

b) İlgili hükümetler, her seferinde kontrolün yapılacağını bildiren bir ihbarname ile haberdar edileceklerdir. Bu ihbarnamede kontrol edilecek tesisler belirtilmiyecektir.

c) İlgili hükümet talebettiği takdirde ve müfettişlerin yapacağı kontrolü geciktirmemesi veya başka bir şekilde onlara mâni olunması şartıyla Milletlerarası müfettişlere bu hükümetin temsilcileri refakat edebilecektir.

d) Beynelmîlel müfettişler 3 nci maddenin (e) fıkrasında sözü edilen hammaddelerin ve özel bölünebilir maddeler mevcudunun ve sarf miktarının kendilerine bildirilmesini istemek ve bunların doğruluğunu kontrol etmekle muvazaftırlar. Bu müfettişler işbu Sözleşme hükümlerinden ve ilgili devlet veya devletlerle yapılan anlaşmalar hükümlerinden doğan vecibelere riayet edilip edilmediğini takdir edeceklerdir. Müfettişler her türlü ihlâl halinden Kontrol Bürosunu haberdar edeceklerdir.

e) Teftişle alakalı bir tedbirin yürütülmesine muhalefet edildiği takdirde, kontrol Bürosu 12 nci maddede sözü edilen mahkemenin başkanından, mevzu bahis teşebbüse karşı, teftişle ilgili tedbirin yürütülmesini teminen, yetki isteyebilir. Mahkeme başkanı üç günlük bir mühlet içinde karar verir. Bu karar, daha sonradan, 13 nci madde mucibince aynı konuyla ilgili olarak yapılabilecek talepler mevzuunda mahkemenin vereceği karara tesir etmez.

Kısım - III.

Madde. — 12.

a) 7 müstakil hâkimden müteşekkil bir mahkeme kurulacaktır. Bu hâkimler 5 senelik bir müddet için konsey kararıyla seçilecek veya buna imkân bulunmadığı takdirde işbu sözleşmeye taraf hükümetler tarafından teklif edilecek birer namzet arasından kur'a usulü ile tâyin olunacaktır.

b) Mahkemede, kendisine sunulan uyuşmazlığa taraf olanlardan birinin tebaasına mensup bir hâkim bulunmadığı takdirde, ilgili Hükümet bu uyuşmazlığın görüşülmesinde bulunmak üzere seçeceği bir şahsiyeti mahkemeye gönderebilecektir.

c) Mahkemenin teşekkülü ve hâkimlerin statüsü işbu sözleşmeye ek protokole uygun olarak halolunacaktır.

d) Mahkeme, usulü muhakemesini tâyin edecek ve konseyin tasvibine sunacaktır.

Madde — 13:

a) İşbu sözleşmeye taraf Hükümetler veya bütün ilgili teşebbüsler 12 nci madde mucibince kurulmuş bulunan mahkeme nezdinde, aşağıda mezkûr kararlara itirazda bulunabilirler.

(i) 3 nci maddenin tatbikiyle ilgili olarak alınmış kararlar;

İşbu itirazın tetkik veya kabulü konusunda yapılan müracaata iki aylık bir mühlet içinde cevap verilmemesi, ret kararı mahiyetindedir.

(ii) 5 nci maddenin (b) fıkrasında derpiş olunan tedbir veya tedbirlerin alınmasını âmir bulunan kararlar.

b) Mahkeme, işbu maddenin (a) fıkrasına uygun bir müracaatla karşılaştığında, itiraz edilen kararın işbu sözleşmeye, Emniyet Nizamnamelerine ve 8 nci maddede derpiş olunan anlaşmalara uygun olup olmadığı hususunda karar verebilir. Mahkeme itiraz edilen kararın bu hükümlere aykırı olduğunu müşahede ederse, idare komitesi, mahkeme kararının icabettirdiği tedbirleri almakla mükelleftir.

- c) Mahkeme, itiraz edilen karar dolayısıyla ika olunan zararın tazminini ajansa yükleyebilir.
d) Ayrıca her teşebbüs, 5 nci maddenin tatbikatiyle ilgili olarak yapılan bir teftiş neticesinde ika olunan gayritabiî zararın ajans tarafından tazminine emir vermesini mahkemeden istiyebilir.

Madde — 14.

Mahkeme, işbu sözleşme taraflarının karşılıklı rızasıyla kendisine sunulan ve atom enerjisi sahasında teşkilâta üye memleketlerin müşterek faaliyetiyle ilgili diğer her türlü mesele hakkında karar vermeye yetkili olacaktır.

Madde — 15.

a) Mahkemeye, 13 ncu maddenin (a) fıkrasında derpiş olunan hallerde müracaat, itiraz edilen kararın tebliğinden itibaren iki aylık bir mühlet içinde, veya, diğer hallerde, teşebbüse zarar ika edebilecek olaya teşebbüsçe ittila kesbedilmesinden itibaren 3 yıllık bir mühlet içinde yapılabilir.

b) İşbu maddenin (c) fıkrasında mezkûr hüküm mahfuz kalmak şartıyla, mahkemeye yapılan itiraz kararın intacını tâlik etmez. Bununla beraber, mahkeme, itiraz edilen kararının yürütülmesinin tacilini, şartların zarurî kıldığına kanaat getirdiği takdirde, emredebilir.

c) 5 nci maddenin (b) fıkrasının (ii) bendi mucibince alınan kararlara mahkeme nezdinde yapılan itirazlar, kararın intacını tâlik edici mahiyettedir. Bununla beraber, mahkeme işbu sözleşmeye taraf hükümetlerden birinin talebi üzerine, kararın derhal infazını emredebilir.

Kısım — IV.

Madde — 16.

a) 25 Mart 1957 tarihinde Roma'da imzalanan Andlaşmayla kurulan Avrupa Atom Enerjisi Birliği (EURATOM)un yürürlükte olduğu ülkelerde işbu Sözleşmede derpiş olunan gayelere ulaşmak maksadiyle tatbik edilecek kontrolün, Ajansın vereceği salâhiyetle, (EURATOM)un yetkili organları tarafından, hangi şartlarla yürütüleceğini tesbit etmek üzere Teşkilâtle Avrupa Atom Enerjisi Birliği (EURATOM) arasında bir anlaşma imzalanacaktır. Mümkün olduğu kadar az zamanda bir anlaşmaya varılabilmesi için, mezkûr Andlaşmayla teşkiline karar verilen Avrupa Komisyonuna derhal, bu yolda teklifler yapılacaktır.

b) Aynı şekilde, Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı ile Teşkilât arasında yapılacak iş birliği şartlarını tesbit etmek üzere bir anlaşma imzalanabilecektir.

Madde — 17.

Birinci maddede sözü edilen askerî gayelerden maksat, özel bölünebilir maddelerin harb silâhlarında kullanılmasıdır. İşbu maddelerin, elektrik ve hararet istihsali veya muharrik kuvvet temini maksadiyle reaktörlerde kullanılması bu anlamın dışında kalmaktadır.

Madde — 18.

a) «Özel bölünebilir madde» tâbirinden; plutanyum 239; uranyum 235 veya 233 halinde zenginleştirilmiş uranyum; yukarda mezkûr izotopların bir veya birkaçını muhtevi bütün maddeler; ve İdare Komitesinin zaman zaman tâyin edeceği diğer bölünebilir maddeler anlaşılmalıdır. Bununla beraber «Özel bölünebilir madde» terimi, hammaddeler hakkında kullanılmaz.

b) «Zenginleştirilmiş ve uranyum 235 veya 233 haline getirilmiş uranyum» tâbirinden; uranyum 233 veya uranyum 235 veya bu iki izotopun toplamı ile uranyum 238 arasındaki oranın, ta-

bii uranyumda bulunan 235 izotopu ile 238 izotopu arasındaki orandan büyük olmasını sağlayacak miktarda bu iki izotopu havi urayum, anlaşılmalıdır.

e) «Hammadde» tâbirinden, tabiatta bulunan izotopların karışımını havi urayum; U 235 miktarı normalden aşağı olan uranyum; thorium: yukarda mezkûr maddelerin metal, halîta, kimyevi terkip veya konsantre şekilleri; İdare Komitesinin Konsantrasyon Dairesini zaman zaman tesbit edeceği, yukarda mezkûr maddelerden bir veya birkaçını havi diğer bilûmum maddeler ve İdare Komitesinin zaman zaman tesbit edeceği, diğer maddeler anlaşılmalıdır.

d) «Madde» tâbirinden, hammadde ve özel bölünebilir madde anlaşılmalıdır.

Madde — 19.

a) İşbu Sözleşmeyi imzalamıyan ve Teşkilâta üye veya şerik olan bütün hükümetler, Ajansa dâhil olmak ve Teşkilât Genel Sekreterliğine bildirmek şartıyla Sözleşmeye iştirak edebilirler.

b) İşbu Sözleşmeyi imzalamıyan diğer memleket hükümetleri, Ajansa dâhil olmak, Teşkilât Genel Sekreterliğine bildirmek ve Teşkilât üyeleri tarafından da ittifakla tasvibedilmek şartıyla Sözleşmeye katılabilirler. Katılma, bu tasvip kararı tarihinden itibaren mer'i olacaktır.

Madde — 20.

İşbu Sözleşmeye taraf olan her Hükümet, Sözleşmenin tatbikatına, Teşkilât Genel Sekreterliğine bir yıl evvelden haber vermek şartıyla, kendi bakımından son verebilecektir. İşbu keyfiyet, Ajans tarafından veya onun nezareti altında daha evvelece bu Hükümete verilmiş olan maddelere tatbik edilen kontrole son vermiyecektir.

Madde — 21.

a) İşbu Sözleşme tasdik olunacaktır. Tasdiknameler Teşkilât Genel Sekreterliğine tevdi olunacaktır.

b) İşbu Sözleşme, mümzilerden en az 10 unun, tasdiknamelerini tevdi ettikleri tarihte yürürlüğe girecektir. Tasdiknamesini daha sonra tevdi edecek olan her mümzi için, işbu Sözleşme tasdiknamenin tevdi tarihinde yürürlüğe girecektir.

c) Bununla beraber, işbu Sözleşmenin Avrupa Atom Enerjisi Birliğine (EURATOM) dâhil, memleketler ülkelerinde tatbikatı 16 ne maddenin (a) fıkrasında derpiş olunan Anlaşmanın akdine bağlı olacaktır. Ancak bu hüküm mezkûr Anlaşmayla tesbit olunacak şartlara aykırı olmamak şartıyla müşterek teşebbüslere dâhil tesislere tatbik olunmayacaktır.

Madde — 22

Teşkilât Genel Sekreteri işbu Sözleşmeye taraf Hükümetlere, tasdik veya katılma vesikalarının alındığını bildirecektir. Genel Sekreter Hükümetlere işbu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihi de tebliğ edecektir.

EK

Birinci madde ile ilgili tefsir

Birinci maddenin (a) fıkrasının (ii) bendinde mezkûr «Ajans tarafından veya onun nezareti altında verilen hizmetler» den maksat ilgili Hükümetle akdolunacak bir özel anlaşma neticesinde bir memlekete yapılabilecek hususi bir yardımdır ve 2 ne maddenin tatbikat sahasını, takip hakkı vermek suretiyle, müşterek teşebbüslerde çalışmış kişilerin faaliyetini veya bu teşebbüslere katı-

lanların elde ettikleri bilgilerin kullanılmasını kontrol etme hakkı tanıyarak, tevsi etmez.

Usulüne uygun, salâhiyeti haiz, aşağıda imzaları bulunan murahhaslar işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Paris'te, 20 Aralık 1957 tarihinde Fransız, İngiliz, Alman, İtalyan ve Hollanda dillerinde, Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilâtı Genel Sekreterliğine tevdi olunmak ve bu makamca bütün mümzilere aslına uygun ve tasdik edilmiş kopyaları dağıtılmak üzere tek nüsha halinde hazırlanmıştır.

ATOM ENERJİSİ SAHASINDA EMNİYET KONTROLÜ KURULMASI HAKKINDAKİ SÖZLEŞME GEREĞİNCE MUHDES MAHKEME İLE İLGİLİ PROTOKOL

Bugün imzalanan Atom Enerjisi sahasında Emniyet Kontrolü ihdasına dair Sözleşmeye - aşağıda sadece Sözleşme denecektir - Taraf Hükümetler.

Sözleşmenin 12 nei maddesine uygun olarak mezkûr madde ile ihdas edilen Mahkemenin teşkili ve Hâkimler Statüsünün tanzimi maksadiyle

Sözleşmeye ekli olarak aşağıdaki hükümler hususunda mutabakata varmışlardır :

Madde — 1.

Sözleşmenin 12 nei maddesinin (a) fıkrası ile kurulan Mahkeme, vazifelerini Sözleşme ve işbu Protokol ahkâmına uygun olarak yerine getirir.

Madde — 2.

a) Sözleşmenin 12 nei maddesinin (a) fıkrasında derpiş olunan hâkimlerin seçimi, Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra 6 aylık bir müddet içinde yapılacaktır; daha sonraki seçimler vazifenin münhal olduğu andan itibaren 6 ay içinde yapılacaktır.

b) Boşalan vâzifelere tâyin, ilk seçimde takibedilen usulle ve vazifenin geri kalan mühleti için yapılır.

Madde — 3.

a) Hâkimler, tamamen müstakil oldukları kanaati hâsıl olan, memleketlerinde en yüksek adli vazifelerde bulunabilmek için gerekli şartları haiz veya hukuk âleminin salâhiyetli şahsiyetleri arasından seçilecektir.

b) Hâkimler, daha evvel Taraflardan birinin temsilcisi, müşaviri veya avukatı olarak, millî veya beynelmilel bir mahkemenin, bir tahkikat komisyonunun âzası olarak, veya diğer her hangi bir sıfatla müdahale ettikleri bir meselenin işbu Mahkemede halline iştirak edemezler. Tereddüt halinde, kararı Mahkeme verir.

c) Mahkemede bir Devletin birden fazla âzası bulunamaz.

Madde — 4.

a) Hâkimler, resmî vazifeleri dolayısıyla yaptıkları fiiller dolayısıyla kazai masuniyetten istifade ederler.

Bu masuniyetten vazifeleri sona erdikten sonra da müstefidolurlar. Mahkeme bu masuniyeti kaldırabilir.

b) Hâkimler vazifelerinden seçilmeleri için gerekli olan vasıfları kaybettikleri veya vazifeleri icabından olan mükellefiyetlere riayet etmedikleri hususunda diğer hâkimlerin ittifakla verecekleri kararlarla uzaklaştırılabilirler.

c) İlgili hâkim işbu maddede mezkûr görüşmeler ve karara katılmaz.

Madde — 5.

- a) Mahkeme, Başkanını seçer.
- b) Mahkeme, zabıt kâtibini seçer.

Madde — 6.

Hâkimlerin ücretleri ile ilgili kaideler Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtı (aşağıda sadece Teşkilât denecektir) Konsey tarafından tesbit edilir.

Madde — 7.

- a) Mahkeme lüzumu halinde Başkan tarafından içtima çağrılır.
- b) Mahkeme Teşkilât merkezinde toplanır.
- c) Başkan, Mahkeme görüşmelerinde başkanlık eder. Mâni halinde veya Başkan taraflardan birinin tebaası olduğu takdirde, en yaşlı âza başkanlık yapar.

Madde — 8.

- a) Mahkeme kararlarının muteber olabilmesi için en az 5 hâkimin hazır olması lâzımdır.
- b) Mahkemenin bütün kararları mevcut hâkimlerin çoğunluğu ile alınır.
- c) Reyler eşit şekilde dağıldığı takdirde Başkanın veya onun yerini alanın bulunduğu taraf üstündür.

Madde — 9.

- a) Celseler, aksine mahkemece re'sen veya tarafların talebi üzerine karar alınmadığı takdirde alenîdir.
- b) Kararlar gizli alınır. Kararlar esbabı mucibeli olacak ve kararı veren hâkimlerin isimleri belirtilecektir.

Madde — 10.

a) Üye Devletler ve Teşkilât, Mahkeme nezdinde her seferinde tâyin olunacak bir temsilci tarafından temsil olunurlar.

Mahkeme önünde temsilciye müşavir veya avukatlar refakat edebilirler.

b) Diğer taraflar, üye memleketler mahkemelerinden birinde dâva ikame etmeye yetkili şahıslar tarafından temsil olunabilirler.

c) Mezkûr temsilci, müşavir ve avukatlar işbu maddede derpiş olunan vazifelerin ifası ile alâkalı olarak söyledikleri sözler ve yazdıkları yazılar dolayısıyla adli masuniyetten istifade ederler. Ayrıca evrak dokunulmazlığından ve Mahkeme Merkezi ile ikametgâhları arasında seyahat serbestisinden istifade ederler.

d) Bu dokunulmazlıklar mezkûr şahıslara, sadece adaletin iyi şekilde tevziini teminen ve vazifelerini icabettirdiği nispette tanınmıştır. Mahkeme, adaletin iyi şekilde tevziine aykırı olmadığı kanaatinde bulunduğu takdirde masuniyeti kaldırabilir.

e) Mahkeme, nezdine gönderilen müşavir ve avukatlara karşı, Usul Nizamnamesinde tâyin olunacak şartlar dâhilinde, bu konuda mahkemelere normal olarak tanınan salâhiyetlerden istifade eder.

Madde — 11.

a) Usul Nizamnamesinde tâyin olunacak şartlar dâhilinde şahit ve eksperler dinlenebilecektir.

b) Şahit ve eksperler ya Usul Nizamnamesinde belirtilecek şartlar dairesinde yemin teklif edilerek veya şahit veya eksperin tebaası bulunduğu memleket kanunlarında derpiş olunan usul ve tarzda dinlenebilirler.

Madde — 12.

a) Mahkeme, şahit veya eksperin ikamet ettiği yerdeki adli makam tarafından dinlenilmesini isteyebilir.

b) Bu talep, ilgili Hükümete bildirilerek o da işi yetkili adli makama intikal ettirecektir.

Madde — 13.

a) Bir şahit veya eksper tarafından Mahkeme huzurunda edilen yemine aykırı hareket edildiği takdirde, bu, Mahkemenin içtima ettiği memleketin bir hukuk mahkemesinde yapılmış bir ihlâl mahiyetinde telâkki edilecektir.

b) Böyle bir ihlâl, 12 nci maddede derpiş edildiği gibi, bir millî adli makam karşısında bir şahidin veya eksperin dinlenmesi esnasında vukubulursa, bu makamın millî kanunları tatbik edilir.

Madde — 14.

Mahkeme, masraflarının miktar ve dağıtım şeklini tesbit eder.

Madde — 15.

Mahkemenin faaliyeti ile alâkalı masraflar Teşkilât bütçesine konulur.

Usulüne uygun, salâhiyeti haiz aşağıda imzaları bulunan murahhıslar işbu Protokolü imzalamışlardır.

Paris'te 20 Aralık 1957 tarihinde Fransız, İngiliz, Alman, İtalyan ve Holânda dillerinde, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreterine tevdi olunmak ve bu makameca bütün mümzilere ashna uygun ve tasdik edilmiş kopyaları dağıtılmak üzere tek nüsha halinde hazırlanmıştır.

RADYOAKTİF YAKITLAR KİMYEVİ AYIRMA AVRUPA ŞİRKETİ SÖZLEŞMESİ

(EÜROCHİMİC)

Federal Almanya Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Kırallığı, Danimarka Kırallığı, Fransa Cumhuriyeti, İtalya Cumhuriyeti, Norveç Kırallığı, Holânda Kırallığı, Portekiz Cumhuriyeti, İsveç Kırallığı, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri;

Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Konseyinin, 18 Temmuz 1956 tarihinde aldığı bir kararla, radyoaktif yakıtların kimyevi ayırmasını yapacak, müşterek bir tesis kurulmasıyla ilgilenen, Teşkilât üyesi bâzı memleketlerden müteşekkil bir etüd sendikası kurduğunu nazarı itibara alarak;

İşbu etüd sendikası tarafından yapılan çalışma esasları dairesinde, ve Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti, Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti, Belçika Kırallığı Hükümeti, Danimarka Kırallığı Hükümeti, Paris Atom Enerjisi Komisyonu, Roma Nükleer Araştırmalar Millî Komitesi,

Norveç Kırallığı Hükümeti, Holânda Kırallığı Hükümeti, Lizbon Nükleer Enerji Juntası, Stockholm Aktiebolaget Atomenergy, İsviçre Konfederasyonu Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin aralarında, «Radyoaktif Yakıtlar Avrupa Kimyevi Ayırma Şirketi (EUROCHİMİC)» unvanı altında bir müşterek teşebbüs ihdasına karar verdiklerini nazarı itibara alarak;

İşbu Şirketin gerek kuruluşu gerekse de gayesi itibariyle milletlerarası bir vasıf taşıdığını ve iştirak eden memleketlerin menfaatlerine uygun olduğunu nazarı itibara alarak;

Bu Şirket gayesinin, radyoaktif yakıtların kimyevi ayırmasıyla ilgili her türlü sanayi ve araştırma faaliyeti ile ve işbu ayırma sonunda elde edilecek maddelerin kullanılmasıyla iştigal etmek, bu sahada mütehasıs yetiştirilmesine yardım etmek ve bu şekilde Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtına üye memleketlerde Atom Enerjisinin barışçı gayelerle istihsal ve istimalinin gelişmesini teşvik etmek olduğunu, bu maksatla Şirketin 1961 yılından önce radyoaktif yakıtların kimyevi ayırmasını yapacak bir fabrika ile bir araştırma laboratuvarı kurup işleteceğini nazarı itibara alarak;

Bu şartlar dâhilinde, Şirkete gerekli yardımı yapmaya istekli olarak;

Şirketin kuruluş ve faaliyetinin iştirak eden Hükümetler tarafından, sonradan kurulacak diğer müşterek teşebbüslere emsal teşkil etmemesi kaydıyla, alınacak özel tedbirlerle kolaylaştırılması lüzumunu tanıyarak,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Kısım - I.

Madde — 1.

a) «Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi (EUROCHİMİC)» unvanı altında bir müşterek teşebbüs kurulacaktır, (Bundan böyle «Şirket» diye anılacak)

b) Şirket, işbu Sözleşmeye ek Statü hükümlerine göre (Bundan böyle «Statü» diye anılacak), Statünün imzasını mütaakıp, işbu Sözleşme yürürlüğe girer girmez kurulmuş olacaktır.

Madde — 2.

a) Şirket, işbu Sözleşme, Statü ve yardımcı mahiyette olmak üzere, Sözleşme veya Statüde aksine hüküm bulunmadığı takdirde, Şirket merkezinin bulunduğu Devlet kanunlarına göre idare olunacaktır.

b) Şirket, hükmi şahsiyeti haiz olacaktır. Gayesine uygun olarak her türlü muameleyi icra edebilecek, akit yapabilecek, menkul veya gayrimenkul alıp satabilecek ve dâvalarda taraf olabilecektir.

c) Şirket tesislerinin kurulması için lüzumlu gayrimenkul satınalmalarında, üye hükümetler milli mevzuatına uygun olarak, âmme menfaatini hadim teşekkül vasfı tanınmıştır. Uzlaşma olmadığı takdirde bu gibi satınalmaların yapılmasını teminen, alâkalı hükümet, milli mevzuata uygun olarak âmme menfaati kaydıyla istimlâk yapabilecektir.

Madde — 3.

İşbu Sözleşmeye Taraf Hükümetler, Şirket gayelerine uygun olarak yapılan muamelâti teshil maksadiyle ve bilhassa kimyevi ayırmaya tâbi tutulmuş yakıtlarla, bunlardan elde edilen maddeler mevzuunda, yetkileri dâhilindeki lüzumlu tedbirleri alacaklardır.

Madde — 4.

a) İşbu Sözleşme hükümleri, Avrupa Atom Enerjisi Birliğini (EURATOM) ihdas eden ve Roma'da 25 Mart 1957 tarihinde imzalanan Anlaşmadan doğan hak ve vecibelere tesir icra etmez.

b) Avrupa Atom Enerjisi Birliğine (EURATOM) üye olmayan memleketlerden gelen veya işbu memleketlere ihracedilen hammaddeler veya özel bölünebilir maddelerle ilgili akitler mezkûr Anlaşmanın 75 nci maddesinde derpiş olunan istisnalardan istifade ederler.

Madde — 5.

Atom Enerjisi sahasında bir Emniyet Kontrolü ihdasına dair 20 Aralık 1957 tarihli Sözleşme ile derpiş olunan Emniyet Kontrolü, Şirketin faaliyet ve imalâtına tatbik edilecek ve işbu Sözleşmeye ve mezkûr Sözleşmenin 16 nci maddesinin (a) fıkrasında derpiş olunan Anlaşmaya göre yürütülecektir.

Madde — 6.

a) Şirketin tesis ve arşivleri dokunulmazlıktan istifade edecektir. Şirketin mal ve alacakları ve Şirkete gönderilen malzeme ile Şirket tarafından mahalline sevk edilen malzeme her türlü idari el koyma, istimlak ve müsadereden muaf tutulacaktır.

b) Şirketin mal ve alacakları mahkeme kararı olmaksızın haczedilemeyecek veya icra takibine mevzu teşkil etmeyecektir. Her halükârda Şirketin tesisleri ve faaliyeti için lüzumlu malzeme haczedilemez veya icra takibine mevzu teşkil edemez.

c) İşbu madde hükümleri, Şirket merkezinin bulunduğu Devlet ve tesis veya arşivlerinin bulunduğu diğer memleket yetkili makamlarının, kendi toprakları dâhilinde, mahkeme kararlarının veya âmme sıhhatinin mufazası ve kazaların önlenmesi ile ilgili kaidelerin yürütülmesini teminen, Şirketin tesis veya arşivlerine girmelerine mâni olmaz.

Madde — 7.

a) Şirket, merkezinin bulunduğu Devlet ülkesinde, teşekkülü, sermayesinin kaydı veya teza-yüdü, iştirak hisseleri ve bunlarla alâkâh olarak Şirket merkezinin bulunduğu Devlet ülkesinde vâkı diğer muamelât dolayısıyla, bütün malî ve benzeri vergi ve resimlerden muaf olacaktır. Şirket, aynı şekilde, feshi ve hesaplarının tasfiyesi münasebetiyle her türlü vergi ve resimden muaf olacaktır.

b) Şirket, merkezinin bulunduğu Devlet ülkesinde ve tesislerinin bulunduğu diğer memleketlerde gayrimenkul satın alınması dolayısıyla intikal vergi ve resimlerinden ve her türlü kayıt ve tescil harclarından muaf olacaktır.

c) Şirket, merkezinin bulunduğu Devlet ülkesinde, kendisine, mallarına, alacak ve gelirlerine tatbik olunabilecek her türlü Vasitasız Vergilerden muaf olacaktır.

d) Şirket merkezinin bulunduğu Devlet ülkesinde, kendi faaliyetine benzer çalışmalarda bulunan diğer şirketlere tatbik olunmayan ve sermaye üzerinden alınan özel bir pay veya vergi gibi her türlü istisnayı ve tefrik yaratıcı vergilerden muaf olacaktır.

e) İşbu maddede derpiş olunan muafiyet, âmme hizmetleri karşılığı alınan vergi ve resimlere şâmil değildir.

Madde — 8.

a) Şirket tesisleri ve bunların faaliyeti için lüzumlu hammadde, teçhizat ve ilmî ve teknik malzeme 9 ncu madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, bütün Gümrük vergilerinden ve buna mümasil her türlü resimden ve bütün ithal tahditlerinden muaf olacaktır.

b) Bu şekilde ithal olunan malzeme, o memleket ülkesinde işbu memleket Hükümetiyle muatabakata varılmadan satılamıyacaktır.

c) Şirkete gönderilen bölünebilir maddeler ve şirket tarafından imal veya elde edilerek işbu Sözleşmeye taraf ve hisse senedi sahibi Hükümet ülkesine veya bir vatandaşı Şirket hissesine sahip memlekete gönderilen maddeler (Bundan böyle «Üye memleketler» diye anılacak), ithal

veya ihraçların da bütün Gümrük vergilerinden veya mümasil resimlerden ve her türlü tahdit-ten muaf tutulacaktır.

Madde — 9.

a) Şirket, gayesine uygun faaliyeti sırasında Avrupa Tediye Birliği kurulmasına dair 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmaya taraf Devletlerin ve işbu Sözleşmeye taraf diğer memleketlerin parasını iktisabedebilecek, yedinde bulundurabilecek ve kullanabilecektir. Lüzumu halinde işbu Sözleşmeye taraf Hükümetler, şirkete, yürürlükte olan Anlaşma ve nizamnamelerde derpiş olunan usuller dairesinde gerekli müsaadeyi vereceklerdir.

b) İşbu Sözleşmeye taraf Hükümetler, Şirkete, imkân olduğu kadar serbest bir şekilde, işbu maddenin (a) fıkrasında derpiş olunmayan paraları iktisabetmek, yedinde bulundurmamak ve kullanmak hususunda gerekli müsaadeyi vereceklerdir.

Madde — 10.

a) Şirket hiçbir tahdit ve mâni ile karşılaşmadan, üye memleketler vatandaşı teknik personel, memur ve işçileri kullanabilecektir.

b) Bu meyanda, şirket merkezinin bulunduğu Devlet, âmme huzuru, âmme emniyet ve sıhhiyetle ilgili istisnalar mahfuz kalmak şartıyla, muhaceret ve yabancıların tescilleriyle ilgili hükümlerini, diğer üye memleketler vatandaşı mütébassısların istihdamına ve yurtlarına dönmele- rine mâni olmayacak şekilde tatbik edecektir.

c) Şirket tarafından istihdam olunan personel

i) Son ikametgâhlarından veya vatandaşı buldukları memlekette, vazifeye ilk başladıkları sırada, ev eşyaları ile zâti eşyalarını muafî ithal edebilmek ve vazifeleri bittiğinde bunları muafî ihraç edebilmek hakkında istifade edecektir. Her iki halde de kanununun tatbik edildiği Hükümet tarafından lüzumlu görülecek şerait mahfuz kalacaktır.

(ii) Son ikametgâhlarında veya vatandaşı buldukları memlekette, işbu memleket piyasasından satınaldıkları ve şahsi işlerinde kullanacakları otomobillerini muafî ithal ve ihraç etmek hakkında istifade edeceklerdir. Her iki halde de ilgili Hükümet tarafından lüzumlu görülecek şerait mahfuz kalacaktır.

Kısım — II.

Madde — 11.

a) Şirket, her yıl üye memleketler Hükümetlerine, şirketin gelişmesi ve malî durumu hakkında rapor verecektir.

b) Şirket raporları, Avrupa Atom Enerjisi Ajansı İdareciler Meclisinin, üye memleketler Hükümetleri temsilcilerinden mürekkep Özel Grupuna sunulacaktır. (Bundan böyle «Özel Grup» diye anılacak).

Madde — 12.

a) Özel Grup, Şirket faaliyetinin, işbu Sözleşmeye taraf Hükümetleri müştereken alâkadar eden meseleleri tetkik edecek ve bu yolda lüzumlu göreceği tedbirleri teklif edecektir.

b) Şirket merkezinin bulunduğu Devlette veya diğer bir üye memlekette kanuni hükümlerin tatbikinin, Şirket gayesine giren faaliyetlerin yürütülmesi hususunda güçlükler çıkardığı fark edilirse Özel Grup zorlukların işbu Sözleşme hükümleri ruhuna uygun olarak halledilmesine mâ- tuf tedbirleri teklif edecektir.

c) İşbu madde mucibince Özel Grup tarafından yapılacak teklifler ekseriyetle kabul edilir.

Madde — 13.

a) Şirket idarecilerinden veya hisse senedi sahiplerinden her biri aşağıdaki hususlarda çıkacak zorlukları Özel Grup sunabilir.

(i) Üye memleketlerden gelen yakıtların kimyevi ayırması veya elde edilen maddelerin dağıtımını mevzuunda çıkacak güçlükler.

(ii) Araştırmanın gelişmesi sahasında Şirket kaynaklarından istifade mevzuunda çıkacak güçlükler.

(iii) Araştırmalardan elde edilecek neticelerin dağıtımını mevzuunda çıkacak güçlükler.

b) Bu konuda kendisine sunulan bir mesele üzerine Özel Grup, üyelerinden dörtte üçünün ekseriyeti ile, Şirket tarafından tatbiki mecburi olan bir karar alacaktır.

Madde — 14.

a) Statüsünün aşağıdaki hükümleri ile ilgili değişiklikler Özel Grupun tasvibine bağlı olacaktır.

— Şirketin merkezi (Madde 2)

— Şirketin gayesi (Madde 3)

— Yeni bir hisse senedi sahibinin kabulü şartları (Madde 8)

— Genel Kurul kararlarının kabulü (Madde 15)

— İdare Meclisinin kuruluşu (Madde 18)

— İdare Meclisi kararlarının kabulü (Madde 23)

— Malûmat ve ihtiralar (Madde 26)

— Kuruluşa kadar geçecek zaman (Madde 27)

b) Şirketin aşağıdaki hususlarla ilgili kararları Özel Grupun tasvibine sunulacaktır :

(i) Şirketin temdidi müddeti.

(ii) Üye olmıyan memleketlerden gelen yakıtların kimyevi ayırması ile ilgili akitlerin yapılması ve bu memleketlere özel bölünebilir maddeler verilmesi.

(iii) Şirket tarafından inşa edilecek yeni fabrikalar ve bunların yerlerinin tesbiti ve mevcut bir fabrikanın daha büyük bir fabrika haline getirilmek üzere genişletilmesi.

c) Hisse senetlerinin veya hisse senedi satınalma hakkının, satıcının tâbiyetinde olmıyan bir şahsa devrinde, keyfiyet Özel Grupun tasvibine sunulacaktır. Bununla beraber Özel Grup, işbu Sözleşmenin 18 nci maddesinin (a) fıkrası mucibince, ihbarda bulunmak kararını açıklıyan bir Hükümet veya bu Hükümet tebaası hisse senedi sahipleri tarafından hisse senetlerinin işbu Sözleşmeye taraf hükümetlere veya Hükümet tebaasına satılmasına mâni olamazlar.

d) İşbu madde mucibince Özel Grup tarafından ittihaz olunacak kararlar üyelerin ittifakı ile alınır.

Madde — 15.

a) Aşağıdaki hususlar da Özel Grupun tasvibine sunulacaktır.

(i) Sözlemenin 14 ncü maddesinde derpiş olunan hükümleri haricinde kalanlarda yapılacak değişiklikler.

(ii) Hisse senedi sahipleri arasında sermayenin dağıtım şeklini değiştirecek bütün sermaye artırma veya eksiltmeleri.

b) Özel Grup tarafından işbu madde hükümlerine göre alınacak kararlar üyelerin dörtte üç ekseriyeti ile istihsal olunur.

Madde — 16.

İşbu Sözleşmenin tatbikatı veya tefsiri ile ilgili olarak, Sözleşmeye Taraf Hükümetler arasında çıkacak her türlü uyuşmazlık, Özel Grup tarafından incelenecek ve uyuşma yolu ile halledilemediği takdirde, ilgili Hükümetlerin muvafakati ile, 20 Aralık 1957 tarihli Atom Enerjisi sahasında emniyet kontrolü Sözleşmesi ile ihdas olunan Mahkemeye sunulacaktır.

Madde — 17.

- a) İşbu Sözleşme 15 sene yürürlükte kalacaktır. Bu müddet hitamında Şirket faaliyetine devam ettiği takdirde Sözleşme kendiliğinden 5 sene uzatılacaktır.
- b) Bununla beraber işbu Sözleşme 7 nci maddesinin ve 8 nci maddenin (a) ve (b) fıkraları hükümleri tamamının veya bir kısmının ilk 5 senelik müddetten fazla uzatılmaları, bu uzatma müddetini tesbit edecek olan Özel Grupun ittifakla vereceği bir uzatma kararı ile mümkün olabilecektir.
- c) İşbu Sözleşme, Şirket hesapları tasfiyesi müddetinin hitamında yürürlükten kalkacaktır.

Madde — 18.

- a) İşbu Sözleşmeye Taraf olup da Şirketin hiçbir hisse senedine sahibolmayan veya sahibolmaktan çıkan veya her hangi bir vatandaşı Şirketin hisse senedine sahibolmayan veya sahibolmaktan çıkan Hükümet, 15 senelik müddetin sonunda, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreterine üç ay önceden yapacağı bir ihbarla Sözleşmenin kendisi bakımından tatbikine son verebilecektir.
- b) Bununla beraber Şirket merkezinin veya Şirketin bir tesisinin bulunduğu memleketin böyle bir ihbarda bulunması halinde, Sözleşme, o memleket bakımından, Şirket merkezinin veya o tesisin diğer bir memlekete nakledilmesi şartıyla son bulabilir.

Madde — 19.

- a) Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı üyesi veya ortak üyesi olup da işbu Sözleşmeyi imza etmemiş bulunan her Hükümet, Atom Enerjisi sahasında emniyet kontrolü ihdasına dair 20 Aralık 1957 tarihli Sözleşmeye Taraf olmak şartıyla, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreterine yapacağı bir işarla işbu Sözleşmeye katılabilir.
- b) İşbu Sözleşmeyi imza etmemiş bulunan her Hükümet, Atom Enerjisi sahasında emniyet kontrolü ihdasına dair 20 Aralık 1957 tarihli Sözleşmeye Taraf olmak ve Özel Grup âzalarının ittifakla tasvibi şartıyla Teşkilât Genel Sekreterine bu yolda yapacağı bir işarla Sözleşmeye katılabilir. Katılma işbu tasvip kararının alınması tarihinden itibaren hüküm kazanır.

Madde — 20.

- a) İşbu Sözleşme tasdik olunacaktır. Tasdiknameler Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreterliği nezdine tevdi olunacaktır.
- b) İşbu Sözleşme Şirket merkezinin bulunduğu Hükümet tarafından tasdik edildiği ve tasdiknamelerini tevdi etmiş bulunan hükümetler veya tebaalarına Statünün 4 ncu maddesi mucibince tahsis olunan sermaye paylarının yekûnu Şirket sermayesinin % 80 ine takabül ettiği zaman yürürlüğe girecektir.
- c) İşbu Sözleşmeyi daha nonra tasdik edecek olan her mümzi için, Sözleşme, tasdiknamenin tevdi tarihinde yürürlüğe girecektir.

Madde — 21.

Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreteri işbu Sözleşmeye taraf hükümetleri ve Şirketi tasdiknamelerin tevdiinden, Sözleşmeye katılma mevzuunda yapılan işarlardan ve çekilme ihbarlarından haberdar edecektir. Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarih de aynı şekilde tebliğ olunacaktır.

Usulüne uygun salâhiyeti haiz aşağıda imzaları bulunan murahhaslar işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Paris'te 20 Aralık 1957 tarihinde Fransızca, İngilizce, Almanca, İtalyanca ve Felemenkçe, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreterine tevdi olunmak ve bu makamca bütün mümzilere aslına uygun ve tasdik edilmiş kopyaları dağıtmak üzere tek nüsha halinde hazırlanmıştır.

RADYOAKTİF YAKITLAR KİMYEVİ AYIRMA AVRUPA ŞİRKETİ STATÜSÜ EUROCHİMİC

Kısım — I.

Unvan, gaye, merkez, müddet ve sermaye

Madde — 1.

Hisse senetli bir Şirket şekli ve «Radyoaktif Yakıtlar Kimyevi Ayırma Avrupa Şirketi (EUROCHİMİC)» unvanı altında bir müşterek teşebbüs kurulmuştur. Bu Şirket kendi kuruluşuna ait Sözleşme (Bundan böyle «Sözleşme» diye anılacak) mevcut Statüler ve icabında bunların yerine kaimolmak üzere Şirket merkezinin bulunduğu Devlet kanunları hükümlerine tâbidir.

Madde — 2.

Şirketin merkezi Mol'dedir. (Belçika)

Şirket 15 senelik bir müddet için kurulmuştur.

Madde — 3.

Şirket 1961 yılından evvel radyoaktif yakıtların kimyevi ayırmasını yapacak bir fabrika ve bir lâboratuvar inşa edecek ve işletecektir; bu suretle Şirket, bu sahada mütihassıs eleman yetiştirilmesini ve teknik terakki kaydedilmesini mümkün kılacaktır.

Şirket, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı âzası memleketlerin reaktörlerinde kullanacakları yakıtları en ucuz şartlarla kimyevi ayırmaya tâbi tutabilmeleri için araştırma ve sanayi sahalarında gerekli bütün tedbirleri alacaktır.

Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı âzası memleketlerin kimyevi ayırma maksadiyle bu müşterek teşebbüse göndermek istiyebilecekleri radyoaktif yakıtlar miktarının mevcut fabrikanın takatini aşacağı anlaşıldığından, Şirket bu ihtiyacı karşılayabilecek bütün tedbirleri ittihaz etmelidir.

Madde — 4.

Şirketin sermayesi Avrupa Tediye Birliği para birimi olarak 20 milyondur. Bu sermaye her biri 50 bin para birimine tekabül etmek üzere 400 hisseye ayrılmıştır. Tamamı satılmış olan hisse senetlerinin sureti taksimi aşağıdadır:

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti :	68 hisse	3 400 000
Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti :	20 hisse	1 000 000
Belçika Krallık Hükümeti :	44 hisse	2 200 000
Danimarka Krallık Hükümeti :	22 hisse	1 100 000
Paris'te Atom Enerjisi Komisyonu ;	68 hisse	3 400 000
Roma'da Nükleer Araştırmalar Milli Komitesi :	42 hisse	2 200 000
Norveç Krallık Hükümeti :	20 hisse	1 000 000
Holânda Krallık Hükümeti :	30 hisse	1 500 000
Lizbon'da Nükleer Enerji juntası :	6 hisse	300 000
Stocholm'de Aktiebolaget Atomenergy :	32 hisse	1 600 000
İsviçre Konfederasyonu Hükümeti :	30 hisse	1 500 000
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti :	16 hisse	800 000

Madde — 5.

Şirketin kuruluşunda, sermayesinin % 20 si ödenmiş olacaktır. Sermayenin diğer kısımları, 3 nü maddedeki gayeler göz önünde bulundurularak, ihtiyaca ve çalışmaların ilerlemesine göre, umumi Heyetin kararıyle ödenir.

Sözleşmenin mümzilerinden biri, Sözleşmenin yürürlüğe girmesini takibedecek altı ay zarfında tasdik muamelelerini ikmal edemezse sermayesinin bütününün karşılanmasını mümkün kılacak tedbirlerin ittihazı maksadiyle, Umumi Heyet toplantiya çağrılır.

Madde — 6.

Hisse senetleri isme muharrerdir. Hisse senetleri ancak Umumi Heyetin muvafakati ile devredilebilirler. Bununla beraber hisse senedinin devredildiği şahıs aynı milliyetten ise ve ilgili Hükümetin muvafakati alınmış ise Umumi Heyet devir işine muhalefet edemez.

Sözleşmenin 18 (a) maddesine istinaden âza bir Hükümet Şirketten çekilme niyetini beyan etmişse, Umumi Heyet, bu Hükümet veya onun vatandaşlarına ait hisse senetlerinin Anlaşmaya taraf hükümetlerden birine veya vatandaşlarına devrine muhalefet edemez.

Şirket, hisse senedi sahiplerinin isim ve adreslerinin yazıldığı bir kayıt defteri tutar. Şirket hissedar olarak yalnız bu defterde kayıtlı kimseleri tanır.

Madde — 7.

Şirketin sermayesi Umumi Heyetin reyi ile mevcuda ilâve edilmiş eşya veya para karşılığı çıkarılacak yeni hisse senetleri ile artırılabilir. 8 nci madde ahkâmı baki kalmak şartıyla, her hissedar, sermayenin artırılması anında, elindeki hisse senetleri sayısı ile mütenasip bir miktarda yeni hisse senetleri almayı talebedebilir. Bir hissedar bu hakkını kullanmadığı takdirde, Umumi Heyetin muvafakati ile bu hakkını diğer bir hissedara devredebilir. Umumi Heyet 6 nci maddenin 2 nci pragrafının 2 nci cümlesindeki hallerde bu devir işine muhalefet edemez.

Umumi Heyet, yeni hisse senetleri çıkarılmasının şartlarını ve bu hisse senetleri karşılıklarının ödenmesine dair ahkâmı vaz'eder.

Madde — 8.

Sözleşmeye taraf her Hükümet veya bu hükümetlerin vatandaşları, hisse senetlerinin devri veya sermayesinin artırılması halinde yeni hisse senetleri için yazılmak suretiyle bu Şirketin ortağı olabilirler. Sermayenin artırılması halinde yeni hisse senetlerinin bütünü veya bir kısmı, Umumi Heyetin kararı ile, yeni hissedara tahsis edilirler.

Kısım - II.

Umumi Heyet

Madde — 9.

Şirketin organları Umumi Heyet ve İdare Meclisidir. Bunlar vazifelerini Sözleşme ile kurulan Özel Grupa tanınan salâhiyetlere hâlel gelmiyecek şekilde ifa ederler.

Madde — 10.

Umumi Heyet, Şirketin bütün hissedarlarından teşekkül eder. Avrupa Atom Enerjisi Ajansının bir temsilcisi ile Avrupa Atom Enerjisi Birliğinin (EURATOM) bir temsilcisi Umumi Heyete müsavir olarak iştirak ederler.

Umumi Heyet Şirketin en yüksek organıdır ve aşağıdaki salâhiyetlere maliktir :

1. İdare Meclisi âza ve yedeklerini tâyin ve bunlara ödenecek ücretleri tesbit eder.
2. Murakipleri tâyin eder.
3. İşbu Statüyü tadil eder.
4. Sermayenin yeni kısımlarının ödenmesini kararlaştırır.

5. Sermayenin artırılması veya indirilmesini kararlaştırır.
6. Hisse senetleri ve hisse senetlerine yazılmak hakkının devrine ait kararlar alır.
7. Şirketin devam müddetinin uzatılmasını kararlaştırır.
8. Şirketin dağılmasına karar verir.
9. Şirketin tasfiye memurlarını tâyin eder.
10. 21 nci maddede sözü edilen İdare Talimatnamesini tasvibeder.
11. Murakıplerin raporundan bilgi edinir. İdare raporunu, bilânçoğu ve kâr ve zarar hesaplarını tetkik eder. Net kârın sureti istimalini tâyin eder ve İdare Meclisini ibra eder.
12. Hissedar Hükümetlere gönderilecek senelik raporları tasvibeder.
13. Muayyen bir zaman zarfında edinilebilecek borçların âzami miktarını tâyin eder.
14. Kanunen veya İdare Meclisi tarafından kendisine havale edilen diğer bütün işler hakkında karar alır.

Madde — 11.

Umumi Heyet ilk toplantısını alâkalı Statünün yürürlüğe girmesini takibeden ay zarfında Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreteri tarafından vâkı olacak davet üzerine yapar.

Âdi Umumi Heyet toplantısı, her sene hesap yılının kapanmasını takibeden altı ay zarfında, İdare Meclisinin daveti üzerine yapılır.

Madde — 12.

Fevkalâde Umumi Heyet toplantıları aşağıdaki hallerde yapılır:

1. Umumi Heyet veya İdare Meclisi kararı üzerine;
2. Sözleşmenin 11 nci maddesinde sözü geçen Özal Grubun talebi üzerine;
3. Murakıplar Heyetinin talebi üzerine;
4. Hisse senetlerinin en az onda birine malik hissedar veya hissedarlar grubunun talebi üzerine. Bu talebin yazılı olması ve toplantı sebebinin göstermesi lâzımdır.

Fevkalâde Umumi Heyetin toplantıya çağırılması ve toplantının idaresi, âdi Umumi Heyet toplantısında tatbik edilen şekil ve usule tâbidir.

Madde — 13.

Hissedarlar Umumi Heyet toplantısına, toplantıdan en az 15 gün evvel gönderilecek taahhüt-lü mektuplarla davet olunurlar.

Davet mektubu gündemi ihtiva etmelidir. Eğer gündem mevcut statülerin tadili intacedecek bir madde ihtiva ediyorsa (10 ncu maddenin 3, 5, 7 ve 8 nci numaraları) teklif edilecek tadilin ana hatlarının bildirilmesi icabeder.

Umumi Heyetin fevkalâde toplantıya çağırılması hakkında yapılacak teklif haricolmak üzere, gündemde olmıyan hiçbir madde hakkında karar alınamaz.

İdare Meclisinin aksine bir kararı olmadıkça Umumi Heyet toplantıları Şirketin merkezinde yapılır.

Madde — 14.

Hissedarlar Umumi Heyet toplantılarında maliki oldukları hisse senetlerinin itibari kıymetlerine göre rey haklarını kullanırlar. Her hisse senedi bir reye hak verir.

Madde — 15.

Umumi Heyet toplandığında hisse senetlerinin ekseriyeti temsil ediliyorsa nisap olduğundan

müzakerelere başlanır. İlk toplantıda nısalolmadığı takdirde, iki haftalık bir ihbar müddetinden sonra ikineci bir toplantı yapılır ve bu toplantıda nısalolsun veya olmasın toplantı açılır.

Umumi Heyet temsil edilen hisse senetlerinin ekseriyeti ile kararlar alır.

10 neu maddenin 3 ten 8 e kadar ve 13 neü numaralarında sayılan hallerde kararlar ana sermayenin üçte iki ekseriyeti ile alınır.

Hissedarlardan biri gizli rey talebinde bulunmadığı takdirde, reyler el kaldırılmak suretiyle verilir.

Madde — 16.

İdare Meclisi Reisi, bir mânii olduğu takdirde ikinci reislerden biri, onlar da olmadığı takdirde İdare Meclisinin seçeceği bir âza Umumi Heyet toplantısına başkanlık eder.

Umumi Heyet, el kaldırmak suretiyle rey saymağa memur iki şahıs intihabeder. Umumi Heyet aynı şekilde bir de sekreter tâyin eder ki bu sonuncusunun bir hissedar olması şart değildir.

Madde — 17.

Umumi Heyetin müzakere ve kararları zapta geçirilir.

Zabit Umumi Heyet Başkanı, rey sayıcıları ve Sekreter tarafından imzalanır.

Âza memleketlere gönderilecek nüshalar veya hulâsalar İdare Meclisi Reisi veya reisvekillerinden biri tarafından imzalanır.

Kısım - III.

İdare Meclisi

Madde — 18.

İdare Meclisi Şirketin işlerini idare etmekle görevlidir.

İdare Meclisi 15 idareciden terekübeder. İdareciler ve yedekleri, milliyet farkı gözetilmeksizin, Umumi Heyet tarafından tâyin olunurlar. Avrupa Atom Enerjisi Ajansı ile Avrupa Atom Enerjisi Birliğinin (EURATOM) birer temsileisi İdare Meclisi toplantılarına müşavir sıfatıyla iştirak ederler.

Hisse senetlerinin en az % 5 ine malik her hissedar veya hissedarlar grupunun İdare Meclisinde bir yer talebetmeğe hakkı vardır. Ve bu maksatla Umumi Heyete bir idareci ve bir yedek telif eder.

İdareciler ve yedekleri 3 senelik bir devre için tâyin olunurlar. Yeniden seçilmeleri mümkündür. Üç senelik bir devreden sonra, İdare Meclisi âzalarının üçte biri her sene yenilenir. Bu maksatla üçüncü faaliyet yılının kapanışını takibeden Umumi Heyet toplantısında kur'a ile dördüncü ve beşinci faaliyet yılları sonunda değişecek İdare Meclisi âzaları tesbit edilir.

Bütün idareciler birbirine müsavi birer reyleri vardır.

Madde — 19.

İdareciler ve yedeklerinin seçimi âdi Umumi Heyet toplantısında yapılır. Bir hissedar tarafından açık bir yer için hemen seçim yapılması talebedilmedikçe, lüzumu halinde yapılacak ilâve seçimler de keza âdi Umumi Heyet tarafından yapılır. Bir hissedar tarafından açık yer için hemen seçim yapılması talebedildiği takdirde İdare Meclisi bu maksatla Umumi Heyeti fevkalâde toplantıya çağırır.

Madde — 20.

İdare Meclisi Reisi ve reisvekilleri her sene İdare Meclisi tarafından seçilirler. Yeniden seçilmeleri mümkündür. İdare Meclisi bir sekreter tâyin eder. Sekreterin İdare Meclisi âzası olması şart değildir. Reisin bir mâniî halinde reisvekillerinden biri, bu da olmadığı takdirde toplantıda bulunan en yaşlı âza başkanlık vazifesini ifa eder.

Madde — 21.

İdare Meclisi, Şirketin diğer bir organına verilmemiş bütün işleri müzakere eder ve karara bağlar.

İdare Meclisi, Şirket idaresinin bir kısmını veya tamamını bir veya birkaç âzaya veya İdare Meclisi âzası olmıyan üçüncü şahıslara devredebilir. İdare Meclisi kendisinin tâyin edeceği temsilcilerin ve İdare makamının vazife ve salâhiyetlerini gösterir bir talimatname tanzim eder.

Umumi Heyet tarafından tasvibedilmesi icabeden bu talimatnamede İdare Meclisi aşağıdaki hususlarda karar salâhiyetini muhafaza eder :

1. İdare makamının teşekkülü, buraya yapılacak tâyinlerin şartlarının tesbiti, tâyin olunacak kimselerin işlerine son verilmesi ve istifalarının kabulü.

2. Şirket adına imza salâhiyetini haiz İdare Meclisi âzalarının tâyini; İdare Meclisi âzası olmıyan üçüncü şahıslara imza yetkisinin tanınması (Müdürler, tam salâhiyetlidirler).

3. Şirket Umum Müdürünün tâyini.

4. Umumi Heyet tarafından tâyin edilmiş nispetler dâhilinde, her şekil altında istikrazlar yapmak.

5. Radyoaktif yakıtların kimyevi ayırmasına ve elde edilmiş özel bölünebilir maddelerin tahsisine mütaallik mukavelelerin tanzimi.

6. İhtira beratlarına, muvakkat himaye haklarına ve Şirketin malik olduğu kıymetli modellere ait mukavelelerin tanzimi.

7. Emniyet Kontrolü tedbirlerinin tatbiki ve Avrupa Atom Enerjisi Ajansı ile yapılacak anlaşmalar.

8. Şirket tarafından yeni bir fabrikanın kurulması ve bu fabrika yerinin tâyini veya mevcut bir fabrikanın tevsiî suretiyle büyük çapta yeni bir fabrikanın meydana getirilmesi.

9. İdare raporunun tanzimi, âza memleketlere gönderilecek senelik raporun, bilânçonun ve Umumi Heyete sunulacak tekliflerin hazırlanması. Hesaplar Şirketle alâkası olmıyan eksperlere tetkik ettirilecektir.

Madde — 22.

İdare Meclisi işler icabettirdikçe ve her halükârda üç ayda bir reis veya reisvekillerinden birinin daveti ile toplanır. Dâvetiyeler gündemle beraber taahhütlü olarak toplantıdan en az 8 gün önce âzalara gönderilir. İdare Meclisi Reisi âzalardan birinin görüşülmesini arzû ettiği meseleyi açıkça zikretmek suretiyle, yazılı olarak yapacağı talep üzerine İdare Meclisini toplantıya çağırır. Böyle bir vaziyette talep mektubunun alındığından en geç iki hafta sonra toplantı yapılmalıdır.

Davetiye toplantı mahallini tasrih eder.

Toplantıda bulunmıyan bir âza ve yedeği reyini yazılı olarak bildirebilir veya rey hakkını bir diğer âza veya yedeğine devredebilir. Her âza ve yedeği ancak, toplantıda bulunamıyan diğer bir tek âzayı temsil edebilirler.

Acele hallerde kararlar mektup veya telgrafla alınabilir. Âzalardan birinin bu usule itirazı halinde toplantı yapılır.

İdare Meclisi usulü dâhilinde toplanmadığı veya toplantıda âzalar veya yedekleri veya onların temsil ettikleri reyler itibariyle ekseriyet bulunmadığı takdirde yapılan görüşmeler ve alınan kararlar muteber değildir.

İdare Meclisi kararları, mevcut veya vekâletle veya vekille temsil edilen âzaların çoğunluğu ile alınır. Eşitlik halinde o celse başkanının oyu muteberdir. İstisna olarak, 21 nci maddenin 3 - 8 fıkraları üzerine alınacak kararlarda 2/3 ekseriyet kâfidir.

İdare Meclisinin müzakere ve kararları bir zabıtla tesbit edilir.

Zabıt celse başkanı ve Sekreter tarafından imza edilir.

İrsalât ve hulâsalar Başkan veya başkan muavinlerinden biri tarafından imza edilir.

İdarecilerin ücretleri Genel Kurul tarafından tesbit edilir.

Kısım - IV.

Malûmat ve ihtira beratları

a) Hissedarlar, Şirkete verilen ve serbestçe kullanılamıyan malûmat müstesna, ilmî araştırma neticelerinden ve Şirketin faaliyeti ile ilgili bilgilerden haberdar edileceklerdir. Bununla beraber, bu mecburiyet, Şirketi, ihtiraların himayesini teminen gerekli tedbirleri almaktan menetmez.

b) (a) fıkrasında derpiş olunan malûmat ve ilmî araştırma neticeleri hissedarlara raporlar halinde bildirilir. Ayrıca hissedarlar Şirket tesislerine, ücretleri kendilerine aidolmak şartıyla stajyerler gönderebilirler. Stajyerlerin idaresi ile ilgili esaslar İdare Meclisi tarafından tesbit edilir. Her hissedarın gönderebileceği âzami stajyer adedi, o hissedarın Şirket sermayesine olan iştirakine göre tesbit edilir.

c) Hissedarlar, Şirketin mülkiyetinde olan ihtira beratlarına muvakkat himayeyi haiz unvanlara ve modellere aidolmak üzere, tahdidî olmıyan lisanslara malik olma hakkına sahiptirler. Hissedarlar aynı şekilde, Şirketin, tâli lisans verebilme hakkına da sahibolmak şartıyla istifade ettiği lisanslardan, tâli lisanslar alma şartıyla faydalanabileceklerdir. Bu lisans ve tâli lisanslardan istifade şartı, ilgili hissedarlar arasında tefrik yapmıyacak şekilde tesbit edilecektir.

d) Şirketten malûmat elde eden hissedarların bu bilgiyi veya Şirketten lisans alan hissedarların bu lisansla ilgili tâli lisansları üçüncü şahıslara devretmesi İdare Meclisinin tasvibine sunulacaktır. Bununla beraber İdare Meclisi yukarıda mezkûr malûmat veya tâli lisansların bir Hükümet veya bir âmme müessesesi tarafından kendi memleketinde mevzuubahis malûmatı veya ihtirayı işletecek bir müteşebbise verilmesine muhalefet edemez.

e) Şirketin işçi ve stajyerleri, Şirketin çalışması hakkında elde edecekleri malûmatı, Şirketin müsaadesi olmadan âhara veremezler.

Kısım - V.

Hesaplar - tasfiye

Şirket, akitlerinden mütevellit hak ve vecibeleri yüklenecek ve gayesinin tahakkuku için, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı tarafından yapılan hususi masrafları ödiyecektir.

Şirket hesapları, Umumi Heyet tarafından üç senelik bir müddet için seçilen 3 tahkik komiserinden müteşekkil bir heyet tarafından tetkik edilecektir. Bu komiserler yeniden seçilebilirler. Şirket sermayesinin % 20 sine sahibolan her hissedar veya hissedarlar grubu yeni tahkik memuru tâyinini talebedebilirler.

Tahkik Komiserleri, bilhassa blânço, kâr ve zarar hesaplarının muhasebe defterine uygun olup olmadığını ve bunların doğru olarak tutulup tutulmadıklarını ve Şirketin servet durumunun ve malî idaresi ile ilgili neticelerin, 1 nei madde mucibince bunları tanzim eden esaslara uyup uymadığını tahkik edeceklerdir.

Tahkik komiserleri vazifelerini yerine getirmek için muhasebe defterlerini ve bütün evrakı müsbiteyi incelemek hakkına sahiptirler. Bilânço ve kâr ve zarar hesapları Umumi Heyet toplantısından en az 30 gün evvel kendilerine verilmelidir.

Hesapları müzakere etmek üzere davet edilen Umumi Heyete kendi teklifleri ile beraber bir rapor verirler.

Madde — 29.

Şirket hesapları ve blânçosu her takvim yılı sonunda kapatılır.

Blânço, normal bir ticari idarenin tanıdığı prensiplere uygun olarak tutulur.

Madde — 30.

Amortismanların çıkartılmasından sonra gözüken kâr üzerinden, evvelâ % 5 lik bir pay ihtiyat fonuna ayrılır. Bu ayırma Şirket sermayesinin beşte birine bâliğ oluncaya kadar devam eder. İhtiyat fonu sadece zararların kapatılmasına tahsis edilir.

Madde — 31.

Şirketin infisahı halinde Şirket tasifesine başlanır. O andan itibaren Şirket tasfiye haline girmiş addolunur.

Bu tasfiye, Umumi Heyet tarafından tâyin edilen kimseler tarafından icra edilir. Şirketin sermayesinin % 20 sini elinde tutan her hissedar veya hissedarlar grubu bir tasfiye memurunun tâyinini isteyebilir. Tasfiye memurları Şirketin aktifini tahakkuk ettirmek için en geniş salâhiyetlere sahiptirler.

Pasif hesabın itfasından ve hisselerin ödenmesinden sonra, tevzi edilebilecek meblâğ ellerinde tuttukları hisselerin itibari kıymetine mütenasibolarak hissedarlara tevzi edilir.

Madde — 32.

Tasfiye sırasında, Şirket merkezinin bulunduğu memleket Hükümeti ile üzerinde Şirket tesislerinin bulunduğu memleketler Hükümetleriyle, tesislerin tamamının veya bir kısmının ilerde yeniden faaliyete geçirilmesi ve stoklar ve radyoaktif artıkların kontrolü mevzularında anlaşma yapılacaktır.

Kısım - VI.

Nihai hükümler

Madde — 33.

Hissedarlarla muhaberat taahhütlü mektupla yapılır.

Resmî neşriyat «Moniteur Belge» vasıtasıyla yapılır.

Diğer bütün neşriyat için İdare Meclisi bunların ne şekilde yapılacaklarını ve icabı halde hangi gazetelerde neşredileceklerini tâyin eder.

Madde — 34.

İşbu Statü üzerinde yapılacak her türlü değişiklik Şirket merkezinin bulunduğu Devlet Hükümetine bildirilir.

Madde — 35.

İşbu Statü Sözleşme ile aynı zamanda meriyete girecektir.

Paris'te 20 Aralık 1957 tarihinde Fransızca, İngilizce, Almanca, İtalyanca ve Felemenkçe, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreterine tevdi olunmak ve bu makameca bütün Münzilere aslına uygun ve tasdik edilmiş kopyaları dağıtılmak üzere tek nüsha halinde hazırlanmıştır.

Biga'nın Yeniçiftlik köyü nüfusuna kayıtlı Hasanoglu, Hamdiye'den doğma 4 . 1 . 1933 doğumlu Ali Yıldırım'ın affı hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/27)

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No: 3195

Arzuhal En. No: 3195

2 . I . 1959

Adliye Encümeni Reisliğine

İlkokul öğretmenlerinden olup, 1956 - 1957 ders yılında mezunen gittiği Biga'nın Yeni Çiftlik köyünde bulunduğu bir sırada; Karabiga'da tesit olunan Deniz bayramından dönerken komşusu olan arabacının, kendisine aidolduğunu söylediği bir tarladan hayvanlara aldığı bir demet ot, için hırsızlık isnadı ile tahtı muhakemesi sonunda; Biga Asliye Ceza Mahkemesince müttehaz 8 aylık hapis cezasının; bu tarzı hareketinin böyle bir suç işlemek kaskına makrun bulunmadığı ve irfan camiasına mensup, dürüstlük ve feragatla hizmet görmüş ve bu hali, sicilleri ile dahi müeyyit bulunan bir öğretmen olduğu ve verilen cezanın suç ve ceza arasında âdil bir nispet bulunması hakkındaki prensibe de mugayir bulunduğu nazara alınarak affedilmesini istiyen, adı geçen köy halkından Ali Yıldırım'a ait istida ve muameleli dosya, encümemizin 17 . XII . 1958 tarihli toplantısında, Dahili Nizamnamenin 54 ncü maddesine tevfiikan tetkik ve müzakere olundu.

İncelenen ilâmlar münderecatına nazaran; müstedi filhakika; 1 . VII . 1956 tarihinde Karabiga'dan dönerken ağır giden arabadan atılarak İzzet adındaki bir şahsa ait tarladan aded muktezası kurumaya ve çekmeye bırakılan yulaflardan 1 lira değerinde bir demet ot alarak arabacıya vermiş ve arabacı bunu hayvanına yedirmiş ve bu hareketinden dolayı Türk Ceza Kanununun 492/8, 522 ve 525 nei maddelerine tevfiikan mahkûm edilmiştir.

Mezkûr hüküm, bütün kanun yollarından geçmek suretiyle kesbi katiyet eylemiş, müstedinin istidasında munderiç adli hataya mâtuf iddia ve beyanları bu bakımdan şayanı iltifat bulunmamıştır.

Ancak; hâdisenin bu oluş şeklini ve müstedinin meslekî ve içtimai durumlarını nazara alan encümemiz; beyan olunan sebeplere, faidei içtimaiye ve atıfet mülâhazalarına binaen; vâkı af talebinin ittifakla kabulüne karar vermiştir.

Bu bapta tanzim olunan işbu inha mazbatamız saygı ile sunuldu.

Arzuhal Encümeni Reisi	Bu M. Muharriri
Çorum	Yozgad
H. Ortakçioğlu	S. Eronat
Kâtip	Adana
Çanakkale	H. Öner
A. Hamdi Sezen	Diyarbakır
Antalya	K. Tayşi
Y. Yazıcı	
İmzada bulunamadı.	
Elâzığ	Erzurum
M. Altındoğan	M. Eyüboğlu
Hatay	Konya
İ. Mursaloğlu	S. Sayın
Niğde	Trabzon
İ. Güven	O. N. Lermioğlu
Yozgad	
M. Ataman	

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No. 3195/3195
Karar No. 39

30 . IV . 1959

Yüksek Reisliğe

Biga'nın Yeniçiftlik köyünden Hasanoğlu, Hamdiye'den doğma 4 . I . 1933 doğumlu Ali Yıldırım hakkında Biga Asliye Ceza mahkemesinin 25 . I . 1957 gün ve 956/208 esas, 957/7 karar sayılı ve temyiz yolundan geçmek suretiyle kesinleşmiş ilâmiyle Türk Ceza Kanununun 492/8,522 ve 525 nci maddeleri uyarınca neticeten sekiz ay müddetle hapsine mütaallik cezasının affı isteğiyle Yüksek Meclise müracaati üzerine dileği Arzuhal Encümeninin 2 . I . 1959 gün ve 3195/3195 sayılı mazbatasıyla hükümlünün içtimai fayda mülâhazasıyla affı muvafık olacağı mütalâa edilerek gerekli kanun teklifi hazırlanması isteğiyle dosyası encümenimize tevdi kılınmış olmakla yapılan müzakeresi sonunda :

Öğretmen bulunan suçlu Ali Yıldırım'ın hâdise günü izinli gittiği Karabiga'dan vazifesi başına dönerken bindiği arabadan yolda atlayarak yol kenarına yakın bir tarlada dizili yulaf demetlerinden bir adedini alıp atlara vermek üzere arabasına bindiği arabacıya verdiği ve bu suretle vukubulan hareketi hırsızlık suçunu teşkil eylediği mahallî mahkemesince kabul edilip binnetice sekiz aya mahkûm edildiği anlaşılmaktadır.

Derecattan geçerek sübuta varan ve kesinleşen hüküm her hangi bir adli hata ile malûliyeti iddiası vârit ve kabule şayan görülmemekle beraber suç mevzuu olan bir demet yulafın haddi zatında kıymetinin bir liradan ibaret bulunduğunun tesbit edilmiş bulunmasına, sırf o anda bindiği arabanın atlarına verilmek gay-

reti ile işlenen bu fiilin avakıbını düşünmemiş olabileceği nitekim izhar eylediği nedamet hissinden de anlaşılmaktadır.

Adı geçen hükümlünün aynı zamanda öğretmen olması, dürüst tanınan aileye mensubiyeti, öğretmenlik meslekinin nez'î gibi bir netice ile karşı karşıya bulunması hakkındaki cezasının hukuki neticeleriyle birlikte affında encümenimizce de içtimai fayda mülâhaza edilmiştir.

Bu düşünce ile Yüksek Meclisin de atıfetine mazhar olacağı kanaatine varılarak hakkında hazırlanan kanun teklifinin ittifakla kabulüne 1 . IV . 1959 tarihinde karar verilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye Encümeni Reis ve

M. Muharriri

Aydm

C. Ülkü

Reisvekili

Çorum

M. K. Biberoglu

Kâtip

Manisa

A. Akın

İzmir

N. Davran

Çanakkale

S. Sezgin

İçel

M. Dölek

İzmir

E. Kavur

İmzada bulunamadı

Nevşehir

H. H. Ülkün

Kırşehir

H. Çopuroğlu

İmzada bulunamadı

Uşak

A. R. Akbıykoğlu

Burdur

B. Kayaalp

Balıkesir

V. Asena

Siird

F. Şendur

ADLIYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

Biga'nın Yeniçiftlik köyü nüfusunda kayıtlı Hasanoğlu, Hamdiye'den doğma 4 . I . 1933 doğumlu Ali Yıldırım'ın affı hakkında Kanun

MADDE 1. — Biga'nın Yeniçiftlik köyü nüfusunda kayıtlı Hasanoğlu, Hamdiye'den doğma, 4 . I . 1933 doğumlu Ali Yıldırım'ın Biga Asliye Ceza Mahkemesinin 25 . I . 1957 gün, 956/208 esas ve 957/7 karar sayılı ilâmiyle hükümlü bulunduğu sekiz ay hapis cezası hukuki neticeleriyle affedilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunu icraya Adliye Vekili memurdur.

